

từ công phụng
**dưới mắt
băng hữu**

NHÂN ẢNH
2011

Từ Công Phụng dưới mắt bằng hữu

Từ Công Phụng Dưới Mắt Bằng Hữu

tập tạp văn của nhiều tác giả viết về

Từ Công Phụng

bìa: *Midway Press*

sắp xếp bài vở và trình bày: *Lê Hân*

dò bản thảo: *Midway Press*

ấn hành: *VN Printing, Houston, Texas*

Copyright ©2011 by Từ Công Phụng

*từ công phụng
dưới mắt
bằng hữu*

Chân thành cảm ơn tất cả bằng hữu của nhạc sĩ Từ Công Phụng đã giúp đỡ chúng tôi hoàn thành quyển sách này để riêng tặng Nhạc sĩ Từ Công Phụng, như là một đóa hoa tươi thắm, hơn thế nữa là một kỷ niệm quý báu dành cho người nhạc sĩ tài hoa đã mang đến cho người đời niềm hạnh phúc từ những bản tình ca trác tuyệt mà ông đã để lại cho đời.

Mục Lục

Thay Lời Tựa • Từ Công Phụng	12
Phần 1 Những Bài Viết Mới	19
Một Bầy Tổ Về Dòng Tình Ca	
Từ Công Phụng • Lê Hân	21
Anh cũng dịu dàng như tình khúc của anh • Khánh Ly	26
Phụng, Trở Lại Với Đời • Song Thao	27
Qua Thương Thức Của Vài Người Đẹp • Luân Hoán	37
Vài Kỷ Niệm Với	
Nhạc Sĩ Từ Công Phụng • Phan Anh Dũng	46
Thăm Xứ Thâm Trầm Của Từ Công Phụng • Tiểu Thu	55
Cái Mớ Chữ Nghĩa Của Tôi Để Nói Về Nhạc	
Của Người Đã Phá Sản Hết Rồi! • Đăng Khánh	60
Một Chiều Cho Cả Một Đời	
Với Từ Công Phụng • Chu Tất Tiến	64
Một Kỷ Niệm Quý Với	
Nhạc Sĩ Từ Công Phụng • Lê Văn Tú	68
Như Ngọn Buồn Rơi • Thùy An	71
Về Em, Về Từ Công Phụng	
Và Mưa Trên Ngày Tháng Đó • Nguyễn Hoàng Duyên	78

Từ Công Phụng Lời Ca - Tiếng Hát • Phạm Quốc Bảo	83
Người đã mang mưa đi khắp mọi miền • Xuân Hòa	89
Nhạc Từ Công Phụng Nghe Thích Mười Thì Hát Thích Một Trăm • Nguyễn Bích	97
Giòng Nhạc Từ Công Phụng Chính Là Bông Cúc Đại • Trần Như Vinh Lạc	101
Từ Công Phụng Xin Giữ Đời Cho Nhau • Việt Hải	105
Nghe Từ Công Phụng Tỏ Tình • Hà Khánh Quân	114
Đánh Dấu 40 Năm Âm Nhạc Của Tác Giả <i>Bây Giờ Tháng Mấy</i> Với Từ Công Phụng Nơi “Xứ Thâm Trầm” • Trường Kỳ	139
Từ Công Phụng, Một Kết Hợp Tuyệt Vời Giữa Ngôn Ngữ và Âm Nhạc • Nguyễn Phước Nguyên	148
Từ Công Phụng Trở Lại • Huỳnh Như Phương	157
Với Từ Công Phụng, Những Ngày ở D.C. • Bích Huyền	159
Thâm Trầm Để Xa <i>Cuộc Đời Đây</i> • Linh Vũ	166
Bổ Đau Nặng • Linh Trang	173
Phần 2	
Những Bài Đã Đăng Trên Báo Chí, Diễn Đàn, v.v.	179
Từ Công Phụng Giữa Lòng Người Chăm • Inrasara	181
Đôi Dòng Tâm Sự Với Từ Công Phụng • Trần Văn Ân	184
Viết Về Bố Từ Công Phụng Nụ cười như lời “xin phép” • Từ Công Đoan Trang	188

Từ Công Phụng:	
Một Trời Thơ Mộng • Nguyễn Viết Kim	191
Từ Công Phụng đã hạ gục một thành kiến về nhạc tình • Nguyễn Thanh Trúc phỏng vấn	193
Từ Công Phụng, Phát Ngôn Nhân Tình Yêu Của Tuổi Trẻ Miền Nam • Du Tử Lê	202
Từ Công Phụng, Hạnh Phúc Tựa Những Lời Nói Dối • Du Tử Lê	210
Từ Công Phụng, một thiên sứ của tình yêu • Nguyễn Phan	213
Tiếng Hát Đi Vào Lòng • Người Người Xứ Vạn	221
Những suy nghĩ sâu hơn về tình yêu, sự sống và cái chết từ tiếng súng chiến tranh • Nguyễn Quang An	231
Tình ca Từ Công Phụng càng sâu thẳm hơn ở những cội đốn đau cũng như hạnh phúc • Nguyễn Đình Toàn	234
Những Tế Bào Di Truyền	
Trong Đồi Nhạc Từ Công Phụng • Du Tử Lê	237
40 Năm Sau Tiếp Tục Ca Ngợi Tình Yêu • Trọng Kim	239
Đời Phù Du Nào Bồng Thiên Thu? • Ngu Yên	240
Bao nhiêu truyền thuyết về “Bây giờ tháng mấy”? • Một Người Ái Mộ Tại Úc	248
Bây Giờ Tháng Mấy Là Từ Công Phụng Tiêu Biểu • Nguyễn Nghĩa	254

Nghe nhạc TCP như ăn buổi cơm có thêm chút gà rô ti, khoai tây và xà lách Đà Lạt • Lâm Thanh	259
Anh đã hát, hát bằng sự đắm đuối tận hiến Cả một thế hệ trẻ Việt Nam đã mê mết • Song Thao	269
Từ Công Phụng Với Cõi Đam Mê Âm Nhạc Với Đời Sống Dung Dị, Thủy Chung • Hà Huyền Chi	274
Phần 3 Hình Ảnh Lưu Niệm	277

Thay Lời Tựa

• Từ Công Phụng

 ách đây hai năm, một nhà xuất bản tại Sài Gòn có nhã ý muốn xuất bản tập hồi ký của tôi. Tôi nói với họ là tôi không có ý định viết hồi ký. Trước đó nhiều năm, những người bạn cũng đề nghị với tôi là ở cái tuổi mấp mé “thất thập cổ lai hi” nên viết hồi ký đi là vừa. Và tôi vẫn một mực từ chối vì một lý do rất đơn giản là tôi không muốn nói tới cái tôi của mình trong từng giai đoạn của cuộc đời. Cuộc đời của tôi hay là cuộc đời của bạn có khác gì nhau trong cõi nhân sinh ngắn ngủi này. Cũng sinh lão bệnh tử theo dòng tuần hoàn của thời gian. Nói như thế không có nghĩa là tôi phủ nhận mỗi người trong chúng ta đều mang thân phận khác nhau trên dòng sông định mệnh.

Có những điều bí mật của đấng Tạo Hóa mà chúng ta không thể biết được, tỷ như chúng ta sẽ được sinh ra lúc nào và ở đâu và chúng ta sẽ chết lúc nào và ở đâu. Khi chúng ta lớn lên, bước vào ngưỡng cửa học đường ở tuổi thanh xuân, cùng học chung một mái trường, cùng mài đũa quần trong cùng một lớp học, nhưng chúng ta có nhiều điều mơ ước khác nhau, những dự tính khác nhau cho tương lai. Nhưng khi chúng ta bắt đầu dấn thân vào đời, thì chúng ta phải đối diện với những ngã rẽ lớn chờ đón và cuốn hút chúng ta vào những giòng định mệnh khác nhau ngoài dự tính. Tất cả đều xảy ra như những ngẫu nhiên. Nói một cách khác hơn, suốt phần đời mà chúng ta đã trải qua, đang sống, và sẽ tiếp

tục sống là những gì đã và sẽ được thực hiện dưới bàn tay vô hình của số phận mà tôi tin rằng đã do Thượng Đế an bài.

Tuổi thơ, tôi rất thích hát nghêu ngao một mình, những tiếng nhạc đầu đó vọng lại đã làm tôi ngơ ngẩn, những tiếng hát vang vọng đầu đó làm tôi mê mẩn, nhưng tôi không hề mơ ước sẽ là một người am hiểu âm nhạc và viết những tình khúc cho người đời ca hát. Cho đến khi tôi học xong bậc Trung học, tôi đã vẽ cho tôi một chân trời Đại học rạng rỡ với ngành nghề mà tôi mơ ước để mai sau tôi sẽ giúp đỡ được rất nhiều người nghèo khó, đó là ngành y dược. Tôi đâu có ngờ là trên con đường tôi đi những con lốc đang âm thầm chờ đợi cuốn hút tôi vào thế giới khác, thế giới của âm thanh riêng lẻ. Nó quấy nhiễu tôi lúc tôi học thi. Và nó trở thành kẻ tình nhân ngọt ngào trong lúc tôi cảm thấy mình cô đơn. Và cú sốc con lốc âm nhạc đã mang tên tôi đặt ở một vị trí khác, không phải ở chỗ mà tôi hằng mơ ước thời trung học.

Chúng tôi những người của thế hệ 50 năm về trước ở miền Nam, có hai mươi năm làm tuổi trẻ nhưng chưa bao giờ có được những niềm vui trọn vẹn vì chiến tranh, vì loạn lạc và vì nạn nhân thống khổ sau ngày tàn chinh chiến, trên những nỗi thăng trầm của cuộc đời mà chúng ta đi qua, mỗi người đều có một số phận riêng biệt mà định mệnh đã an bài, không một ai giống ai và không ai có thể cảm nhận được nỗi đau của người khác và cũng không ai sống bằng kinh nghiệm của người khác. Cuộc đời tôi có thắm gì đối với chiều sâu và bề dày thống khổ của hàng triệu mảnh đời khác, có đáng gì để đưa cái tôi vào những trang hồi ký, cho dù chỉ để thỏa mãn sự hiếu kỳ của khán thính giả. Tôi xin lỗi.

Cho nên, nhất định tôi không viết hồi ký. Những gì mà quý vị và các bạn muốn biết về tôi, tốt hơn và vô tư hơn, hãy để cho các bạn tôi trình bày về tôi trong quyển sách này với cái nhìn qua lăng kính của họ, trung thực hơn. Nửa thế kỷ trên bước đường Tình ca, tôi hy vọng là đã mang đến cho quý vị và các bạn những niềm vui, một vài hạnh phúc nhỏ nhoi khi quý vị và các bạn thưởng thức những dòng âm thanh từ những rung động của hồn tôi.

Không phải từ lúc nằm trên giường khi lâm trọng bệnh tôi mới ý thức được cuộc đời là phù du, là cõi tạm, dù trăm năm vẫn chỉ như một nháy mắt. Tuổi thơ tôi đã chứng kiến cái chết trong đau đớn quằn quại của chị tôi lúc tuổi đời chị mới mười chín, hai mươi, và khi trưởng thành tôi lại chứng kiến cái chết trong đau đớn của mẹ tôi vì bệnh ung thư lúc bà mới 62 tuổi.

Năm 1985 sau chuyến đi Pháp về, bác sĩ khám phá ra tôi đang sống với bệnh tiểu đường. Và tôi tiếp tục sống với bệnh tiểu đường với thuốc men làm cận vệ, thì năm 2006 bác sĩ lại mang đến cho tôi một tin không vui: tôi bị ung thư mật. Thế là nhà thương đẽ tôi ra, cắt mật vất đi. Tưởng thế là yên không ngờ ba năm sau tế bào ung thư nhất định rủ nhau hạ tôi cho bằng được. Chúng len lỏi vào gan tôi, sinh sôi nảy nở và chiếm gần trọn lá gan đến thời kỳ thứ tư. Bác sĩ ra tối hậu thư cho tôi là chỉ còn sống trên cõi đời này thêm từ ba tháng cho tới sáu tháng nữa thôi. Tôi bình thản trả lời: thế cũng đủ rồi. Và tôi chợt nhớ đến ông bạn thi sĩ của tôi đã đọc được suy nghĩ của tôi khi chàng viết: “Đi và về cùng một nghĩa như nhau”. Câu này thì ở “chỗ nhân gian không thể hiểu”¹, chỉ những người đang đối diện với cái chết như

chúng tôi và bình thản như tôi mới hiểu được cái kiếp con người, có sinh phải có tử. Chết sớm hay chết muộn cũng là một lần chết, và hơn nữa cái niềm tin tuyệt đối của tôi về một đấng Tạo Hóa thiêng liêng cầm giữ vận mạng của tôi, chỉ có Ngài mới biết lúc nào con người được sinh ra và đến lúc nào con người chết và trở về với Ngài trong sự bao dung vô tận. Và tôi không chần chừ khi đưa cánh tay cho các cô y tá bơm thuốc độc vào người tôi (chemotherapy) với niềm tin tuyệt đối vào tình thương của Thượng Đế: Ngài sẽ giúp tôi qua khỏi cơn đau này. Hàng ngày chúng tôi nhận được không biết bao nhiêu điện thư chúc lành kèm theo những bài thuốc chữa bệnh ung thư, điện thoại hỏi thăm của bạn bè và khán thính giả ái mộ khắp bốn phương trời. Những ngày đầu trên giường bệnh, tôi quá mệt mỏi. Tôi nghĩ miên man về cuộc đời, về những ngã rẽ lớn trong đời mình, về những hình bóng thân thương vây quanh cuộc đời tôi với những buồn vui lẫn lộn. Tôi nằm mê man, bất cứ lúc nào tôi mở mắt là tôi nhìn thấy vợ tôi ngồi bên cạnh, đôi mắt nhòa lệ. *“Lệ này em nhỏ xuống hôn tôi.... Một mai khi xa nhau, người cho tôi tạ lỗi, dù kiếp sống đã rêu phong rồi. Giọt nước mắt xót xa, nhỏ xuống trái tim tôi, một đời tôi tê tái”*². Một mai khi tôi ra đi, không biết là họ sẽ như thế nào, nhất là vợ tôi, con tôi, anh em tôi, cháu nội cháu ngoại tôi chúng sẽ lớn lên như thế nào, nhưng chắc chắn là chúng sẽ cưu mang nặng trĩu những ưu tư, những phiền muộn, những nợ nần áo cơm, bặt chập trong đời sống càng ngày càng khó khăn này. Tôi nghĩ ngợi mông lung và buồn bã cho cuộc đời, nhưng sao lòng

¹ Du Tử Lê, *Bài nhân gian thứ nhất*.

² Từ Công Phụng, *Giọt lệ cho ngàn sau*.

tôi vẫn thanh thản lạ lùng. Tôi có cảm tưởng sẽ có bàn tay nhân từ của Thượng Đế nâng đỡ tôi qua khỏi căn bệnh hiểm nghèo này. Tôi mỉm cười nhìn vợ và khuyên nàng thôi đừng khóc, tôi không bỏ nàng để ra đi một mình.

Cảm ơn những người bạn thân thương trong thành phố tôi đang sống, anh chị Giao và cô Trà đã có mặt bên cạnh gia đình tôi và hồi hộp chờ nghe Bác sĩ cho biết tình trạng của bệnh ung thư của tôi đã ở trong thời kỳ nào. Bác sĩ cho biết bệnh ung thư đã bước vào thời kỳ thứ tư, nghĩa là tôi đang đứng trên sợi chỉ mảnh, sợi giây sẽ đứt bất cứ lúc nào. Rồi người anh lớn của tôi từ California đã túc tốc bay lên và ngày đêm cầu nguyện bên cạnh tôi. Hai đứa con của tôi cũng từ Cali rủ nhau lái xe thuê đêm để kịp đến nhìn thấy và cầu nguyện cho tôi. Và vợ chồng nhà thơ Du Tử Lê và Đinh Quang Anh Thái người bạn trẻ của những thập niên trước ở Sài Gòn, và bạn Phạm ngọc Chi ở Texas, và cháu Bùi Hiến ở Virginia là những người bạn đầu tiên từ phương xa đến thăm tôi. Đó là những người đã mang đến cho tôi tình thương yêu và niềm an ủi thực sự trong nỗi tuyệt vọng, khiến tôi thêm nghị lực phấn đấu với tử thần. Tôi mỉm cười với họ và nói yên chí tôi chưa ra đi được vì tôi còn nặng nợ với cuộc đời này, cuộc đời đã dành cho tôi quá nhiều niềm ưu ái, và Đức Chúa Trời đã ban cho tôi quá nhiều ân sủng.

Tin tôi bị bệnh nặng được lan ra nhanh chóng qua internet. Và những điện thư hỏi thăm và chúc lành cũng nhanh chóng xuất hiện trên mạng. Tôi thậm chí trách cô bạn thời thơ ấu của vợ tôi đã vô tình gửi lên mạng lòng xúc động của cô khi nghe tin tôi đau, mà làm xúc động lây những “fan” của tôi ở khắp bốn phương trời. Cảm ơn tất cả bạn bè đã nghĩ

đến tôi, nhưng tôi không thể trả lời thư cho từng người được và phải đợi đến ngày hôm nay tôi mới gửi được lời cảm ơn chân thành đến các bạn. Tôi nghĩ ngoài ân sủng bao la mà Thượng Đế đã ban cho tôi, tình yêu thương của các bạn và những lời cầu nguyện của các bạn cũng đã là một động lực thôi thúc tôi trở lại với đời sống và tiếp tục làm một kẻ chứng nhân cho những cuộc tình thơ mộng, đẹp đẽ trong cõi đời này.

Một trong những lý do chính mà tôi đã chọn con đường tình ca để đi trong suốt cuộc hành trình âm nhạc của tôi là tình yêu. Bởi vì không có khoảng thời gian nào đẹp hơn khoảng thời gian chúng ta có tình yêu, tình yêu gia đình, tình yêu bạn bè... và nhất là tình yêu đôi lứa. Người ta thường nghĩ tình yêu đôi lứa là một thứ tình yêu ủy mị, dễ làm cho chúng ta bi lụy và cuộc đời trở nên bi thảm. Tôi không nghĩ như vậy. Tình yêu đôi lứa là căn nguyên của mọi thứ tình yêu. Và khi chúng ta có tình yêu chúng ta không còn nghĩ tới hận thù. Mọi tha thứ đều nảy ra từ tình yêu. Từ đó tình yêu đã thăng hoa đời sống và làm nên giá trị con người. Tình yêu đã tạo nên sự sống miên viễn qua không biết bao nhiêu thế hệ, hay nói một cách khác, tình yêu đôi lứa đã mang đến cho nhân loại sự tồn tại, tại sao chúng ta chê trách tình yêu đôi lứa?

Nửa thế kỷ, 50 năm ở với âm nhạc qua những bản tình ca, tôi đã nhận được rất nhiều thư những kẻ tình nhân từ nhiều thế hệ qua, đã cho rằng tôi là kẻ chứng nhân không thực đã ngợi ca tình yêu của họ. Còn gì hạnh phúc bằng nửa thế kỷ ở với âm nhạc tôi bỗng trở thành kẻ chứng nhân và cũng là kẻ tình nhân của những mối tình đẹp từ nhiều thế hệ qua

vì đã mang đến cho họ niềm hạnh phúc nhỏ nhoi và rồi trở thành kỷ niệm đẹp không phai mờ trong ký ức của họ. Xin cảm ơn những kẻ tình nhân, xin cảm ơn cuộc đời đã mang đến cho tôi những vòng hoa như trao cho tôi thêm nghị lực phấn đấu với tử thần bên bờ vực thẳm. Và tôi đã trở lại cùng với các bạn và tiếp tục làm kẻ chứng nhân cho những cuộc tình thơ mộng trong cõi đời này. Nhưng tôi không biết liệu tôi có còn khả năng nữa hay không. Vì, có thể tôi không còn đủ thời gian để đi nốt con đường còn lại trước mặt, cũng có thể tôi không còn khả năng bén nhảy sau cơn bạo bệnh?

Dù sao chăng nữa thì tôi vẫn cố gắng đi hết con đường tôi đã chọn, con đường tình chất ngất những hoa thơm cỏ dại. Và cho đến bây giờ tôi vẫn nghĩ tình yêu là một thứ hạnh phúc có thật từ những rung động mãnh liệt của trái tim và luôn luôn là lẽ sống, là nghị lực để tiếp tục phấn đấu cho cuộc đời mãi thăng hoa.

Một lần nữa xin gửi tới các bạn, những người yêu thương tôi, đã trang trọng mang âm nhạc của tôi vào trái tim mình và giữ mãi những giọng âm thanh ấy trong ký ức và nâng niu chúng như nâng niu kỷ niệm của chính mình trong nhiều thập niên qua, lời cảm ơn chân thành nhất.

Thành phố hoa Hồng Portland, Oregon tháng 6 năm 2011

Phần 1

Những bài viết mới

Một Bài Tỏ Về Dòng Tình Ca Từ Công Phụng

• Lê Hân

 ả nhiều người viết về dòng nhạc Từ Công Phụng. Điều này ai cũng biết, nếu có ít nhiều quan tâm đến người nhạc sĩ tài hoa này. Đa số bài viết, trước hoặc sau năm 1975, đều khá trung trực, khách quan.

Một điều thiết thực cần bày tỏ, dù nhánh nhạc mới của anh có hồn đến đâu, có thể phách linh hoạt đến đâu, tình cảm của tôi vẫn hướng về gia tài âm thanh đang có của anh. Bởi qua đó, tôi thấy được sự thâm thúy của ngôn từ, sự linh động của hình ảnh. Và nhất là kỷ niệm thương yêu của một đời người, được khai tỏ, gìn giữ một cách cẩn trọng. Tâm sự của nhạc sĩ, suy tư của một thế hệ, đã được anh dàn trải minh bạch và thành thực. Chữ nghĩa, hồn nhạc có cái thần siêu việt của nó. Từ Công Phụng đã là một trong những tài hoa viết ca khúc trong làng nhạc Việt Nam.

Tôi với nhạc sĩ Từ Công Phụng có giao tình thật tốt đẹp trong đời thường, cũng như sinh hoạt nghệ thuật. Với tôi, anh chị Từ xem như đàn anh trong lứa tuổi đời cũng như trong vui chơi thơ nhạc.

Tôi được cái may mắn rời Việt Nam khá sớm, từ năm 1967, nhưng cũng là thời điểm mà trong trường Đại Học Văn Khoa thường tổ chức những buổi văn nghệ hát nhạc Trịnh Công Sơn, Vũ Thành An v.v. Tôi tiếc chưa được cái may mắn dự buổi nhạc nào của anh Phụng, mãi đến khi tốt nghiệp tại

California và về định cư tại Canada năm 1972 thì tôi mới có dịp nghe nhạc của anh.

Năm 2006, nhân dịp anh chị Từ Công Phụng sang Montreal trình diễn, nhà văn Song Thao báo cho tôi biết tin này và cũng nhân buổi sinh hoạt văn học nghệ thuật tại Mississauga, Ontario do tôi và nhóm bạn của tôi tổ chức để giới thiệu một số sách mới của nhà văn Song Thao, thi sĩ Luân Hoán, thi sĩ Hoàng Xuân Sơn. Nhà văn Song Thao đã mời được nhạc sĩ Từ Công Phụng về Mississauga để sinh hoạt chung với chúng tôi trong buổi ra mắt sách này. Nhạc sĩ Từ Công Phụng đã rất vui vẻ nhận lời.

Anh chị Từ Công Phụng ở lại nhà tôi và anh em tôi quen nhau hơn từ đấy, mặc dù anh Phụng và anh tôi (Luân Hoán) thì cũng đã quen biết nhau từ trước.

Tôi rời khỏi San Jose từ năm 1970 sau khi ra trường, mãi đến năm 2007 tôi mới trở lại thành phố này vì bạn bè thời du học cũng ở tại đây khá đông và vì thời tiết cũng tốt đẹp hơn.

Gần đây, anh Phụng muốn nhờ tôi trực tiếp thực hiện một tuyển tập về Từ Công Phụng. Tôi định từ chối vì thật sự không muốn sinh hoạt gì nữa sau biến cố không hay cho cái *show* nhạc Ngô Thụy Miên mà tôi đã làm chung với một số bạn coi như khá tin tưởng. Nhưng tôi đã suy nghĩ lại, với anh Phụng tôi cảm thấy mình đã quý mến anh như một người thân trong nhà, nên đã chấp nhận giúp anh thực hiện cuốn sách này. Tuy không quen tay nhận định, phê bình, tôi vẫn thấy có bốn phần góp một lời ngợi ca đời nhạc của anh, với cái tâm lành và cả những vụng về của tôi.

Những dòng chân chất này, không dành cho những người nghiên cứu, tìm hiểu nhạc Từ Công Phụng mai sau. Nhưng cũng không là lời tâng bốc vu vơ. Tự giá trị nghệ thuật trong nhạc của Từ Công Phụng sẽ nói lên tất cả.

Tuyển tập vinh danh Từ Công Phụng hoặc chỉ là một sưu tập quý giá về một dòng tình ca có tuổi thọ vĩnh viễn, sở dĩ hình thành, có thể hiểu qua một lá thư anh Phụng gởi riêng cho tôi, rất chân tình:

“... Có nhiều người hỏi, sao anh không viết hồi ký. Anh trả lời không thích viết hồi ký, vì tự mình không ít thì nhiều sẽ phải nói về chính mình. Đó là điều anh tối kỵ, Vì lẽ viết hồi ký là chỉ nói những điều tốt về mình, còn những điều không tốt thì rọi đèn pin tìm hoài không thấy. Tốt nhất hãy để người khác nói về mình trong cái nhìn từ nhiều khía cạnh khác nhau, nhất là vô tư bình phẩm hay nói lên cảm xúc trung thực của họ đối với những tác phẩm anh để lại cho đời. Và lại dù cho mỗi đời sống cá nhân có nhiều điều đặc biệt, hay nói khác đi mỗi người có một dòng sống theo định mệnh riêng lẻ, tựu chung vẫn không có gì đáng phải nói lên. Những điều anh muốn nói lên từ tâm khảm, thì anh đã thể hiện qua âm nhạc của anh rồi. Phải không...

... Anh gởi cho Hân những tài liệu khán thính giả và bạn bè đã viết về anh trong những chặng đường lưu diễn của anh, từ các tiểu bang Mỹ cho đến các nước mà cộng đồng tỵ nạn người Việt chọn làm quê hương thứ hai. Em cứ đọc những tư liệu trong tay em sẽ biết và em sắp theo thứ tự năm tháng.

...Cuối cùng tùy em đạo diễn từ A tới Z... Tình thân”

Anh Phụng

Trước đây, nhân thực hiện mục Nhạc Chủ Đề, nhằm giới thiệu một số nhạc sĩ Việt Nam trên trang web *saigonocean.com*, trong phần Từ Công Phụng, tôi đã viết tặng anh mấy đoạn thơ, tiện đây trích đăng lại, thay cho cái kết bài viết nhỏ này:

Từ Khúc Buồn

• Lê Hán

thân tặng Nhạc sĩ Từ Công Phụng

ta từng hỏi *bây giờ tháng mấy?*

trong mùa tình hương cốm đầu tiên

ngày mới lớn tâm hồn như trang giấy

đầu trên tay đôi dòng mộng ngoạn hiền

đời chẳng dạy nhưng trái tim hiển thánh

biết băng khuâng biết thao thức mong chờ

người cần nhớ thương, bướm ong cần mật

ta cần thêm ca hát để nuôi thơ

từ ngôn ngữ ta bước vào tiết tấu

công kênh tình lên tuyết đỉnh thanh cao

phụng cầu hoàng trái tấm lòng Tư Mã

mắt Trác Văn Quân gói trọn đời trao

như chiếc que diêm nhưng chong vĩnh cửu

ngọn tình *trên lưng của tháng ngày qua*

soi thấy rõ vẫn *một đời hiu quạnh*

tuổi xa người tình đâu dễ phôi pha

yêu là nhớ *bên kia đời quạnh quẽ*

trên ngọn tình sâu đọng giọt trắng hoa

như ngọn buồn rơi mọc trên vách đá

mùa thu mây ngàn ấm áo tình ta

em yếu điệu qua *lối mòn thiên cổ*
bàn tay xanh như phiến lụa ngọc ngà
cánh cổ cao mây hồng xa xót nhớ
đời bỗng phù du theo tiếng em ca

ta chợt sợ *kiếp dã tràng*, vội vã
phổ lên em những âm biếc rặng ngời
em hẳn nhớ *mưa trên ngày tháng đỏ*
là âm thanh ta đã lỡ đánh rơi

em gắng nhớ giữ đời cho nhau nhé
mắt lệ cho người đâu nỡ chia phân
mai hay một cuối cùng ta hóa kiếp
thiên đường quạnh hiu da diết nhớ phong trần

và chẳng thể nguôi quên tình em được
em thương yêu đời sẽ cách biệt đời
tiếng em khóc chắc cũng thành nốt nhạc
ta mang theo không nỡ viết ra lời

em yêu dấu cả *vùng trời kỷ niệm*
trời về đêm ta sắp sửa về đâu
ngồi bên nhau còn tình nào tắm liệm
người về trên mây, *trên ngọn tình sầu*

đời chẳng tắt từ khúc tình tha thiết
xin một lần được hỏi lại em yêu
đời rộng quá *bây giờ là tháng mấy?*
mãi mãi bên em đâu dám ước chi nhiều

Ghi chú:

những chữ nghiêng là tên những bản nhạc do Từ Công Phụng sáng tác.

Anh cũng dịu dàng như tình khúc của anh

• **Khánh Ly**

Từ lúc nào đó, những tình khúc Từ Công Phụng đã đến trong đời chúng ta và nhanh chóng trở thành người bạn để đồng hành với tuổi trẻ Việt Nam, đi qua nỗi nhọc nhằn gian nan của quê hương.

Người bạn đó đã theo chúng ta đến bây giờ và mãi mãi không lìa xa. Tác giả, người hát, một ngày sẽ ra đi. Nhưng những bản tình ca thì ở lại, nối cho dài đời sau.

Tôi muốn viết lên đây ngắn gọn một lời cảm ơn. Cảm ơn trái tim yêu thương dịu dàng Từ Công Phụng - Phải - Anh cũng dịu dàng như những tình khúc của anh.

Phụng, Trở Lại Với Đời

• Song Thao

 ời điếng người sau cú phen. Phen của anh bạn ở Portland. Phụng dính ung thư gan! Tôi loay quanh chẳng biết mình đang làm gì và đang muốn làm gì. Có lẽ nào! Đang khi không bỗng trời ập xuống.

Cảm giác này tôi đã có khi nghe tin Trường Kỳ vừa vội vã ra đi. Khi Phụng sang Montreal là ba đứa tôi hàn huyên ríu rít. Cho tới bây giờ tôi không nhớ là tôi quen Kỳ lúc nào và quen Phụng lúc nào. Hình như tình thân có sẵn đó. Chưa bao giờ tới và chưa bao giờ đi. Chỉ có con người đi. Kỳ đã đi. Phụng bên bờ vực! Anh bạn luôn sát cánh bên Phụng cho biết là bác sĩ cho Phụng cái hạn ba tháng. Biết mình chỉ còn ba tháng trên đời, Phụng tính những chi? Tôi bần khoản mà không dám nhắc phen hỏi. Tôi sợ sợ hãi. Phụng đang nằm trong sợ hãi của một kẻ bị dồn tới chân tường. Phen rồi biết nói chi với Phụng. Ông khoẻ không? Vô duyên! Ông đang làm gì đó? Lại vô duyên. Phụng không còn cái yên ắng của những người chưa phải thấy cái hàng rào thời gian chặn trước mặt. Ba tháng để thu xếp một đời. Có ngắn quá không? Có dài quá không? Kỳ không có thời gian đổi mặt đó. Ào một cái, Kỳ đi. Dứt khoát. Chẳng phải tính toán chi. Khỏe re!

Chuyện gì cũng vậy. Biết trước vẫn hơn. Không phải bắt ngờ đưa đến những sai lầm của vội vàng. Nhưng chuyện đi, đi một đường thẳng, chắc có khác. Ba tháng của Phụng nhất

định là ba tháng khổn khó. Tôi cũng thấy khó. Làm sao bấm được 8 con số để với tôi Phụng. Loanh quanh mãi tôi cũng bấm được hàng số nằm thản nhiên trên chiếc phon. Hàng số của anh bạn tâm giao với cả tôi và Phụng. Tôi quen anh bạn từ ngày dạy học ở Vũng Tàu. Hai đứa đều là giáo sư dân chính dạy giờ tại trường Thiếu Sinh Quân trong khi chưa xong nợ sách đèn tại Đại Học. Dạy học để có tiền đi học. Trên bãi biển Vũng Tàu, giữa tiếng sóng ầm ì, trong những đêm trăng sáng, mấy tên nhà giáo thú thiệt có ngách trật đàng hoàng, bên trường Trung Học Vũng Tàu, vẫn mắng chúng tôi là giáo...gian! Chẳng oan chút nào!

Dựa vào sự quen biết từ những ngày hàn vi xa lắc xa lơ, tôi vẫn dùng anh bạn làm cục kê trong những lần ngại gọi thẳng Phụng. Giao hả? Tôi thăm thì như sợ Phụng nghe thấy tuy nhà anh và nhà Phụng cách nhau tới cả giờ lái xe. Phụng ra sao? Tài tôi ghé sát ống nghe. Thì như moa đã *mail* cho toa. Bác sĩ đã có...phán quyết rồi! Tôi hụt hẫng. Toa thấy Phụng ra sao? Buồn lắm! Khoảng hai, ba năm trước Phụng đã một lần bị anh chàng ung thư thăm hỏi. Lần đó là ung thư túi mật. Theo chị Ái, bà xã của Phụng, chị thấy anh mất cân dần, mặt mày hốc hác nên vội đưa anh tới bệnh viện. Thử mới lòi ra bệnh. Dính chấu! Nhà thương vội mổ ngay. Cắt đứt cái túi phản bội trong con người anh. Tưởng rằng đã yên. Mà yên thật. Anh đã hát hò lại.

Phụng rất mê hát. Đó là lẽ sống của anh. Nhớ trong lần tôi chở vợ chồng Phụng từ Toronto đi thăm thác Niagara, Phụng vừa hát vừa mở đĩa nghe mình hát suốt chặng đường. Anh say mê nhạc như say mê người tình. Nói như vậy sai bét. Phụng là người rất gọn gàng trong tình cảm. Người thương anh thiếu

giống. Người yêu nhạc của anh và tác giả của nó cũng thiếu chi. Nhưng anh chàng văn nghệ này rất có trật tự. Văn nghệ thì được nhưng lai rai thì không. Vậy thì Phụng mê nhạc như điên điên. Cái thú tương tự thảo Phụng mê thật. Mê trong lén lút. Thời buổi bây giờ người ta được khuyến khích phụ lòng thú cỏ thơm. Phụng, cũng như các đệ tử của khói, chẳng thể lặc hậu được nữa. Nhưng dứt ngang thì chẳng đáng nên cứ lén lút thỉnh thoảng làm vài hơi. Tôi đã có lần nói giáo cho... bạn. Có chết thẳng tây nào đâu!

Các bạn tôi nhiều người có tật. Các cụ đã phán là có tật có tài. Họ là những con cháu ngoan của các cụ. Có tài mà không có tật sẽ làm buồn lòng các cụ. Tài họ đã có thì tật dĩ nhiên cũng phải có. Ông nhà thơ Hoàng Xuân Sơn cư ngụ cùng một thành phố với tôi, có lần đau cổ mất tiếng. Nhà thơ kiêm nhà...hát mà mất tiếng thì còn ra làm sao nữa! Y chang! Ông sang Boston dự ra mắt thơ của ông Phan Xuân Sinh. Dĩ nhiên ông bị điệu lên *micro*. Xui làm sao bữa đó tôi cũng có mặt tại chỗ. Chàng nhà thơ họ Hoàng thoái thác không được. Nghe tiếng hát lạ tai tôi muốn biến mất trên cõi đời phiền muộn này. *Mang chuông đi đánh xứ người!* Phiền cái chuông rè này quá. Không biết có phải vì vết nứt của chuông không mà bạn tôi chịu đi bệnh viện cho bác sĩ coi cái cần cổ. Trước khi đi, bạn tôi đồng dặc đặt điều kiện với vợ. Nếu đúng là ung thư thì phải cho chàng hút thuốc thả cửa từ giờ tới chết. Thiệt xui cho bạn tôi! Không phải ung thư!

Ông bạn Du Tử Lê, bạn ông Từ Công Phụng và là người có nhiều thơ được ông Phụng phổ nhạc, cũng nặng khói thuốc. Nhưng ông này vốn là...du tử họ Du nên chẳng *care* chi ai. Ông chỉ *care* lủ cầm quyền. Khi sang Montreal. Lúc

các quán cà phê còn được cho phép thả khói thuốc mịt mù, ông khen. Cái xứ này văn minh thiệt!

Chuyện mê khói mà sánh với chuyện mê nhạc là đúng chỉ số. Toàn là thứ sống chết cả! Cuối cùng tôi cũng sống chết phải phân. Nhắc cái phân, quay số, chuông reo.

Bên kia đầu giây là chị Ái. Cuộc chuyện trò đẫm nước mắt. Người bệnh đã xong phần cam chịu của người bệnh. Người đầu ấp tay gối có cái đau khác. Cái đau không ở trong người nhưng da diết ruột gan. Phụng đang nằm đầu đó trong nhà. Chị Ái đưa phân cho Phụng. Tôi chờ một giọng trầm buồn nhưng lại được nghe một giọng...bạt mạng. *Nó đánh mình thì mình đánh lại!* Bạn mình khá, tôi nghĩ.

Tuổi của lũ chúng tôi bây giờ là tuổi vàng. Nghe yếu xiu. Thân thể của chúng tôi bây giờ là vùng oanh kích tự do của tật bệnh. Chúng muốn lui tới lúc nào cũng được. Ông bạn thân của Từ Công Phụng và tôi, nhà thơ Du Tử Lê, đã thấm sự...mở cửa của mình. Ngày 30 tháng 4 vừa qua, trong một cuộc phỏng vấn của cô Thuý Anh trên đài Văn Nghệ Thúy Nga, Du Tử Lê đã cho biết: “Tôi may mắn được qua cơn bệnh hiểm nghèo là bệnh ung thư ruột. Theo nguyên tắc, các bác sĩ nói, khi qua được 5 năm thì coi như bệnh nhân không còn bị đe dọa bởi cơn bệnh nữa. Tuy nhiên chưa kịp vui trọn thì các bác sĩ lại khám phá trong phổi tôi có một cái bướu...Nhỏ thôi. Sau nhiều lần *CT Scan* vẫn không thấy cái bướu tăng trưởng, nên bác sĩ Lê Trần Hoàng, người theo dõi tình trạng phổi của tôi, cho hay, ông hy vọng không phải là một di căn của *cancer*. Kết luận tạm thời của bác sĩ Hoàng là một kết luận tốt. Vì tôi cũng mong là được như vậy. Tuy nhiên nếu có là *cancer* thì mình cũng vui thôi!”.

Niềm vui ung thư, đó là tên một truyện ngắn của nhà văn bác sĩ Trần Long Hồ. Niềm vui trong truyện là niềm vui của ông Parker, bệnh nhân ung thư phổi của bác sĩ Trần. Ông chán nản phải chịu đựng căn bệnh nên tung hê hết. “*Tôi đẩy cửa [phòng vệ sinh] bước vào. Ông Parker đang ngồi trên bồn cầu, đầu ông dựa ngửa ra sau nhưng mắt ông nhắm nghiền. Trên môi ông còn ngậm điếu thuốc cháy dở. Bàn tay ông đặt trên đùi còn nắm chặt tấm hình trần truồng của [bà vợ] Nancy. Cái đầu trọc lóc vẫn tựa vào vách. Tôi nhìn kỹ lại thấy mạch của ông không còn đập và ông đã ngưng thở*”. Ông Parker này cũng là đệ tử của khoái và cũng biết thưởng thức thú văn nghệ trần truồng của bà vợ. Kể cũng nòi...cụ phách! Cụ Phách là tên cúng cơm của ông Du Tử Lê. Niềm vui của ông bạn này...vui hơn nhiều. Ông bay từ Cali qua Portland thăm ông Phụng. Ông ung thư ruột thăm ông ung thư gan. Đúng là ruột gan cận kề. Coi *video* cuộc trùng phùng của hai tác giả bản nhạc “Giữ Đòi Cho Nhau”, một ông làm thơ, một ông đặt nhạc, tôi chỉ thấy tiếng cười. Trước đây, ông bạn Lê Đình Diểu, cũng ung thư, khi sắp ra đi, còn gửi thư cho bạn bè cho biết rất bằng lòng với số phận vì dù sao cũng đã có mặt trên đời được một hoa giáp. Một hoa giáp là sáu chục năm. Tuổi đó, cả hai ông Từ Công Phụng và Du Tử Lê đã qua cầu. Vậy thì có chi mà *care*! Cũng trong cuộc phỏng vấn trên, ông Du Tử Lê đã hiên ngang: “...Sau khi tôi trải qua một cơn bệnh ngặt nghèo và, tôi sống được đến ngày hôm nay, tôi cho đó là một điều may mắn. Một sự kỳ diệu. Nên, mỗi ngày được sống thêm, tôi đều tận hưởng nó, như một *bonus*, với tất cả lòng biết ơn đời sống. Biết ơn trời đất. Biết ơn gia đình. Biết ơn vợ con. Biết ơn bằng hữu. Nên, tôi luôn thấy mình hân hoan. Mỗi buổi sáng, khi mở mắt ra, thấy mình còn sống,

tôi lại nói: “Cám ơn Trời Đất đã cho con sống thêm một ngày”. Và tôi mỉm cười với gia đình, với vợ con chung quanh sau câu cám ơn ấy”.

Cũng trong cuốn *video* cuộc gặp gỡ giữa hai người bạn văn nghệ, Phụng, với chiếc mũ nổi sùm sụp trên đầu, vẫn hào hứng chỉ dẫn cho một người bạn hát cho đúng một bản nhạc của anh. Đôi khi anh hát làm mẫu với tiếng đàn tây ban cầm. Giọng anh không còn là giọng trên sân khấu nhưng mắt anh vẫn ngời ngời say sưa. Bệnh tật không lấy đi được âm nhạc của anh tuy nó đã quật anh te tua bằng cách ăn cắp của anh một vài ký thịt, một nhúm tóc muối tiêu. Có một lúc anh đã gỡ chiếc mũ ra, nắm một nhúm tóc, vê vê trên tay, gio ra cho mọi người thấy.

Tóc của Phụng, đó là một mái tóc bông bênh rất nghệ sĩ. Nhất định không thể là Phụng nếu không có mái tóc đó. Vậy mà cũng tới lúc anh phải buông bỏ. Những cú phôn của chúng tôi, trước hay sau khi Phụng vương bệnh, đều là những tiếng cười. Khi đã trải qua mấy lần làm *chemo*, trong một lần Phụng cười nghiêng ngả trong phôn, anh đã bảo tôi: “Thôi ông, tôi cười đau cái bụng quá!”. Lần đó, Phụng cho biết anh đã xuống tóc. “Nó rụng hàng nắm, cạo trọc luôn cho khỏi rắc rối!”. Chiếc đầu bình vôi đó tôi đã được chiêm ngưỡng. Phụng có khác đi nhưng cũng không đến nỗi nào. Phụng đã quen với bệnh thì bạn bè cũng phải quen với cái đầu không tóc của Phụng. Như Mai Thảo đã thơ. *Bệnh ở trong người thành bệnh bạn / Bệnh ở lâu dài thành bệnh thân / Gối tay lên bệnh nằm thanh thản / Thành một đôi ta rất đá vàng*. Bạn tôi đang phải thù tiếp ông bạn không hẹn mà đến, không mời mà ngồi lý không chịu đi đó.

Ông bạn bệnh tình quái đã thay đổi hình hài của người nhạc sĩ tài hoa lịch lãm. Nhớ, ngày vợ chồng tôi cùng vợ chồng Phụng lang thang trên đường phố Vancouver. Trời hây hây lạnh. Phụng khoác chiếc áo dạ nâu dài, thả hững hờ chiếc khăn choàng sọc nâu đỏ dài xuống tới thắt lưng. Đường phố vào thu. Những chiếc lá vàng lăn tăn chạy theo gió. Chúng tôi lang thang suốt ngày. Thường thì sau mỗi lần trình diễn,

Từ Công Phụng, Luân Hoán, Song Thao, Lê Hàn tại nhà Lê Hàn, Mississauga, 7 tháng 5 năm 2006. Ảnh: T.L.LH

vợ chồng Phụng trở về liên. Lần đó, chúng tôi hẹn nhau. Phụng từ Portland tới, tôi từ Montreal sang. Sau ngày trình diễn, vợ chồng Phụng ở lại để rong chơi với vợ chồng tôi. Lũ chúng tôi xác xơ dần, mỗi lần gặp nhau là một lần khó. Ngày vui càng lúc càng hiếm.

Nhớ, lần Phụng qua Montreal trình diễn. Ngày hôm trước Phụng hát ở Montreal. Ngày hôm sau, Luân Hoán, Hoàng Xuân Sơn và tôi ra mắt sách ở Toronto. Chương trình sơ

khởi do Lê Hàn tổ chức chỉ là một chương trình hát tình ca phụ diễn. Tôi *phone* qua Phụng từ vài tuần trước hỏi Phụng có chơi văn nghệ với anh em, xuống Toronto hát chùa trong buổi ra mắt sách không? Phụng...chơi ngay. Vui là chính. Đêm hôm trước, trong khi Phụng hát ở Montreal, vợ chồng Luân Hoán và vợ chồng tôi lái xe xuống Toronto trước. Nửa đêm mới văn hát, sáng sớm ngày hôm sau, từ khi mặt trời chưa thức dậy, vợ chồng Phụng đã khăn gói ra phi trường. Hơn một giờ bay, Phụng tới Toronto, Lê Hàn và tôi đã có mặt tại phi trường Pearson của Toronto đón. Buổi ra mắt sách dự định vào cửa tự do đã phải đổi thành tặng vé vào cửa. Khán giả sẽ phải tới lấy vé tặng nơi ban tổ chức. Nếu không, chắc rạp hát sẽ bể vì lượng người tuôn tới. Đây là lần đầu tiên Phụng hát ở Toronto. Một tập nhạc đã được Lê Hàn in cấp tốc để Phụng cũng ra mắt sách cho vui. Phụng mang thêm một số đĩa nhạc qua. Khán giả xúm xít vào nơi Phụng ngồi ký sách và băng nhạc. Vui ơi là vui. Trên sân khấu, trong phần giới thiệu Phụng, tôi lên tung hứng với Phụng trong một màn không sửa soạn, không tập dượt nhưng đầy cảm hứng. Nhạc sĩ Trường Sa ngồi ở hàng ghế đầu cũng được móc lên giới thiệu với khán giả. Ông khóc vì cảm động. Đã lâu Từ Công Phụng và Trường Sa không gặp nhau. Có lẽ từ khi hai người, mỗi người một cách, mỗi người một thời gian khác nhau, bỏ nước ra đi.

Nhớ, ngày tôi bắt xe đò từ Seattle qua Portland thăm Phụng. Những buổi sáng, cà phê do Phụng pha (Tôi pha cà phê ngon nức tiếng đó ông!) ngay trên lan can phía trước căn nhà cổ của Phụng, chuyện miên man, từ chuyện viết lách, văn nghệ lan qua tới cả chuyện tâm linh. Phụng có

niềm tin tôn giáo rất vững vàng. Chính niềm tin đó đã cứu rỗi Phụng qua những ngày bệnh ngặt nghèo.

Bệnh cú bệnh, sống cú sống, bạn tôi vẫn cười với đời. Khóc chẳng là chị Ái, người đã từng trải bao gian nan trong cuộc sống. Cú gian nan này xem ra cũng không làm nhụt được ý chí của người đàn bà đã từng bao lần vươn vai đứng dậy. Chị cuống cuống giữ hơi thở của chồng. *Chemo* cứ *chemo*, ai chỉ bài thuốc nào chị cũng lần ra làm. Người Phụng là nơi tiếp nhận đủ cả đông y tây y. Từ những thang thuốc bổ tới lá đu đủ, từ linh chi tới măng tây, cọng sả, hay bất cứ thứ lá lẫu nào có thể làm què anh ung thư. Bệnh Phụng khi trời khi sụt. Có lần tôi phôn qua, Phụng mệt không nói được. Có lần Phụng nhanh nhẹn tán chuyện liên chi hồ điệp. Hỏi thăm về bệnh, Phụng coi nhẹ: “Mình đánh nó, nó đánh lại mình, nó thua thì nó chạy, mình thua thì mình lui. Lui tới chân tường là cùng!”. Nhiều khi ngại không biết bây giờ bệnh Phụng ra sao (*bây giờ tháng mấy* nhỉ?) tôi lại đi đường vòng phôn cho Giao hỏi thăm tình hình trước. Nếu không vui thì để Phụng nghỉ, cứ mang bệnh ra mà tán chán chết, cho cả tôi và Phụng. Nếu nghe thấy Phụng khỏe, phôn qua Phụng ngay, chia nhau những nụ cười, tiếp chút sức cho bạn. Có lần Phụng cao hứng nói huyền thuyên, cười đã, lại còn hát hổng coi xem còn được không. Hát được có lẽ nhờ những tô phở gà của chị Ái. Phụng ưa ăn phở. “Bi chừ tôi đâu có ăn được phở bò! Ăn để tiếp đạn cho quân địch sao? Thịt đỏ là thứ anh *cancer* thích lắm. Cứ phở gà mà chơi”. Phở gà của chị Ái là thứ phở tinh khiết, không mỡ màng, thứ được chọn lọc cẩn thận, Phụng ăn vào là an toàn. Tình trạng của Phụng được tính theo phở. Ít ra là với đệ tử của phở như tôi. Cứ hỏi

những bát phở Phụng ăn là biết được sức khỏe của Phụng. Từ đầu năm, tình trạng của Phụng lên dần. Và chót hết lên tới...đỉnh bình yên. Giao *mail* qua cho tôi. Phụng đã ăn hết bay hai tô phở một lúc. Vui mừng phôn qua Phụng, chàng xác nhận vết ung trong gan đã teo lại. Quân ta thắng.

Trong số quân ta có những người yêu nhạc của Phụng. Có lần Phụng bị quan nói với tôi khi anh cho biết có người không biết anh bệnh nên mời anh đi hát: “Hát hò chi nữa. Chắc kiếp sau!” Kiếp sau thì xa quá. Mà lúc đó biết Phụng ở đâu mà tìm tới nghe. Phụng vốn *galant* đâu có làm buồn người ái mộ đến vậy. Giờ, đánh cho anh chàng bệnh lui, Phụng phải hát lại. Anh phôn qua tôi. Anh sẽ “Tạ Ôn Đồi”. Đó là chủ đề và cũng là lý do mà Phụng sẽ gặp lại khán giả.

Khi tôi đến nơi đây nắng rực rỡ ngoài khoảng trời xa, và lòng tôi thấy rộng mở những thiên đường...Phụng đã trở lại với đời. Bởi vì anh vẫn còn nợ đồi! Hay đồi còn nợ Phụng?

05/2011

Song Thao và Từ Công Phụng tại Portland 08/2005. Ảnh: T.L.LH

Nhạc Từ Công Phụng

Qua Thường Thức Của Vài Người Đẹp

• Luân Hoán

Mùng một người tài hoa, không phân biệt thân sơ, vừa vượt thắng chuyện “thập tử nhất sinh”, bằng đôi lời thô thiển là một việc làm thích thú, lần ít nhiều hành diện. Tôi đang gắng thực hiện việc đó, dù có phần quá tải với khả năng.

Từ Công Phụng là một nhạc sĩ, không cần phải thông thêm một số từ “lớn”, “nhỏ”, “tài hoa”... nào khác. Anh là một nhạc sĩ thủy chung với niềm đam mê, và sống chết với nghệ thuật sáng tác. Anh còn là một giọng ca thu hút được một số đông người lắng nghe.

Viết về một nhân vật giàu có tài hoa, và sở hữu một gia tài ca khúc phong phú, quả thật hơi khó khăn. Từ lâu nay, Từ Công Phụng, đã và vẫn giàu mãi ra những lời ngợi ca chân tình, bởi những tay bút hữu danh có thực. Những nhận xét, đánh giá tinh tế của những người thưởng thức anh, gần như đã dành phần phát hiện ra những tốt đẹp, tinh hoa trong nhạc Từ Công Phụng. Tôi thật tình lúng túng, không còn ý gì để tán thưởng cho có vẻ mới lạ, mà không mất đi sự trong sáng, chân tình. Trình độ thưởng thức, nhận xét hạn hẹp đương nhiên là lý do đi đầu. Ba hoa như kiểu cùng vỗ tay thì còn được, nhưng viết một cách ra hồn, thì có đến chín mươi phần trăm thất bại. Tôi xin chọn làm người vỗ tay, để góp niềm vui cho người bạn, tôi được quen biết khá muộn.

Để khởi đầu một việc làm chưa thuần tay, tôi chợt nảy ra một cách, khá lý thú. Không bán cái cho người khác. Nhưng mượn tạm những nhận xét đơn giản, từ nguồn thánh giá của Từ Công Phụng, gom chung lại, lồng vào bài viết của mình, chắc chắn tôi sẽ có một số trang cần thiết. Nghĩ và thực hiện ngay.

Cũng xin nói, tôi xưa nay vốn kính quý đám người đẹp, nên bây giờ cũng giữ đúng sự thiên vị đó. Tôi chọn những người nhan sắc, để làm một cuộc phỏng vấn bỏ túi, qua đường điện thư thuận tiện hiện nay. Trước tiên, tôi gọi đến hai chị Hoàng Bích Quân và Phan Thu Hà, một câu hỏi ngắn. Cụ thể: *“xin chị cho biết những cảm nhận của chị, sau khi thưởng thức nhạc Từ Công Phụng từ nhiều năm nay”*.

Tôi còn nhờ hai chị Hà, Quân chuyển tiếp câu hỏi đến những mỹ nhân khác. Cũng xin nói thêm, tôi không bỏ sót một nhân vật của danh xưng Hà Khánh Quân, nhưng vì tạm thời chưa liên lạc được.

Sau hơn một ngày, tôi nhận từ Hoàng Bích Quân, đúng một câu, dành cho nhạc của tác giả Một Góc Đồi Phôi Pha, Trên Ngọn Tình Sầu, Tình Khúc Từ Công Phụng,...

“Nhạc của Từ Công Phụng thật tuyệt vời. Lời nhạc rất đẹp, rất thơ, nhẹ nhàng, trầm lắng, và làm lay động lòng người”.

Ngoài câu ấy ra, chị Quân thông tin, đã gọi lời cù rử đến các chị: Hồ Thị Hồng (bà góa phụ Trần Vinh Anh), nhà văn Thùy An, hiện cư ngụ tại Sài Gòn. Kết quả có ngay sau đó. Chị Hồng từ chối với lý do thật bất ngờ, khó tin: “chưa biết Từ Công Phụng là ai”. Trái lại, nhà văn Thùy An, một tác giả có nhiều tác phẩm, đã xuất bản trong nước, thì hứa sẽ xắn tay áo viết ngay một bài ra hồn.

Người không bày tỏ, người sẽ phóng bút rộng rãi, đều bất lợi với ý đồ của tôi. Không có ý kiến, tôi lấy gì để ăn theo. Viết nghiêm chỉnh đàng hoàng, tôi không thể bỏ hết vào bài viết khiêm nhường của mình. Trích đoạn sẽ vô phép, không tiện. Bài viết của nhà văn Thùy An, nếu nhận được, tôi sẽ chuyển thẳng đến anh Từ Công Phụng và các bạn, đang lo sưu tập bài cho tuyển tập, chào mừng anh tiếp tục viết, ca hát cho chúng ta thưởng thức.

Đang không mấy vui, sáng nay tôi nhận được hồi âm của Phan Thu Hà, một hương sắc của Đà Nẵng cũ, hiện ở Mississauga, Canada. Chị Hà không kiêu lời, nhưng chỉ cho mười dòng, đúng theo đề nghị của tôi. Hơi tiếc cho anh Từ:

“Nhu phần đông các bằng hữu cùng thế hệ, tôi rất thích nhạc của Từ Công Phụng. Phải nói là hầu hết các sáng tác của ông, lời cũng như nhạc, thật êm dịu và luôn luôn có chút gì như thơ, như vương vấn... Từ bài đầu tiên “Bây Giờ Tháng Mấy” được nghe ở những ngày mới bước vào tuổi đôi mươi, và khi nghe “Mãi Mãi Bên Em”, cảm nghĩ của tôi về nhạc của ông vẫn không thay đổi, sau mấy chục năm. Và có lẽ chính tiếng hát của tác giả đã khiến chúng ta càng yêu thích nhạc của Từ Công Phụng hơn lên?”

Với cái lẩn thẩn vô hạng, dĩ nhiên tôi khó yên lòng với chỉ hai hạt ngọc được kể trên. Tôi điện thư cho ít khuê các nữa, rồi ngồi trước máy, nôn nóng chờ đợi, quên cả ăn sáng. Và không thấy đôi khi nhận được từ Pháp quốc, tin của Đông Hương. Người làm thơ rất yếu điệu này nhỏ nhẹ:

“Từ Công Phụng là một trong những nhạc sĩ mà Đông Hương rất mến chuộng. Anh có những ca khúc mang đậm nét riêng, làm nên một họ Từ xuất sắc, như Giọt Lệ Cho Ngàn Sau, Tuổi Xa Người, Như Những Que Diêm, Đồi Bồng Phù Du... nhiều

lắm. Đặc biệt là ca khúc nào, giới trí thức cũng đón nhận rất trang trọng. Riêng với Đông Hương, Kiếp Dã Tràng của anh là một bài ca ruột. Đông Hương vẫn hát trong những đêm nhạc (la fête de la musique) ở Toulouse với các em sinh viên. Mỗi lần nghe lại lời của bản nhạc, Đông Hương thấy lòng mình chơi vơi sâu lắng một nỗi buồn. Anh Từ Công Phụng không chỉ là một nhạc sĩ mà còn là một người của thơ. Chính vậy, mỗi lần được hát nhạc của anh, Đông Hương hát với những cảm xúc thật đong đầy, nhiều khi luôn với nước mắt:

*‘... thời gian như ngưng trôi giữa chiều tàn tạ
thầm gọi tên người đã vắng xa phương trời...*

*... cuộc tình trên tháng ngày muôn phần còn in vết hằn
đời mình*

người ơi hãy ru tình ta... vùi quên...’

*Vì hát với tình cảm, Đông Hương ngỡ mình như một ca sĩ điều
luyện vậy!”*

Mãi đến năm, sáu giờ sau, vào buổi tối, tôi nhận thêm từ California, mấy dòng của chị Thanh Trí, người nữ họa sĩ tốt nghiệp ưu hạng khóa 1 năm 1961, của trường Quốc Gia Cao Đẳng Mỹ Thuật Huế. Chị Trí viết:

*“Thanh Trí rất thích Nhạc của Từ Công Phụng. Nhạc rất
truyền cảm và thật là trữ tình. Mỗi lời nhạc là một tứ thơ. Mỗi tứ
thơ là một âm điệu của vui buồn thương đau, nhớ nhung nồng
nàn và còn có cả màu sắc và đường nét (hình bóng).v.v.*

*Mỗi lần nghe bài “Một Kiếp Dã Tràng” của nhạc sĩ Từ Công
Phụng, Thanh Trí không khỏi liên tưởng đến bức tranh mà
Thanh Trí đã vẽ (với cả nỗi lòng của mình) và Thanh Trí lại
rưng rưng nước mắt... qua từng lời nhạc tiếng hát.*

Cho Thanh Trí gửi lời cảm ơn nhạc sĩ tài hoa Từ Công Phụng và xin chúc mừng sức khỏe nhạc sĩ...”

Trong bảy nhân vật tôi gõ cửa, người cuối cùng, nhà văn Điệp Mỹ Linh, từ Hoa Kỳ thoát thác với lý do chính đáng. Chị đang lo lắng, bất an vì một cậu em, hiện nằm trong tình trạng chiến đấu với thần chết bên quê nhà.

Với kết quả bốn trên bảy của cuộc thăm dò bỏ túi, tôi cho rằng chưa đạt yêu cầu. Tôi nghĩ đến việc điện đàm. Và ề chế phát hiện, tôi quá nghèo quen biết những hoa hồng. Bí quá, tôi nghĩ ngay đến những nhân vật, được đòi mệnh danh “không rù cũng tới”. Và may mắn tôi được đòi lời từ ngàn dặm xa. Xin ghi lại, với tám mươi phần trăm trung thực:

“Nhạc Từ Công Phụng, em có nghe nhiều hồi xưa kia, trước 1975. Sau này, vì buôn chải trong cuộc sống, thỉnh thoảng em mới nghe ké được đâu đó vài bài. Vì không để ý nhiều, nên em có nhận xét gì đâu. Mà anh hỏi làm chi vậy?... À ra thế. Để em phát biểu từ tế nghe, anh đừng cười người ta.

Nhạc ông ấy (TCP) là nhạc tình. Tình em nói là tình yêu nam nữ. Chủ đề này, tràn ngập trong các ca khúc của nhạc sĩ Việt Nam. Riêng Từ Công Phụng, qua ngôn từ cư ngụ trên âm thanh, ông Từ chứng tỏ được trình độ văn hoá cử nhân, trình độ nhạc lý vững của mình. Điều căn bản để ông ấy thành công, tồn tại đến hôm nay và cho cả ngày mai nữa, rất giản dị. Ông ấy đã có những xúc cảm chân thực. Có thực tài và một cái duyên rất tuyệt vời. Với mọi ưu điểm ấy, ông đã dễ dàng giữ những xúc cảm của mình, sống thật lâu trên những nốt nhạc. Anh làm thơ, anh không thấy lời ca của ông ấy hay như thơ sao? Lối ngâm thơ, đọc thơ bằng đô, rê, mi, fa, sol của ông ấy, còn ngon lành

hơn đám chữ bất động của anh đó nghe. Anh nghe lời em, tập viết thêm nhạc đi. Trần trọc, ba hoa với vãn điệu mãi, chỉ với tới cỡ em thôi. Không thể chạm được những chân dài đâu. Ông Phụng và đám nhạc sĩ dành hết đó...

Sao? Chưa đủ? Em ba hoa thêm nghe: Thời em nghe nhạc có nhiều nhạc sĩ nhanh chóng thành danh. Nhưng mức độ thành công có khác nhau. Em nghĩ, thực tài là phần chính. Tuy vậy yếu tố phụ thuộc cũng rất quan trọng. Đó là sự nhận biết sở trường của mình và khai thác nó đúng mức. Em nhớ anh có người bạn nhạc sĩ, ông Phạm Thế Mỹ. Đương nhiên ông này cũng nổi tiếng. Em chỉ tiếc ông ấy không hết mình theo những: Tóc Mây, Áo Lụa Vàng, Bóng Mát, Bông Hồng Cài Áo, hoặc thân quen hơn: Những Ngày Xưa Thân Ái, Trăng Tàn Trên Hè Phố... mà vươn ra loại nặng ký hơn trong Trái Tim Việt Nam v.v... Ông Từ Công Phụng trái lại, khôn hơn, nắm bắt tài nghệ của mình ở đâu vững hơn. Ông không chơi nhạc-phong-trào, dù em tin, ông ấy cũng chống cộng một cây, hết mình. Thôi nghe, em mà nói nhiều lạc đề bây giờ và làm phiền thiên hạ nữa. Cho em gởi lời thăm và chúc mừng ông Từ. Nhấn giúp, em vẫn khoái nghe ông hỏi ‘Bây Giờ Tháng Mấy?’ Nhớ đừng lộn bây giờ là mấy tháng’ tội em. Em chỉ quen với anh thôi, mấy tháng, mấy năm anh tính thì biết... còn hỏi...”

Người “không rủ đám tới” này, đang ở tuốt Sài Gòn, nên có phần mạnh miệng. Sau khi trao đổi nhau vài nụ hôn gió, tôi gác máy. Không ngạc nhiên về sự cao hứng nhận xét của cô em “uơng thom thương nhớ đến bây giờ”. Nhưng tôi có ít nhiều bàng khuâng. Đã bảy mươi tuổi rồi còn vãn vương, còn làm thơ tình. Liệu mình đã lặp lại chính mình những gì? Tình yêu luôn luôn cần được đổi mới, dù tên gọi vẫn cũ.

Với thi ca và âm nhạc, sự đổi mới như một hơi thở tối cần thiết. Từ Công Phụng ra đời chậm hơn tôi một năm, sáu tháng, mười bảy ngày. Cụ thể, cụm số 27 tháng 7 năm 1942 với anh rất quan trọng. Hằng năm, người vợ thân yêu của anh, chị Ái, vẫn cùng anh đốt lên ngọn nến, mừng thêm một tuổi mới. Từ Công Phụng còn tiếp tục chong nhiều ngọn nến nữa trong tương lai. Cùng với nến, chắc chắn là những luồng tình, được anh thổi thơm vào những nốt nhạc.

Khởi đi bằng *Bây Giờ Tháng Mấy*, một ca khúc trữ tình, chân chất Việt Nam, Từ Công Phụng là một trong thất đại tài hoa, của chiếu nhạc được cho là sang cả, thuộc giai đoạn 1954-1975, tại miền Nam Việt Nam. Lê Uyên Phương, Ngô Thụy Miên, Nguyễn Đình Toàn, Phạm Duy, Trịnh Công Sơn, Từ Công Phụng, Vũ Thành An. Nếu chiều dài của con đường sáng tác được kéo đến thời điểm 2011 này, Từ Công Phụng phải được kể là dẻo dai nhất, với những ca khúc còn sức hấp dẫn cảm xúc của người thưởng ngoạn một cách hoàn hảo.

Từ Công Phụng không chung bóng với ai và cũng không lặp lại chính mình bao nhiêu. Những tương đồng cần phải có của một người sáng tác, cần thiết để tạo nên nhân dạng nghệ thuật riêng. Tôi, bạn, có thể không dẫn ra cụ thể những cái hao hao trong các đứa con của họ Từ, nhưng chắc chắn là có. Nhờ vậy, khi chúng ta nghe một ca khúc, không cần phải giới thiệu tên tác giả, chúng ta cũng có thể biết người sáng tác chính xác trên bảy mươi phần trăm. Ngôn từ và cách gieo nhạc thân quen đóng góp tích cực cho sự nhận diện này.

Với Phạm Duy, phong phú, đa dạng, ám áp hương sắc núi sông, thông thêm những ồm ờ, chàm biếm. Với Lê Uyên

Phuong, nồng nàn hương ái ân, cuộc sống như chậm, được sờ được bằng những hơi thở tha thiết. Với Trịnh Công Sơn sự thăng hoa của ngôn ngữ là một biệt tài, nhân sinh quan được lồng vào, tạo nên những thao thức có tính cách triết học. Với Ngô Thụy Miên, sự nhẹ nhàng, trong sáng, hòa hợp thật dễ huê với lứa tuổi chớm yêu còn dính màu mực học đường. Với Vũ Thành An, đúng khá cận kề với Ngô Thụy Miên, nhưng sự tan vỡ chia lìa đậm đặc hơn. Một cái thú kỳ lạ của đa số chúng ta, được Vũ Thành An khai thác, đang yêu say sưa, hạnh phúc, vẫn thích rên rỉ buồn phiền. Đây như là một thứ bệnh. Với Nguyễn Đình Toàn, sự chùng mực, chín chắn và tri thức khá gần với Trịnh Công Sơn, nhưng thoáng nhẹ hơn (qua Hiền Cúc Vàng). Riêng với Từ Công Phụng, anh không lập những cái bóng vừa kể, nhưng trong ca từ của anh lại có sự dung hòa, kết nối một cách tài tình. Không tiến quá xa trên tâm trí thức, không quá cận kề với sự giản dị, bình dân. Có sự chải chuốt ở mức độ cần thiết. Những suy tư của anh vừa đủ thích hợp với thời điểm của anh cùng trang lứa.

Mọi phát biểu linh tinh của tôi trên đây, có thể và không có thể được nhìn nhận bởi những cảm nhận riêng tư của từng thính giả đến với Từ Công Phụng. Tôi hy vọng rất nhiều người, từng nghe ca hát, gói gắm tâm sự mình trong ca khúc sẽ có dịp viết ra những nhận xét riêng. Có thể chẳng để làm gì cả. Nhưng đó cũng là một cách thưởng ngoạn trầm tĩnh rất lý thú.

Cách đây mấy năm, nhân dịp ra mắt tác phẩm chung với Từ Công Phụng, Hoàng Xuân Sơn và nhà văn Song Thao tại Toronto, ông nhà văn họ Tạ đã bán cái cho tôi viết lời đưa

đường cho từng ca khúc anh Phụng trình bày hôm ấy. Tôi đã gồng mình chơi một cách dã chiến trong nhiệm vụ chưa bao giờ chạm tay này. “Nghe Từ Công Phụng Tỏ Tình” là những cảm nhận trung trực của tôi với nhạc của anh. Nên ở đây, tôi không lặp lại.

Từ Công Phụng làm quen với một căn bệnh khó ưa vào năm 2010. Chuyện này cả thế giới người Việt biết với sự buồn thương, hồi hộp. Mọi người đã âm thầm cầu nguyện cho anh. Là một người có bản lĩnh, lạc quan và tha thiết với cuộc đời, Từ Công Phụng của chúng ta đã vượt qua cửa tử một cách tuyệt vời. Đến nay, anh sắp sửa ôm đàn gởi đến chúng ta những sáng tác mới. Để mừng sự trở lại ngoạn mục này, một tuyển tập nhìn ngắm người nhạc sĩ cùng những đứa con xinh đẹp của anh được thực hiện.

Để gởi đến nhạc sĩ Từ Công Phụng lời cảm ơn chân tình và trân trọng, tôi vừa rủ một số bông hồng góp tiếng, mong ông anh nhạc sĩ, không phật lòng. Tiếng nói của người ngưỡng mộ dù thuộc thành phần nào cũng đáng được đón nhận. Bạn văn nghệ, bạn nghe nhạc chắc thừa những bao dung.

Montreal, Tháng Tư, 2011

Vài Kỷ Niệm Với Nhạc Sĩ Từ Công Phụng

• Phan Anh Dũng

ầu tháng năm 2010, Tâm Hảo và tôi có dịp qua thăm họ hàng ở San Jose, phía bắc của tiểu bang California. Trong dịp này, chúng tôi cũng dành chút thì giờ để ghé thăm nhạc sĩ Vũ Đức Nghiêm, tác giả của ca khúc *Gọi Người Yêu Dấu* và đi dự buổi nhạc thánh phòng do nhóm *Saigon Chamber Ensemble* trình diễn - trong đó có một số nhạc sĩ tốt nghiệp ở nhạc viện Việt Nam mà tôi đã nghe nói nhiều như nhạc sĩ vĩ cầm/nhạc trưởng Nguyễn Khánh Hồng và Vũ Trụ (người soạn hòa âm phối khí cho nhiều dàn nhạc “cổ điển” Việt Nam ở Hoa Kỳ).

Một buổi tối Tâm Hảo gọi điện thoại nói chuyện với cô em họ Diệu Liên ở San Jose thì được biết một số nhạc sĩ như Từ Công Phụng (Portland, Oregon), Đăng Khánh (Houston, Texas), Lê Huy (San Jose) và một số bạn bè sẽ họp mặt tại nhà vợ chồng cô trong vòng nửa tiếng nữa! Chúng tôi sửa soạn ngay để đến tham dự, thật là may mắn vì không hẹn mà gặp lại 3 người nhạc sĩ này. Lần chót gặp họ từ hồi nào nhỉ? Nếu tôi nhớ không lầm: tháng 7 năm 2009 gặp anh chị Từ Công Phụng & Kim Ái nhân dự đám cưới của anh chị Nguyễn Việt Kim & Kim Oanh ở quận Cam, phía nam California; năm 2007 thì gặp anh chị Đăng Khánh & Phương Hoa - đêm dạ tiệc Đại Hội Trung Vương toàn cầu ở Virginia; còn Lê Huy? mãi từ thuở 2005 khi anh qua Virginia - với cái

nặng gổ hôm ấy nhưng vẫn tươi cười đệm đàn piano và điều khiển ban nhạc cho Tuấn Ngọc, Thái Thảo hát- nhân ngày ra mắt một CD của anh Nguyễn Đức Nam!

Với anh chị Tùng Công Phụng & Kim Ái ở tiệc cưới của Nguyễn Việt Kim & Kim Oanh (Orange, CA). Ảnh: T.L.L.H.

Buổi họp mặt tại nhà vợ chồng Diệu Liên và Chánh Việt thật là vui vẻ, ấm cúng, trò chuyện thân tình, cười đùa, chọc phá nhau chút chút như giai thoại: *”con để buồn tự tử giữa đêm sương”* (trong bài *“Trên Ngọn Tình Sầu”*, nhạc của Tùng Công Phụng phổ thơ Du Tử Lê). Chúng tôi thấy anh Phụng điềm đạm, nụ cười mỉm chi trên môi, bên cạnh là chị Kim Ái âu yếm chăm sóc đưa thức ăn cho anh. Anh Phụng rất tự nhiên, hát nho nhỏ: *“Em, lại đây với anh, ngồi đây với anh trong cuộc đời này...”* (trong bài *“Tình Tự Mùa Xuân”* của Tùng Công Phụng). Mọi người trong bàn tiệc cũng hưởng ứng hát theo, đến một chỗ gần đoạn giữa, anh muốn nghỉ nên

đưa tay nói tôi hát tiếp: ”đã qua đi ngày tháng, ủa môi sầu nhỏ, *tình người buồn tênh...*”. Đến câu “em **chút** giọt lệ đắng ...”, anh vỗ vai tôi để dừng lại và hát cho chính chữ “**chút**” vì anh muốn có cái nốt láy dễ thương trong đó!

Trong bữa tiệc, anh Đăng Khánh, Diệu Liên, chị Phương Hoa đều có phát biểu cảm tưởng vui mừng gặp gỡ. Riêng tôi, cái duyên hội ngộ này thật là hiếm có, tôi cảm ơn vợ chồng chủ nhà đã hiếu khách tiếp đãi nồng hậu, sau đó, mời mọi người cùng nâng ly, mừng sức khỏe cho nhau và cho anh Phụng. Anh đáp lại với nụ cười tươi: *Santé!* ... cả bàn hưởng ứng cùng ly và đáp lại: *Santé, Santé ...*

Tôi nhớ cách đây vài tháng, trong lúc email thăm hỏi thì chị Kim Ái có nhắn là nếu có dịp, mời ghé qua Portland chơi vào mùa Hè, vì lúc đó trời ít mưa. Chưa qua được Portland thì lại gặp nhau trước ở San Jose, cũng có lý và thú vị lắm!

Sau bữa ăn, anh Phụng nhờ Lê Huy đệm đàn piano cho anh hát bản “*Bên Dòng Đời Tịch Liêu*” - anh định cho ra mắt trong CD sắp tới. Tôi vội lấy máy hình bỏ túi để cố gắng thu hình video.

**Kim Ái & Từ Công
Phụng tại tiệc
cưới. Ảnh: T.L.LH**

Tư Công Phụng, Diệu Liên, Tâm Hào, Phan Anh Dũng. Ảnh: T.L.LH.

**Ly rượu mừng
- Santé! Ảnh:
T.L.LH.**

**Lê Huy đệm
đàn cho Tư
Công Phụng.
Ảnh: T.L.LH.**

Trong buổi họp mặt này, tôi được biết sở dĩ Từ Công Phụng và Đặng Khánh về San Jose là vì có một buổi nhạc thánh phòng hát một số nhạc của 2 anh, nhân ngày Lễ Hiền Mẫu (Mother's Day) ở Santa Clara Convention Center vào 5 giờ chiều ngày Chủ Nhật 9 tháng 5. Thế là chúng tôi mua vé ngay từ anh trưởng ban tổ chức Lê Huy để hy vọng có được chỗ ngồi tốt! Chương trình có 3 ca sĩ chính: Trần thu Hà (aka Hà Trần), Tuấn Ngọc, Vũ Khanh và một số ca sĩ vùng San Jose. Lê Huy hòa âm phối khí các bản nhạc và điều khiển dàn nhạc rất hay, ngoài 2 keyboards, trống, đàn guitar, còn có harp, saxo và vĩ cầm. Anh Phụng lên sân khấu tâm tình với khán giả và tuy hơi mệt hôm ấy, anh cũng cố gắng hát: *“Nếu có điều gì vĩnh cửu được thì em ơi, đó là tình yêu chúng ta...”* (trong bài *“Mãi Mãi Bên Em”* của Từ Công Phụng) để tặng cho chị Kim Ái và những người ái mộ có mặt hôm đó!

Ngược dòng thời gian về thập niên 60, khi mới bắt đầu những năm ở Trung Học Petrus Ký, tôi thường hay qua chơi bóng bàn và đá banh với các Cậu, một số tuy vai vế ngang với Mẹ tôi nhưng nhỏ tuổi hơn nhiều. Tôi không thể nào quên “Chung-Lan Công Ty” - cũng là nhà cha mẹ của các Cậu - ở đường Võ Tánh (gần Ngã Sáu Sài Gòn), bên kia đường phía tay trái là

Từ Công Phụng, Đặng Khánh và ban nhạc Phượng Hoàng của Lê Huy (San Jose 5/2010). Ảnh: T.L.LH

tiệm phở 79 nổi tiếng thời bấy giờ! Tôi nhớ nhiều lần gặp anh Phụng, đáng thu sinh và nghệ sĩ, mái tóc bông bênh, ôm đàn *guitar* và say sưa hát ở phòng cậu Phạm Khải Hoàn - lúc ấy, nghe nói hai người là bạn học ở Đại Học Nông Lâm Sóc. Sau này khi ở trung học đệ nhị cấp tôi được cậu Hoàn cho những bản nhạc chép tay của họ Từ. Thuở ấy, tôi mê *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên* của Từ Công Phụng, *Vùng Lầy Của Chúng Ta* của Lê Uyên Phương, các bài *Không Tên* của Vũ Thành An, *Chiều Một Minh Qua Phố* của Trịnh Công Sơn, *Từ Giọng Hát Em* của Ngô Thụy Miên, v.v. và thích la cà với bạn ở các phòng trà gần nhà khi có dịp. May mắn đã được nghe các nhạc sĩ như Vũ Thành An, Từ Công Phụng... hát nhạc do họ sáng tác. Tôi còn giữ đến bây giờ hai tập *Tình Khúc Từ Công Phụng*, bìa của Nguyễn Trung, Gió ấn hành năm 1968 và *Trên Ngọn Tình Sầu*, bìa của Đinh Cường - do Gió ấn hành năm 1970. Tôi mua hai quyển này ở quầy bán sách, báo, nhạc đường Lê Lợi, phía dưới nhà hàng vũ trường Quốc Tế thì phải!

Mấy chục năm qua, Tâm Hảo và tôi vẫn yêu quý, thường đàn hát những bản nhạc trong hai tập sách này: *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên*, *Bây Giờ Tháng Mấy*, *Mùa Thu Mây Ngàn*, *Trời Về Đêm Mưa*, *Còn Một Buổi Chiều*, *Người Về Trên Mây*, *Vùng Trời Kỷ Niệm*, *Ngồi Gần Nhau*, *Lời Cuối*, *Vào Mưa*, *Đêm Không Cùng*, *Tuổi Xa Người*, *Đêm Độc Thoại*, *Trên Ngọn*

Tình Sầu, Giọt Lệ Cho Ngàn Sau, Như Ngọn Buồn Rơi, Từ Khúc, Xứ Thâm Trầm, Kiếp Dã Tràng, Mua Trên Ngày Tháng Đó... Sau này anh Phụng vẫn tiếp tục viết tình ca được nhiều người yêu thích như Mãi Mãi Bên Em, Tình Tự Mùa Xuân, Cánh Chim Vừng Hoang Dại, Giữ Đồi Cho Nhau, Trên Tháng Ngày Đã Qua...

Tôi không đồng ý với một người viết cho rằng những bản nhạc đầu tay của Từ Công Phụng khi anh còn trẻ là “non nghiệm” (kinh nghiệm không nhiều?). Theo ý của riêng tôi: phần lớn ca khúc của anh trước 1975 hay cả giai điệu lẫn lời ca, giản dị như *Bây Giờ Tháng Mấy* đến phức tạp cầu kỳ như *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau*. Một số thân hữu của tôi có vài nhận xét như sau: “nhạc của Từ Công Phụng hay nhưng khó hát cho hay!” và “có lẽ Từ Công Phụng diễn tả nhạc của anh đạt nhất!”. Anh viết nhiều ca khúc với “âm vực” khá rộng vì anh không có vấn đề khi hát. Nhạc của anh vì thế khá “kén” ca sĩ (thí dụ bài *Trên Ngọn Tình Sầu* đi từ Sol thấp đến Fa cao hay

Giọt Lệ Cho Ngàn Sau đi từ Sol thấp đến Mi cao). Ngoài anh, có lẽ ca sĩ Tuấn Ngọc là người đã đưa dòng nhạc Từ Công Phụng đến giới thưởng ngoạn qua CD *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau* với hòa âm đặc sắc của Duy Cường.

Sau khi gặp anh chị Phụng ở San Jose (6 tháng 5, 2010), trên máy bay về lại Virginia tôi có ý định làm một trang nhạc, gom góp các tài liệu về Nhạc sĩ Từ Công Phụng, trên website Cỏ Thơm với sự góp mặt của một số thân hữu yêu âm nhạc (và đã được hưởng ứng nồng nhiệt). Trang nhạc này như một lời chân thành cảm ơn đến một nhạc sĩ tài hoa của tân nhạc Việt Nam. Dòng nhạc tình của anh êm ái, lãng mạn, chen lẫn chút chán chường và cay đắng. Trong bài *Đêm Không Cùng*, tính từ “lẻ loi” được lặp lại 9 lần trong toàn bài, 6 lần ở lúc kết! Cảm ơn những tình ca tuyệt vời, tiếng hát có “giọng mũi” đặc biệt, tình tình hiền hòa, khiêm tốn, ân cần, vui vẻ, dễ hòa đồng của anh.

Thân chúc anh Từ Công Phụng, chị Kim Ái và toàn gia ở “Xứ Thâm Trầm Portland” được nhiều an vui và mong gặp lại.

(Richmond, Virginia – USA, 17 tháng 6, 2010)

Thăm Xứ Thâm Trầm Của Từ Công Phụng

• Tiểu Thu

 Từ Công Phụng là một nhạc sĩ tài hoa, nổi tiếng rất sớm. Ở tuổi mười tám, nhạc phẩm đầu tay *Bây Giờ Tháng Mấy* của ông đã làm rung động hàng vạn con tim non trẻ. Ngoài giọng ca trầm ấm, truyền cảm khi ông trình bày những ca khúc bất hủ của mình thì ai ai cũng biết, ngoài ra người nhạc sĩ này còn là một người bạn tuyệt vời.

Trong bao nhiêu ca khúc của nhạc sĩ họ Từ, tôi yêu nhất Giọt Lệ Cho Ngàn Sau. Chỉ riêng tựa đề của bản nhạc cũng đủ khiến tôi bồi hồi, xót xa, ngậm ngùi... Từng câu, từng chữ sao mà thấm thía: *Lối rêu xưa sẽ mờ xóa chân người. Người buồn cho mai sau cuộc tình ta tan mau....Sống buông xuôi theo ngày tháng từng thu qua vơi trôi theo đã mờ. Lệ rơi trên tim tôi. Lệ rơi trên đôi môi. Yêu nhau một thời xa nhau một đời. Lệ này em sẽ khóc ngàn sau!...* Lần đó, khá lâu rồi, trong một cuộc điện đàm, tôi than:

- Sao ông viết nhạc gì khó hát thấy mô! Bài nào tui thích thì hát hồng nổi!

Tiếng anh Phụng cười bên kia:

- Thì chịu khó hát mấy bài dễ dễ như *Mùa Thu Mây Ngàn, Bây Giờ Tháng Mấy...*

- Nhưng tui mê bài *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau* kìa! Tâm sự của... bạn tui!

Có tiếng cười khê của nhạc sĩ, nhưng chắc hết ý kiến vì sự

ngoan cố của người “hay hát chó hát hồng hay” này! Anh nhẹ nhàng, từ tốn và có lối khôi hài rất ý nhị, thông minh. Vì thế không những anh là thần tượng của các bà, các cô mà cánh đàn ông cũng rất yêu mến Từ Công Phụng. Nhưng cô bạn Janine (bà Phụng) của tôi không cần phải đồ ghè tương vì biết tính anh rất nghiêm túc. Suốt đời, người nhạc sĩ tài hoa này chưa hề bị tai tiếng gì trong lĩnh vực tình ái, dù chung quanh anh là cả...rừng gai nhân bóng sắc.

Lần giải phẫu túi mật đầu tiên của anh, chúng tôi chỉ phôn qua phôn lại thăm hỏi. Thấy Janine bảo rằng anh đã hoàn toàn bình phục, chúng tôi rất mừng. Nhưng lần này, bệnh tái phát có vẻ trầm trọng. Nghe bác sĩ nói anh chỉ còn khoảng ba tháng, chúng tôi thật sự lo lắng và vội vàng đặt vé máy bay sang thăm vợ chồng anh. Nhưng không may, còn một tuần nữa lên đường thì nhà tôi bị té gãy ba rễ xương sườn. Chúng tôi đành hoãn chuyến đi, nhưng không ngừng cầu nguyện cho anh tai qua nạn khỏi. Phải đợi sáu tháng sau chúng tôi mới đặt chân đến được nơi mà anh đặt tên là “Xứ Thâm Trầm”.

Chúng tôi còn đang ngo ngắc tìm lối ra, vì thật sự không ngờ phi trường Portland lại rộng lớn đến thế, thì chiếc bóng cao lớn của anh xuất hiện với nụ cười rạng rỡ trên môi. Chiếc mũ lưỡi trai che mái tóc ngắn, đã bắt đầu mọc lại sau những lần hóa trị chúng đã rủ nhau đội nón ra đi không từ già. Tôi đùa “vẫn còn đẹp trai chán!”. Anh cười: “Tuồng đi đứt rồi chứ. Nhưng nhờ bà xã chăm kỹ quá nên mới còn sống tới bây giờ đây”. Anh Phụng và ông xã tôi thực sự quý mến nhau. Nhưng đúng ra chị Phụng và ông xã tôi hợp nhau ở chỗ thích sửa sang nhà cửa. Trong thời gian ở nhà anh chị,

tôi phải dò nón chào thua sự xốc vác của chị Phụng trong lĩnh vực này. Anh chị có bao nhiêu nhà cửa cho thuê cũng do một tay chị Phụng *téch ke*, vì người nghệ sĩ chỉ quen cầm bút, cầm đàn chứ không quen cầm kềm, cầm búa!

Trời cuối thu lành lạnh, được ăn tô phở bò bốc khói do Janine nấu sẵn mới ngon làm sao. Quả thật nàng nấu ăn rất khéo. Chẳng vậy mà lúc mới về xứ này, nàng đã một tay mở quán ăn nuôi cả nhà và để ông chồng tài hoa có thì giờ sáng tác. Quán ăn chay được dân ở đây ủng hộ thật nhiệt tình.

Xứ thâm trầm của chàng nhạc sĩ rất êm ả. Không khí trong lành. Không có cảnh xe cộ ồn ào, người người náo nhiệt. Chúng tôi đi dạo trên con phố cổ. Những ngôi nhà xưa trông nhỏ nhắn xinh xắn với rất nhiều hoa đẹp trước sân. Bỗng dung thấy lòng mình bình yên lạ lùng. Vợ chồng nhạc sĩ đã rất sáng suốt khi chọn nơi này làm quê hương thứ hai của mình.

Một ngày anh chị nhận bao nhiêu là cú phôn thăm hỏi. Bạn bè đi đâu đó cũng rảnh tạt qua một chút. Chúng tôi gặp một cậu trẻ từ tiểu bang bên cạnh đi máy bay sang thăm. Đây là một người còn rất trẻ, nhưng rất mê nhạc Từ Công Phụng. Cậu nói: “Trước đây cháu chưa từng nghe nhạc của chú Phụng. Một hôm thấy cháu cho nghe một bài và cháu mê luôn”. Anh cũng nhận được nhiều điện thư gửi từ Việt Nam sang, trong đó có một thư của một cậu bé 15 tuổi “...cháu mong chú sống để tiếp tục sáng tác...”. Như thế đủ biết chàng nhạc sĩ của chúng ta được yêu mến đến mức độ nào.

Chúng tôi không dám hàn huyên đến khuya sợ anh mệt. Chẳng bù những lần sang Montréal trình diễn, anh chị

ở nhà chúng tôi, bốn người thức đến một hai giờ sáng để nhắc...chuyện xưa! Nhưng đứng ra chỉ hai bà vợ nói, còn hai ông ngồi nghe. Anh Phụng cười: “Mỗi lần các bà gặp nhau, chuyện đâu mà nhiều thế. Tuôn hoài không hết”!

Buổi sáng, thức dậy đã thấy anh chị lục đục trong bếp lo bữa ăn sáng cho chúng tôi. Ngồi vào bàn ăn, anh nhả mặt trước một hàng ly đủ màu. Nào là nước sả, nước măng tây, nấm linh chi...v v...do bà vợ yêu quý làm cho anh uống. Ngán đến óc vẫn phải nhắm mắt, nhắm mũi mà uống. Nhưng nhờ thế mà sức khỏe anh phục hồi trở lại nhanh chóng. Nhìn Janine săn sóc anh từng ly từng tý mà cảm động. Anh Phụng chiến đấu chống căn bệnh hiểm nghèo một phần, nhưng Janine chiến đấu đến hai phần và quả nhiên căn bệnh đã chịu phép lùi lại. Tất cả bạn hữu và người ái mộ đều vui mừng. Riêng chúng tôi xin cảm ơn Thượng Đế đã giữ lại cho đời một người nhạc sĩ tài hoa. Hy vọng anh còn cho chúng ta thưởng thức nhiều tác phẩm tuyệt vời khác.

Thời gian ba ngày chúng tôi sang thăm anh chị quá ngắn ngủi nên chỉ được gặp hai đứa con út mà thôi. Cháu trai đã lập gia đình, có hai con. Cô út còn độc thân vui tính. Sự pha trộn hai dòng máu sản sinh ra những đứa con xinh đẹp không ngờ. Đứa nào cũng yêu bố vô cùng. Thấy chúng đùa giỡn với anh mà tôi không nhịn được cười và cả hăm mộ nữa chứ. Hạnh phúc thật đơn giản nhưng lấp lánh bảy sắc cầu vồng!

Buổi chiều trước ngày trở về Montréal, anh chị đưa chúng tôi ra bờ sông ngắm cảnh. Lúc trở về, thấy một chiếc xe *mini van* đậu trước cửa. Thì ra một cặp vợ chồng trẻ, cũng là «fan» của chú Phụng. Xưa họ sống ở đây, nhưng đã dọn về

tiểu bang khác. Nhân dịp về thăm bố mẹ ở Portland, trước khi lái xe trở về nhà (hình như cách Portland tám tiếng thì phải), họ đem biếu chú Phụng chục cái bánh bao mới làm còn nóng hổi. Không thấy ai ở nhà, họ kiên nhẫn ngồi trong xe chờ cho đến khi chúng tôi về tới. Xong là lên đường ngay. Sáng hôm sau Janine hâm lại, đưa cho tôi ít cái đem theo ăn dọc đường, vì thức ăn trên máy bay quá dở! Ăn chiếc bánh mà như nuốt vào bụng bao nhiêu là ân tình!

Anh chị Phụng quý mến, mỗi lần nhìn bức tranh *Mẹ Con* của họa sĩ Bé Ký là tụi này nhớ đến anh chị. Nhớ đến những ngày thật vui chúng ta đã trải qua, ở Montréal cũng như Portland, xứ Thâm Trầm rất bình yên của anh chị... Hy vọng rằng chúng ta sẽ gặp lại nhau trong một ngày nào đó, rất gần.

Montréal 16-05-2011

Tiểu Thu, Janine, Từ Công Phụng, Phan văn Thành. Ảnh: T.L.LH.

Cái mó chữ nghĩa của tôi để nói về nhạc của người đã phá sản hết rồi!

• **Đăng Khánh**

Am nhạc Từ Công Phụng vẫn bàng bạc trong bầu không khí chúng ta đang hít thở hàng ngày đã gần nửa thế kỷ nay, thế mà sang đến Mỹ tôi mới được “gặp” tác giả các tình khúc bất hủ ấy. Nhưng mình vẫn tự bảo “true love” thì chẳng bao giờ muộn cả.

Lúc trước chuyện nghề nghiệp, chuyện binh nghiệp đưa mình đi quá xa Saigon đến khi về gần được gia đình, gần được hơn những sinh hoạt văn nghệ thủ đô thì thời gian ở lại với quê hương không còn nhiều nữa.

Dĩ nhiên chúng tôi “gặp” nhau phải là do cái duyên văn nghệ.

Tôi yêu nhạc Từ Công Phụng từ những ngày mới biết yêu biết nhớ, nhưng mỗi người một cuộc đời, cho đến khi cái duyên nó đến anh em trở thành thân thiết sau chương trình nhạc thánh phòng chủ đề bốn tác giả Từ Công Phụng – Thanh Trang - Ngô Thụy Miên và Đăng Khánh.

Sáng sớm thức dậy bỗng nghe tiếng *guitar* và giọng hát trầm trầm vọng lên từ *library* dưới nhà, biết là anh đã dậy sớm.. với dáng dấp của một chí sĩ phong trần, với cây tây ban cầm trong tay anh ngẩng lên mỉm cười thật đôn hậu.

Đây là anh Phụng, nhạc sĩ Từ Công Phụng của chúng tôi và các bạn.

Với nửa thế kỷ sống trong âm nhạc, nhạc sĩ Từ Công Phụng đã đóng góp bao nhiêu tim óc và trí tuệ cho kho tàng âm nhạc Việt Nam, đã mang đến bao nhiêu phút giây hạnh phúc cho cuộc đời, cho những người yêu nhạc của anh và người yêu quý anh thì làm sao kể hết.

Tôi yêu nhạc Từ Công Phụng và quý mến anh dĩ nhiên cũng chỉ là chuyện thường tình, nhưng là một nhạc sĩ sáng tác nên cứ nhìn anh tôi lại nghe ra âm nhạc anh!

Quả thật nếu vẫn là người thì nhạc lại càng là người gấp bội. Tôi quý “Từ huynh” nhất ở chỗ nhạc của anh mang đầy bóng sắc của người, chẳng khác gì vừa nhìn đứa con xong trông sang bố bỗng bật cười vì sao hai bố con lại giống nhau đến thế.

Câu nhạc của “Từ huynh” lắm nồng nàn mà không sưng sã, nhiều da diết mà không lụy sâu, hay đắm chiêu trắc ẩn mà không để mất cái tự tại điềm nhiên. Nếu kiếp sau mà đầu thai làm con gái, có lẽ tôi cầu cho người đàn ông tôi yêu sẽ yêu lại tôi bằng tình yêu như thế.

Âm nhạc Từ Công Phụng vô cùng biến dạng, thể cách của giai điệu dài ngắn bất hạn kỳ, lên xuống không báo trước, quả là độc đáo, phá chiêu! Chỉ riêng một mặt này trong làng nhạc Việt Nam cũng ít người sánh kịp.

Chúng ta thử phân tích một câu nhạc này trong bài

Giọt Lệ Cho Ngàn Sau viết ở cung Eb Major:

“Sống buông xuôi theo ngày tháng

Từng thu qua vời trông theo đá mờ

Lệ rơi trên tim tôi

Lệ rơi trên đôi môi

Yêu nhau một thời xa nhau một đời lệ này em sẽ khóc ngàn sau.....”

Nếu xem nốt nhạc câu “*từng thu qua vời trông theo đã mờ.* (Là đô đô... là mi mi... mí si.../ quãng 3 trưởng lên quãng 3 thứ, xuống quãng 4).

Bỗng nhiên “*từng thu qua*” nhói lên hai lần... vi vút... để rồi liên tục 15 nốt sau đó đột ngột sụp đổ triền miên (trong đó có hai quãng 6 một thứ một trưởng đi xuống liên tục) cho đến hết cadence về *tonic* “*Lệ nào em nhỏ xuống hồn tôi!*”

Giai điệu chuyển động như cả một giải ngân hà trút ngang thêm nhà của Hàn Mặc Tử giữa một đêm trăng rằm vậy!

Chỉ một ví dụ đơn giản như thế thôi đã đủ để nói lên những gì Tử huynh chất chứa trong âm nhạc ấy của chàng, thì... hỡi ôi cái mó chữ nghĩa của tôi để nói về nhạc của người đã phá sản hết rồi!

Khi nghiệm ra cái “*Ảo diệu*” trong giai điệu Tử Công Phụng thì tôi hiểu tại sao khi chúng tôi “*quen*” nhau thì cả hai người, “*một không hay nói và một rất hay cười*” tuy không có dịp gặp nhau nhiều mà như đã nghe rõ tiếng lòng nhau tự bao giờ...

Nhớ một vài kỷ niệm khi anh chị Tử Công Phụng về Houston chơi hay gặp nhau trong các chương trình nhạc thánh phòng đây đó... San Jose, Santa Ana..., Houston... chẳng hạn, đó là lúc anh em có những phút giây vô cùng thú vị.

Anh em đây không phải chỉ là Phương Hoa - Đăng Khánh với anh chị Phụng mà có lúc còn có cả “*ông tây*” Ninh ở bên Paris qua, có anh chị Đoàn anh chị Nguyên Bích và Lân Dương, Hùng Muội...

Những buổi anh em ăn sáng ở *La Madeleine* từ 9 giờ sáng đến 3 giờ trưa thì quả là “không cách gì quên được”. Cũng may café và bánh mì *Madeleine - refill non charged* nên chúng tôi mới có thể “làm văn nghệ” lâu đến thế!

Có một điều gắn bó lạ lùng đối với người viết là có những lúc buồn buồn ngồi trước đàn Piano *improvising* trên vài cái “*chord progressions*” cho đỡ buồn thì loanh quanh một hồi thế nào ngón tay “nó” cũng tự động dẫn về “Mất Lẽ Cho Người”.

Thế mới lạ?

Tác giả “Lẽ Buồn Nhớ Mi” bỗng chợt ngộ ra một điều là : Người nghệ sĩ chúng ta có thể đến với nhau vượt qua không gian (và cả thời gian nữa) khi đúng lúc chạm được vào tác phẩm mà mình tâm đắc. Cùng với các bạn yêu nhạc Từ Công Phụng tôi muốn ngỏ lời “Cám ơn ông”.

Mùa hè 2011

Đường An Bình -South Hampton. Houston-Texas

Một Chiều Cho Cả Một Đời Với Từ Công Phụng

• Chu Tất Tiến

ã từ lâu lắm rồi, tôi có thói quen ra về trước khi một chương trình văn nghệ chấm dứt. Có lẽ bởi vì, thật ra, với tôi, đa số các cuộc biểu diễn văn nghệ đều có những chi tiết rất phù phiếm, dư thừa; hoặc ồn ào quá lỗ, hoặc tẻ nhạt, vô duyên. Nhiều chương trình nặng phần thời trang, mà nhẹ tư tưởng. Nhiều tiếng hát vô hồn làm khán giả liên tưởng đến những chiếc máy phát âm được phát với âm lượng tối đa làm nhức đầu người thưởng ngoạn, thay vì gửi đến những dòng nhạc êm ái. Nhiều thân hình uốn lượn chỉ kích thích những ham muốn vật chất tầm thường. Chỉ trừ đêm qua, chương trình “*Một Chiều Với Từ Công Phụng*” do một số anh chị em đồng môn Quốc Gia Hành Chánh tổ chức tại Emerald Bay, khi đứng lên, tôi vẫn còn một chút bàng hoàng, ngơ ngác. Vẫn muốn nghe hát thêm, vẫn muốn những lời tâm tình chia xẻ của Từ Công Phụng êm đềm lượn quanh thính phòng và muốn bắt lấy những tư tưởng của Từ Công Phụng, một người bạn đồng môn thân mến, mà suy nghĩ, mà ưu tư.

Từ Công Phụng vẫn cuốn hút như ngày nào, mặc dù thời gian không phải là ngắn. Con số “hơn 40 năm” phục vụ nghệ thuật mà anh nhắc lại, không dễ gì ai cũng làm được. Tuy nhiên, anh vẫn thế, có lẽ còn hơn thế, bởi vì dưới mái tóc lãng mạn của James Dean, khuôn mặt anh vẫn gợi lên

nét hào hùng của Charles Bronson, cặp mắt nheo nheo của Alain Delon, và tiếng hát quyến rũ như Nat King Cole. Thật ra, diễn tả như thế cũng không hẳn đúng. Tất cả những chi tiết đó mới chỉ là bề ngoài, mà bề ngoài thì, theo anh, rất “hư vô”, nay còn mai mất, chỉ còn sâu thẳm bên trong tư tưởng của anh mới là điều đáng nói. Rất nhiều ca nhạc sĩ “đẹp trai” hơn anh, “ăn ảnh” hơn anh, nhưng nay, tiếng hát thời ấy đã chỉ còn là một ảo giác, một kỷ niệm, một nhắc nhở luyến tiếc vui chơi nào đó. Với anh, qua những lời tâm sự, Từ Công Phụng đã quyến rũ hơn hẳn những người khác, chỉ vì anh có những nét đẹp tâm hồn hiếm quý, mà mai mất, bất cứ thời gian nào đó, không gian nào đó, bất chợt nhớ tới anh, tâm hồn lại rung động, bồi hồi, như lại được gặp anh, lãng mạn nhưng hào hùng, và chân tình, trong không khí một chiều Xuân lạnh ngoài trời, mà ấm áp trong hồn. Từ Công Phụng, đêm Thứ Bảy 7 tháng 2 vừa qua, đã cho đồng môn và quan khách thấy một con người rất “Người”, rất “Yêu”, và rất “Quý”.

Anh không như những nghệ sĩ khác, hành diện khoe những mối tình “sớm nở, tối tàn” như những cánh hoa phù dung rục rở nhưng mỏng manh. Theo anh, chỉ có những mối tình chân thật, bền vững mới thật sự là “Ái Tình”. Từ Công Phụng thích hướng về những cuộc tình lành mạnh. Anh ngậm ngùi chia xẻ nỗi đau của một người bạn, khi một sáng nào đó, đánh thức vợ dậy, để thấy người yêu mình đã vĩnh viễn ra đi. Anh bàng khuâng muông tượng đến một mối tình bỏ lại sau lưng của một người con gái da vàng đi bên cạnh ông Mỹ cao kêu, và, anh cất lên tiếng hát cho những người còn yêu nhau say đắm, yêu nồng cháy, yêu đất lở trời nghiêng, nhưng chỉ

lặng lẽ nhìn trái tim mình nhỏ máu, không âm ỉ kêu gào để rồi sớm mai nào đó, lại quên nhanh lần mình tưởng đã chết vì tình. Điều dễ nhận thấy là những sáng tác mới của anh đã không còn những duyên dáng, cuốn hút của thời bông bột trai trẻ. Tiếng hát của anh cũng đã đi vào giai đoạn khác, sâu lắng hơn, chững chạc hơn, nghiêng về “Thiên” nhiều hơn là những câu nói “yêu em” đầu môi chót lưỡi. Những “Bây giờ tháng mấy” nhẹ nhàng đi vào lòng lớp trai mới yêu, đã chuyển sang lời thì thầm chung cuộc: “Nếu có điều gì vĩnh cửu được, thì em ơi, đó là tình yêu chúng ta.”

Từ Công Phụng đã cho thấy một nhãn quan khác về cuộc đời. Tất cả, tất cả chỉ là hư vô, chỉ có tình yêu chân thật, tình người, tình bạn, tình đồng môn mới thật là quan trọng. Anh như một đứa con lang bạt mới trở về nhà, và nhận thấy trong gia đình vẫn đầy ắp tin yêu. Mặc cho nét phong sương bàng bạc trên trán, trên tóc của chính anh và mọi người, vây quanh anh vẫn là những khuôn mặt bạn bè, tin cậy nhau, những ánh mắt ngời lên khi gặp bạn cũ. Anh nói: “Một ngày là Sinh Viên Quốc Gia Hành Chánh, mãi mãi vẫn là Sinh Viên Quốc Gia Hành Chánh.” Từ Công Phụng đã đến bạn bè đồng môn những lời chí tình. Hãy thương mến nhau, khi còn cơ hội. Hãy bắt tay nhau khi những bàn tay còn biết nắm lấy nhau. Hãy bỏ qua mọi dị biệt, thắc mắc, nếu có, để thấy rằng tình đồng môn vô cùng hiếm quý, muốn tạo thêm cũng không được, và nếu vì lý do nào đó, muốn quên đi cũng chẳng dễ dàng.

Từ Công Phụng, một lãng mạn mới, một cuốn hút mới, đã hiện diện trong căn nhà đồng môn, như một đốm lửa chân tình. Bên cạnh anh, các đồng môn Đặng Mạnh Hùng, Trần

Quý Hùng, Nguyễn Phú Hùng, Ngô Ngọc Trác, và Nguyễn Thị Giêng, những người tổ chức, MC duyên dáng cũng đã tiếp tay với anh, khơi lại cả nột khối lửa rừng rực tình yêu và tình bạn. Và, dĩ nhiên, những tiếng hát của thân hữu và các cô “con dâu Quốc Gia Hành Chánh”, cũng là những ngón tay làm nên những bàn tay xiết chặt.

“ Một chiều với Từ Công Phụng” là một chiều cho cả một đời.

Một Kỷ Niệm Quí Với Nhạc Sĩ Từ Công Phụng

• **Lê Văn Tú**

Khoảng năm 1966-67, nhạc sĩ Từ Công Phụng (lúc ấy đã nổi tiếng với các ca khúc *Bây Giờ Tháng Mấy*, *Lời Cuối*, *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên*, v.v. mới vào học ở Cao Đẳng Nông Lâm Súc, và tôi cũng mới vừa vào dạy môn Toán ở đấy. Đó là cơ duyên mà chúng tôi đã quen biết nhau và trở thành bạn trong một thời gian khá dài, cho đến khi tôi rời Việt Nam năm 1973.

NS Từ Công Phụng thường đến nhà tôi chơi trên căn gác nhỏ ở đường Lý Thái Tổ, và tôi cũng thỉnh thoảng đến thăm anh trên căn phòng lầu hai ở đường Trần Quốc Toản, đối diện với trường Quốc Gia Hành Chánh (hình như thời gian này anh Phụng cũng còn học ở trường Quốc Gia Hành Chánh nữa thì phải). Thời gian ấy tôi mới vừa được đi dạy và còn rất nghèo nên không có xe cộ gì cả, và Phụng thường chở tôi đằng sau chiếc xe gắn máy màu đen của anh để rong chơi đây đó, như đi ăn cháo khuya ở chợ Trương Minh Giảng, hay đến thăm ca sĩ Nhật Trường bên Thị Nghè, và cũng có một lần đến thăm thân phụ anh ở ngôi nhà góc đường Trần Hưng Đạo và Cộng Hòa.

Ngày ấy những buổi chuyện trò của chúng tôi phần lớn chỉ xoay quanh đề tài âm nhạc. Trong một lần đến thăm tôi, anh Phụng thấy tôi đang loay hoay đặt lời cho một ca khúc mới của tôi có tựa đề là *Thiên Đường Hiu Quạnh* (những ca

khúc của tôi đều được viết nhạc trước rồi mới đặt lời sau). Anh Phụng đã nghe tôi hát đoạn đầu của bài ấy và nghe tôi trình bày rằng trong phần điệp khúc tôi muốn diễn tả ý định già từ cuộc sống khốn khổ chán nản bấy lâu nay để làm một điều gì có ý nghĩa. Chỉ sau một lúc suy nghĩ, Phụng đã đặt bút viết phần lời sau đây cho bài nhạc của tôi:

*Ta từ nay già từ
những giòng sông đam mê
trôi lạc trong sương mù,
Ta vui quên đắng cay,
nghe tình yêu thoảng theo cơn gió
bay qua khoảng đời.*

Ôi, những lời ca quá hay, và rất hợp với tình cảm mà tôi muốn diễn tả trong đoạn nhạc ấy. Những lời ca đầy thơ mộng đã được viết ra thật dễ dàng, cho thấy tình cảm phong phú của người nghệ sĩ tài hoa, và sự cảm thông sâu xa với tâm tư của bạn. Cho mãi đến bây giờ, mỗi khi nhớ đến những lời ca ấy, lòng tôi vẫn còn nghe một nỗi cảm động sâu xa. Ca khúc này sau đó đã được Nhật Trường trình bày trên đài phát thanh Quân Đội, do Y Vân soạn hòa âm, và cũng được đăng trên Giai Phẩm Xuân của Đại Học Khoa Học. Hình như bài hát này đã gây cho NS Từ Công Phụng một ấn tượng nào đó, nên sau này anh có làm một ca khúc có tựa đề là *Thiên Đường Quanh Hiu*, được Tuấn Ngọc trình bày rất đạt. Tôi xin ghi dưới đây hai đường dẫn để có ai muốn nghe hai ca khúc này thì sẽ thấy với giai điệu hoàn toàn khác nhau mà tình cảm diễn tả có sự tương đồng rất đặc biệt:

<http://www.nhacviet-ucchau.com/LyricsCTL/ThienDuongH.html>

http://www.nhacviet-ucchau.com/MP3CTL/ThienDuongHQ_LVT.mp3

<http://www.vietvideo.com/audios/44992/Thien-duong-quanh-hiu.html>

http://www.nhacviet-ucchau.com/MP3CTL/ThienDuongQH_TCP.mp3

Mấy năm trước đây, NS Từ Công Phụng có qua Úc châu để trình diễn cho cộng đồng người Việt ở các thành phố Brisbane, Sydney, Canberra, và Perth. Trong dịp anh đến Canberra, chúng tôi đã được gặp lại nhau sau bao nhiêu năm xa cách, và anh có khuyên tôi nên tiếp tục sáng tác để ghi lại những tình cảm của mình.

Đó là vì không như tôi tự ý thức mình không có duyên với âm nhạc nên đã dành phần lớn thì giờ và tâm sức vào việc nghiên cứu khoa học, bạn tôi NS Từ Công Phụng đã dành trọn đời mình để sống với âm nhạc và đã thành công trong việc cống hiến cho đời nhiều tác phẩm có giá trị lâu dài.

Canberra, Australia

Nguồn: www.nhacviet-ucchau.com

Như Ngọn Buồn Rơi

• Thù An

 ôi là người “hay hát” hơn là “hát hay”. Chất giọng tầm thường, âm vực hạn chế, lên cao không nổi, xuống các nốt trầm cũng không xong, vậy mà điếc không sợ súng, hề có buổi họp mặt văn nghệ trong phạm vi trường lớp, bạn bè... là có giọng hát của tôi. Tôi thích ca hát từ nhỏ, thuộc rất nhiều bài hát của nhiều tác giả tiền bối như Phạm Duy, Văn Phụng, Phạm Đình Chương, Y Vân, Hoàng Trọng... và khi lớn lên, biết thêm những nhạc sĩ trẻ hơn: Trịnh Công Sơn, Cung Tiến, Vũ Thành An, Từ Công Phụng...

Tôi biết đến tên Anh (Từ Công Phụng) vào những năm chập chững bước vào ngưỡng cửa Đại học. Thuở đó, tóc còn xanh, mắt còn biếc, môi còn hồng... nhìn về tương lai là cả một khoảng trời hoa mộng bát ngát tươi nguyên. Chủ nhật nào cũng vậy, tôi có thói quen rủ bạn bè đạp xe ra ngoại ô hít thở không khí trong lành, thư giãn sau một tuần học hành mệt mỏi, hoặc cùng nhau đi dạo phố, qua những con đường buôn bán sầm uất, những cửa hàng vải vóc, những hiệu sách hoành tráng... và tại nhà sách Tinh Hoa, tôi đã gặp Anh lần đầu tiên, hay nói đúng hơn là tác phẩm của Anh vừa phát hành còn thơm mùi giấy mới, không biết có phải là sáng tác đầu tay? “*Bây Giờ Tháng Mấy*”, bài này tôi chưa từng nghe qua trên sóng phát thanh nên chưa biết hát như thế nào, nhưng hình vẽ bên ngoài dễ thương quá, ca từ bên trong càng nhẹ nhàng êm ái khiến tôi không thể ngoảnh

mặt bước đi... *Mai đây anh đưa em đi về, mưa giăng chiều nắng tàn cho buổi lạnh chúng mình...*

Em ơi, thôi đừng hờn anh nữa, nhìn nhau buồn vời vợi, để mùa đông buốt giá bờ vai mềm...

Đem bản nhạc về nhà, xách cây *guitare* ra mò mẫm (trình độ của tôi chỉ có vậy) từng nốt nhạc tìm giai điệu. Nếu tôi nhớ không lầm, bài này nhịp 3/4 dịu dạt, rất dễ hát. Thích nhất là câu hỏi vừa ngập ngừng vừa tiếc nuối... *Bây giờ tháng mấy rồi hỡi em, lênh đênh ngàn mây trôi êm đềm, chiều nay nếu em đừng hờn dỗi, trách nhau một lời thôi, tâm hồn mình đâu lẻ đôi...* của tác giả thâm thì với người yêu, sao mà giống tâm trạng “mưa nắng thất thường” của tuổi trẻ bây giờ quá: quen đó, giận đó, vui đó, buồn đó... khiến tôi có ý nghĩ, anh chàng này chắc cùng trang lứa với mình?!!!

Vài năm sau, tôi lại gặp Anh trong chương trình Văn Nghệ Mùa Xuân của trường trung học Mạc Đĩnh Chi, phát trên sóng truyền hình đen trắng. Người dẫn chương trình giới thiệu một nhạc phẩm của Từ Công Phụng làm tôi chú ý lắng nghe: *Trên Ngọn Tình Sầu*. Người hát là một em nam sinh lớp 12, gương mặt hiền lành, mái tóc bông bênh nghệ sĩ... *Tôi nghe hắt hiu từ mắt em ngát tanh, môi thâm khô từ thuở định hôn người, ngày tháng hạ khi không mà trở rét, giọt nắng vàng như sương mờ lạnh ngắt, sao khi không người ngoảnh mặt kiêu sa...* nghe sao dần vật, da diết quá. Có phải những lời tự sự của Anh đã chấp cánh cho tiếng hát em bay cao hay chính chất giọng trầm ấm mượt mà của em đã làm thăng hoa bài tình ca ấy?... *Chiều qua đó chân ai còn riu rít âm thua, lời ai ru như mơ cho trời xuống thật gần...* Người trông ngóng hương đưa mùi mái tóc đêm mưa, nhẹ theo lá oan khiến lá tả mái hiền

ngoài... Chỉ biết rằng sau đó, nhiều chủ nhân phòng trà đã tìm đến em. Em trở thành ca sĩ nổi tiếng rất nhanh và còn được mời đóng phim nữa (ca sĩ –diễn viên Nguyễn Chánh Tín bây giờ cũng vào tuổi lục tuần).

Vào một ngày cuộc đời không còn màu hồng nữa, cơn lốc cơn áo gạo tiền cuốn tôi vào nỗi nhọc nhằn buồn chán, tôi lại gặp Anh. Từ rất lâu, tôi đã quên mất thói quen xem phim, nghe nhạc (có lẽ tôi chưa thích ứng với loại phim, loại nhạc của thời bấy giờ), thì một buổi sáng mưa lất phất bay, tôi đang thơ thẩn trước hành lang kiểm tra học sinh thi cá nguyệt, bỗng cảm thấy tim mình bị hút một nhịp khi nghe văng vẳng trong không gian một giọng nữ trầm... *Một chiều êm tay đàn tay diu nhau trên lối, đưa em đi nhẹ nhẹ vào đời, bằng vòng tay anh nâng niu mùa thu thức giấc, đưa em vào ngày tháng vô về...* Cô bạn thân đang coi thi lóp bên cạnh, chạy ào ra, thì ào bên tai tôi:

- Mi có nghe chi không? Tôi gật đầu:

- Có, Từ Công Phụng.

- Mi biết bài chi không?

- Có, *Tuổi Xa Người*.

- Mi đoán ra giọng hát của ai không?

- Có, Khánh Ly

- Ai dám mở cuộn băng đó hê?

- Vụ này thì tao không biết.

Cô bạn rùn vai: “Gan quá” Rồi hát nho nhỏ theo... *Một mình đi lang thang trong mùa đông rét mướt nghe bơ vơ hồn mình lạc loài, buồn dậy lên trên dung nhan gầy xanh của tuổi trên tháng*

ngày hằn vết đời mình. Trời mùa đông hong khô đi niềm tin sỏi đá trên đôi tay này mình còn gì, và giòng sông trôi đi vô tình mang tất cả, cuộc đời này của người hay tôi...

Giòng sông đời tôi đã vô tình mang theo tất cả: tiền tài, ước mơ, danh vọng... trong một sáng một chiều, tôi đã mất tất cả. Nhìn hai bàn tay trắng, tôi rơi vào nỗi muộn phiền tưởng không bao giờ thoát ra được. Cho đến một ngày...

Chuẩn bị cho con gái thi vào Nhạc Viện, tôi thường chở cháu đi học ký xướng âm và tiết tấu tại nhà thầy giáo ở đường Trần Quang Khải vào các tối thứ 3, 5 và 7. Đầu hẻm nhà thầy có quán cà phê Hạ Trắng đèn hoa lấp lánh rất nổi bật. Nghe đồn quán này mới mở, chỉ được phép trình diễn nhạc hòa tấu. Tuy nhiên, bà chủ quán rất chịu chơi, nên thỉnh thoảng, lên sân khấu tặng khách quen những bài tình ca vượt thời gian, trước là để thay đổi không khí, sau là thỏa mãn niềm đam mê ca hát của mình. Tôi rất thích, nhiều lần muốn ghé vào, nhưng sợ tốn kém nên đành thôi. Một đêm thao thức không ngủ được, tôi lại nghĩ đến quán cà phê đầy ma lực ấy, chợt thấy mình hà tiện không đúng chỗ, hoàn toàn khác với con người tôi từ trước đến nay là “*vouloir c'est pouvoir*”, vả lại, nếu nhịn hoài thì ngược đãi bản thân mình quá. Cho nên, tối hôm sau, đưa cháu vào lớp xong, thay vì trở về nhà chờ đến giờ đi đón cháu, tôi gửi xe vào quán một mình, gọi ly cà phê sữa đá. Tối thứ bảy, khách khá đông nhưng không thấy ai lên hát cả. Ban nhạc chơi hoài những bản êm dịu nghe buồn chán, tôi định ra về thì bà chủ quán xuất hiện, nhìn ra phía cửa, nói lớn:

- Nhanh lên, sao hôm nay đến muộn thế?

Tôi nhìn theo, thấy một người đàn ông trung niên đẩy chiếc xích lô tấp bên hiên quán, rồi nhanh nhẹn bước vào:

- Xin lỗi, hôm nay gặp mối sộp.

Anh ta ngồi xuống ghế uống một hơi hết ly sinh tố để sẵn trên bàn. Bà chủ bước lên sân khấu:

- Xin giới thiệu với quý anh chị và các bạn, tiếng hát của anh T...

Tiếng vỗ tay đồng loạt, nồng nhiệt đến bất ngờ. T. đứng dậy, đón chiếc micro, gật đầu chào, rồi say sưa hát... *Chiều vàng vương gót mỏi ta dưng chân phiêu du, lặng nghe sóng gọi ngọt ngào...*

Tôi lặng người, đây là bài hát tôi thích nhất trong tập nhạc tuyển của Anh: “*Kiếp Dã Tràng*”... *Thân mang kiếp dã tràng đem đời se to duyên, trên bãi cát vàng hão huyền, chợt nghe lớp sóng xô lên đời mình niềm cay đắng... cuộc tình trên tháng ngày muôn phần, còn in vết hằn đời mình, người ơi hãy ru hồn ta ngủ quên...*

Tiếng hát T. không hay lắm nhưng tràn đầy tình cảm lay động trái tim tôi. Tôi lại chìm vào u uất, nghĩ đời mình bây giờ nào khác chi kiếp dã tràng se cát, mỏi mòn, vô vọng, thân xác rã rời... Nước mắt tôi bỗng ứa ra không kiềm chế được. Rồi T. hát tiếp một bài nữa, cũng của Anh: “*Giọt Lệ Cho Ngàn Sau*”... *Lối rêu xưa sẽ mờ dấu chân người, người buồn cho mai sau, cuộc tình ta tan mau... lệ rơi trên tim tôi, lệ rơi trên đôi môi, yêu nhau một thời xa nhau một đời, lệ này em nhỏ xuống hồn tôi...* Qua màn nước mắt, tôi thấy T. giới thiệu tên hai bài vừa hát, rồi nghiêng mình chào mọi người trước khi bước ra hành lang đẩy chiếc xích lô xuống đường.

Tôi quyết định vào quán Hạ Trắng một lần nữa. Chỉ có vài người khách. Bà chủ quán đến bên tôi:

- Chào cô. Tôi nhận ra cô rồi. Cô vẫn khỏe chứ?

- Dạ, cảm ơn chị. Hôm nay sao vắng quá?

- Ngày thường mà cô, thứ bảy chủ nhật mới đông. Do dự một lát, tôi hỏi:

- Mấy giờ anh T. mới đến hờ chị? Bà chủ lắc đầu:

- Anh ấy chỉ đến tối thứ bảy thôi. Sĩ quan mới đi học tập về đó cô, vợ đau yếu quanh năm, con thì gần nửa tá, không có nghề nghiệp gì nên buôn bán đủ thứ ngoài chợ trời, thỉnh thoảng lại muốn xích lô chạy- rồi bà chép miệng - một mình nuôi sáu miệng ăn muốn ná thở, thiệt tội nghiệp!

Lòng tôi bỗng dịu xuống, thấy mình sao bi quan quá, cuộc đời mình đâu đến nỗi bế tắc như ý nghĩ lâu nay. Nhìn lên không bằng ai nhưng nhìn xuống còn khá hơn nhiều người. Tuy cuộc sống tôi chưa ổn định, nhưng vẫn có một bờ vai để nương tựa, con thì chỉ một đứa, nuôi dạy cũng dễ dàng. Cụ Nguyễn Công Trứ nói thật đúng: *“Tri túc tiện túc, dãi túc hà thời túc? Tri nhàn tiện nhàn, dãi nhàn hà thời nhàn?”* (Biết đủ thì đủ, đợi đủ thì bao giờ mới đủ? Biết nhàn thì nhàn, đợi nhàn bao giờ mới nhàn?).

Tôi không quen Anh, chưa gặp Anh, chỉ biết Anh qua những ca khúc lãng mạn nhưng đầy ray rứt, bi quan, những cuộc tình trong nhạc của Anh không bao giờ trọn vẹn. Viết về Anh, bảo nhạc Anh hay thì chẳng khác chi khen “phò mã tốt áo”, nên tôi ghi lại một vài kỷ niệm liên quan đến những tình khúc một thời vang bóng của Anh còn lưu dấu trong miền ký ức xa xăm.

Sự thành công của người viết văn, làm thơ, vẽ tranh, sáng tác nhạc ... là tạo được cho mình một phong cách riêng. Từ Công Phụng cũng vậy, giai điệu nhạc của Anh không lẫn vào đâu được.

Bước vào tuổi hoàng hôn, tôi vẫn còn gặp Anh trên truyền hình, trong các CD, VCD, DVD... Tại các phòng trà, quán cà phê “Hát với nhau”, còn rất nhiều người hát nhạc của Anh. Thỉnh thoảng, đi *karaoke* với bạn bè, học sinh cũ, tôi thường hát *Bây Giờ Tháng Mấy, Mất Lệ Cho Người, Bài Cho Em...* Sau này, có bổ sung thêm *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên, Mùa Thu Mây Ngàn, Kiếp Dã Tràng, Giọt Lệ Cho Ngàn Sau...*

Tôi rất thích bài “*Như Ngọn Buồn Rơi*”... *Trên từng thung lũng buồn, từng thung lũng buồn, mùa thu đã trở mình trên gót nhỏ diu em đến người bằng vòng tay nâng niu hạnh phúc. Trên từng con lốc mềm, hồn em đã ngủ vui trong tiếng thở, tình tôi cũng mù theo con lữ nào, là lần em khóc cho tình yêu...* nhưng cho đến bây giờ, trong *list* bài hát *karaoke*, vẫn chưa có bài này.

Tháng 5/ 2011

Về Em, Về Từ Công Phụng Và Mưa Trên Ngày Tháng Đó

• **Nguyễn Hoàng Duyên**

Mấy hôm nay trời San Jose, California đổ mưa mặc dù đã sắp vào hè. Bên ngoài mây giăng bàng bạc và những giọt mưa bay lất phất. Nhớ Saigon những năm vừa lên đại học. Lần đó, trong tiếng mưa rơi, em đã dạo *guitar* và hát:

Em còn nhớ không em

Một lần em đã đến thăm tôi

*Trong một sớm thu sang, một mùa mưa ướt phố thênh thang,
Mưa như cơn lạc loài rơi xuống tình muộn màng...*

Tôi hỏi em tên bài hát. Em nói “Mưa Trên Ngày Tháng Đó” của Từ Công Phụng. Em hỏi tôi có thích nhạc Từ Công Phụng không? Tôi bảo tôi biết nhạc sĩ Từ Công Phụng chỉ qua bài “Bây Giờ Tháng Mấy”, và lần này là lần đầu tiên tôi nghe “Mưa Trên Ngày Tháng Đó”.

Em đùa, bảo rằng mấy anh sinh viên khoa học đúng là nhà quê. Tôi thú nhận mình nhà quê thật. Nhưng không phải sinh viên khoa học nào cũng nhà quê như thế. Ngô Thụy Miên, bạn học của tôi tại trường Đại Học Khoa Học, cũng vừa ra mắt những tình khúc của anh trong giới sinh viên, và được đón nhận nồng nhiệt.

Em cười không trả lời, chỉ dạo *guitar* và hát “Mùa Xuân Trên Đình Bình Yên” và vài bài hát nữa của Từ Công Phụng.

Tôi còn nhớ khoảng đó, vào giữa thập niên 60, những tên tuổi

như Trịnh Công Sơn, Từ Công Phụng, Ngô Thụy Miên, Nguyễn Đức Quang, Lê Uyên Phương vv... rộ lên như những vì sao mới chớm trong giới sinh viên. Nhạc của họ được phổ biến trong khuôn viên của các trường đại học, qua những buổi thánh phòng khiêm tốn, những lần họp mặt với thân hữu bạn bè. Với âm thanh và nhạc ngữ mới, những nhạc sĩ trẻ này đã khơi dậy một trào lưu âm nhạc được giới học sinh sinh viên đón nhận và yêu mến, và nhanh chóng trở thành một dấu chỉ, một “*trademark*” của tầng lớp sinh viên Việt bấy giờ.

Năm đó, em vừa vào Văn Khoa, trong khi tôi đã xong năm đầu tiên tại trường Khoa Học. Trong lần họp mặt Hướng Đạo tại trại Lâm Viên Đà Lạt, em đã hát trong đêm lửa trại, và từ đó ta quen nhau.

Trở về Saigon, tôi ghé thăm em, và cứ mỗi lần, em lại hát cho tôi nghe một bài hát của Từ Công Phụng, tôi chép cho em nhạc Ngô Thụy Miên, rồi nghe em hát. Và như thế, mình thân nhau.

Rồi một lần tôi đến đón em ở Văn Khoa, em rủ tôi đến café Givral trên đường Tự Do. Dù sinh trưởng và lớn lên ở Saigon, đó là lần đầu tiên tôi vào đây. Tôi cười thú nhận với em thêm lần nữa cái nhà quê của mình. Cùng lần ghé Givral này là lần đầu tiên tôi biết mặt anh Từ Công Phụng.

Khi hai đứa vừa bước vào, từ một bàn nơi góc quán gần khuôn cửa kính, có người vẫy tay chào em. Tôi không quen ai trong số những sinh viên này, nhưng nhận ra các anh Ngô Vương Toại, Phạm Quân Khanh, Phạm Quốc Bảo, Bùi Hồng Sĩ... Các anh nói chuyện với em như nói với một cô em gái dễ thương. Tôi để ý nhất là anh chàng cao cao, vai rộng, mái tóc bông bênh và nụ cười thật tự tin nhưng điềm đạm. Anh nói chuyện với em với dáng vẻ thân thương.

Em trở lại bàn, tôi chưa kịp hỏi, em bảo tôi anh chàng cao

cao ấy là anh Từ Công Phụng. Bấy giờ tôi mới biết cô sinh viên Văn Khoa trước mặt tôi, cô nữ huynh trưởng mà tôi mới quen ở trại trường Hướng Đạo Lâm Viên, lại thuộc nhóm thân hữu của những sinh viên Luật và Văn Khoa tên tuổi bấy giờ.

Em kể tôi nghe những lần họp mặt bạn bè, anh Phụng đàn cho em hát những ca khúc của anh. Ánh mắt em cũng vui tíu tít, và đẹp như lời nhạc Từ Công Phụng. Khách quan mà nói, em là một trong những người hát nhạc Từ Công Phụng thật hay.

Cũng từ đó, tôi trở thành một người yêu dòng nhạc Từ Công Phụng. Có lần tôi kể em nghe câu chuyện thiền về một lão mù, chỉ nghe giọng nói chân thật của một thiền sư, mà cảm được cái tâm bao dung của người. Khi sư nói về một niềm vui, thì nghe cả một trời vui, khi sư nói về một điều bất hạnh, thì ta nghe ra cả một nỗi u buồn.

Tôi đùa với em, rằng tôi là một gã mù về âm nhạc, nhưng khi nghe nhạc ngữ của Từ Công Phụng, tôi cảm được cái tâm chân thật của anh.

Nghe Từ Công Phụng, tôi dường tượng ra một chàng trai thì thầm những lời thương yêu với người tình, bằng một trái tim giản dị mà thênh thang.

*Bây giờ là tháng mấy
Mình xa nhau đây em
Chiều nay trời mây đầy
Cho lạnh buốt vai gầy*

Nhạc và lời cứ miên man quyến vào nhau, nghe như gần gũi mà kiêu sa. Cũng chỉ những hình ảnh đó của những kẻ yêu nhau, cũng trời giăng mây, cũng vai gầy buốt giá, cũng những nỗi nhung nhớ chia xa, nhưng qua âm nhạc Từ Công Phụng, nó trở thành những bức tranh thủy mặc đầy cốt cách.

Tôi bảo em rằng anh Từ Công Phụng đã đạt tới nét khôi vĩ của sự giản dị, *“the greatness of simplicity”*, qua âm nhạc của anh.

Em hỏi tôi thế nào là nét khôi vĩ của sự giản dị. Tôi bảo em như thể một nhà sư nói rằng: *“Sãi tôi khi chưa tu thiền, thấy núi là núi, thấy sông là sông; khi nhập đường tu học, thấy núi không là núi, sông chẳng là sông; đến khi giác ngộ rồi, thấy núi chỉ là núi và sông chỉ là sông.”* Sự giác ngộ đưa ta trở về với nét đẹp đơn thuần của vạn vật. Tôi bảo em đây là nhạc ngũ nghe như bình dị, nhưng thật là khó viết.

Những lần đi phố với nhau, khi hai đứa trốn chạy những trận mưa vụt đến của Saigon, tự dung trong tôi vang lên tiếng hát của em:

*Hạnh phúc tôi, hạnh phúc tôi,
Từ những ngày con nước về
Ngoài trời mưa mau
ngoài trời mưa mau, tay vuốt mặt không cùng...*

Cứ như thế, với những *Bây Giờ Tháng Mấy, Kiếp Dã Tràng, Trên Ngọn Tình Sầu...* tôi và em trở nên một đôi bạn chân tình. Kỷ niệm bên nhau không kể là nhiều, nhưng buồn ít hơn vui. Nhưng có lẽ cũng là định mệnh, chúng ta là bạn thân, chưa có thời gian để trở thành tình nhân, thì đã chia xa theo những thăng trầm dâu bể.

Bao nhiêu năm tháng trôi qua, hai đứa không được tin tức gì về nhau, nhưng mỗi lần con nước về, mỗi bận ngắm mưa bây giờ, tâm tưởng tôi cứ miên man về con mưa của ngày tháng đó. Và những lời nhạc, từ giọng hát em.

Và chuyện mình, cũng như hàng triệu những đôi bạn, những đôi lứa tình nhân lớn lên trong bối cảnh hợp tan của thời chinh chiến, là những đoạn phim đã được điểm tô bằng những dòng

nhạc nền mượt mà của Từ Công Phụng và những nhạc sĩ trẻ đồng lứa với anh.

Nếu định mệnh xoay vần, em có đọc được những dòng này, em sẽ hiểu tôi viết về chuyện mình, như một lời cảm ơn gửi đến anh Từ Công Phụng.

California, tháng 5, 2011

Từ Công Phụng Lời Ca - Tiếng Hát

• **Phạm Quốc Bảo**

Bây giờ ngồi nhớ lại, tôi không còn biết lần đầu tiên chúng tôi gặp nhau vào lúc nào, ở đâu nữa...Tuy nhiên chắc chắn là trong những sinh hoạt có tụ tập, có văn nghệ, của thời sinh viên những năm đầu của thập niên 1960. Thế là chúng tôi quen nhau và vui chơi với nhau từ tụ điểm cà phê Quán Văn (trong khuôn viên Văn Khoa, 1966). Rồi cùng lăn ngụp trong đời sống giữa làn ranh sinh-tử ngay trước và sau 1975. Đến năm 1986 tình cờ gặp lại trên Seattle, Từ Công Phụng hứng chí kéo tôi xuống Portland, và tôi biết anh chàng đang mở một cơ sở ẩn loát cũng như làm tờ tạp chí *Hoa Mơ* tại đây...

Nói chung, Từ Công Phụng với tôi quen biết nhau từ thời trai trẻ đôi mươi, đến nay cũng đã trôm trèm nửa thế kỷ. Mặc dù cùng mang cái nghiệp văn nghệ mà chúng tôi khác chuyên môn, lại có nề nếp sinh hoạt lẫn nghề kiếm sống khác nhau nhưng mỗi khi có dịp gặp, cà phê ăn uống bù khú với nhau, chúng tôi thường hỏi thăm gia đình vợ con của nhau và vẫn tự nhiên xưng hô ‘mày-tao’. Cách xưng hô này đối với tôi không hề có quy ước mà tự nhiên hiếm khi tôi buột miệng ra với những người bạn, dù là bạn lâu năm đi nữa.

Và mỗi khi nói đến Từ Công Phụng, ít nhất là tôi nghĩ ngay tới vài chi tiết có liên quan mật thiết trong tâm tình của tôi với người bạn này.

“... Đỉnh bình yên trên cao..”

Trong vòng thân hữu văn nghệ, nói đến Lê Uyên Phương là tôi nhớ tới ‘vùng lầy của chúng ta’. Vũ Thành An là tâm trạng của tôi ngu ngơ tình tứ mà chữ nghĩa thời thượng xa vắng với những ‘ bài không tên...’. Trịnh Công Sơn là cõi lòng lơ lửng trong điệu nhạc đu đưa buồn vu vơ mà lời thì trau chuốt đáng vẻ trầm mặc, tạo thành một môi sinh đầy áp trực giác của cảm tính, với những ‘ Diễm xưa’, ‘Cát bụi’ và ‘ Vết lăn trầm’... Từ Công Phụng cũng có khác. Khác ở chỗ nào?

Các thân hữu của tôi, người thích *Trên Ngọn Tình Sầu*, kẻ lại ‘chịu’ *Mất Lệ Cho Người* hơn cả. Từ Công Phụng thì bảo bài “Bây Giờ Tháng Mấy là bài sáng tác tiêu biểu đầu đời... còn *Mãi Mãi Bên Em* là một dâng hiến cho người bạn đời hiện tại của tôi...”¹ Cũng như Phụng có lần cho tôi biết là anh ưa ca khúc “Giọt Lệ Cho Ngàn Sau” nhất... Nhưng cá nhân tôi, cho đến bây giờ, vẫn còn nhớ những câu như:

*“... Trên đỉnh yên bình,
một mùa xuân ôm kín khung trời.
Một xuân thôi đã thôi rồi...
Xin em đừng làm bão tố đời mười.
Để vòng tay khắc khoai ôm xuôi...
Hãy ôm trọn, ôm trọn tuổi xuân
Có một lần tôi đưa em
Về trên đỉnh yên bình..ngọt ngào
Đỉnh bình yên trên cao*

¹ trích bài viết “ Từ Công Phụng và những tình khúc lãng mạn” của Nguyễn Nghĩa, Đại Chúng 106, 16/8/02.

Xin em giữ kín cho lâu dài

Một mùa xuân đã thấm trong tôi..”

của ca khúc “Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên”; tôi đoán là Từ Công Phụng đã sáng tác vào những năm giữa thập niên 1960.

Xin lỗi. Tôi nhớ mà viết ra đây, chứ không biết có hoàn toàn đúng như nguyên văn lời của ca khúc ấy hay chẳng. Và tôi cũng đã có nhiều dịp ngâm nga những câu hát này khá thường. Đồng thời, tôi thấy hiện ra trong ký ức của tôi những khung cảnh náo nhiệt học tập ở Sài Gòn xen lẫn với những sinh hoạt văn nghệ -họp bạn- hội thảo- công tác xã hội của thanh niên sinh viên học sinh Miền Nam Việt Nam thời ấy.

Nói một cách khác, những câu hát này như được đúc kết từ thực tế sinh động của thời thanh niên trai trẻ. Thời ấy chúng tôi đã thừa nhiệt huyết lẫn xả vào bất cứ thứ sinh hoạt nào chúng tôi được tiếp cận, với một ước vọng duy nhất là mong sao sự hăng say tham dự của mình có thể phần nào khiến cải thiện được tình trạng xã hội bấp bênh xáo trộn của thời chiến ấy. Đây là ước vọng thật đơn giản mà hết sức lý tưởng, của chung mọi lớp trẻ xông xáo vào đời ở bất cứ một giống dân nào, một thế hệ nào... Những câu hát đại loại như trên, mặc dù của riêng Từ Công Phụng, hay của mấy nhạc sĩ sáng tác trẻ khác cùng thời, nhưng lại đã đáp ứng phần nào tâm tình của tuổi trẻ chúng tôi thuở ấy, đã thể hiện lên cái tâm trạng và hoàn cảnh sống của chúng tôi thời buổi ấy...

Chất giọng thủ thi tâm tình

Lớp người sáng tác văn nghệ thời tôi xem ra ít ai tự trình bày

tác phẩm của mình trực tiếp trước khán thính giả mà lột tả được trọn vẹn những gì mình muốn trao gửi, và nhất là tạo được hấp lực khiến khán thính giả hoàn toàn bị mê hoặc trong không khí do tác phẩm mình dâng hiến, hiếm lắm.

Chẳng thế mà nhạc Trịnh Công Sơn phải qua giọng hát của Khánh Ly,...mới tỏa ra hết được chất quyến rũ của nó, mới lưu lại lâu dài trong tâm khảm giới thưởng ngoạn. Nhạc của Lê Uyên Phương thì...chúng ta vẫn thường thấy anh đệm ghita, còn hát thì cho đến bây giờ tôi nghĩ rằng Lê Uyên là nhân vật trong thực tế ngoài đời vừa tạo hứng sáng tác vừa là ca sĩ diễn tả vẫn tuyệt vời nhất, quyến rũ chúng ta vào được không khí sinh động nhạc của Lộc...Còn nhạc của Nguyễn Đức Quang, tôi lại thấy cái chất giọng du ca tác động của chính anh- có khi hứng thú bốc lên thành nhiều điệu bộ cử chỉ kích động đến độ khá cường điệu-; nhưng xét cho kỹ lại, chính Nguyễn Đức Quang hát mới đặc biệt lột tả thành công nhất cho dòng nhạc của anh.

Từ Công Phụng cũng vậy, anh trực tiếp trình bày những sáng tác của anh là trọn vẹn nhất. Có lẽ nhờ anh thường xuyên kiểm soát được hứng khởi của mình khi trình diễn. Cho đến nay, anh vẫn được mời đi hát nhạc do chính anh sáng tác. Tôi thấy rằng, đây là trường hợp khá hiếm. Riêng tôi thì lại có ít dịp được hiện diện trong hàng khán thính giả nghe anh hát. Phải nói, rất hiếm khi mới đúng. Nhưng mặc dù vậy mà có nghĩa là hoàn toàn không: vài ba lần, một cách rất tình cờ, tôi được hân hạnh nghe anh hát nhạc của anh, trong vòng nửa thế kỷ nay. Tôi chưa biết tại sao.

Có điều rõ rệt là mấy lần ấy Từ Công Phụng ôm ghita tự đệm và miện hát nhạc của anh, giữa một đám năm bảy

thân hữu trong đó có tôi tham dự; và đã lưu lại trong tôi như một dấu ấn khó phai mờ.

Trong mấy dịp ấy, tôi nhớ mãi một lần vào khoảng giữa tháng 12 năm 1968, chúng tôi cùng hiện diện ở một trại hợp bạn thanh niên thế giới ngoài Vũng Tàu. Buổi sáng khai mạc trại, được tin chính thức cho biết một người bạn chung chúng tôi² vừa bị ám sát vào trưa hôm trước ở sân trường Văn Khoa Sài Gòn. Chiều tối, sau khi cơm nước xong, chúng tôi tụ họp năm mươi anh em thân tình trên bãi biển, để nhắc nhớ đến anh bạn bị ‘tai nạn’ mà chưa biết tường tận là sống chết ra sao kia, trong mong mỏi là anh bạn ấy được ‘tai qua nạn khỏi’. Có người kể mấy nét đáng mến, có người nhắc lại kỷ niệm đáng nhớ, liên quan đến anh bạn kia. Còn Từ Công Phụng thì tự động ôm ghita hát liên tiếp những ca khúc của anh, của những ai khác chợt hiện ra trong anh lúc ấy. Giữa sự im lặng của cả bọn chúng tôi, xen lẫn trong tiếng ì ầm của sóng biển từ ngoài khơi vào chạy dài trên bãi cát thoai thoải uốn lượn, với tiếng hải âu thỉnh thoảng kêu ròi rạc ở quanh và những đợt gió chiều mỗi lúc một lồng lộng thổi vào..., tiếng đàn ghita đệm nhẹ như có như không, giọng ca của Từ Công Phụng rừ rì tâm sự: lúc xa vắng mênh mông, lúc thủ thi tình tự, lúc sâu lắng ấm áp vào tận đáy lòng của từng người chúng tôi hiện diện buổi ấy...

Tiếng hát của Từ Công Phụng vốn sẵn trầm ấm, đậm chất nam tính nhưng lại đặc biệt rất truyền cảm nhờ luôn chứa đựng những rung động của tâm sự anh lúc ấy. Bây giờ, đang

² bị bắn ngay trước cửa trường Văn Khoa Sài Gòn, may thay viên đạn xuyên qua phần thịt ở gáy mà không hề chạm vào những dây thần kinh hay xương cổ, B.H.S. thoát chết!

khi viết ra đây, tôi nhận ra cả một khung trời cũ đó từ trong ký ức hiển hiện lên mồn một, giọng hát Từ Công Phụng hồi ấy dường như mang nặng mối thương cảm của anh đối với người bạn hữu chưa biết sống chết ra sao kia mà phổ vào lời ca điệu nhạc của chính anh cảm nhận được. Và trong những giây phút trầm lặng ấy, giọng hát của anh đã trở nhịp cho tâm trạng của cả bọn.

Đến giờ phút này tôi đang muông tượng lại đây, làm như tiếng hát và nhạc của họ Từ đã thêm phần minh chứng rõ rệt cho cái sinh động vô tận của âm nhạc. Nó vượt thời gian bốn mươi mấy năm chục năm trời, nó vượt không gian từ Vũng Tàu (Việt Nam) để vang xa ngoài nghìn dặm, vượt nửa vòng trái đất, sang đến tận Quận Cam, Nam Cali này, để cho tôi vẫn còn nghe lại được...

Người đã mang mưa đi khắp mọi miền

• Xuân Hòa

Tôi nghĩ thật không cần thiết khi nói đến kho tàng âm nhạc của Từ Công Phụng vì lẽ đơn giản là đã hàng trăm những nhà văn, nhà thơ, nhà báo tâm cỡ – nổi tiếng trong cộng đồng người Việt cũng như trên mọi miền đất nước như: Ngu –Yên, Luân Hoán, Song Thao, Du Tử Lê cũng như rất nhiều nhạc sĩ đã viết về ông để tôn vinh, ca tụng người nhạc sĩ tài hoa NS Từ Công Phụng, (chuyện hiếm thấy trong làng văn nghệ). Và hàng ngàn khán giả thương yêu dòng nhạc của ông đã viết về Từ Công Phụng trên khắp các diễn đàn – báo chí trên các trang *web* trong cũng như ngoài nước.

Tôi chỉ muốn nói đến đời thường – rất thường về người nhạc sĩ được nhân gian đặt cho danh hiệu “Người Nhạc Sĩ Viết Tình Ca”. Thật vậy – ngay cả chính Từ công Phụng cũng xác nhận. Và cụ thể nhất khi lần đầu tiên trở về hát cho khán giả trong nước ông đã lấy chủ đề cho những đêm nhạc của ông tại phòng trà Văn Nghệ năm 2008 “*Từ Công Phụng 45 năm tình ca*”.

Tôi thường gọi đùa Từ công Phụng là “*L’homme qui fait la pluie*”. Và Người nhạc sĩ này đã mang mưa đi khắp mọi miền. Thật vậy, qua các lần tổ chức những đêm nhạc cho người NS tài hoa Từ Công Phụng tại nước ngoài, NS Vũ Xuân Hùng cũng phải ngạc nhiên và than trời. Có lẽ Từ Công Phụng ở tại Portland, thành phố u trầm của tiểu bang Oregon có

9 tháng mưa trong năm, nên mỗi khi lưu diễn ở đâu, mưa luôn theo chân chàng nhạc sĩ. Tiểu Bang California thật hiếm hoi để kiếm một cơn mưa, *“It never rains in Southern California”* như tựa đề một bài hát nào đó của Mỹ.

Thế nhưng đêm biểu diễn của Từ Công Phụng ra mắt CD “Giữ Đồi Cho Nhau” tại vũ trường Queenbee (Orange County) do Vũ Xuân Hùng và người bạn thân chủ nhân là Hùng “Say” tổ chức thì ông vẫn không chịu thua, *“Trời quang mây tạnh. Bỗng đâu mây đen kéo về và mưa gió bão bùng”* như chào đón ông nhạc sĩ tên tuổi gắn liền với dòng họ Mưa.

Và những đêm diễn của Từ Công Phụng tại PT Văn Nghệ thì PT Văn Nghệ đã trở thành “ốc đảo”. Những con đường dẫn đến PT Văn Nghệ đều trở thành “sông”. Quanh khu vực ngã tư Phú Nhuận và đường Đinh Tiên Hoàng (Lê Văn Duyệt

Từ Công Phụng & Vũ Xuân Hùng (Hình chụp tại nhà Hùng Hòa năm 1998 tại Việt Nam). Ảnh T.L.LH.

cũ) chỉ còn vài tiếng mưa rơi nữa là dân chúng phải sấm ghe mới lưu thông được.

Đây là cơn mưa lớn nhất trong hàng chục mùa mưa. Thế mới biết là tên tuổi Từ Công Phụng “hiệu quả” với mưa như thế nào. Cũng may khán giả thương yêu Ông Nhạc Sĩ này nhiều quá nên trong những đêm diễn của Từ Công Phụng dù có mưa gió bão bùng, nếu không đặt chỗ trước thì cũng đành phải quay về.

Ngày tôi đi Tân Sơn Nhất đón Ông, cô vợ Jannine Kim Ái, cậu con trai Từ Công Phan Huy và con gái Từ Công Phan Đoan về thăm quê hương Việt Nam lần đầu, sau thời gian thật lâu xa cách.

Tôi và Vũ xuân Hùng đã bắt đầu sốt ruột vì không thấy bóng dáng một thành viên nào trong gia đình ông nhạc sĩ này đâu cả – đang suy nghĩ có lẽ chúng tôi xem nhầm ngày, thì từ xa chàng NS tài hoa của chúng ta xuất hiện, khệ nệ với với hàng chục kiện hàng hóa đi kèm theo bà vợ và hai con. Tôi nghĩ thầm, về VN có ba tuần lễ thì ăn diện gì mà rinh cả nước Mỹ về khổ sở như vậy. Tự hỏi là không biết ông phải trả “*over charge*” cho đồng hành lý này bao nhiêu tiền.

Sau này mới biết những kiện hàng này là tất cả những gì có thể mang về VN được, từ vật dụng – quần áo cùng một ít tiền bạc Từ Công Phụng – Kim Ái đã gom góp mang về quê hương để biếu tặng cả làng. Anh lý giải: “Quê anh còn nghèo lắm. Những bạn bè họ hàng thân quen sẽ rất vui khi nhận những món quà anh đã vất công mang từ nước Mỹ về.”

Tôi nghĩ phải có tấm lòng nhân hậu lắm mới thực hiện được hành động này. Vì của một đồng nhưng công thì tới hàng chục nén mới đủ được cho gia đình ông NS không quen rinh vác, không quen việc nặng này trưng dụng cả vợ lẫn hai đứa con làm phu phen.

Vũ Xuân Hùng có nhiệm vụ mỗi đêm kiểm một địa điểm để đưa ông bạn và gia đình vui chơi – và đích nhắm cho buổi “vui chơi” đầu tiên cho gia đình Từ Công Phụng là Phòng Trà Văn Nghệ – thời điểm này Phòng Trà Văn Nghệ do ông Nguyễn Ngọc Thạch, chủ nhà làm chủ – và đây cũng là phòng trà ca nhạc đầu tiên của thành phố được phép tổ chức ca nhạc chuyên nghiệp mang giấy phép số 001 do Sở Văn Hóa cấp ngày 14/12/1998, Giám Đốc Sở Phạm Minh Tuấn ký.

Đây là nơi biểu diễn hằng đêm của người nữ ca sĩ có giọng ngâm thơ tuyệt vời: Hồng Vân cùng các ca sĩ Ánh Tuyết – Cao Minh – Yến Thu – Nhất Sinh – Đình Văn.

NS Từ Công Phụng cũng không thể từ chối khi một số khán giả đã “phát hiện” có sự hiện diện của tác giả *Mắt lệ cho người*, *Giọt lệ cho ngàn sau*, *Giữ đời cho nhau* (theo bài thơ Ôn em của Du Tử Lê) hát để tặng khán giả và đặc biệt cho Kim Ái, người vợ luôn gắn bó, chia sẻ với ông.

Với *Mắt lệ cho người* – có lần ngồi bàn bạc về ca từ trong các nhạc phẩm của Từ Công Phụng ông tâm sự trong đoạn cuối của bài: *Xin em hãy cho tôi tạ tình, khi em đã đi qua quãng đời tôi. Dù một khoảnh khắc sớm phai tàn, và lệ em ngấn trên mi nhạt. Đôi mắt em rất buồn. Đôi chúng ta rất buồn. Vàng câu tình cũ gửi*

vời theo đời Nhưng có một số ca sĩ lại hát: Vàng câu tình cũ
xin gửi cho đời. Theo ý Từ Công Phụng: “Cuộc tình dang dở
đó chưa nói hết thành lời thì người đã quay lưng nên mình
mới phải chạy vội *gửi vời theo đời*), Rất gần với chữ “gửi với
theo” vậy.

Cũng như hình ảnh rất đẹp rất ngậm ngùi trong *Mắt Lệ Cho Người* là câu: “*Dù một khoảnh khắc sớm phai tàn, và lệ em
ngấn trên mi nhạt*” “Ngấn” Chú không phải là “rót” trên
mi nhạt. Nghe thật ngây ngô. Theo ông không có gì buồn
bằng lời nhạc, ca từ của một nhạc sĩ bị thay đổi một cách vô
tội vạ, không đúng với tâm tư của người nhạc sĩ muốn nói
lên tâm trạng của mình.

Từ Công Phụng tại phòng trà Văn nghệ cùng vợ chồng Hùng - Hòa. Ảnh: T.L.LH.

Rồi mãi đến 10 năm sau với nỗi nhớ quê hương, nơi ông đã
sinh ra và đã có một thời tuổi trẻ, nhớ bạn bè, bà con, ông
đã trở về – với lời mời biểu diễn tại Phòng Trà Văn Nghệ mà
đã có lần Vũ Xuân Hùng đã đưa gia đình ông “vui chơi” gần
10 năm trước.

Trong lần về nước biểu diễn (năm 2008) PV Nguyễn Văn
Báo Thanh Niên đã gặp ông tại khách sạn Saigon Star và

khi chấm dứt buổi phỏng vấn cô có hỏi Từ Công Phụng câu cuối cùng: “Trong một số tác phẩm của ông như “*Như Chiếc Que Diêm, Mắt Lệ Cho Người*” ông có đề cập đến cái chết. Ông giải thích thế nào?” Từ Công Phụng đã trả lời: “*Cái chết với tôi nhẹ nhàng lắm, bởi tôi nghĩ không có gì tồn tại mãi được, cũng phải đến lúc phai tàn. Nếu có điều gì vĩnh cửu thì đó là tình yêu như sáng tác mới nhất của tôi: Mãi mãi bên em. Tôi vừa trải qua một cơn bạo bệnh. Trước khi lên bàn mổ, tôi nhớ mình đã nói với vợ thế này: “Anh yêu em, yêu con, mọi thứ rồi sẽ ổn cả”. Nghĩa là tôi không quen tính toán đời mình phải thế này hay khác, cuộc đời đơn giản hơn nhiều, kể cả việc chuẩn bị cho lúc ra đi. Quan niệm đó chắc chắn ảnh hưởng vào cảm xúc sáng tác của tôi*”. Các tin tức báo chí, truyền thông có đưa tin về nhạc sĩ Từ Công Phụng đang lâm bệnh. Hàng trăm *e-mail* của các bạn bè, khán giả quen, không quen đã gửi đến rất nhiều lời chia sẻ với những toa thuốc gia truyền, dân gian mà những người thương mến Từ Công Phụng cho biết đã có kết quả trong việc điều trị cho người thân trong gia đình mà họ hy vọng sẽ giúp NS Từ Công Phụng vượt qua cơn bệnh. Tất cả lòng thương mến này tôi đã gửi đến gia đình của Nhạc Sĩ.

Nguồn tin mới nhất từ Gia đình NS Từ Công Phụng (ngày 3/6/2010): Tình trạng sức khỏe của tác giả “*Bây Giờ Tháng Mấy*” rất tốt đẹp. Nhịp độ sinh hoạt hàng ngày của họ Từ đang trở lại bình thường. Ông ăn được, ngủ được... tốt hơn cả sự chờ đợi của các bác sĩ điều trị. Nhạc sĩ Từ Công Phụng cho biết, theo yêu cầu của bác sĩ, ông sẽ trải qua thêm 6 kỳ *chemotherapy* nữa. Tác giả “*On Em*” đã gửi lời cảm ơn tất cả mọi quan tâm, thăm hỏi của các thân hữu và những người yêu mến nhạc của ông.

Ông đã nhấn mạnh rằng: “Rồi đây, khi sức khỏe trở lại bình thường, tôi sẽ đến bất cứ nơi nào mà những người yêu nhạc của tôi muốn tôi xuất hiện...” (Trích thư)

Chúng ta luôn mong rằng, mọi chuyện rồi sẽ qua đi, chỉ là cơn ác mộng thôi, để chúng ta luôn có người nhạc sĩ viết tình ca với những bài tình ca mới hơn, ca tụng tình yêu, vì đối với Từ Công Phụng, trong tình yêu không có chữ tuyệt vọng.

Và với người nhạc sĩ Họ Từ thì dù có đón đau, vật vã vì bị gian dối trong tình yêu thì cũng chỉ là những lời chua xót và chấp nhận không một chút đắng cay, gay gắt.

Tôi xin mượn bài “Lời cuối” của Từ Công Phụng để kết thúc bài viết này:

“Thôi đừng tìm đến nhau làm gì. Thôi đừng nhìn nhau nữa mà chi, đường về ngày mai xa lắm, tương lai chưa vừa tầm hái tay này. Trời đọa đầy cho cay đắng, nên ta không còn nương cánh

nhau mà đi. Đường về nhà em xa lắm, xin tình người đừng dối gian thêm buồn, kỷ niệm nào như muốn khóc, nên tôi, xin một lần được trao hết cho nhau, bằng một lần đôi mắt nai tơ, xin yêu nhau như tuổi ngây thơ.

Thôi đừng lừa dối nhau làm gì. Thôi đừng tìm nhau nữa mà chi, đường vào ngày mai sỏi đá, thôi em về quên hết đi ngày xưa”.

Nhạc Từ Công Phụng Nghe Thích Mười Thì Hát Thích Một Trăm

• Nguyên Bích

 ứ mỗi lần ca sĩ Tuấn Ngọc về Houston hát là tôi lại đến nghe. Thịnh thoảng anh lại hát tặng tôi một bài. Một lần anh hát tặng tôi bài “Bây Giờ Tháng Mấy” của nhạc sĩ Từ Công Phụng vì anh biết tôi thích bài này, và cũng vì anh đã viết hòa âm *blues* cho bài nhạc ấy, rất hay.

Tôi mê nhạc Từ Công Phụng từ thuở còn là cậu học trò trung học, với cây đàn *guitar* thùng, tôi nghe ngao không biết chán những ca khúc mượt mà của anh vào thu những năm 1963-64. Nhạc của anh có những lời cuốn thật đậm đà, làm cho những thanh niên tuổi tôi thuở đó mê say. Tôi đã lê la hết quán này đến quán khác nghe nhạc của anh, kể cả quán có anh hát thường trực ở đó. Thời gian sau đó vì quá bận với bài vở và trực gác nhà thương nên tôi không còn “văn nghệ” được nhiều như trước. Đến lúc ra trường thì lại lợi theo binh đoàn đi khắp nơi Vùng 4 Chiến Thuật, chả còn lúc nào ca với hát nữa. Ấy vậy mà có một lần, nhớ hoài không quên được. Bộ chỉ huy tiền phương Sư Đoàn 9 Bộ Binh đóng ở Neak Luong, Campuchia. Tôi đang chấp chờn nửa ngủ nửa thức trong hầm QY thì bỗng nghe một giọng hát vẳng theo gió với tiếng *guitar* trầm bổng “*Chiều nay ngồi viết riêng cho em, cho em bài hát êm đềm trôi theo từng tiếng tơ mềm...*” Tôi ngồi bật dậy, chui ra khỏi hầm xem ai đến đây mà hát nhạc Từ Công Phụng vậy. Thì ra anh Thiếu

Úy Trợ Y của tôi, vừa về đây dưỡng quân để sẽ đi hành quân tiếp nay mai. Thấy tôi đến, anh Trợ Y mắc cổ không hát nữa làm tôi cụt hứng, hỏi han vài ba câu cho bớt đi cái không khí đường đột, căng thẳng nhưng khi nhìn thấy một cô gái có mặt trong lều, thì tôi hiểu là không nên hiện diện lâu hơn nữa, quay về hầm của mình, trong tai vẫn còn văng vẳng dòng nhạc đầy trữ tình và lời cuốn ấy.

Nhạc Từ Công Phụng có một nồng độ trữ tình thật đậm đà và một trọng lực lời cuốn tăng dần theo câu hát. Nghe nhạc Từ Công Phụng thích mười thì hát nhạc Từ Công Phụng thích một trăm. Sau năm 1975, tôi bị đi tù cải tạo. Những ngày tháng dài vô vọng trong Thành Ông Năm, Học Môn làm thối rữa cuộc đời chúng tôi. Một buổi tối, lần được nhận quà lần đầu tiên, anh em tù chúng tôi ngồi lại uống cà-phê, hút thuốc lá và ca hát khe khẽ cho nhau nghe, rồi *“Lối rêu xưa sẽ mờ dấu chân người, người buồn cho mai sau cuộc tình ta tan mau. Thoáng như chiếc lá vàng bay mùa thu qua, mùa thu qua, hững hờ. Nhìn nhau cho thêm đau, nhìn nhau cho mua mau. Mua trên nụ cười, mua trên tình người, lệ nào em sẽ khóc ngàn sau...”* Ai đó hát lên khe khẽ nghe như những tiếng thì thào, căn dặn, trời trần... Trong tù, tôi cũng nghe thấy nhạc Từ Công Phụng.

Vượt biên, đến được bến bờ tự do, tôi làm lại cuộc đời. Với cây đàn *guitar* mới do Đặng Khánh tặng lúc mới đến Mỹ, tôi lại ngẫu nhiên ca hát. Trong một buổi văn nghệ gia đình, một thân hữu Houston, với một giọng hát, một cây đàn *Guitar*, anh đã làm cho chúng tôi chết mê chết mệt với bài nhạc “Tình Tự Mùa Xuân” của Từ Công Phụng. *“Em, lại đây với anh, ngồi đây với anh, trong cuộc đời này...”* Anh vừa hát

dứt là tràng pháo tay kéo dài liên miên không dứt. Anh hát đã nhiều, nhưng chưa bài nào anh được hoan hô dữ dội như bài này.

Giọng nhạc Từ Công Phụng hay và lôi cuốn như những giải lụa đào, thế nhưng lời ca, lại là điều tôi mẩn phục gấp bội. Lời ca trong nhạc Từ Công Phụng không khó hiểu, kín đáo, đầy triết lý như của Trịnh Công Sơn. Nó cũng không đơn giản, vô nghĩa, băng quơ như nhiều tác giả khác, mà nó chí tình, nồng nàn, thấm thiết không kịch tính, không hoa mỹ bề ngoài. Sau này, khi được nghe Vĩnh Lạc bàn luận về lời ca trong nhạc Từ Công Phụng vài lần, tôi càng thán phục Từ Công Phụng hơn nữa.

Từ Công Phụng đi lưu diễn rất nhiều, vài lần anh đến Houston, và tôi đã có dịp chuyện trò với anh. Anh tỏ ra rất cởi mở, vui vẻ, xuề xòa, giản dị và dễ mến. Chuyện trò với nhạc sĩ mà chẳng khi nào nói về nhạc, chỉ nói chuyện vui, chuyện đời, chuyện ngày trước và chuyện sức khỏe. Tôi trở thành một *medical advisor* cho anh. Một lần anh cho tôi biết anh bị ung thư túi mật, đã chữa rồi, khỏi rồi, khỏe lắm. Tôi nghe và biết vậy thôi vì người thì ở Oregon, tôi thì ở Houston, những chi tiết bệnh lý lại không có nên *advisor* đành chịu thúc thủ, không làm gì hơn được. Tháng 8/2010 tôi đi dự buổi Nhạc Thánh Phòng Từ Công Phụng – Đăng Khánh ở San Jose, California. Anh chị Phụng cho biết là anh bị cái ung thư cũ trở lại, và chạy vào gan rồi. Một tuần sau buổi nhạc, anh bảo tôi rằng chắc anh chỉ còn sống được 6 tháng nữa thôi. Cả anh lẫn chị, cả các con, cả nhà rồi bung lên với tin sét đánh này. Anh mất ngủ liên miên, sức khỏe và tinh thần sa sút thảm hại. Tôi cố tìm hiểu câu

chuyện bệnh lý cho được sáng tỏ hơn, và tìm cách giải thích cho anh Phụng rõ, căn cứ vào những chi tiết bệnh lý tôi thu thập được, không có chuyện “chỉ còn sống có sáu tháng nữa thôi đâu” và khuyên anh phải giữ *chemo* cho bằng được, dù anh có dùng bất cứ một thứ thuốc thần thuốc tiên nào khác. May quá, anh Phụng không bỏ *chemo*, và *chemo* đã thành công. Trong những ngày sau đó, anh cho biết tin vui này kế tiếp tin vui khác. Bướu ở gan thu nhỏ lại dần, nhỏ lại dần, rồi *chemo* được ngưng hẳn. Sức khỏe của anh hồi phục, càng ngày càng nhanh hơn.

Từ sau ngày trời sập ấy, tôi trở thành người bạn gần gũi hơn với gia đình anh. Chúng tôi đã có những lúc bàn cãi với nhau về nhạc, về sáng tác. Anh hỏi tôi về một số bài nhạc của tôi, tôi hỏi anh về hòa âm, lời nhạc. Tôi hỏi anh làm sao viết nhạc hay thế. Anh bảo tùy hứng thôi, khi hứng đến, dùng câu nệ điều gì cả, cứ để cho giòng nhạc trôi, quy luật, hòa âm, lời lẽ tính sau. Hòa âm để nhạc sĩ hòa âm lo, lời ca sẽ viết sau, nếu được thì ít phổ thơ thôi, vì phổ thơ bị ràng buộc bởi lời thơ nhiều lắm, giòng nhạc sẽ không phát triển được như mình mong muốn. Anh lại hỏi tôi: “Tôi sắp có mấy buổi nhạc thính phòng ở Portland, Oregon, ở Santa Anna California, ở Sidney, Úc châu, đi không?”. Tôi đáp không do dự: “Đi chứ, có nhạc Từ Công Phụng mà không đến nghe thì thật là đáng tiếc lắm ư!”

Giòng Nhạc Từ Công Phụng Chính Là Bông Cúc Đại

• **Trần Như Vĩnh Lạc**

Một nhạc-sĩ Việt-Nam. Với Quê-Hương. Linh-Hồn. Tình-Ái. Ba đề-tài bất-biến của nền tân-nhạc Việt, đặt trong truyền-thống đề cao Lý-Tưởng, ở đó, chỉ rặc-ròng toàn những con người tuyệt-vời, trong bầu khung-cảnh huyền- diệu, ai nấy đắm-đuối yêu nhau, yêu lấy yêu để, yêu bằng thích thì thôi, yêu một cách mẫu-mực bằng thứ cảm-xúc vô-giá thiêng-liêng, cần đưa gắp vào tự-điển quốc-tế để làm khuôn vàng thước ngọc cho cả nhân-loại Hằng-hà muôn- trước và vĩnh-viễn nghìn sau biết được như thế nào mới gọi là **YÊU**, làm sao mới xứng-đáng được mệnh-danh bằng cái động-từ **YÊU** cực-kỳ cao-cả phải viết hoa cả ba chữ rồi vừa in nghiêng, vừa tô đậm, vừa gạch đứt hần-hoi ấy, hoạ mới hòng lột tả cho hết sự trân-trọng dành riêng cho Nó. Chao ôi, hay quá đi mất! đẹp quá đi thôi! đáng ghi nhớ quá đi chứ!...

Tiếc thay. Hay thì hay thật, đẹp thì đẹp đấy, nhưng sao rồi ra rớt cuộc... quên vẫn hoàn quên. Cũng giống hết cuộc thi hoa-hậu: giữa khán-đài tràn ngập những giai-nhân tuyệt-sắc, nàng nào nàng ấy đều thuộc hàng *thượng-thừa* (mà *hạ* cũng bất *thiếu*), chàng trai hiếu-kỳ chống mắt lên xem một hồi đàm hoa cả mắt. Rớt cuộc ra ngoài bãi đậu, anh chàng chỉ lờn-vòn trong đầu có mỗi hình-bóng một cô thiếu-nữ vô-tình bước ngang, một cô gái hồn-nhiên và chân-thực. Vì không định làm thí-sinh chung-kết, trong miệng nàng còn để sót một chiếc răng khểnh,

và trên trán nàng còn loà-xoà một đợt tóc mai. Thoạt trông, nàng chỉ là một kẻ bình-thường. Thế mà trả tiền đậu xe xong lái ra khỏi bãi, chàng cứ nhớ mãi không quên. “Duyên ngầm” đấy! “Duyên ngầm” chẳng nổi đình nổi đám, cũng không bắt mắt hớp hồn gì ai. Duyên ngầm chỉ ưa nhìn, và trông vào hay hay tẻ. Khác nhau ở chỗ, cái thú đẹp của Lý-Tường cũng như món mỹ-vị cao-lương, ăn nhiều gây ú. Còn cái duyên ngầm của Hiện-Thực, nó tựa-hồ món cuốn rau làm ghém, càng nhâm-nhi nhấm-nháp bao nhiêu, càng bùi miệng, trơn mồm bấy nhiêu. Cái ấy không khéo, nó lại sinh nghiện chết người.

Cho nên, giữa vườn hoa tân-nhạc chúng ta, giòng nhạc Từ Công-Phụng chính là bông cúc đại Hiện-Thực vừa ví-von trên. Trên thảm đời cỏ non, nó nhón-nhờ mọc, trắng ngần và tinh-khiết. Ca-khúc của ông không bao giờ đưa ra những mẫu người Yêu Lý-Tường với những cuộc Tình nghe vào cú Tường đầu là có Lý. Nó chỉ ngày-ngò chào mừng buổi mới, và hồi-hộp đón đợi cuộc đời. Nào ngờ cái mỏng-manh của nó đủ độ rung-động, làm lắm chàng sinh-viên đang đầu đầu học Triết phải bỏ mớ sách vở phiền-toái kia đi mà ngồi phệt lại bên vệ đường ngắm-nghĩa diện-mục nhau. Xong rồi nó thủ-thỉ cho chàng nghe về tất cả những điều bất-trắc của cõi thế-gian này, về mấy đám mây hôm nao khuất che vắng nhật, về một trận mưa đêm nọ nhòa xoá vết chân, về đám con bướm đầu xuân đến thăm góc phố, về những con sâu cuối hạ để sâu cành cây. Nó kể-lẽ cả đời lẫn sắc nắng sớm long-lanh kia trót lơ-làng với gió, và tin rằng cuối cùng đám lá xanh phản-trắc nọ sẽ từ bỏ mùa thu. Ô hay! Chàng sinh-viên ngồi thờ người ra, tỉnh bùng giấc mộng. Vũ-trụ hoá ra không hài-hoà như chàng cứ tưởng. Cuộc đời thì ra đâu có lý như ta hằng tin. Bốn mùa còn nhiều khi sớm nắng chiều mưa, trách chi ngày đêm chẳng có khi tranh sáng tranh tối... Huống nữa là lòng người. Chao ôi, huống nữa là loài người! Chàng sinh-viên ấy bèn

thôi, không học Triết nữa. Bây giờ chàng mới vỡ lẽ vì sao trong muôn loài, chỉ có một loài cứ hể nứt mắt ra là đã bập- bẹ hai chữ “Lý-Tuồng”. Loài cá có hể hé mồm nói đến chữ “nước” bao giờ đâu! Thảo nào! Thảo nào Trang-tử phải nhọc lòng biện-minh khi những thầy Huệ-tử đến căn-vận mình rằng... “an tri ngu lạc!”

Vào với ba chủ-đề truyền-thống kia, Từ Công-Phụng chỉ sống đời và viết nhạc, chứ ông không nghĩ chuyện làm nhạc-”sĩ”. Quê-Hương ư? Ca-khúc của ông không Quê mà chỉ Hương. Linh-Hồn ư? Sáng-tác của ông phon-phót màu Tâm-Linh mà rực-rỡ ngũ-sắc Tâm-Hồn. Tình-Ái ư? Thay vì bình-phẩm cái Tình Người của những Người Tình, Từ Công-Phụng Phụng sự gì chẳng chỉ cầu có Ái, quý-hồ Ái chứa đầy Ân, Ân sẽ Cảm mà không dám Thán, Ân chẳng Oán mà nguyện rất Từ, Từ tôi rất Tâm, Tâm chưa hề tiếc Công đi Phụng. Hồ như trong cái tên ông, bên cạnh “Từ” có “Bi”; nép kế “Công” là “Lao”; và đằng sau chữ “Phụng” xuất-hiện chữ “Hiển”.

TỪ-BI – CÔNG-LAO – PHỤNG-HIỂN

TỪ – CÔNG – PHỤNG <--> BI – LAO – HIỂN

BI: Thương nhau, LAO: vất-vả, HIỂN: cũng cho. TỪ: buồn mình, CÔNG: cực-nhọc, PHỤNG: luống lo cho người. *Kiếp Dã-Tràng* có khác... “*Dã-Tràng xe cát biển Đông*,” Nghĩ về xứ Bắc lại trông non Đoài. Nước Nam giận uống thương hoài... Lý-Tuồng ư? Lý-Tuồng gì? Lý-Tuồng nào ở nổi với thế nhân? Phật kia còn có ba thân, Pháp-thân khó nổi trầm-luân với đời, Ứng-thân cũng một lần thôi, Giáng trần chịu trận vẫn người Hoá-thân! Ca-dao xưa từng nói: “*Gió đưa cây cải về Trời, Rau răm ở lại chịu lời đắng cay*” Mà trên ngọn buồn rơi đã thế, thôi ai có trách chi một lần em trót khóc cho tình yêu? Cảm ơn họ Từ đã nhìn đến đám Dã-Tràng trên bãi biển. Từ oi, biển tức là Hải. Từ Hải đã an-ủi chư Thuý-Kiều nhiều quá, nhất là khi các em đón- ngộ ra rằng cũng

chính các bác chuyên vác Lý-Tưởng từ trong tháp ngà ra sơn son thếp vàng mới lại là những kẻ đã hữu-ý hoặc vô-tình tạo nghiệp cho nhau nặng-nề nhất. Dã- Tràng xe cát nữa đi, Quanh đây ai có khác chi Dã-Tràng! Đòi đâu phải bức tượng trịnh-trọng mà phải công son? Lòng nên là tấm hiển-từ của người công phụng. “*Thiện-căn ở tại lòng ta, Chữ Tâm kia mới bằng ba chữ Tài.*” Một Côi Đi Về chẳng? *Giọt Lệ cho Nghìn Sau* vậy! Thôi thì “Trăm năm trong cõi người ta”... Chứ nghìn năm nữa có ma khóc người.

Từ Công Phụng Xin Giữ Đời Cho Nhau

• Việt Hải

*“**Ư**n em thơ dại từ trời, theo ta xuống biển,
vớt đời ta trôi.*

*Ơn em dáng mộng mưa vời, theo ta lên núi,
về đời yêu thương.*

Tạ ơn em, tạ ơn em...”

Nhạc sĩ Từ Công Phụng cùng hiền nội, chị Kim Ái. Ảnh: T.L.LH.

Ngày các anh chị em trong *forum* Tình Nghệ Sĩ nghe tin nhạc sĩ Từ Công Phụng mang bệnh ngặt nghèo, bạn bè buồn bã, sự kiện đó được nhận thấy qua nhiều *email* trao đổi nhau. Trong diễn đàn Tình Nghệ Sĩ, nơi chúng tôi sinh

hoạt, có sự góp mặt của nhiều nhạc sĩ thành danh từ trước năm định mệnh 1975, trong đó có những nhạc sĩ như Anh Bằng, Lê Văn Khoa, Vũ Đức Nghiêm, Lê Mộng Nguyên, Trần Quang Hải, Phan Anh Dũng, Quách Vĩnh Thiện, Trường Sa, Phạm Anh Dũng, Võ Tá Hân, Ngô Thụy Miên,... và Từ Công Phụng. Quay về dĩ vãng hơn 50 năm về trước, nhiều người chúng ta không thể không lưu luyến những bài tình ca được vang lên từ các sân trường đại học, nhất là những dòng nhạc của các nhạc sĩ như Ngô Thụy Miên, Vũ Thành An, Lê Uyên Phương,... và Từ Công Phụng. Tình Nghệ Sĩ may mắn có hai trong bốn nhạc sĩ này, đó là Ngô Thụy Miên và Từ Công Phụng. Với anh Miên tôi được liên lạc nhiều lần và có dịp ghi nhận cảm nghĩ về anh ấy. Với anh Từ Công Phụng tôi được biết anh trực tiếp qua dự án sách kỷ niệm khi viết về nhạc sĩ Trường Kỳ. Trước đây tôi được anh Nam Lộc kể cho nghe về quán nhạc Hầm Gió, nơi mà anh Từ Công Phụng cộng tác năm xưa với những tình khúc đưa tên tuổi anh lên cao vào thuở vàng son của âm nhạc miền Nam tự do.

Như nhiều người, tôi vốn say mê các bài: *Bây Giờ Tháng Mấy*, *Tuổi Xa Người*, *Lời Cuối*, *Trên Ngọn Tình Sầu*, *Như Ngọn Buồn Rơi*, *Tình Tụ Mùa Xuân*, *Như Chiếc Que Diêm*, *Mùa Thu Mây Ngàn*, *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên*, nhạc anh Phụng còn nhiều. Những bài anh sáng tác với lời ca nghe như đượm chút gì man mác, chút gì buồn tênh, buồn vắng vương, nhẹ nhàng, nhưng ca từ anh dung thật mượt mà, nhạc dâng lên cho hồn lãng đãng trong cung điệu khoan thai, nhịp nhàng và dễ nhập tâm người nghe.

Hôm nào tôi sang Houston hai anh chị bạn thân với tôi, Hồ Ái Việt và Thanh Loan, đưa đi nghe nhạc, trên sân khấu ca sĩ

Thanh Loan ca liền tù tì hai nhạc phẩm Từ Công Phụng mà tôi vô cùng yêu thích, cũng là những *top hits* tuyệt vời của anh là *Giữ Đồi Cho Nhau* (tức *Ơn Em*) và *Mãi Mãi Bên Em*:

*“Nếu có điều gì vĩnh cửu được
Thì em ơi đó là tình yêu chúng ta
Bờ môi ngoan, hương tóc rũ vai mềm
Từng ngày dài hôn anh mãi tương tư
Gọi tên em lòng náo nức đêm mơ
Anh mơ sẽ bên em cho đến tận cuộc đời.”*

Rồi sau đó, *party* được một nữ ca sĩ khác nối tiếp với hai bài hát là *Mất Lệ Cho Người* và *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau*, những *top hits* khác của Từ Công Phụng. Phải nói 4 bài tình ca này tôi rất thích vì rất “phê con tim say yêu”.

Nào, hãy nghe thử *Ơn Em* hay *Giữ Đồi Cho Nhau*: “Ơn em thơ đại từ trời, theo ta xuống biển, vớt đời ta trôi. Ơn em đáng mộng mưa vời, theo ta lên núi, về đồi yêu thương. Tạ ơn em, tạ ơn em...”

Lý do tôi đặt tựa bài viết này là *Xin Giữ Đồi Cho Nhau*, bởi vì nhạc sĩ Từ Công Phụng gửi một thông điệp quý giá về tình yêu. Anh chia sẻ cuộc sống như một nguồn suối chảy, trôi qua những biến chuyển, những khúc rẽ, làm mình kinh nghiệm hơn, trưởng thành hơn, chín chắn hơn, suy nghĩ sâu sắc hơn về cuộc đời, tình yêu, và nhân sinh quan.

Từ Công Phụng trao thông điệp về tình yêu qua âm nhạc: Với anh, thập niên 1960 là thời kỳ lãng mạn khi mới lớn còn nhút nhát, mơ mộng nhiều. Sang những năm 1970, với những suy nghĩ sâu xa hơn, chín chắn hơn, âm nhạc của anh bắt đầu ghi lại những nét động, nét đậm của tình

yêu. Đến thập niên 1980, anh cảm nhận sự thiết yếu giữ đời cho nhau cần được tôn vinh, nên nhạc của anh từ đó chuyên chở những lời nhắn nhủ, muốn tạo nên những thông điệp nhỏ trong tình yêu: những người yêu nhau đừng rời xa nhau vì tình yêu quý giá vô ngần, nó làm cho đời sống mình thăng hoa. Cả sự đau khổ, hy sinh trong tình yêu cũng quý giá như thế.

Theo anh cho biết bài ca *Giữ Đời Cho Nhau* này anh làm chỉ trong hơn một giờ đồng hồ, vì bài thơ gây anh một xúc động mãnh liệt, nó gọi lại cho anh những lời ru mà bà mẹ thường hát ru anh, và giai điệu bài thơ dường như đã có sẵn trong bài thơ ấy. Anh cho biết anh có những bài nhạc phổ từ thơ là do tình cảm gọi lên song song với nguồn thi vị của thơ, rồi bài hát được cho ra đời từ đó.

Mỗi bài ca mà ta nghe qua có thể chứa đựng một kỷ niệm nào đó. Nhạc Từ Công Phụng cho tôi những kỷ niệm êm đềm của ngày tháng cũ, mỗi khi nghe dòng nhạc xưa đem ta về dĩ vãng của những xao xuyến, những bồi hồi, những lưu luyến nào đó. Khi tôi học năm thứ nhất đại học tại Sài Gòn, tôi và cô bạn học cũ thường vào Thư viện Quốc Gia trên đường Gia Long để học bài chung, có những lúc chúng tôi ra sân sau của thư viện giáp với đường Lê Thánh Tôn, buổi chiều ngồi trên sân cỏ xanh muốt bạn tôi hát các bài *Tuổi Xa Người*, *Trên Ngọn Tình Sầu*, *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên* và *Lời Cuối*. Cô thích hát, với tôi đây là những bài ca đọng đầy ký ức buồn vui, hay cho tôi một sự rung động tình cảm thuần khiết nhẹ nhàng như văn Nguyễn Mạnh Côn, và qua nhạc trữ tình Từ Công Phụng. Sau năm 1975, bạn tôi vượt biên và không bao giờ đến được bến bờ của sự sống.

Tôi cho là những tựa đề này sao mang nhiều ý nghĩa nhất trong tâm hồn tôi, những tựa đề của những bài hát mà cô đã ca như một định mệnh, nhiều kỷ niệm vĩnh cửu từ những ngày tháng cũ, vì than ôi như lời tiên tri oan khiên, nghiệt ngã, *tuổi đã xa người, nhưng nhớ trên ngọn tình sầu và lời cuối xin cầu chúc bạn tôi ra đi mãi mãi an nghỉ với một mùa xuân trên đỉnh thật bình yên.* Hình như nhiều sự kiện không trọn vẹn của người nhạc sĩ hay những ca sĩ hát lên cho tôi cái cảm giác mất mát của chính mình hay sao đó. Điều mà Từ Công Phụng xác định rõ ràng về những gì anh sáng tác, anh trân quý những điều cần tô điểm cho tình yêu, những âm vang, những nốt nhạc chỉ để phụng sự tương quan yêu thương của những đôi tình nhân, dù kết cuộc của hạnh phúc trọn vẹn hay những cuộc tình không được trọn vẹn:

“Và xin cảm ơn những kẻ tình nhân đã nâng niu những bản tình ca của tôi từ những thập niên qua như là nhân chứng cho tình yêu của mình, dù chúng có mang những nỗi hân hoan trong đôi mắt hay nụ cười, dù chúng có chứa chan những giọt lệ ngậm ngùi cho một đời tình ngắn ngủi... Trong những năm dài qua, tôi đã viết để ca ngợi tình yêu. Ca ngợi cái đẹp cũng có nghĩa là ca ngợi những kỷ niệm còn đọng lại trong tâm hồn chúng ta khi mà cuộc tình không được trọn vẹn.”

(Nhạc sĩ Từ Công Phụng)

Anh viết nhạc từ năm 1960, đến nay đã hơn nửa thế kỷ rồi, trải qua bao năm tháng dài thăng trầm đó, niềm cảm xúc từ tâm tư sâu kín đó để anh có dịp bày tỏ và chia sẻ với quý khán thính giả những gì anh gửi gắm trong tất cả tác phẩm của mình. Sau lần vượt qua khỏi cơn bệnh hiểm nghèo năm 2010 vừa qua, bạn bè viết kỷ niệm về anh. Thi sĩ Lê

Hân trên Bắc Cali cho tôi biết là có dự án sách viết về nhạc sĩ Từ Công Phụng.

Tôi muốn gửi những tâm sự của mình về những kỷ niệm trong dĩ vãng có những dòng nhạc dễ thương, êm đềm của nhạc sĩ Từ Công Phụng, bây giờ viết về anh Phụng, những cảm nghĩ thì nhiều lắm, nhất là trong ý tưởng cô đọng qua những bài tình ca quen thuộc trong tôi. Khi âm nhạc dâng cao tột đỉnh, người nhạc sĩ lột tả được tâm tư sâu kín nhất của lòng mình về người bạn đồng hành của mình, với Từ Công Phụng đó là một nguồn hạnh phúc đang có hay nỗi buồn cũ đã chôn vùi vào dĩ vãng xa xăm. Bởi thế cho nên trong bài *Tuổi Xa Người*, tôi cảm nhận nhạc anh như lời tâm sự lòng nghe như buồn da diết:

*“Kể từ em đem cô đơn mọc lên phố vắng
khi em mang nụ cười khỏi đời
Từng chiều rơi nghe như cội lòng mình tê tái
ngỡ như đời còn gọi tên nhau”*

hay trong bài *Lời Cuối*, nội dung của ca từ nghe những nuối buồn hiu quạnh và cảm thấy lòng ta chùng xuống trong tâm trạng cô liêu nào đó:

*“Thôi đừng tìm đến nhau làm gì
Thôi đừng nhìn nhau nữa mà chi
Đường về ngày mai xa lắm
Tuơng lai chưa vừa tầm hái tay này
Trời đọa đầy cho cay đắng
Nên ta không còn nương cánh nhau mà đi”*

Nếu nỗi buồn đến một khi tình yêu xưa kia vắng bóng cho tâm hồn hụt hẫng, thì hạnh phúc của cuộc sống mới lại đến

cho buổi bình minh bừng sáng khi niềm vui tình yêu dâng tràn trong đời, dâng tràn trong tâm hồn và dâng tràn trong lời nhạc mệnh mang, vì sự kiện yêu đương có những khúc rẽ cuộc đời, tình cũ chia ly, buổi ban mai của ngày mới đến với anh, mãi mãi có em, hay *Mãi Mãi Bên Em*:

*“Nếu có điều gì vĩnh cửu được
Thì em ơi đó là tình yêu chúng ta
Bờ môi ngoan, hương tóc rũ vai mềm
Từng ngày dài hôn anh mãi tương tư
Gọi tên em lòng nao nức đêm mơ
Anh mơ sẽ bên em cho đến tận cuộc đời”*

Niềm hạnh phúc trong cuộc sống là tình yêu đích thực, tình yêu tựa như dòng suối tiếp tục trôi chảy mãi mãi để thăng hoa cuộc sống, và những gì vĩnh cửu để giữ mãi lời nguyện cho nhau:

*“Nếu có điều gì vĩnh cửu được
Thì em ơi đó là tình yêu chúng ta
Dù mai đây trăng có úa bên thềm
Và ngày buồn thu tàn kéo qua đây
Rồi mùa đông vội vã đến bên ta
Anh giữ mãi lời nguyện cùng bên em”*

Ca ngợi cái đẹp của tình yêu, Từ Công Phụng ghi nhận cảm nghĩ về đề tài đó như sau:

“Tôi nghĩ trong đời sống chúng ta, có cái dòng sông định mệnh tức là mình gặp nhau đó, rồi mình xa nhau, cũng giống như là hơi nước tụ thành mây rồi tan đi, thế thôi! Trong những năm dài qua, tôi đã viết để ca ngợi tình yêu. Ca ngợi cái đẹp cũng có nghĩa là ca ngợi những kỷ niệm còn đọng lại trong tâm hồn

chúng ta khi mà cuộc tình không được trọn vẹn. Ca ngợi hạnh phúc cũng là một điều để chúng ta làm vui bớt đi những khổ đau mà chúng ta gặp phải.

Ca ngợi cái đẹp của tình yêu không trọn vẹn, có nghĩa là mình đã nói lên được một cái gì đẹp trong khoảnh khắc thời gian mà mình gặp gỡ nhau, và khi mình xa nhau thì đó là những cái còn để lại trong ký ức của mình những hình ảnh đẹp. Nói một cách khác, hạnh phúc có nghĩa là mặt trái của khổ đau, và cũng có thể nghĩ ngược lại như vậy.”

Nhắc lại ngày xưa những năm tháng cũ, âm nhạc Từ Công Phụng đã lên ngôi tạo ra những yêu thương, những thốn thức, những quyến luyến, hoặc những nhung nhớ cho bao nhiêu bạn bè hay khán thính giả của anh dù trên các sân trường đại học Sài Gòn hay Đà Lạt, và ở nhiều nơi khác. Nhớ về thuở dĩ vãng ấy, Từ Công Phụng kể lại:

“Tuổi trẻ xưa của chúng mình là lãng mạn, là thánh hóa cuộc tình. Chúng ta trang trọng tình yêu qua hình hài những người con gái. Họ như những bóng mây chợt có chợt không trong bầu trời tình yêu trong vắt đối với chúng ta nhưng dù có thể họ cũng vẫn không làm hỏng được bầu trời tình yêu của chúng mình.”

Nhân sinh quan của nhạc sĩ Từ Công Phụng về tình yêu rất rõ ràng, tự nhiên và nhân bản, dù thành công hay thất bại, tình yêu đích thực sẽ là yếu tố cần thiết để tạo ra cho hạnh phúc lứa đôi trường cửu. Để rồi âm nhạc Từ Công Phụng thật lãng mạn tôn vinh tình yêu: *Mãi Mãi Bên Em* hay *Giữ Đòi Cho Nhau* như đề tựa của bài viết này.

Cám ơn nhạc sĩ Từ Công Phụng. Cám ơn âm nhạc của Từ Công Phụng hay của nhiều nhạc sĩ khác cho quần chúng ái

một những món ăn tinh thần vô cùng cao quý. Do vậy, bài viết này tôi xin gửi riêng đến nhạc sĩ Từ Công Phụng và kế nữa là xin được chia sẻ đến các bạn bè trong các diễn đàn Tình Nghệ Sĩ, Câu Lạc Bộ Văn Nghệ, Câu Lạc Bộ Tình Nghệ Sĩ và Đồi Sống Vui, những ai yêu mến tình ca của Từ Công Phụng, những âm vang cho ta mãi mãi yêu thương. Vâng, thật vậy, vĩnh cửu thương yêu... Vì đó là đích thực âm nhạc của nhạc sĩ Từ Công Phụng.

June 21, 2011

Nghe Từ Công Phụng Tỏ Tình

● Hà Khánh Quân

Thích nhạc, mê nhạc, ghiền nhạc không hề đứng gần khả năng am hiểu âm nhạc, lại càng không thể phát sinh chuyện điều khiển, sắp xếp những nốt nhạc, nói ngắn gọn là sáng tác. Đa số chúng ta nghe nhạc bởi sự cảm nhận tự nhiên. Sự cảm nhận này rất ít đến với chúng ta bằng sự lẻ loi của các nhạc cụ, dù chúng có cùng nhau cất tiếng.

Âm nhạc vốn là cõi cao xa, thường vượt tầm hiểu biết của nhiều người. Cứu được nhược điểm này, lời ca đã đóng một chức năng chủ yếu. Riêng với người Việt Nam, ca từ đúng là một nhu yếu phẩm cho tâm hồn, cho tinh thần. Ngày còn nằm nôi, ca dao, tục ngữ theo giọng hát ru con, ru em đến với chúng ta. Ấu thơ bây giờ có thể thiếu hẳn

nguồn bổ dưỡng này, nhưng bù lại có những máy phát êm dịu đưa giấc ngủ. Nói chung lời ca chính là chìa khóa, là cây cầu đưa chúng ta đến gần âm nhạc hơn. Dĩ nhiên phần nhiều chúng ta vẫn mang đôi tai điếc đặc ngồi trong thánh đường một buổi trình tấu nhạc cổ điển tây phương. Nhưng ít ra chúng ta cũng đã dễ dàng đến với những *Chiều Về Trên Sông* của Phạm Duy, *Thu Vàng* của Cung Tiến, *Biệt Ly* của Dzoãn Mẫn, *Nắng Chiều* của Lê Trọng Nguyễn, *Tóc Mây* của Phạm Thế Mỹ, *Cô Đơn* của Nguyễn Ánh 9, *Hòn Vọng Phu* của Lê Thương, *Dư Âm* của Nguyễn Văn Tý, *Ngọc Lan* của Hoàng Trọng, *Quê Mẹ* của Thu Hồ, *Khúc Ca Ngày Mùa* của Lam Phương, *Ghé Bến Sài Gòn* của Văn Phụng, *Xóm Đêm* của Phạm Đình Chương, *Trăng Mờ Bên Suối* của Lê Mộng Nguyên, *Nụ Cười Sơn Cước* của Tô Hải, hay *Sơn Nữ Ca* của Trần Hoàn... Dĩ nhiên còn rất nhiều, rất nhiều ca khúc vẫn sống tiềm ẩn trong lòng chúng ta. Có thể nói những ca khúc này, tám phần mười vượt thời gian nhờ ở ca từ. Đây quả thật là trình độ thưởng ngoạn âm nhạc của đại chúng người Việt chúng ta. Và từ những lời nỉ non, véo von không cần mất nhiều sự suy nghĩ này, một số trong chúng ta lần theo trình độ học vấn yêu thích những ca khúc trau chuốt, giàu hoa mỹ đượm chút ít triết lý về cuộc đời. Vẫn giữ căn bản giản dị, trong sáng, nhưng rõ ràng từ bàn tay của Từ công Phụng, Lê Uyên Phương, Trịnh Công Sơn, Ngô Thụy Miên, Cung Tiến... ca khúc của họ có cái vẻ sang cả, trí thức hẳn lên.

Tôi cũng là người yêu nhạc bình dân, không có khả năng am hiểu những trường canh, tiết tấu, hợp âm... gì gì đó. Tôi chỉ vịn lời ca mà đi cho cuộc đời mình thêm chút ít nhẹ nhàng, thanh thản. Hôm nay ngồi buồn, chẳng phải vì trời

mưa, chẳng phải vì thất tình hay nhớ cố hương, mà bỗng thấy buồn khan thế mới lạ. Có lẽ có sự trống vắng nho nhỏ trong tâm hồn. Để nỗi băng khuâng vô có không trở thành cô đơn, tôi mở nhạc. Và rất tình cờ, tôi nghe ông Từ Công Phụng tỏ tình.

Hình như Thiếu nữ và mùa Thu thường có những nét tương đồng. Từ sự lộng lẫy, thanh tú của nhan sắc, đến cái dịu dàng, man mác lạnh của tính chất, đã hàng nghìn năm qua, hai đối tượng này vốn là đầu nguồn của nhiều dòng sáng tác. Nhiều nhạc sĩ, thi sĩ, thậm chí đến cả văn sĩ, họa sĩ đã từng vịn vào mùa thu, hoặc vịn vào một bóng hồng để đẩy những suy tưởng lẫn nhớ nhung của mình thoát xác thành những hình ảnh mới. Nhạc sĩ Từ công Phụng cũng không đi lệch con đường có sẵn này. Nhưng với ông, trong ca khúc *Bài Cho Em*, ranh giới giữa mỹ nhân và mùa thu chợt được xóa nhòa. Để nhường chỗ cho tình yêu và nỗi nhớ quẩn quít bên chân những nốt nhạc tha thiết, trôi nổi, vang xa mong tìm lại một thời hoa bướm có đủ vui buồn. Tất cả dành cho em, gọi về em mệnh mang như một dòng sông, chúng ta hãy cùng Từ Công Phụng dựa tình lên dòng sông, và để lòng trôi cùng âm nhạc :

Chiều nay ngồi viết riêng cho em

Cho em bài hát êm đêm, trôi theo từng tiếng tơ mềm

Nhờ mây gửi đến riêng cho em

Cho em ngàn lời yêu thương, trôi trên nụ cười phong kín

Mùa Thu chợt đến trong cô đơn

Buồn bay lên mờ lấp khung trời chiều lạnh lùng

Trời còn gọi tiếng mưa đêm nay

Mưa ơi! Đừng làm buồn mắt em thơ ngây

*Ô hay! Mùa Thu đến bao giờ
Mưa bay buồn giăng mắc khung trời
Người về từ trên đó để nhìn làn môi thắm
Có sao em còn buồn để mùa Thu đến rồi đi*

*Giòng sông nào vắng xa chưa em
Ru lên hồn tuổi thơ này, thêm một lần chuốc u buồn
Hồn lên ngàn phím tơ vương êm
Ru em bằng lời ca đêm, ru lên tuổi buồn em mang*

*Giòng sông rồi vắng xa thôi em
Đời trôi theo ngày tháng, mang nhiều kỷ niệm buồn
Tuổi thơ còn có mơ không em
Hay trôi miệt mài ngày tháng trong cô liêu*

Khi yêu chúng ta thường mất đi ý niệm về thời gian, hoặc ngược lại, từng giờ từng khắc có thể gói gọn được rất nhiều kỷ niệm. Ở ca khúc *Bây Giờ Tháng Mấy*, nhạc sĩ Từ Công Phụng, có lẽ có cả hai trạng thái khác nhau này. Trong ca khúc, ông có ít nhất ba lần lên tiếng hỏi người yêu mình về một cái mốc thời gian, không cần phân định là đang yêu nhau, gần nhau hay sắp sửa một cuộc chia xa. Hỏi cho có hỏi vậy thôi. Cái vấn đề thật thi sĩ của Từ Công Phụng chỉ là cái bàn đạp để ông về lại nỗi nhớ thương, cùng những nét đẹp độc đáo, tiêu biểu của người yêu mình. Em hôn đủ đủ để cho anh phải đi tìm một loài hoa. Mắt em đẹp đủ cho anh thấy cả mùa xuân. Và ngay trong cái lạnh lẽo của mùa đông, tâm hồn những người yêu nhau cũng không lẻ loi. Cái thời gian Từ Công Phụng muốn hỏi, hay đúng hơn là muốn nhắc tới, chính là cái ổ tình, một thời ông đã cùng ấm áp bên một người, để có cơ hội mở ra một dòng tình ca rất gần với sự thường ngoạn của đại chúng:

Bây giờ tháng mấy rồi hồi em?
lênh đèn ngàn mây trôi êm đêm
Chiều nay nếu em đừng hờn dỗi,
trách nhau một lời thôi
Tâm hồn mình đâu lẽ đôi.

Bây giờ tháng mấy rồi hồi em?
Anh đi tìm màu hoa em cài
Chiều nay nhớ em rồi và nhớ
áo em đẹp màu thơ,
môi tràn đầy ước mơ
Mai đây anh đưa em đi về,
mưa giăng chiều nắng tàn
cho buốt lạnh chúng mình.
Em ơi, thôi đừng hờn anh nữa,
nhìn nhau buồn vời vợi,
để mùa đông buốt giá bờ vai mềm.

Bây giờ tháng mấy rồi hồi em?
Anh đi tìm mùa xuân trên đồi
Mùa đông chết đi rồi
mùa xuân mắt em đẹp trời sao
cho mình thương nhớ nhau.

Trong một đồng tình gần như tuyệt đối với nhà thơ Du Tử Lê, khi xác nhận, mình định vị trí của người phụ nữ bên cuộc đời mình, nhạc sĩ Từ Công Phụng đã biến những lời thơ của ông Lê Cự Phách thành những dòng nhạc chân thành, tha thiết. Cảm tạ ơn em không phải là một thỏa thuận riêng rẽ giữa nhạc sĩ và thi sĩ, mà còn là sự đồng thuận của đám đông, của chúng ta khi lắng nghe. *Giữ Đồi Cho Nhau*, như một lời dặn dò, nhắc nhở đơn giản, nhưng chân tình. Một hơi thở

thoáng ẩm chỗ nằm. Một vóc áo hồ hững bất ngờ, đã có thể là một sự ban ơn cho chúng ta, nếu tình cờ chúng ta được hạnh phúc biết rung cảm, biết nắm bắt, dù một thoáng. Hãy nghe Du Tử Lê và Từ Công Phụng nói hộ những gì đã lâu chúng ta muốn nói, mà chưa thành lời, chưa công khai:

Ơn em thơ dại từ trời

Theo ta xuống biển vớt đời ta trôi.

Ơn em dáng mỏng mưa vời

Theo ta lên núi về đôi yêu thương.

Tạ ơn em

Tạ ơn em.

Ơn em ngực ngải môi trâm

Cho ta cỏ mận trăm lần lá ngoan.

Ơn em hơi thoáng chỗ nằm

Dấu quanh dấu quẩn nỗi buồn một nơi.

Tạ ơn em

Tạ ơn em.

Ơn em tình những mù lòa

Như con sâu nhỏ bò qua giấc vui.

Ơn em hôn sớm ngậm ngùi

Kiếp sau xin giữ lại đời cho nhau.

Tạ ơn em

Tạ ơn em

Trong cuộc sống, gần như không có gì vĩnh cửu. Riêng tình yêu, sự đánh giá cũng chẳng bao giờ giống nhau. Nhạc sĩ Từ Công Phụng, với một cảm hứng ông tìm thấy, ghi lại, đã phơi bày chút nào sự bi quan của ông. Những không vui này được lồng trong những nhận định không xa lạ và phảng phất những nét triết lý vốn đã có. Đã sống tất phải chết. Đã

hợp ắt sẽ tan. Cuộc tình tuyệt vời đến đâu cũng sẽ kết thúc. Tất cả chỉ tùy thuộc vào sự phù pha của tháng năm. Lặp lại và diễn đạt ý tưởng này bằng âm nhạc, không phải là việc dễ dàng. Nhưng Từ Công Phụng, không những chỉ làm được việc này. ông còn chứng tỏ được khả năng sử dụng ngôn ngữ rất tho. “Rót cho đầy hôn nhau, đắp cho đầy đời nhau”. Không bí hiểm, xa lạ, nhưng không phải ai cũng dùng được những động từ đặc ý, giàu hình ảnh như họ Từ. Như *Chiếc Que Diêm* là một ca khúc đã có khoảng cách khá xa với những thể loại phổ thông :

....

Đời anh sớm muộn gì

Đời em sớm muộn gì

Tình ta sớm muộn gì...

cũng hấp hối

Thôi cũng đành một kiếp trăm năm đời người sẽ qua

Cũng đành một thoáng chiêm bao tình người cũng xa

Cũng phù pha những điều ngoa, theo vết môi cười tàn tạ

Thôi cũng đành một kiếp phong ba lệ tình cũng sa

Xuống đời ta những người ngoại rồi người cũng xa Cũng xa ta,

cũng xa ta theo dòng nghiệt ngã mù lòa

Vì lời em sớm muộn gì cũng một lần gian dối

Tình anh sớm muộn gì cũng đưa vào tâm tối

Đời anh sớm muộn gì, đời em sớm muộn gì

Tình ta sớm muộn gì cũng hấp hối

Rót cho đầy hôn nhau, đắp cho đầy đời nhau

Những men nồng tình sâu rã rời

Thôi cũng đành như chiếc que diêm một lần lóe lên

Thắp đời em sáng lung linh, buồn một cõi riêng

*Những đêm sâu, những canh thâu
Nghe nước mắt nặng giọt sầu
Thôi cũng đành như kiếp rong rêu một lần hóa thân
Cuốn về phong kín tim ta một đời chói chang
Những đam mê, những ngô nghê
Vội tình người nhớ lời thề
Thôi cũng đành như tấm gương tan mờ phai vết xưa
Xót dùm cho tấm thân ta ngựa bầy đã xa
Những đêm mơ thấy tan hoang
Hương tình vừa chớm muộn màng*

Nhạc sĩ Văn Cao từng thú thật ông đã yêu mùa thu rất đậm đà, vượt trên ba mùa còn lại của đất trời. Một nhạc sĩ khác, ông Đoàn Chuẩn cũng rất hết lòng với mùa thu. Từ Công Phụng chẳng thua gì những người viết nhạc có tuổi đời cao hơn. Ông đã dành cho mùa thu nhiều ca khúc. Chúng ta thử nghe *Mùa Thu Mây Ngàn* của tác giả. Buồn vương trên mây, trên tóc mỹ nhân. Mưa bay vừa ướt áo, vừa đủ cho một con phố chợt giàu những đôi vai, những gót chân. Tất cả những hình ảnh đó không có gì mới. Nhưng qua từng ký âm của Từ Công Phụng, chúng ta hẳn sẽ thấy được ông cho những cảnh sắc, hình vóc ước lệ muôn đời thở sống như thế nào:

*Chiều nay có mùa thu đi về
Buồn vương mây ngàn giăng khắp lối
Mùa thu bơ vơ đến bên trời
Ru tóc em suốt nguồn
Gọi hồn hong gió thu buồn

Ngày mai chúng mình xa nhau rồi
Cầm tay em nhìn sao không nói
Chiều nay mưa bay khắp phố nhỏ*

Mua ướt đôi vai mềm
Bùn lầy lấm gót chân em
Thu nay mây ngàn còn giăng mãi bên trời
Mùa thu lưu luyến bóng dáng anh đi
Đêm nay bên thềm cầm tay em khẽ nói
Ngày mai anh đi rồi
Anh có buồn gì không
Buồn không hơi người đã đi rồi
Tìm đâu những ngày vui êm ấm
Người đi theo năm tháng không cùng
Thương mắt em hay buồn
Nhìn mùa thu chết bên sông

Hình ảnh là một trong những yếu tố quan trọng trong chức năng làm trưởng thành một sáng tác. Dựa vào mùa thu để làm giàu thêm gia tài âm nhạc của mình, Từ Công Phụng đã rất thành công trong việc dùng hình ảnh để nói lên tâm cảm của mình. Nội dung ca khúc vẫn không ngoài tình yêu. Nhưng tình yêu sẽ có thể được mới ra, thi vị hơn với một người thơm tay và có trình độ diễn đạt, đã được đánh giá cao như Từ Công Phụng. Hãy lắng nghe *Như Ngọn Buồn Rơi* thánh thót qua dòng nhạc Từ Công Phụng:

Như mùa thu trút lá vàng
ngậm ngùi em khóc cho tuổi thơ qua mau
hồn nhiên cũng rơi khỏi tầm tay với xa
trên từng thung lũng buồn
em lệ nhòa trên tóc
Trên từng thung lũng buồn
từng thung lũng buồn

mùa thu đã trở mình trên gót nhỏ
đi em đến người
bằng vòng tay nâng niu hạnh phúc

Trên từng con lối mềm
hồn em đã ngủ vui trong tiếng thở
tình tôi cũng mù theo con lũ nào
là lần em đã khóc cho tình yêu

Em như ngọn buồn rơi
tuổi thơ ngây đã xếp chân môi hồng
em rơi vào đời tôi
tình yêu em khôn lớn trong dịu dàng
ôi nỗi dịu dàng nào đã ngời sáng
trên môi người

trên từng con lối xoay đời
thuyền tình đã đắm trong vòng tay u mê
dù ta có đi trên nghìn thu đắng cay
trên từng nỗi khổn cùng
nhưng tình đôi ta biết bao giờ nguôi...

Mất Lệ Cho Người Tình là một ca khúc góp phần tạo một chỗ
ngôi khá riêng biệt cho Từ Công Phụng, trong gia đình âm
nhạc Việt Nam. Vẫn long lanh những giọt bi quan về nhân
sinh, về tình yêu. Nhưng cái buồn của tác giả, của những
người đồng điệu với ông vẫn đứng cách xa với vực thẳm bi
thảm. Chúng ta có cảm tưởng như tác giả biết buồn để làm
tăng thêm sự đậm đà của tình yêu. Cuộc đời vô vọng và em
đã đi qua đời tôi, nhưng những dấu vết cuộc tình để lại luôn
luôn cần thiết cho một cuộc sống đầy đủ thi vị, nó sẽ bắt từ
như đôi mắt em, đôi mắt chúng ta cùng biết nhớ nhung.:

Mưa soi dấu chân em qua cầu
Theo những cánh rong trôi mang niềm đau.
Đời em đã khép... đi vội vàng
Tình ta cũng lấp lối thiên đường
Như cánh chim khuất ngàn, như cánh chim khuất ngàn
Còn mong còn ngóng chi ngày yêu dấu.
Mưa soi dấu chân em qua cầu
Theo những cánh rong trôi mang niềm đau
Thời nào yêu hết trái tim buồn, lời nào yêu hết trái tim buồn
Xin giữ trong mắt lệ, xin giữ trong mắt lệ
Nhòa theo từng gót chân người xa vời.
Mưa âm thầm buổi chiều thốn thức
Sẽ nhạt nhòa từ ngàn năm nữa như em khóc hồn nhiên
Nỗi muộn phiền ngày tàn hơi thở
Em thấy không còn đời vô vọng.
Xin em hãy cho tôi tạ tình, khi em đã đi qua khoảng đời tôi.
Dù một khoảng khắc sớm phai tàn
Và lệ em rơi trên môi nhạt
Đôi mắt em rất buồn, đôi chúng ta rất buồn
Vàng câu tình cũ, xin gửi cho đời.

Chẳng phải Ngồi Lại Bên Cầu Thương Dĩ Vãng như nhà thơ
Hoài Khanh, Từ Công Phụng ngồi xuống và khấn khoản
mời người yêu ngồi bên cạnh mình để nghe mùa xuân tình
tự. Mùa Xuân, mùa của hy vọng, của đổi mới, chẳng ở đâu
xa. Nó nằm giữa đất trời và ở ngay trong lòng những người
biết yêu nhau, đang yêu nhau. Hoa lá cỏ cây là tiếng nói của
mùa xuân đang tình tự. Âm nhạc là tiếng thở giải bày tâm
sự của người nhạc sĩ biết yêu. Chúng ta hãy thử nghe trong
thời khắc tuyệt vời của đất trời, người nhạc sĩ nói những gì

với người yêu của mình. Biết đâu chính mỗi chúng ta là một người yêu của nhạc sĩ.

*Em, lại đây với anh
ngồi đây với anh
trong cuộc đời này
nghe thời gian lướt qua
mùa xuân khẽ sang
chừng như không gian đang sưởi ấm những giọt tình nồng
tay này tay nắm tay
nhìn nhau đắm say
như chưa bao giờ
nghe chừng trong mắt nâu
hồn anh đã tan thành mùa xuân ngọt ngào phủ ấm thiên
đường đôi ta...*

Đã qua đi ngày tháng ứa môi sầu nhớ tình người buồn tênh

...

Em chút giọt lệ ấm, khóc mừng một ngày hạnh phúc miên man...

*qua ... ngày buồn đã qua
vì đã có em trong cuộc đời này em,
ngồi đây với anh
cùng nhau lắng nghe
giòng sông đang thấm thì trong tóc những khúc nhạc tình*

...

*em, lại đây với anh
ngồi đây với anh
trong cuộc đời này
bên đàn chim hát ca
này em có hay*

mùa xuân đang mở toang trong mắt người tình... mênh mang

Tuổi Xa Người là một ca khúc mang nhiều tính chất bi quan của Từ Công Phụng. Sự hoài nghi làm cho ông cảm thấy lạc loài. Tình yêu là điểm tựa tối cần cho đời người. Xa vắng nó, sự cô đơn tức khắc vây bủa khắp nơi. Lòng người sẽ tê lạnh, dù đâu đây vẫn như nghe còn có người gọi tên. Nỗi buồn đi từ rộng lớn đến góc độ hẹp nhất, như từng chân tóc mà vẫn có thể nhận ra sự hiện hữu vô cùng của nó. Nỗi buồn không những phá phách vô tư trên dung nhan của tuổi thơ mong manh, mà còn để dấu chân hằn sâu qua từng chặng đời. Mỗi ngày chúng ta thăm trừ đi một khoảnh khắc cuộc sống của mình. Khoảnh khắc quý giá nhất vẫn là thanh xuân. Khi tuổi trẻ bỏ xa người mỗi ngày một nhiều, chúng ta chắc sẽ không giữ nguyên vẹn mọi ước muốn, ngoài một nỗi buồn. Hiểu như vậy chúng ta hẳn thông cảm được với tác giả, và sự bi quan của ông cũng không có gì đáng ngạc nhiên:

Một chiều êm tay đan tay diu nhau trên lối

Đưa em đi nhẹ nhẹ vào đời

Bằng vòng tay tôi nâng niu mùa thu thức giấc

Đưa em vào ngày tháng vỗ về

Kể từ em đem cô đơn mọc lên phố vắng

Khi em mang nụ cười khỏi đời

Từng chiều rơi nghe như cội lòng mình tê tái

Ngỡ như đời còn gọi tên nhau

Ngày đó khi một lần, một lần tiếng hát

Đồng lõa đưa em vào vùng trời lấp lánh

Bằng những cánh sao trời đẩy đôi mắt ngược triu mến.

Em, em xa dần ngàn đời hoang vắng

tôi đi về buồn chung kẻ tóc

bước chân này còn trọn kiếp hoang vu

Một mình đi lang thang trong mùa đông rét mướt

nghe bơ vơ hồn mình lạc loài

Buồn dậy lên trên dung nhan gầy xanh của tuổi

trên tháng ngày hằn vết đời mình

Trời mùa đông hong khô đi niềm tin sỏi đá

trên đôi tay này mình còn gì

Và giòng sông trôi đi vô tình mang tất cả

cuộc đời này của người hay tôi

Con Sóng Tình Vỗ mãi một âm *quen* hay con sóng tình vỗ mãi một âm *quên*. Cả hai chữ cuối cùng “*quen*” hay “*quên*” đều có cái hay riêng của nó. Vượt qua tất cả những biến động bên mình để vỗ lại, hát lại một âm điệu *quen* thuộc, xưa cũ đầy dấu yêu quả thật chân tình. Cũng gạt bỏ mọi chuyện để nhắc nhở lại một âm điệu đã quên từ lâu, nay bất ngờ có cơ hội nhắc lại, lặp lại, vỗ lại, như một thức tỉnh không phải thiếu thi vị. Chúng ta hãy lắng nghe *Trên Ngọn Tình Sầu*, và tự chọn cho mình một chữ thích hợp, trong ca khúc mà có nhiều bản viết không thống nhất hai từ “*quen*” hay “*quên*”.

Hạnh phúc tôi hạnh phúc tôi

Từ những ngày con nước về

Ngoài trời mưa mau ngoài trời mưa mau

Tay vuốt mặt không cùng

Bầy sẻ cũ hom hem

Chiều mái xám rêu xanh

Trời êm cao chân nhỏ

Cũng không về trên dòng sông tội lỗi

Tôi nghe hát hiu từ mắt em ngất tạnh

Môi thâm khô từ thuở định hôn người
Ngày tháng hạ khi không mà trở rét
Giọt nắng vàng lung linh màu lạnh ngắt
Sao khi không người ngoảnh mặt kiêu sa
Chiều qua đó chân ai còn riu rít âm thua
Lời ai ru như mơ cho trời xuống thật gần
Người trông ngóng hương đưa mùi mái tóc đêm mưa
Nhẹ theo lá oan khiến lá tả mái hiên người
Tôi nghe hát hiu từ mắt em ngắt tạnh
Con đẽ buồn tự từ giữa đêm sương
Bây sè cũ cũng qua đời lặng lẽ
Em ở đó bờ sông còn ẩm cát
Con sóng tình vỗ mãi một âm quen

Trên Tháng Ngày Đã Qua, như một hoan hỷ ca. Để chuẩn bị cho sự lạc quan, Từ Công Phụng đưa ra những giọt lệ của những cuộc tình không trọn. Đây chính là pho bản thường có của cuộc đời thường. Niềm tin lẫn âm nhạc sẽ là những cứu cánh, người nhạc sĩ đã cố vẽ một cách tích cực, rút từ vốn sống của ông.

Rung một cánh nhạc buồn
Phím có hay người khóc trên cung đàn lẻ loi
Rơi một ngấn lệ sầu
Có ai hay người khóc cho duyên tình bề bàng
Rung một cánh nhạc buồn
Rơi một ngấn lệ sầu
Có ai hay người khóc trong tình cầu lẻ loi
Ngoài kia mưa là những giòng lệ rơi
Theo cuộc tình khi cơn bão đi qua đời mình
Người ơi, người ơi tìm đâu thấy nửa đời xuân thắm

Với tình yêu chúng ta như giọt sương sớm mai
như giọt sương sớm mai long lanh trên cánh hoa vàng
Gom một chút nắng vàng
Hát lên soi hạnh phúc trên tháng ngày đã qua
Em nhìn thấy chút gì
Có phải chẳng rạn vỡ trong tâm hồn chúng ta
thôi còn gắn lệ này với một chút nhạc buồn
Hát lên cho đời sống vui đi niềm đốn đau

Có lẽ cuộc sống trở nên xinh xắn hơn, đậm đà hơn nếu đời người có những lần được thất tình. Tôi ngờ rằng một số thi nhạc sĩ và những người sinh hoạt văn nghệ khác thường mong mỏi cho mình gặp được những cảnh ngộ thấm thía như thế.

Nhạc sĩ Từ Công Phụng được bao nhiêu lần khóc vì người yêu. Có thể có và cũng có thể không. Nhưng ông vẫn viết những ca khúc đau lòng, vì nhiều người, vì chính chúng ta có thói quen tâm đắc với chuyện tan vỡ. *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau* có lẽ sẽ còn được nhiều thế hệ sau cho tiếp tục chảy.

Lối rêu xưa sẽ mờ dấu chân người
người buồn cho mai sau, cuộc tình ta tan mau
Thoáng như chiếc lá vàng bay
mùa thu qua, mùa thu qua hững hờ
Nhìn nhau cho thêm đau, nhìn nhau cho mưa mau
Mưa trên nụ cười mưa trên tình người
lệ nào em sẽ khóc ngàn sau

Với đôi tay theo thời gian tôi còn
một trời mây lang thang, một mình tôi lang thang
Lá vẫn rơi bên thềm vắng
từng thu qua, từng thu qua vô vàng

*Nhìn nhau cho thêm đau, nhìn nhau cho mưa mau
Mưa trên cuộc đời mưa như ghen lời
lệ này em sẽ khóc ngàn sau...*

*Một mai khi xa nhau
người cho tôi tạ lỗi
dù kiếp sống đã rêu phong rồi
Giọt nước mắt xót xa
nhỏ xuống trái tim khô một đời tôi tê tái*

*Lắng nghe muôn cung sầu hắt xuống đời
Một trời tôi thương đau, một trời em mưa mau
Sống buông xuôi theo ngày tháng
từng thu qua vời trông theo đã mờ
Lệ rơi trên tim tôi, lệ rơi trên đôi môi
Yêu nhau một thời xa nhau một đời
Lệ này em nhỏ xuống hôn tôi
Yêu nhau một thời xa nhau một đời
Lệ này em nhỏ xuống hôn tôi...*

Nội dung của một bài thơ, một ca khúc có giá trị thật sự vốn không cần phải minh họa, phụ diễn hoặc ăn ké vài lời đẩy đưa. Nhạc Từ Công Phụng nói chung hay ca khúc *Kiếp Dã Tràng* nói riêng, có sức sống mạnh mẽ trong giới thưởng ngoạn. Nghe những lời ba hoa bên lề ca khúc không thể nào tĩnh tâm đi cùng âm thanh mà Từ Công Phụng đã đem lại cho chúng ta. Lời giới thiệu lúc nào cũng đứng khiêm nhường trong cái duyên phải có rất khiêm nhường của nó. Xin hãy nghe Từ Công Phụng quan niệm về cuộc đời qua ca khúc *Kiếp Dã Tràng* :

Chiều vàng vương gót mời ta dừng chân phiêu du

Lặng nghe sóng gọi ngọt ngào
Hàng dừa nghiêng bóng ru nhau thắm thì lời âu yếm
Dịu nhẹ đôi cánh mềm rã rời
Đàn chim bé nhỏ ngập ngừng
Nhẹ nuong gió đưa về khoảng trời cũ

Một mình ta đứng nhìn mối tình duyên tan theo
Ngàn con sóng gào bạc đầu
Nhẹ sâu lên dấu chân ghi cuộc tình nhòa trên cát
Lời người nghe đã chợt lạc loài
Trên thân đã tràng tử phận
Hoài công tháng năm xe cát biển Đông

Thời gian như ngừng trôi giữa chiều tàn tạ
Thắm gọi tên người đã vắng xa phương trời
Cuộc tình như con lốc mang theo hồn người
vào trùng dương khép kín u mê ngàn đời
Tình người đâu có thấu cho ta?

Thân mang kiếp đã tràng đem đời xe to duyên
Trên bãi cát vàng hão huyền
Chợt nghe lớp sóng xô lên đời mình nhiều cay đắng
Cuộc tình trên tháng ngày muộn phiền
Còn in vết hằn đời mình
Người ơi hãy ru tình ta vùi quên

Thời gian như ngừng trôi giữa chiều tàn tạ
Thắm gọi tên người đã vắng xa phương trời
Cuộc tình như con lốc mang theo hồn người
vào trùng dương khép kín u mê ngàn đời
Tình người đâu có thấu cho ta?

Thân mang kiếp đã tràng đem đời xe to duyên

*Trên bãi cát vàng hão huyền
Chợt nghe lớp sóng xô lên đời mình niềm cay đắng
Cuộc tình trên tháng ngày muôn phiên
Còn in vết hằn đời mình
Người ơi hãy ru tình ta... vui quên*

Với cuộc đời, trong một khoảnh khắc buồn bất chợt, Từ Công Phụng chợt nhận ra đời bỗng phù du. Và *trên lưng của tháng ngày*, có thể ông đã soi vào quá khứ lẫn tương lai, để kịp phát hiện mình là một người mộng du. Rồi buồn chán lẫn sợ hãi, ông nhìn chung quanh. Không gặp một cứu rỗi nào. Mà tìm thấy một loài cỏ dại buồn tênh, an phận với cuộc đời chênh vênh thâm lặng. Âm ảnh bởi sự sinh tồn mỏng mảnh của đời người, Từ công Phụng không thấy được sự thông dong của cỏ cây. Trong liên tưởng, ông nhận ra sự đồng cảnh với mình bởi những đam mê thường dẫn đến chia ly. Những cố gắng vươn sống cũng trở thành công dã tràng. Thê thảm hơn, ông còn chợt nhận ra mình là một dòng sông cạn, mệt mỏi bởi những nghiệt ngã của cuộc tình, cuộc đời. Rất may, trong phút giây ngả lòng đó, người nhạc sĩ kịp nhận ra cái phù du cũng chính là cái thiên thu của lẽ sống còn và không thể làm gì khác hơn là ký thác lòng mình, tình mình vào âm nhạc:

*Tôi như người mộng du
sống cuộc đời bẽnh bồng
ngó quanh đời quanh hiu
buồn rơi theo năm tháng
chết trên lưng tháng ngày
tôi như loài cỏ dại
tôi như loài cỏ dại*

*suốt một đời chênh vênh
suốt một đời buồn tênh
em có thương thì xin
chút hiển ngoạn thật lòng
vì cõi đời này là những đam mê
là những chia ly
là những đón đau lẻ loi
nên vẫn hoài công đi se cát biển
nhớ mệnh mỏng tình vẫn như không đời...
đời tôi như dòng sông cạn
uốn quanh đời mệt nhoài
cuốn theo dòng nghiệt ngã
buồn rơi theo năm tháng
úa trên lưng tháng ngày
tôi mang hồn cỏ dại
ngây ngô tự hỏi lòng
bỗng một ngày thiên thu
bỗng một đời phù du*

Tuy vậy, cánh tay cứu rỗi của giai điệu, âm thanh... chưa và có lẽ còn rất lâu, mới đủ khả năng loại bỏ con người bị quan, đang sống nhờ trong tâm hồn Từ Công Phụng. Và vì thế, ông vẫn còn phải tiếp tục dựa vào âm nhạc để trôi *trên lưng ngày tháng* của ông. Nhờ đó từ năm 1995 đến năm 1997, giới yêu nhạc Việt Nam tiếp tục sưu tập những ưu tư, phiền muộn của người nhạc sĩ sinh ra từ xứ trầm hương này, qua các sáng tác *Vẫn Một Đời Quanh Hiu* (1995), *Một Góc Đời Phôi Pha* (1997), *Bên Kia Đời Quanh Quẽ* (1997)...

Hình như càng giàu tuổi đời, nỗi bi quan trước cuộc sống của Từ Công Phụng, càng phong phú. Nó giống như “*tóc bạc*,

càng cắt càng dài ra” chẳng?... Khó có ai không thể không nghĩ về tuổi đời của mình. Ngày tháng trước mặt cứ tiếp tục hao đi. Thịt da thâm lạng thay đổi trong từng tích tắc, nhưng đâu dễ nhận ra. Càng ngó lui đời mình càng ngậm ngùi lo cho những ngày sắp tới. Cái lo, cái sợ để ra cái cô đơn. Nếu may có chút tài vật, viết chơi một đôi dòng, vẽ bậy vài hình ảnh... để lấp bớt khoảng trống. Còn không, đành phải đọc, phải nghe, phải nhìn..., nói chung là phải bám lấy một cái thích tình cờ nào đó.

Nằm nghe Từ Công Phụng tỏ tình qua tiếng hát của chính tác giả và nhiều ca sĩ tên tuổi khác, tôi chợt thấy thêm xem tận mắt những ca khúc họ Từ đã cho in, cho phát hành. Dĩ nhiên, không quên tò mò tìm hiểu một chút tiểu sử của tác giả.

Qua tài liệu của nhạc sĩ Trường Kỳ, và nhiều nguồn khác trên máy vi tính, tôi không tìm thấy năm sinh của Từ Công Phụng. Ở Tác Giả Việt Nam, Lê Bảo Hoàng ghi năm 1943 là năm đất Vân Lâm Ninh Thuận (thuộc Phan Rang), có ấu tử Từ Công Phụng ra đời trong nghi lễ Hồi Giáo hân hoan. Có thể chính xác và cũng có thể sai. Sai, đúng từ nguồn cung cấp. Nhưng điều chắc chắn là năm lên 18, Từ Công Phụng đã có ca khúc đầu tay. Và ca khúc trình làng đầu tiên rơi đúng vào năm thứ nhất của thập niên 60 với tên *Bây Giờ Tháng Mấy...* Từ đó đến nay, anh chàng tốt nghiệp Cử Nhân Luật đại học Luật Khoa Sài Gòn, đã cho ấn hành bốn tuyển tập nhạc: *Tình Khúc Từ Công Phụng* (1968, tái bản 1969), *Trên Ngọn Tình Sầu* (1970, tái bản 1994), *Giữ Đời Cho Nhau* (1983 tái bản 1993), *Một Góc Đời Phôi Pha* (1999).

Lần mở từng tập nhạc có trong tay, chỉ cần dựa vào các tên

bài (Bây giờ tháng mấy 1 & 2, Mùa xuân trên đỉnh bình yên, Mùa thu mây ngàn, Trời về đêm mưa, Còn một buổi chiều, Người về trên mây, Vùng trời kỷ niệm, Lời của thành phố, Đêm độc thoại, Tuổi xa người, Ngồi bên nhau, Vào mưa – Trên ngọn tình sâu, Kiếp đã trảng, Mưa trên ngày tháng đó, Từ khúc, Giọt lệ cho ngàn sau, Rời nhau, Như ngọn buồn rơi, Xứ thâm trầm, Lời của mẹ, Đêm không cùng, Lời Cuối, Mòn mãi – Giữ đời cho nhau, Qua vùng biển nhớ, Hóa kiếp, Mất lệ cho người tình, Nằm nghe em hát trên vùng biển, Một thoáng nhìn nhau, Tình tự mùa xuân, Một mình trên đồi nhớ, Thiên đường quanh hieu, Trên tháng ngày đã qua, Như chiếc que diêm, Mùa xuân và tình yêu em – Khi tôi đến nơi đây, Đời bỗng phù du, Vẫn một đời hieu quanh, Một góc đời phơi pha, Bên kia đời quanh quẽ, Mãi mãi bên em, Âm thầm mưa, Hóa thạch, Mây hồng, Giận hờn, Lối mòn thiên cổ, Đứng nữa nhé chia lìa), chúng ta quả có thể tin rằng: càng có thêm tuổi đời, Từ Công Phụng càng dễ mất đến cuộc đời. Có lẽ vì vậy sự lạc quan trước cuộc sống ở trong ông vui đi nhiều. Nhà thơ Ngu Yên, trong bài tựa cho tập Một Góc Đời Phôi Pha đã nghiệm thấy:

“... Đối diện với sinh tồn mong manh, ly tán thường tình, người nghệ sĩ thỉnh thoảng vẫn ngạc nhiên. Ngạc nhiên, có lẽ là một trong những điểm khác biệt giữa nghệ sĩ và người thường. Hàng ngày, nghệ sĩ vẫn tiếp tục ngạc nhiên về những sự kiện chung quanh. Nhờ ngạc nhiên, họ tiếp tục sáng tạo một cách nhìn mới, một ý nghĩa mới, hay một cảm xúc cá biệt về một điểm rất quen thuộc, có khi rất nhàm chán. Ngạc nhiên là tín hiệu của cô đơn. Bởi vậy, dưới bất cứ một góc nhìn nào, nghệ sĩ mãi mãi là người cô đơn...”

Từ Công Phụng càng ngày càng giàu cô đơn ra thật. Chuỗi

cô đơn của ông có lẽ còn kéo dài vô cùng tận. Bởi như xác quyết của nhà thơ Du Tử Lê:

“... Qua, dòng sông âm nhạc mang tên Từ Công Phụng, tôi chợt hiểu, âm nhạc khởi đi từ những trái tim tài hoa lớn, là một gần bó vượt khỏi biên giới một không gian, xóa bỏ được mọi lần ranh hữu hạn vẫn vời năm, tháng...”

Du Tử Lê không quên quả quyết đánh giá, Từ Công Phụng đã biến đời thường của ông thành “*Đời nhạc Từ Công Phụng, khởi nguồn, đã tự mặc khoác lấy cho chúng tính bất biến của định mệnh. Định mệnh của/ đời trăng không già/mặt trời mãi thồn thức...*”

Còn rất nhiều nhận xét về nhạc Từ Công Phụng. Những nhận xét đã hiện thành chữ, đã in lên giấy. Những nhận xét vĩnh viễn tiềm ẩn trong đầu, có hoặc không thể hiện thành động tác gật gù, nho nhỏ hát theo, hoặc trầm tư xa vắng... Những cảm nhận mặc nhiên là những đánh giá. Cảm nhận của anh, cảm nhận của chị, cảm nhận của tôi, cảm nhận của mỗi người trong chúng ta luôn luôn có thật, luôn luôn xảy ra. Không có chúng, chúng ta sẽ không tìm nghe lại, không tìm nghe thêm. Thích, mê, tâm đắc hay bất cứ một ràng buộc vô hình nào khác, cũng khởi từ cảm nhận, đánh giá. Riêng với Từ Công Phụng, nghĩ và viết về nhạc của ông còn rất nhiều người. Ở đây, tôi xin trích thêm một nhận xét, mà tôi tin rằng tương đối gần với trình độ thưởng ngoạn âm nhạc của đại đa số bình thường:

“... Khởi đi từ Bảy Giờ Tháng Mấy, những tình khúc Từ Công Phụng như những đợt sóng biển tiếp nối nhau vỗ về cõi lòng của những người trẻ thuộc nhiều thế hệ. Chẳng có cuộc tình nào

giống cuộc tình nào. Mỗi cuộc tình là một tế giới riêng lẻ. Mỗi ánh mắt là một tín hiệu âm thầm. Mỗi nụ cười là một hân hoan nhớ đời. Mỗi giọt nước mắt là một mất mát khó quên. Tình ca Từ Công Phụng đã len lỏi vào từng thế giới thân thiết đó. Chúng không phải là những tình ca lướt trên da thịt mà đã luôn lách vào từng giòng máu, từng hơi thở của những người yêu nhau... Từ Công Phụng đã cho những tình nhân thứ ngôn ngữ đắm thắm, thâm trầm đầy trí tuệ...”

Lời bạt của nhà văn Song Thao dành cho tập Một Góc Đời Phôi Pha, trích trên, quả thật sáng sủa và có giá trị chính xác cao.

Để kết thúc những dòng tán gẫu này, thay vì cảm ơn Từ Công Phụng, tôi chợt quyết định bán cái cho ông cái quyền ngỏ lời cùng chúng ta. Thế mới thật thú vị:

“Tình ca như những dòng sông hiền hòa chảy hoài từ ngàn kiếp. Đó là thứ hạnh phúc bất gặp trong buổi sáng nắng dầy chan hòa, có bông hoa nở rộ và chim muông ngời ca một ngày mới bắt đầu bằng nụ hôn nồng ấm của đôi tình nhân.

Tình ca là những lời phủ dụ ngọt ngào của tình yêu như dòng suối róc rách từ thiên thu dành cho đôi tình nhân của bao miền man thế hệ, như một kẻ đồng lõa cho sự tồn tại của nhân loại.

Xin cảm ơn Đấng Tạo Hóa đã ban cho loài người có trái tim biết rung động, có tâm hồn biết thổn thức để tình yêu và cuộc đời còn được thăng hoa bằng những bản tình ca.

Nếu chim muông chỉ có một thời để ca hát, cỏ cây chỉ có một thời để xanh tươi, và loài người chỉ có một thời để sống và một thời để chết, thì xin hãy hát lên những bản nhạc tình để ngời ca một thời để sống trước khi bước vào những nỗi khốn cùng buồn thảm của cái chết lẻ loi.

Bởi vậy, tình ca là con đường tôi đã chọn và cứ mang một đời. Dù tôi có là chứng gian cho những cuộc tình không thực, nhưng ít ra tôi đã mang đến một chút hạnh phúc nhỏ nhoi, một chút kỷ niệm khó phai mờ cho những kẻ tình nhân của một thời yêu thương say đắm...

Xin cảm ơn những kẻ tình nhân đã nâng niu những bản tình ca của tôi từ những thập niên qua như là nhân chứng cho tình yêu của mình, dù chúng có mang những nỗi hân hoan trong đôi mắt hay nụ cười, dù chúng có chứa chan những giọt lệ ngậm ngùi cho một đời tình ngắn ngủi.

Xin các bạn hãy mở những trang tiếp theo, và hãy hát cho nhau nghe những lời tiếp tục ngợi ca tình yêu – cho tôi hay cho các bạn - vẫn mong là nỗi niềm của chúng ta một đời thủy chung dâng hiến”.

Đánh Dấu 40 Năm Âm Nhạc Của

Tác Giả *Bây Giờ Tháng Mấy*

Với Từ Công Phụng Nơi “Xứ Thâm Trầm”

• Trường Kỳ

Nơi Từ Công Phụng ở đúng là một *xứ thâm trầm*? như tựa đề một nhạc phẩm của anh, phổ từ thơ của Đông Duy. Thâm trầm thể hiện qua nét mặt nhiều vẻ đăm chiêu của anh. Thâm trầm qua những lời tâm sự trong vài ngày tôi đến thăm tác giả *Bây Giờ Tháng Mấy* tại “Thành Phố Hoa Hồng” Portland, thuộc tiểu bang Oregon cách đây không lâu. Con đường Hawthorne nơi anh cư ngụ cũng hiền hòa như người nhạc sĩ họ Từ, giản dị như tiệm ăn mang tên Café Lanai được gọi là “quán bên đường” của anh và cơ sở ẩn loát mang tên Vitina (viết tắt của Việt Tị Nạn) cũng đơn sơ như người chủ nhân rất khiêm nhượng của nó.

Bài viết này được thực hiện trùng hợp với dịp Từ Công Phụng đánh dấu 40 năm sinh hoạt âm nhạc, với sự ra đời của CD mới nhất của anh là *Giữ Đờn Cho Nhau* trong số có vài nhạc phẩm chưa hề phổ biến cùng với tuyển tập nhạc *Một Góc Đờn Phôi Pha*. Chỉ trong một thời gian ngắn sau khi cho ra đời CD và tuyển tập nhạc, Từ Công Phụng đã được đón nhận nồng nhiệt trong những lần ra mắt. Vào tháng Năm tới đây anh sẽ lên đường sang Úc ra mắt những tác phẩm của mình. Đây cũng là lần đầu tiên khán thính giả *Miệt Dưới* có dịp gặp gỡ nhạc sĩ họ Từ, kể từ sau biến cố tháng Tư, 1975. Thiết tưởng đây cũng là dịp để những người yêu mến dòng nhạc của anh tìm hiểu thêm một số chi tiết liên quan đến người nhạc sĩ của tình ca này, đặc biệt về một số ca khúc phổ

từ thơ của anh. Tình ca của Từ Công Phụng với những nét đặc biệt mang tính chất lãng đãng, bàng bạc nhẹ nhàng đã trở nên thật gần gũi với những người yêu nhạc từ 40 năm qua, kể từ khi anh cho ra đời nhạc phẩm đầu tiên *Bây Giờ Tháng Mấy* vào năm 60. Không những thế anh còn có một giọng hát thật trầm ấm như những lời tâm sự chân tình, dễ gây cảm xúc bằng lối diễn tả bằng tất cả chiều sâu của tâm hồn. Với *Bây Giờ Tháng Mấy* Từ Công Phụng đã thành công ngay từ bước đầu khi người nhạc sĩ sinh quán ở Ninh Thuận này đang theo học lớp đệ nhị nhưng đã môn men đến với âm nhạc bằng cách tự học.

Trước đó Từ Công Phụng thường nghe những loại nhạc hòa tấu qua những chương trình phát thanh với những nhạc phẩm cổ điển hay nhẹ nhàng như của Mantovani, Paul Mauriat. Do sở thích nghe nhạc, anh đã từ từ tìm hiểu về điểm đặc biệt của từng nét nhạc, song song với việc nghiền cứu cách viết của những nhà soạn nhạc quốc tế. Về các ca sĩ, anh cho biết thường nghe Andy Williams, Perry Como và Pat Boone. Còn về nhạc khí, anh biết sử dụng *guitar* và *piano*, riêng nhạc khí sau anh cho đó là nhạc khí có sức lôi cuốn mãnh liệt nhất đến từ những âm thanh thánh thót.

Về nhạc Việt Nam, Từ Công Phụng thích nghe những bài của Đoàn Chuẩn-Từ Linh. Sau đó anh để ý đến nhạc tình của Phạm Duy. Riêng với nhạc phẩm *Bây Giờ Tháng Mấy* khi được hỏi có chịu ảnh hưởng gì nơi những nét nhạc anh đã nghe từ trước, người nhạc sĩ họ Từ cho nếu có cũng chỉ là một sự vô tình đến từ sự thẩm thấu của trí nhớ *gom góp từ những làn gió của bốn phương tới. Nó thẩm thấu cho mình, mình đâu có biết được. Nhưng mà theo tôi thấy nó vẫn có những nét bẩm sinh riêng.*

Bây Giờ Tháng Mấy sau đó được nhà xuất bản Minh Phát mua và tung ra thị trường. Chỉ trong một thời gian ngắn nhạc phẩm này đã trở nên rất quen thuộc. Sự phổ thông mạnh mẽ của nó đã khiến tựa đề của nhạc phẩm này được truyền khẩu thành *Bây*

Giờ...Mấy Tháng? Từ Công Phụng cho biết đã không hài lòng lắm khi tên đứa con đầu đời của anh bị đổi tên một cách châm biếm như vậy. Nhưng dù sao anh cũng thừa nhận nhờ đó mà tác phẩm đầu tay của anh được nhắc nhở tới nhiều hơn. Một điểm đặc biệt là trước đó, Từ Công Phụng không bao giờ nghĩ đến việc sinh sống với việc sáng tác mà chỉ muốn coi âm nhạc là một thú tiêu khiển thanh tao. Anh đến với âm nhạc hoàn toàn bằng năng khiếu, cộng với sự chịu khó tìm tòi, học hỏi, hoàn toàn không được ai nâng đỡ trong bước đầu. Sự kiện này lại được anh coi là một sự may mắn để tạo riêng cho mình một nét nhạc đặc thù...

Sau thành công ở bước đầu, trong thập niên 60, Từ Công Phụng đã sáng tác thêm được nhiều nhạc phẩm khác, trong số này có nhiều bài trở thành quen thuộc như *Bài Cho Em*, *Lời Cuối*, *Mùa Thu Mây Ngàn*, v.v. Tổng cộng trong thời gian này, anh sáng tác được trên 20 bài. Tổng cộng cho đến nay số lượng sáng tác phẩm của Từ Công Phụng đã lên đến khoảng 100 bài, tuy nhiên anh chỉ xuất bản những bài nào anh còn nhớ được lời, sau đó chép lại nhạc.

Những nhạc phẩm được nhiều người ưa thích của anh đã được đưa vào bốn tuyển tập, tuyển tập gần đây nhất mang tựa đề *Một Góc Đời Phôi Pha*, ra đời cùng một lúc với CD mang cùng tên do chính Từ Công Phụng trình bày. Trong CD mới nhất này, có một số nhạc phẩm viết từ lâu nhưng chưa được phổ biến như *Xứ Thâm Trầm*, *Một Thoáng Nhìn Nhau*, *Hóa Kiếp*, v.v.

Xứ Thâm Trầm được hoàn thành vào năm 1968, phổ nhạc từ một bài thơ của Đông Duy, một người bạn thời sinh viên. Về trường hợp ra đời của bài *Một Thoáng Nhìn Nhau*, Từ Công Phụng viết vào năm 77, từ một bài thơ của Phong Sơn, trong lần gặp gỡ tại buổi sinh hoạt ở Hội Văn Nghệ Thành Phố, khi các anh em nhạc sĩ đang bàn thảo để tìm một chiều hướng mới thích hợp với chế độ mới. Sau khi phổ bài thơ này của Phong Sơn, Từ Công

Phụng đã hát cho tác giả bài thơ nghe. Phong Sơn đã tỏ ra rất xúc động và bật khóc vì đã từ lâu không được nghe những dòng nhạc tình như vậy.

Từ Công Phụng cho biết anh phổ thơ là do kỷ niệm với bạn bè, thật sự anh không chủ trương phổ thơ. Anh cũng không hề đặt ra một tiêu chuẩn nào để phổ nhạc từ thơ, ngoài sự cảm xúc.

Vào năm 79, Từ Công Phụng phổ nhạc một bài thơ của một người bạn là nhà văn Nguyễn Đông Ngạc sau khi được nhà văn này tâm sự về một biến chuyển trong đời sống tình cảm của mình. Đó là bài *Hóa Kiếp*.

Riêng về phương diện phổ nhạc từ thơ của bạn bè, Từ Công Phụng đã hoàn tất được khoảng 10 bài, trong số đó nhạc phẩm mang tựa đề *Giữ Đời Cho Nhau* đã trở thành một trong những nhạc phẩm rất được ưa chuộng. Tuy nhiên tựa đề của nhạc phẩm đã gây nên một số thắc mắc vì có nhiều người cho tựa đề đó phải là *On Em*. Đây chính là dịp để Từ Công Phụng giải thích về sự thắc mắc đó: *“Thực sự tựa bài thơ là On Em. Sau khi làm xong, tôi thấy có mấy câu ở trong đó ngổ ngỗ như kiếp sau xin giữ lại đời cho nhau thì tôi đề nghị lấy tựa là Giữ Đời Cho Nhau với tác giả bài thơ là Du Tử Lê. Du Tử Lê đồng ý là có một ý tưởng mới lạ trong cái tựa... nhưng khi bài đó hát lên, người ta nghĩ là On Em cũng đúng.”*

Từ Công Phụng nói rõ thêm về trường hợp anh đã phổ nhạc từ bài thơ chỉ gồm có 10 câu này nhưng đã gây nơi anh nhiều xúc động khi thấy có những âm hưởng gọi lại lời ru của thân mẫu anh khi anh còn thơ ấu. Vì bài thơ ngắn nên thiếu trường canh cần thiết cho một bản nhạc nên Từ Công Phụng đã thêm hai câu cho đủ, đó là: *On em tình những mù lòa, như con sâu nhỏ bò qua rất mùi*. Khi phổ xong anh mang lại tặng Du Tử Lê như một kỷ niệm sau khi anh đã từng phổ nhạc từ bài thơ *Trên Ngọn Tình Sầu*. Cũng với tựa đề *Giữ Đời Cho Nhau*, Du Tử Lê đã dùng để đặt cho

bộ video do trung tâm Diễm Xưa thực hiện riêng cho anh, phát hành trong tháng Tư năm 2000.

Một trong vài thi phẩm của Du Tử Lê được Từ Công Phụng phổ nhạc và trở thành một ca khúc nổi tiếng phải nhắc tới là *Trên Ngọn Tình Sầu* vào khoảng năm 69,

70. Tựa đề nguyên thủy của bài thơ thật ra là *Khúc Thèm Cho Huyền Châu*, trong tập thơ của thi sĩ họ Lê ấn hành trong thời gian này. Cũng đề cập đến nhạc phẩm *Trên Ngọn Tình Sầu*, Từ Công Phụng cho biết thêm một chi tiết về sự anh gọi là bạo dạn trong việc phổ bài thơ của Du Tử Lê là “đã dùng âm vực rất cao. Lên cao và xuống thấp để diễn tả hết những cái nỗi buồn ở trong đó. Ngay vào đầu tôi đã dùng note rất cao. Từ Sol lên tới Fa. Tôi dùng Sol, Fa liền thay vì Mi lên Fa, tức là quá lên một ton nên tạo được một âm hưởng lạ.”

Trong bài thơ đó, Từ Công Phụng cho biết anh đã sửa lại một số câu để đúng với chiều hướng âm thanh: “*như là hạnh phúc tôi, hạnh phúc tôi từ những ngày con nước về. Ngoài trời mưa mau... , tôi lập lại ngoài trời mưa mau tay vuốt mặt khôn cùng.* Trong bài thơ tôi còn nhớ là *bầy sê cũ hom hem, bầy sê cũ hom hem chiều mái xám.* Tôi mới thêm hai chữ nữa là *bầy sê cũ hom hem chiều mái xám rêu xanh. Mái xám mà còn rêu xanh nữa để nó phủ thêm một lớp thời gian.* Bởi vì rêu đóng vào cái mái, qua thời gian mưa nắng các thứ, nó thành rêu, nó làm đậm thêm cái nét của hình ảnh”.

Cố nhạc sĩ Phạm Đình Chương có lần đề cập đến nhạc phẩm này và đưa ra nhận xét là dưới mắt ông, bài thơ *Khúc Thèm Cho Huyền Châu* không có hơi nhạc mà Từ Công Phụng làm được như vậy thật là rất xuất sắc. Về sự liên hệ gắn bó giữa thơ Du Tử Lê và nhạc Từ Công Phụng, người phổ nhạc bài thơ của Du Tử Lê thành ca khúc *Trên Ngọn Tình Sầu* cho biết không có vấn đề Du Tử Lê làm thơ để anh phổ nhạc. Anh không chấp nhận điều đó

vì chỉ phổ nhạc khi tìm thấy được một sự xúc cảm nơi bài thơ. Anh còn cho biết là đã nhận được rất nhiều thơ của các thi sĩ gửi tới nhờ anh phổ nhạc, nhưng vì nhận thấy không có xúc cảm nên không phổ được.

Qua những lời tâm sự, được biết cuộc sống của Từ Công Phụng nếu không có âm nhạc sẽ rất ư tẻ nhạt. Với âm nhạc, anh đã tìm thấy một thú hạnh phúc nhỏ nhoi trong đời sống của mình. Hàng đêm trước khi đi ngủ, anh không thể bỏ được thói quen nghe một vài nhạc phẩm cổ điển hoặc hòa tấu nhẹ nhàng. Đối với anh đó là một nhu cầu rất cần thiết. Cái nhu cầu cần thiết đó, với thời gian đã ẩn tàng trong tâm hồn đầy xúc cảm của anh, để từ đó phát xuất ra một dòng nhạc đặc biệt mang tên Từ Công Phụng.

Vì không chủ trương sinh sống bằng âm nhạc nên Từ Công Phụng không hề bị gò bó để bắt buộc làm những điều anh không thích trong phạm vi nghệ thuật. Từ đó anh cảm thấy thoáng hơn để đi theo cách riêng của mình, kể cả trong kỹ thuật viết nhạc. Tất cả đều thoát thai từ nét bẩm sinh của anh... Cái nét bẩm sinh Từ Công Phụng đó, tự anh không thể phân tích được mà phải đến những người thưởng thức. Bây giờ hể nhạc của anh tấu lên, mọi người đều dễ dàng nhận ra dòng nhạc của Từ Công Phụng, không thể lẫn lộn với một ai khác như những *Mùa Thu Mây Ngàn*, *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên*, *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau*, *Lời Cuối*, v.v. Riêng với nhạc phẩm *Lời Cuối*, Từ Công Phụng đã hoàn tất chỉ trong hai tiếng đồng hồ, thúc đẩy bởi một sự xúc cảm mạnh mẽ về một cuộc tình tan vỡ của anh.

Tuy đầu óc âm nhạc của anh đã ghi nhận được rất nhiều điều học hỏi nơi những người khác, nhưng khi một nhạc phẩm nào đó được Từ Công Phụng hoàn thành, những ảnh hưởng đó phối hợp với sự bẩm sinh của anh đã tạo thành một nét nhạc riêng biệt.

Đối với Từ Công Phụng, biến cố tháng Tư năm 75 đã gây cho

anh rất nhiều mất mát, do đó anh đã dùng nhiều chữ *cũng đành* trong bài *Như Chiếc Que Diêm* để diễn tả một sự buông xuôi theo số phận vì không làm gì khác được: *Thôi cũng đành một kiếp trăm năm đời người sẽ qua. Cũng đành một thoáng chiêm bao tình người cũng xa... Thôi cũng đành một kiếp phong ba lệ tình cũng sa... Thôi cũng đành như chiếc que diêm một lần lòe lên... Thôi cũng đành như kiếp rong rêu một lần hóa thân...*

Tâm trạng chán chường của Từ Công Phụng trong những ngày còn ở lại Việt Nam hơn năm năm sau ngày 30 tháng Tư được anh diễn tả một cách cụ thể: “*Mỗi buổi sáng thức dậy kiếm được một ít cà phê pha cho mình uống và suy nghĩ về cuộc đời... Vấn đề nghĩ đầu tiên là trong ngày hôm nay tôi có thể làm thế nào kiếm được một ít tiền để com nước cho con cái thôi, không có mơ ước gì hơn*”.

Trong thời gian lưu lại Việt Nam trước khi vượt biển vào tháng Mười năm 80, Từ Công Phụng đã sáng tác được một tình ca, sau này được phổ biến tại hải ngoại và trở thành rất nổi tiếng như *Mất Lệ Cho Người, Trên Tháng Ngày Đã Qua*, v.v. Nhạc phẩm sau là một trong những nhạc phẩm anh thích thú nhất. Khi nói về nhạc phẩm mang tựa đề *Tình Tự Mùa Xuân* của mình, Từ Công Phụng cho biết anh muốn dùng nội dung của nhạc phẩm đó để nói nên niềm mơ ước của những người yêu nhau trong cuộc đời này: “*Tình Tự Mùa Xuân là tôi viết theo một cái hư cấu về một mối tình giữa đôi tình nhân khi mùa xuân tới thì có những nỗi vui mừng khi họ ngồi gần bên nhau nương tựa nhau ở trong cái cuộc đời. Có những lúc xa mà gặp lại, họ khóc mừng cho một ngày hạnh phúc. Đó là cái mơ ước dành cho những người yêu nhau trong cuộc đời này*”.

Trước kia, trong thời kỳ chiến tranh, Từ Công Phụng cũng đã từng mang một niềm mơ ước mà anh nhận thấy có tiềm ẩn một tư tưởng phản chiến trong nhạc phẩm *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên*: “*Lúc thời gian chiến tranh khốc liệt, tôi dường như không muốn nghe tới tiếng súng nổ nên nhạc của tôi vẫn là nhạc tình. Trong thế*

giới này chúng ta cứ chiến tranh mãi thì con người sẽ bị tận diệt nên tôi mơ ước chỉ có tình yêu mới tạo nên sức sống thôi. Tôi vẽ ra một sự mơ ước của tôi là, có một ngày nào đó sẽ đưa người tình lên một chỗ thật là thanh bình, không còn nghe tiếng súng, không còn nghe tiếng đạn, không còn nghe tiếng thò dài, than vãn, mà chỉ sống trong thế giới của tình yêu. Điều đó hơi ích kỷ. Nhưng cái điều mơ ước đó thật ra không ích kỷ. Hồi đó tôi có ý phản đối chiến tranh, nhưng phản đối một cách nhẹ nhàng...”

Đúng 40 năm trước, chúng ta đã được nghe nhạc phẩm bất hủ *Bây Giờ Tháng Mấy*. Nhưng không ngờ 40 năm sau tại hải ngoại chúng ta lại được thưởng thức một nhạc phẩm mang cùng một đề tựa, được viết thành ca khúc thứ hai của anh. Về trường hợp lý thú này, Từ Công Phụng kể lại: “Đó là kỷ niệm của thời sinh viên khi tôi còn sống trên Đà Lạt. Lúc bấy giờ bài *Bây Giờ Tháng Mấy 1* mà thính giả thường hay nghe được trên đài phát thanh Đà Lạt, tôi có nhận được nhiều bức thư khen ngợi trong số có một bức thư đặc biệt không ký tên tác giả. Trong đó ngoài những lời khen tặng còn tặng cho tôi một bài thơ cảm hứng theo cái bài *Bây Giờ Tháng Mấy*.”

Đó là một bài thơ 5 chữ mà anh thấy mang một nội dung lạ nên đã sửa lại bài thơ và làm thành ca khúc 2 của *Bây Giờ Tháng Mấy* vào năm 65. Cho đến nay anh vẫn không biết tác giả bài thơ đó là ai. Trước khi chính thức được phổ biến trên CD mấy chục năm sau. Từ Công Phụng nói đùa, “với lời nhạc mỗi câu 7 chữ của *Bây Giờ Tháng Mấy Ca Khúc 1* người ta có thể đổi từ *Bây giờ tháng mấy rồi hỡi em?* thành *Bây giờ mấy tháng rồi hỡi em?* Với bài thơ 5 chữ, mở đầu bằng *Bây giờ là tháng mấy của Ca Khúc 2* có vẻ khó... xuyên tạc hơn.”

Với Từ Công Phụng nơi *xứ thâm trầm* nhiều khi anh quên đi cả *bây giờ tháng mấy* để vui đầu vào việc sáng tác ở một góc trời *phôi pha* này. Bên cạnh anh đã có chị Kim Ái, thành hôn với anh sau khi cuộc hôn nhân giữa Từ Công Phụng và Từ Dung tan vỡ,

quán xuyên mọi việc. Một người hướng nội với những suy tư triển miên về cuộc đời, về tình người. Một người hướng ngoại với những suy tính thích hợp với cuộc sống chạy theo kim đồng hồ. Phải chăng đó là một sự kết hợp chặt chẽ để giữ đời cho nhau?

Trường Kỳ và Từ Công Phụng tại Porland, OR, 1982. Ảnh: T.L.LH

Từ Công Phụng, Một Kết Hợp Tuyệt Vời Giữa Ngôn Ngữ và Âm Nhạc

• Nguyễn Phước Nguyên

*Tôi như giòng sông cạn
Cuốn quanh đời mệt nhoài
Cuốn theo giòng nghịet ngã
Buồn rơi theo năm tháng
Úa trên lưng tháng ngày
Tôi mang hồn cỏ dại
Ngu ngơ tự hỏi lòng
Bỗng một ngày thiên thu
Bỗng một đời phù du*

(Từ Công Phụng - Đời Bỗng Phù Du)

I. Nhập

Một buổi chiều. Mùa thu. Mây trắng bay.

Nắng vàng vọt rớt trên hè phố.

Người đàn ông đứng tuổi lặng nhìn cô bé ngồi cách mình không xa. Cô bé có mái tóc huyền, đắm nhìn theo những cánh chim bay khuất với một nét buồn tao mặc. Dáng cô bé thon gầy, như hao mòn cùng năm tháng. Người đàn ông chợt ước ao, chợt khát khao mình có thể xóa tan mây trời trầm lắng đang xuống thấp dần lên cuộc đời cô bé. Nhưng người đàn ông vẫn ngồi đó. Lặng yên.

Mưa nhẹ rơi...

Từng giọt mỏng...

Long lanh lên khóe mắt cô bé...

Người đàn ông cũng nghe cay vùng mắt.

Lâu lắm rồi... Cuồng lưu dòng sông đã làm người đàn ông xa lạ với những cảm xúc đơn thuần nhất của con người - nụ cười, tiếng khóc.

Nhìn cô bé ngồi đó, với những bước chân linh hồn đầu đời xa rời thơ ấu, người đàn ông chợt nghe lòng mình rét mướt, chao theo từng giọt mưa rơi.

Cô bé đứng dậy, bước xa dần theo lối nhỏ của công viên. Dáng cô bé đồ dài lên nỗi buồn của người đàn ông, lên nỗi buồn của thời gian đang chất chồng lên mái tóc hơn nửa phần xóa trắng.

Người đàn ông nghe vọng lên trong tim mình một niềm đau xót. Cho bước chân lạc loài của cô bé. Cho hồn nhiên thoáng mất. Cho ưu tư kéo về. Cho lưu đầy tuổi trẻ. Và cho bản thân mình - cũng lạc loài, lưu đầy, đã hơn nửa lần thế kỷ...

II. Ngôn Ngữ Của Âm Nhạc

Thế đó. Là ngôn ngữ của Từ Công Phụng (TCP). Đoạn nhập đề trên là những gì đã hình dung ra khi nghe bài *Còn Một Buổi Chiều* của tác giả. Không chỉ nghe ra. Mà còn nhìn thấy. Còn cảm nhận đến.

Thế đó. Là ngôn ngữ của TCP. Man mác. Nhẹ nhàng. Lãng đãng. Ẩn mật. Mang nhiều hình ảnh của một cõi trời tâm sự. Không ạt ào thác đổ. Mà là những chất chiu đầm thắm. Những nâng niu tận cùng.

TCP không chỉ là nhạc sĩ của tình yêu. Nói đúng ra, tình yêu chỉ là dòng sông để TCP chuyên chở và phản ánh tâm hồn mình. Trong giòng sông đó có phù sa cuộc sống, có bột bèo thân phận, có vắn đục tương lai, có trong veo kỷ niệm.

Từ *Bây Giờ Tháng Mấy*, bài nhạc đầu tay năm mười tám tuổi, cho đến những sáng tác sau đó, TCP đã chọn bước vào âm nhạc bằng đam mê trầm lắng. Không ồn ào. Không vội vã.

... Người về nghe tiếng hát âm vang

Trên vùng tuổi đã đoan

Người về nghe những âm vang

Trên cùng tuổi cưu mang

Người đan hơi thở bên nhau

Dù trời chợt sáng, xin tình chưa nghe muộn màng

(Mua Trên Ngày Tháng Đó)

Ngôn từ đó, là của riêng TCP. Ngay sau mỗi câu hỏi được mở ra, câu trả lời kết đọng. Dưới rục rịch của quên lãng phơi bày, là nhớ nhung khép kín.

... Gom một chút nắng vàng

Hắt lên soi hạnh phúc trên tháng ngày đã qua

Em tìm thấy chút gì –

Có phải chẳng rạn vỡ lên tâm hồn chúng ta?

(Trên Tháng Ngày Đã Qua)

... Đêm nay, bên thêm

Nhìn anh, em khẽ nói: “Ngày mai anh đi rồi,

Anh có buồn gì không?”

Buồn không, hồi người đã đi rồi?

(Mùa Thu Mây Ngàn)

Sâu sắc. Ý nhị. Bởi người ở lại thường buồn hơn kẻ ra đi.

Nhưng với TCP, người ở lại chỉ quan tâm đến nỗi buồn của kẻ ra đi. Thật ân cần. Đơn thuần. Chấp nhận.

Ở đó, là những lấp lánh ngọt ngào của TCP, khi nói về quê hương. Một quê hương muôn trùng xa khuất được thể hiện qua một tiếng gọi “Em!” dịu dàng, cay đắng.

*... Ai chia vật nặng se buồn
Như ta rồi cũng xa nguồn
Làm sao cho em biết tình ta vẫn lấp lánh
trong cội hồn bát ngát?
Làm sao cho em thấu tình ta
như núi biếc, như sông dài, biển rộng?
Xin giữ cho nhau những khoảng đời nhớ mong lung.
Tình là trùng dương sóng vỗ chập chùng.
Mảnh hồn ta nay đã khuất nơi nao,
Đời sầu mấy chuyển thương đau
Mà nữ chôn vội mấy kiếp trùng khơi...*

(Qua Vùng Biển Nhớ)

Ở đó, là những long lanh bất chợt của TCP, khi nói về hạnh phúc. Một hạnh phúc hao gầy, trong hụt hẫng chia ly. Không bao giờ là đón đầu tuyệt vọng, mà là sống cho trọn vẹn với mất mát vây quanh.

*... Lặng nghe muôn cung sầu hắt xuống đời
Một trời tôi thương đau, một trời em mưa mau
Sống buông xuôi theo ngày tháng
Từng thu qua, vời trông theo đã mờ
Lệ rơi trên tim tôi, lệ rơi trên đôi môi
Yêu nhau một thời, xa nhau một đời
Lệ này em nhỏ xuống hồn tôi...*

(Giọt Lệ Cho Ngàn Sau)

Ở đó, là những lặng câm nhỏ máu của TCP, khi nói về tình yêu. Một tình yêu ngầy ngất hương thơm, giữa vô vàn tiếc nuối. Không bao giờ là kêu gào than khóc, mà là tận tụy với đam mê về một thiên đường đã khuất.

*... Thân mang kiếp dã tràng đem đời xe to duyên
Trên bãi cát vàng hão huyền
Chợt nghe lớp sóng xô lên đời mình
Niềm cay đắng
Cuộc tình trên tháng ngày muộn phiền
Còn in vết hằn đời mình
Người ơi hãy ru hồn ta ngủ quên...*

(Kiếp Dã Tràng)

Ở đó, là những chất chiu vơi đầy của TCP, khi nói về cuộc sống. Một cuộc sống miệt mài tu duy cùng muộn phiền thân phận. Những điều TCP sẽ chia không nằm trong lời hát, mà nằm sau những gì lời hát không nói ra.

*... Có những điều tôi muốn nói cùng em
Vẫn vơi vợi trên cao,
Những điều tôi muốn hiểu
Vẫn mù cỗi vực sâu...*

(Thiên Đường Quạnh Hiu)

Dường như ngay khi ý niệm vừa thành hình trong tư tưởng, TCP đã tự chọn cho lời nhạc của mình một định mệnh - Mỗi dòng chữ là một gắn bó với kỷ niệm, dẫu đang phai mờ dần theo thời gian, vẫn không bao giờ tuyệt tích. TCP đặt chữ nghĩa vào âm nhạc như phó thác từng hơi thở sau cùng của tình yêu vào căn phần mặc tưởng.

Mỗi bài hát là một vết hằn thăng hoa lên phiên đời huyền hoặc.

III. Âm Nhạc Của Ngôn Ngữ

Từ bao giờ, khi viết về nhạc phẩm, người ta chỉ thường hay nhắc đến những lời nhạc tiêu biểu của tác giả, rồi sau đó là vài phát biểu đơn sơ về tiết tấu và kỹ thuật hòa âm. Thật là một thiếu sót lớn khi đa số các bài viết về nhạc sĩ đều dành cho phần “lời” nhiều hơn phần “nhạc”.

Bởi ở đó, là nét tuyệt vời và độc đáo nhất của nhạc TCP, nhất là khi TCP tự trình bày những ca khúc của mình - bằng những nốt nhạc chọt vút cao và tắt hẳn, bằng những chữ được hát lại hai lần liên tiếp, bằng những âm thanh rơi từ đỉnh cao vào trầm thấp.

Khi TCP hát “...nỗi muộn phiền ngày tàn *hơi thở*, em thấy không côi đời vô vọng...”⁸, người nghe liền tưởng ra sự chết dần của nhịp sống khi nốt nhạc của hai chữ “*hơi thở*” được hát vút lên cao rồi tắt hẳn trong mong manh của làn *hơi* rung.

Khi TCP hát “...Trên từng thung lũng buồn, từng thung lũng buồn, mùa thu đã đã trở mình trên gót nhỏ diu em đến người...”⁹, người nghe cảm nhận được sự chập chùng của những thung lũng mùa thu đã sống lại dưới gót hài tình yêu bằng lời hát được lặp lại hai lần. Cũng thế, với “... hãy ôm trọn, ôm trọn tuổi xuân, có một lần vui thôi em...”¹⁰, TCP đã dùng sự lặp lại của hai chữ “ôm trọn” để diễn tả thật tuyệt vời, thật trọn vẹn một nhẩn nhủ ân cần về những hạnh phúc mong manh trong cuộc đời mà mỗi chúng ta ít khi tìm thấy.

Khi TCP hát “... rồi niềm vui bay ngang, miền tuổi vàng nắng và gió *cuốn*... lá rơi đầy, tuổi nầy người đâu có hay...”¹¹,

chữ “cuốn” vút cao rồi tắt hẳn - như mất tích, chữ “roi” được hát ngân dài từ nốt nhạc cao xuống nốt nhạc trầm. Dùng âm thanh để diễn tả hình ảnh của chữ nghĩa, đến thế, quả thật là nát ý.

Còn nữa, còn rất nhiều nét tuyệt vời, chất chứa như vậy trong âm nhạc của TCP để làm diệu huyền chữ nghĩa. Từ long lanh rực rỡ của “... Ôi, nỗi dịu dàng nào đã ngời *sáng* trên môi người...”⁹ đến tiếc nuối tịch trầm của “...cuộc tình như con lốc mang theo hồn người vào trùng dương khép *kín* u mê ngàn đời...”¹². Từ chìm sâu tiếng nấc của “... kỷ niệm nào như muốn *khóc*, nên tôi xin một lần được trao hết cho nhau bằng một lần đôi mắt nai tơ...”¹³ cho đến ngọt ngào đón nhận của “... cho tôi xin một lần chân em lại gần, để vòng tay ôm *hết* dung nhan...”¹. TCP đã đưa âm nhạc của ngôn ngữ đi vào một chiều nghệ thuật sâu hơn. Rộng mở hơn. Cô đọng hơn.

VI. Kết

*Thôi, cũng đành như chiếc que diêm một lần lóe lên
Thắp đời em sáng lung linh buồn một cõi riêng...
Thôi, cũng đành như kiếp rong rêu một lần hóa thân
Cuốn về phong kín tim ta một đời chói chang...
Thôi, cũng đành như tấm gương tan mờ phai vết xưa
Xót dùm cho tấm thân ta - ngựa bầy đã xa
Những đêm mơ thấy tan hoang hương tình vừa chớm
Muộn màng...*

(Nhu Chiếc Que Diêm)

Một mình ta đứng nhìn mối tình duyên tan theo

*Nghìn con sóng gào bạc đầu
Nhẹ xô lên dấu chân ghi cuộc tình nhòa trên cát
Lời người nghe đã chợt lạc loài
Trên thân đã tràn tử phận,
Hoài công tháng năm se cát biển Đông...*

(Kiếp Dã Tràng)

Tùng ấy âm thanh. Tùng ấy chữ nghĩa. Nghĩ, cũng đã đủ để TCP nói về mình, về thân phận mình, về tình yêu, hạnh phúc. Đoán suy nào, cũng thiếu. Cát nghĩa nào, cũng thừa.

Giữa một nền âm nhạc Việt Nam hải ngoại chỉ chú tâm đến ca sĩ thay vì nhạc sĩ, chỉ chú tâm đến những bất chước lai căng thay vì triển khai sáng tạo, giọng hát và lối diễn tả của TCP với từng nhạc phẩm của mình là một minh chứng tuyệt vời cho sự kỳ thác trộn vẹn của một linh hồn, của một đời người vào khung trời âm thanh nghệ thuật. Khung trời ấy vốn cô đơn, và hiu quạnh. Nhưng hiu quạnh hơn, cô đơn hơn, là những con người chọn bước âm thầm vào khung trời ấy bằng con tim hiến dâng cho âm nhạc. Và ở lại. Tận tụy. Như thế. Gắn trọn đời mình. Và những sáng tác được ươm mầm và thành hình trong khung trời đó là những que diêm lóe sáng, là những viên cát hiến dâng.

Điều tuyệt vời nhất của nhạc TCP không chỉ nằm ở những lóe sáng đó, những hiến dâng đó. Bởi đó, là những lung linh hữu hạn.

Điều tuyệt vời nhất của nhạc TCP là khi que diêm đã tắt ngúm đi, chiều sâu của màn đêm trong mỗi chúng ta đã được đo lường.

Điều tuyệt vời nhất của nhạc TCP là khi viên cát đã vỡ tan

vào lòng biển bất thình, con tim trong mỗi chúng ta vẫn còn mang âm vang của một đời sóng vỗ, của một trùng dương thâm lặng thiên đường.

Mà đó, là những thanh vọng vô cùng. Những trầm khơi bất tận.

Chú thích:

¹ *Mưa Trên Ngày Tháng Đó*

² *Trên Tháng Ngày Đã Qua*

³ *Mùa Thu Mây Ngàn*

⁴ *Qua Vùng Biển Nhớ*

⁵ *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau*

⁶ *Kiếp Dã Tràng*

⁷ *Thiên Đường Quạnh Hiu*

⁸ *Mất Lệ Cho Người*

⁹ *Như Ngọn Buồn Rơi*

¹⁰ *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên*

¹¹ *Người Về Trên Mây*

¹² *Kiếp Dã Tràng*

¹³ *Lời Cuối*

¹⁴ *Như Chiếc Que Diêm*

Từ Công Phụng Trở Lại

• **Huỳnh Như Phương**

 Trong tuần này, người Sài Gòn đã nghe Từ Công Phụng 40 năm trước được gặp lại ông với 10 Tình khúc đã được phép phổ biến. Những đôi tình nhân năm xưa hẳn sẽ thấy lòng mình chùng xuống, khi nghe người nhạc sĩ tóc đã pha sương hát “*Mất lệ cho người*”: *Mua soi dấu chân em qua cầu. Theo những cánh rong cưu mang niềm đau...*

40 năm bao nhiêu cánh rong đã theo nước chảy dưới cầu. Thời gian, như Từ Công Phụng từng viết, là “*dòng sông trôi đi vô tình mang tất cả, cuộc đời này của người hay tôi?*” Nhưng, âm nhạc sinh ra là để lưu giữ những phút giây hạnh ngộ và làm hồi sinh những cuộc tình đã chết. Người tình nhân ngoài đời nay đã già, duy mối tình trong bài hát của Từ Công Phụng thì vẫn trẻ. Trẻ và hẹn ngày trở lại.

Ca khúc Từ Công Phụng mang hơi hướng của âm nhạc và thơ ca tiền chiến. Các nhạc sĩ trẻ hôm nay hiếm có ai gieo nhạc và đặt lời như ông. Trong cơn hỗn mang và bất an của thời chiến, Từ Công Phụng đã chọn vẻ đẹp cổ điển để biểu hiện tình yêu. Mỗi người chỉ có một thời để yêu và một thời để hát. Nhưng, khi đi hết cõi yêu của mình trong thế giới âm thanh Từ Công Phụng, người ta có thể đạt tới cảm xúc về vĩnh cửu. Bởi, tình yêu là cảnh sắc của một thời mà cũng là của muôn thuở.

Cũng như trong ca khúc của những nhạc sĩ nổi tiếng khác, hình và tiếng của mùa thu, của giọt mưa và nước mắt vẫn trở đi trở lại trong tình khúc Từ Công Phụng. Nhưng với ông, đó là mùa thu khác: “*Mùa thu đã trở mình trên gót nhỏ, dìu em đến người bằng vòng tay nâng niu hạnh phúc...*” Con mưa trong âm nhạc của ông

như rơi xuống từ một cõi nào xa xôi lắm: “*mua như cơn lạc loài rơi xuống tình muộn màng...*” Và cùng với mưa là những giọt lệ: “*lệ này em sẽ khóc ngàn sau*”.

Ca từ của ông ít mang dấu vết cụ thể của thời hiện đại, đến độ, có khi ta thấy như đó là ánh hồi quang từ một tình yêu thấp thoáng ở một chân trời viễn mộng. Nhưng, đó vẫn là những hình ảnh có thật, không phải trừu tượng, không phải giấc mơ mà chính là hình ảnh cuộc tình của mỗi người trong chúng ta phản chiếu trong ca khúc của ông. Thành ra, tình yêu trong âm nhạc Từ Công Phụng là một cái gì phi thời gian tính. Khi tình nhân hỏi bằng quơ; “*Bây giờ tháng mấy rồi hồi em, anh đi tìm màu hoa em cài*”, thì đó là màu hoa vĩnh cửu, có thể đi tìm trong vô tận, nề chi tháng ngày!

Khác với Trịnh Công Sơn và gần với Cung Tiến, nhạc của Từ Công Phụng thường dùng *gamme majeure*. Dù viết nhiều về những mối tình dang dở, nhạc Từ Công Phụng ít dằn vặt, đắm đuối mà nhiều bằng khuâng và thánh thoát. Tình yêu trong nhạc ông đầy những muộn phiền, nhưng không có dấu vết của niềm tuyệt vọng. Nỗi đau, nếu có, đã hóa thân thành “*nỗi dịu dàng nào đã ngời sáng...*”. Sau những hoang mang: “*Đường về ngày mai xa lắm, tương lai chưa vừa tâm hái tay này...*”, nhạc Từ Công Phụng lại an ủi và khích lệ chúng ta: “*rồi mai, có một lần tôi đưa em về trên đỉnh yên bình hiền hòa. Một mùa xuân lên cao, hôn trên làn tóc xòa theo mây trôi bẽnh bồng. Rồi mai, có một lần tôi đưa em, đưa em về miền nắng ấm, những con chim thôi ngủ sau mùa đông lạnh căm, hát lên gọi mùa xuân rạng rỡ, đem mặt trời tô mắt đại tuổi mơ...*”

Một chiều nào, một đêm nào, nghe lại Từ Công Phụng, ta như nghe thấy tuổi trẻ mình lên tiếng. Thật ra, nào phải Từ Công Phụng trở lại. Nhạc tình của ông vẫn ở đây, như đã từ lâu lắm, trên những cánh sao trời, trong những áng mây, trên những dấu rêu xưa mờ dấu chân người. Và trong ngậm ngùi kỷ niệm.

Sàigòn mùa mưa 2008

Với Từ Công Phụng, Những Ngày ở D.C.

• Bích Huyền

Với tôi, hình ảnh Từ Công Phụng là một chàng quần xanh, áo sơ mi trắng rất thu sinh, ôm *guitar* đứng hát trước hàng ngàn thính giả trẻ tuổi của Sài Gòn những năm đầu thập niên 1960's tại khuôn viên Đại Học Văn Khoa.

Bích Huyền, Kim Ái, Từ Công Phụng và bạn hữu. Ảnh: T.L.LH.

Đó là thời đã xa, nhưng gần đây nhất, cách đây hai năm tôi được tiếp xúc với anh ở vùng Hoa Thịnh Đốn. Anh cùng người vợ thương yêu là Jenny đi dự đám cưới cháu Quang Hiển, trưởng nam của Hồng Thủy, cô bạn học Trưng Vương thân nhất của tôi. Chúng tôi cùng ở chung trong ngôi nhà của anh chị Bùi Cửu Viên-Hồng Thủy.

Dáng người anh cao lớn, tính nết từ tốn, nhẹ nhàng như dòng nhạc hiền hòa trong những khúc tình ca Từ Công Phụng. Tôi rất vui khi được nói chuyện về văn học nghệ thuật với anh, nhất là muốn hiểu rõ hơn về những bài hát anh sẽ trình diễn trong “Buổi Chiều Nghe Nhạc Từ Công Phụng” mà một vài ngày sắp tới Hồng Thủy sẽ tổ chức cho anh, lý do là Hồng Thủy “chỉ định” tôi làm MC cho buổi nhạc thính phòng đó.

Thú thật, tôi chỉ quen thuộc và cảm thấy tự nhiên khi ngồi một mình trước chiếc *microphone* nói chuyện về thơ và nhạc với thính giả bốn phương chứ ít khi nào dám nhận lời làm MC. Cho nên rất ngại ngùng... nhất là tôi được biết khán giả tham dự đều là những người yêu văn nghệ, có trình độ thưởng thức cao. Nhưng rồi buổi trình diễn có một khí hậu rất êm đềm với đối tượng khách rất thanh lịch đã khiến tôi khá thoải mái và tự tin để làm tròn nhiệm vụ.

Sau buổi trình diễn nhạc, anh chị Từ Công Phụng như gần gũi với tôi hơn. Anh nhắc đến vài ba lần chuyện anh lấy làm thích thú là đã nói nhiều câu trêu chọc tôi trước khán giả và được tôi đối đáp lại khá bén nhạy. Bỗng dưng tôi muốn có DVD để xem lại buổi trình diễn này. Tôi không nhớ rõ mình đã nói gì với anh Từ Công Phụng, chỉ biết là khán giả vỗ tay và tiếng cười vang lên khắp nơi.

Thực ra theo chương trình, phần trình diễn của nhạc sĩ chỉ là một mình nhạc sĩ vừa hát vừa giới thiệu bài hát, và nói về lý do, hoàn cảnh bài hát ra đời. Thế nhưng sau vài ba bài, tôi thấy anh có vẻ hơi mệt—vì vừa trải qua một ca mỗ—không khí hơi chùng xuống, nên tôi đã phải... giả vờ cầm một bông hoa ra tặng để hỏi một vài câu liên quan tới

ca khúc anh sắp trình bày. Bởi vì nếu cứ để anh...vừa nói vừa hát trên mười bài thì không khí sẽ đơn điệu và chắc là anh không kham nổi.

Tôi vốn là người yêu nhạc Từ Công Phụng. Tôi cũng yêu những bài hát Từ Công Phụng phổ nhạc vào thơ Du Tử Lê. Anh đã tìm được những âm thanh nốt nhạc thật đẹp đặt vào lời thơ tự nhiên đến độ không phân biệt đâu là thơ đâu là nhạc. Thơ và nhạc đã quyện vào nhau làm một.

Nhớ những buổi tối trời Sài Gòn mưa tầm tã, Phạm Anh Dũng, em tôi từ nội trú Y Khoa về nhà. Hai chị em đàn hát tới khuya. Tôi hay hát nhạc Từ Công Phụng trong lúc Dũng đệm đàn, cho nên trải qua bao năm tháng trăm luan với thế sự, nhạc Từ Công Phụng ở trong tôi chẳng hề phai pha...

Và tôi nhớ đã giới thiệu những bài hát của Từ Công Phụng khá dễ dàng, thoải mái:

“Một bài hát của Từ Công Phụng có lời đẹp tựa như thơ; vang, đẹp nhưng mà buồn lắm. Bài hát nói về một cuộc từ ly nào nùng:

Dù một khoảnh khắc sớm phai tàn

Và lệ em ngấn trên mi nhạt

Đôi mắt em rất buồn

Đôi chúng ta rất buồn

Vàng câu tình cũ gửi vời theo đời

Đó là **Mắt Lệ Cho Người**, chúng ta hãy cùng nghe với giọng hát Anh Cường”

Hay bài **Như Chiếc Que Diêm**:

Thôi cũng đành một kiếp trăm năm

*cũng đành một thoáng chiêm bao
cũng đành một kiếp phong ba*

“Thưa quý vị và các bạn, “Thôi cũng đành...”, câu hát nghe mới tội nghiệp làm sao, như một tiếng thở dài vậy!

Mời quý vị và các bạn nghe Bích Định hát cho chúng ta nghe bài hát về câu chuyện... “Thôi cũng đành” ấy trong ca khúc **Như Chiếc Que Diêm** của Từ Công Phụng.”

Hay bài **Trên Ngọn Tình Sầu**:

“**Trên Ngọn Tình Sầu** là tên một bài hát Từ Công Phụng phổ nhạc vào thơ Du Tử Lê. Có thể nói đây là một cuộc hôn phối của nhạc và thơ, đẹp tuyệt vời! Lời thơ quyện vào nhạc. Nhạc chấp cánh cho thơ. Rồi thơ và nhạc cùng bay cao, bay xa..., và còn đọng lại mãi trong lòng người.

Hiếu Thuận sẽ hát cho chúng ta nghe, bây giờ...” Hay bài **Còn Một Buổi Chiều**:

“Đường Thi có hai câu thơ ngắn thôi, nhưng thật súc tích:

*“Thu là chiều của năm
Chiều là thu của ngày”*

Dù trong một ngày vui nhất của chúng ta thì chiều vẫn là dấu hiệu của một ngày vui sắp hết.

*Ôi nắng vàng sao mà nhớ nhung
Có ai đàn lẻ để to chừng
Có ai tiễn biệt nơi xa ấy
Xui bước chân đây lống ngại ngừng*

Chúng ta hãy cùng nhau thưởng thức ca khúc **Còn Một Buổi Chiều** của Từ Công Phụng, các bạn nhé!”

Và Lời Cuối:

“Không biết vì tình đẹp nên buồn hay là vì tình buồn nên đẹp? Bây giờ Bích Huyền mời Minh Trần lên đây trả lời câu hỏi ấy. Vâng, Minh Trần sẽ hát cho chúng ta nghe **Lời Cuối**, một tình khúc tạ từ của Từ Công Phụng.”

Và... **Người Về Trên Mây**. Lần này tôi giới thiệu hơi dài dòng vì có... liên hệ thực tế.

“Bây giờ là Mùa Thu, Bích Huyền rất hạnh phúc ngồi trong xe ngắm nhìn sắc lá thu nơi đây.

Chúc mừng quý vị và các bạn đã được sống trên mảnh đất tự do của xứ sở này mà Bích Huyền muốn gọi là quê hương thứ hai của người Việt tỵ nạn.

Trong thơ nhạc của chúng ta có rất nhiều bài thơ, bài hát viết về mùa thu. Với Từ Công Phụng, mùa thu trong những ca khúc của ông, là hình ảnh những chiếc lá vàng rơi nhợt, hình ảnh mây thu lãng đãng...

Vâng, mùa thu là một cái gì đó xa xôi, kín đáo, bình dị nhưng rất mênh mông nên thu bao giờ cũng là kỷ niệm. Nhất là kỷ niệm về một người yêu dấu.

Người Về Trên Mây, một ca khúc thấp thoáng hình ảnh người yêu và mùa thu, Bích Huyền mời quý vị và các bạn cùng nghe, đặc biệt qua một giọng hát trẻ trung mà từ này giờ quý vị và các bạn đã thưởng thức tiếng đàn dương cầm thánh thót qua nhạc đệm trong từng bài hát...

Đó là Bùi Quang Hiến, trưởng nam của Trưởng ban tổ chức nhạc thánh phòng chiều nay: Hồng Thủy cô bạn học thương yêu nhất của tôi từ thời học Trung Vương»

Và bài hát cuối của chương trình, **Tình Tự Mùa Xuân**:

“Mùa xuân của chúng sẽ mất đi rất nhiều vẻ đẹp, thiếu đi rất nhiều hân hoan nếu ở một nơi nào đó không có tuổi trẻ, không có tình yêu. Chúng ta hãy nghe một khúc nhạc xuân của Từ Công Phụng: **Tình Tự Mùa Xuân**, để sống lại cái thời mà *“Lúc nào anh cũng nghe ra nhạc ở dưới gót chân em...”*”

Với bài hát cuối khép lại “chiều nhạc Từ Công Phụng”, Bích Huyền gửi lời chào:

“Em hãy đến với anh để cùng nhau nghe thời gian lướt qua, mùa xuân khê sang. Chùng như không gian đang suối ấm giọt tình nồng” rất nhẹ nhàng, lãng mạn trong bước đi của thời gian. Xin cảm ơn Hiếu Tâm và Hiếu Thuận hát thật tuyệt vời, đã mang đến cho tôi cảm nhận này.

Trong ý tưởng ấy, Bích Huyền xin được khép lại chiều nhạc Từ Công Phụng nơi đây, và Bích Huyền xin lưu luyến chia tay...”

Thế nhưng tôi vẫn chưa “chia tay” được vì mọi người còn... lưu luyến. Cho nên phải đứng lại khoảng mười phút để trả lời câu hỏi của một số người và giới thiệu hai vợ chồng nhạc sĩ Trần Quảng Nam-Tú Minh bắt nguồn từ San José đến.

Có người “khen” MC hay quá, và còn dùng cả hai chữ “tuyệt vời” nữa. Có người nói mong tôi có một ngày không xa trở lại DC để giới thiệu một chương trình nhạc thánh phòng khác. Tôi cũng thú thật đây là lần đầu tiên và có lẽ cũng là lần cuối, vì tôi cảm thấy mình chỉ thích hợp với... chiếc *microphone* trong phòng thu âm mà thôi! Chính không khí ấm áp, thân tình nhưng không kém trang trọng, chính phong cách nghe nhạc của giới yêu nhạc vùng Thủ đô và nhất là tâm hồn giản dị của nhạc sĩ Từ Công Phụng đã giúp tôi tự tin, làm tròn

vai trò dẫn dắt chương trình mà Hồng Thủy giao phó. Hơn thế nữa, anh Dương Ngọc Hoán, một đồng nghiệp của tôi cùng đài VOA đã lấy cả... năm phút trong phần giới thiệu nhạc sĩ Từ Công Phụng để giới thiệu về MC, một chuyện hình như... chưa hề xảy ra trong các buổi trình diễn nhạc thính phòng mà tôi từng tham dự, khiến lòng tôi thật phần khích để cố gắng làm tròn vai trò của mình...

Có một lần Jenny báo tin sẽ về đây ăn Tết cùng với Hội Cựu Sinh Viên Quốc Gia Hành Chánh, và ngỏ ý mời tôi sang Oregon vào tháng 5/2009 là dịp anh Từ Công Phụng dự tính sẽ tổ chức một buổi nhạc thính phòng. Thế nhưng không may là anh Từ Công Phụng lại ngã bệnh vào thời điểm ấy.

Thế nhưng... cảm ơn Trời, người nhạc sĩ tài hoa đáng mến ấy đã vượt qua mọi thử thách để chống lại cơn bạo bệnh và vẫn tiếp tục sáng tác để lại cho đời những tác phẩm giá trị, và còn tiếp tục hát cho chúng ta nghe những khúc nhạc tình muôn thuở...

Cali, tháng 7/2011

Thâm Trầm Để Xa Cuộc Đời Này

• Linh Vũ

Tôi không biết phải bắt đầu từ thời gian nào có sự quen biết với Nhạc Sĩ Từ Công Phụng, nhưng có một điều tôi biết chắc chắn là từ cái duyên văn nghệ. Nói đến chữ “Duyên” tôi chợt nhớ đến những năm cuối thập niên 60 với nhạc phẩm “Bây Giờ Tháng Mấy” đã làm bọn sinh viên chúng tôi ca ngêu ngao như một phong trào, cũng giống như thơ Nguyên Sa ngập đầy trên sách vở, có lẽ hai tâm hồn lớn gặp nhau trong một góc nhìn, trách móc vu vơ trong tình yêu. Nguyên Sa trong niềm lo lắng *“Không có anh lấy ai đưa em đi học về? Lấy ai viết thư cho em mang vào lớp học? Ai lau mắt cho em ngồi khóc? Ai đưa em đi chơi trong chiều mưa...v.v.* Còn Nhạc Sĩ Từ Công Phụng thì bằng khuâng, trách móc nhẹ nhàng đầy tình tự *“Bây giờ tháng mấy rồi hồi em? Lênh đênh ngàn mây trôi êm đêm, Chiều nay nếu em đừng hờn dỗi, Trách nhau một lời thôi, tâm hồn mình đâu lẽ đôi... hay Mai đây ai đưa em đi về, mưa giăng chiều nắng tàn... Em ơi thôi đừng hờn anh nữa... Để mùa đông buốt giá bỏ vai mềm...* Ngày đó tuổi chúng tôi bắt đầu chớm nụ tình yêu, cho nên bất kỳ câu thơ hay nhạc phẩm nào nói về yêu thương rất dễ rót vào lòng chúng tôi một cách nhẹ nhàng tha thiết. Ngày đó tôi biết Nhạc Sĩ Từ Công Phụng trên *radio*. Mãi đến ngày định cư tại Hoa Kỳ tôi mới thật sự “quen” và “biết” Nhạc Sĩ Từ Công Phụng như một người anh trong gia đình và một người bạn trong vòm trời văn nghệ. Anh lớn hơn tôi khoảng

ba bốn tuổi, sống cách nhau không xa lắm, chúng tôi có nhiều dịp gặp gỡ, hàn huyên trà dư tửu hậu rất thú vị trong những dịp cuối tuần. Tôi nghĩ, đó phải chăng là cái “duyên” để hôm nay có dịp nói về anh.

Có một kỷ niệm làm tôi nhớ mãi, một ngày của mùa lễ Trung Thu tôi ghé thăm anh, được chị Kim Ái (phu nhân NSTCP) đãi cho ăn bánh Trung Thu và uống trà thơm đặc biệt. Hôm đó anh hát cho tôi nghe một ca khúc mà anh vừa sáng tác với một chiếc dương cầm bạc màu và giọng ca trầm ấm. Tôi im lặng lắng nghe, không ngờ đó là bài thơ của tôi mà anh đã phổ nhạc. *Sóng như có lần như vội vã... cầm tay em ngây dại quá đi thôi .hay Hãy nhặt dùm anh những chiếc vỏ sò, còn in dấu chân em thời con gái...* hãy giữ dùm anh đèn khuya con phố Nha Trang buồn nghe đàng tách cà phê... Anh hát như nói lên kỷ niệm chính mình, tôi lặng người trong niềm xúc động, anh dành cho tôi một sự ngạc nhiên, vì từ ngày quen biết, tôi chưa bao giờ ngờ ý nhờ anh phổ thơ của tôi thành nhạc. Trong nghệ thuật, tôi là người luôn tôn trọng cảm xúc của người nghệ sĩ vì nghệ thuật mà cưỡng ép thì tác phẩm sẽ vô hồn. Dầu sao tôi cũng cảm ơn anh đã chấp cánh cho thơ tôi bay lên, mặc dù chỉ la đà trên ngọn cỏ, nhưng tôi rất yêu thích, trân quý nó vì đó là tình cảm anh dành cho tôi, cũng như đã khơi lại trong tôi một trời dĩ vãng. Mỗi lần nghe anh trình diễn bản nhạc đó, tôi có cảm tưởng như đang đi về miền biển cát Nha Trang, có thông reo, có tiếng sóng vỗ bờ ngày chia cách. Nha Trang với tôi là một người tình. Tuy là kỷ niệm đơn sơ thời sách vở, nhưng trong nhạc phẩm “Mắt Em Buồn” anh đã cho tôi sống lại những rung cảm của tuổi thơ, một thời biết yêu, biết nhớ, biết buồn.

Nói đến Nhạc Sĩ Từ Công Phụng và những nhạc phẩm của anh thì quá nhiều, chỉ cần một *click* trên *Net* thì ra cả trăm bài viết về người nhạc sĩ tài danh này. Cho nên, tôi có viết nhiều về anh cũng bằng thừa và nếu không nói gì nhau thì thật là thất lễ trong tình

bằng hữu. Gắn gũi anh, tôi nhận ra anh là người rất thâm trầm, thâm trầm để xa *cuộc đời này, sẽ không còn ngàn kiếp truân chuyên và hết nhân duyên...* còn thật thà, thì đến độ anh không cần phải che giấu điều gì “có sao nói vậy” anh quan niệm sự thật vẫn là sự thật không thể nào thay đổi, chính điều này anh đã được nhiều người quý mến.

Cùng lối sống “thâm trầm” này mà anh không chịu thổ lộ chứng bệnh hiểm nghèo của mình cho bạn bè chia xẻ. Tôi quen biết anh khá lâu nhưng không biết anh có căn bệnh nặng, mãi đến ngày anh từ bệnh viện trở về sau cuộc giải phẫu túi mật và chạy *chemo*. Tính anh ít nói, không chịu thổ lộ những riêng tư với ai cho nên Từ Công Phụng trong con mắt mọi người vẫn là ca nhạc sĩ khỏe mạnh với những bản tình ca bất hủ. Tôi hâm mộ anh với dòng nhạc trữ tình đầy lãng mạn, tôi thích nhạc của anh vì trong lời ca mang nhiều hình ảnh và phảng phất nhiều kỷ niệm trong tôi. Có lẽ những người nghệ sĩ thường có những khúc quanh giống nhau trên dòng sông tình cảm, lúc thì hạnh phúc da diết, lúc buồn đau như dao cắt. Thơ hay nhạc chính là cây cọ để vẽ lại bức tranh đời thường nhiều màu sắc, nhạc có thể là một lăng kính cho mọi người tìm hình ảnh của mình trong đó. Với tôi, nhạc Từ Công Phụng đã soi tôi trong tấm kính có trăm ngàn kỷ niệm.

Có lần anh nói: *Tình ca như giòng sông hiền hòa chảy hoài từ ngàn kiếp, đó là thú hạnh phúc bất gặp trong buổi sáng nắng dầy chan hòa, có bông hoa nở rộ và chim muông ngời ca một ngày mới bắt đầu bằng nụ hôn nồng ấm của đôi tình nhân.....* Quả là một nhạc sĩ tài ba với những bài tình ca bất hủ, một chiếc lá, một dòng sông, một giọt nắng, chính là một bàn tay nâng niu hạnh phúc trong tình yêu của nhạc sĩ Từ Công Phụng. Những dòng nhạc của anh là một khúc sông, là con đường đi đến thế giới êm đềm, chỉ có hoa, có mây nước mênh mông. Cho nên ngay cả trong khổ đau anh cũng

cổ thấp lên một que diêm hy vọng, hồi hả giữ lấy một chút gì đó dù là quá mong manh. *Tình ta sớm muộn gì cũng hấp hối, rót cho đầy hôn nhau, đắp cho đầy đời nhau, những men nồng tình sâu rã rồi...* Nhưng có lúc người nhạc sĩ cũng rã rời thốt lên lời mời nản. Đúng vậy, cuộc đời không khác gì chiếc que diêm, loé lên chưa đủ sáng rồi sau đó bỏ lại cả một vùng trời đen tối. Tình yêu có lúc cũng chấp cánh bay xa, bỏ lại những phụ phàng, đau khổ. Mặc dù đi vắng đã xa tít mù khơi, nhưng với tâm tình người nghệ sĩ sẽ là một ký ức đầy ắp nhớ thương, nuối tiếc. *Mua soi dấu chân em qua cầu. Theo những cánh rong trôi trên niềm đau. Lời nào yêu hết trái tim buồn. Lời nào yêu hết trái tim buồn. Xin giữ trong mắt lệ...*

Nhạc sĩ Từ Công Phụng sinh ra nơi vùng biển cát cho nên trong nhạc của anh có phảng phất chút nắng gió, chút cát vàng, biển xanh, chút gió chiều man mác. *Thân mang kiếp dã tràng đem đời xe to duyên, trên bãi cát vàng hão huyền, chợt nghe lớp sóng xô lên đời mình nhiều cay đắng, cuộc tình trên tháng ngày muộn phiền.....*(*Kiếp Dã Tràng*). Quê hương anh với biển cát hữu tình đã cho anh niềm rung động, đã kết hợp thành những nốt nhạc trên từng cung bậc thăng trầm, đã tạo thành một Từ Công Phụng với những bài tình ca bất hủ theo dòng đời nổi trôi của anh. Dù có ngàn dặm quê hương xa cách, con tim anh vẫn nghe được những tiếng sóng vỗ bờ với muôn lời thổn thức, anh viết về chốn xưa” *Như cánh chim bay giữa vùng biển nhớ mênh mông, Người về đây nghe sóng vỗ bên bờ, Người về như chim xoải cánh cô đơn, Bay hoài trong giấc mơ tan, Mù vắng bên bờ xót xa tình xưa....*(*Qua Vùng Biển Nhớ*).

Có lần tôi hỏi anh về tình yêu trong những ca khúc, anh nói: *Tình ca là con đường tôi chọn và cuu mang một đời*, dù tôi có chứng gian cho cuộc tình không thực, nhưng ít ra tôi cũng mang đến một chút hạnh phúc nhỏ nhoi, một chút kỷ niệm khó phai mờ cho những kẻ tình nhân của một thời yêu thương say đắm... Mặc dù anh nói đó chỉ là hư cấu, nhưng tôi nghĩ thế nào cũng vương

víu chút tình cảm riêng tư từ trái tim chứa đầy vui buồn lẫn lộn. Như trong bài “Giận Hờn” tôi thích nhất bốn câu mở đầu bản nhạc *Em hờn anh đáng buồn như liễu rũ, em không nhìn trời sáng hoá thành đêm, và không nói vàng son thành tượng đá, em quay mình tượng đá cũng buồn theo....* Trong nhạc Từ Công Phụng từng câu, từng chữ đều mang một triết lý của cuộc đời sâu sắc. Phải thật thoải mái, lắng đọng tâm tư mới nhìn thấy được những nỗi đau, những hạnh phúc, những tha thiết, những giọt lệ rơi xuống âm thầm trong trái tim cho tình yêu, cho thân phận. Trong nhạc phẩm tình yêu Từ Công Phụng có lãng mạn, có say đắm, có chia tay trong lặng lẽ trong khổ đau cùng cực, có trái tim như vỡ ra từng mảnh. Nhưng với nhạc sĩ Từ Công Phụng, tình yêu không hóa ra hận thù mà chỉ vu vơ hờn trách. Trong “Mất Lệ Cho Người” anh chỉ đứng nhìn trong tĩnh lặng để suy tư, phảng phất một chút gì như sám hối. *Mưa soi dấu chân em qua cầu theo những cánh rong trôi mang niềm đau / Thời nào yêu hết trái tim buồn / Lối nào yêu hết trái tim buồn / Xin giữ trong mắt lệ, xin giữ trong mắt lệ / Nhòa theo từng gót chân người xa vời... hay Xin hãy cho tôi tạ tình, khi em đã đi qua khoảng đời tôi / Dù một khoảnh khắc sớm phai tàn và lệ em rơi trên môi nhạt...* Tôi thích những âm giai nhẹ nhàng như những bước chân lững lờ của một người mang buồn qua phố, hay một tình cò của buổi chiều mưa nào đó, ngồi trong quán nhỏ với tách cà phê, lắng nghe âm giọng Đô thứ trầm ấm của “Mất Lệ Cho Người” thì còn gì tuyệt vời cho bằng.

Tôi thường tâm sự với anh, cuộc sống nếu thiếu tình yêu không phải là sống mà chỉ là sự tồn tại, không thể sống thiếu tình yêu vì con người sinh ra có một tâm hồn để yêu (M.Gorki) cho nên dù trong nhạc Từ Công Phụng có nén lại một chút gì đó trong cõi thâm trầm, thì cánh cửa phía sau của thân phận vẫn ngân vang những lời kêu thống thiết. Mặc dù tình yêu không hoàn hảo, sự tinh nhạy của một nghệ sĩ, một sơn phết bùa ngải hay khoan

dung của một người độ lượng, thì cũng không che hết nỗi khổ đau hay niềm hạnh phúc trong tình yêu. Thế mà nhạc sĩ Từ Công Phụng đã tìm ra một tình yêu vĩnh cửu, hãy lắng đọng tâm tư để nghe anh tâm sự *“Nếu có điều gì vĩnh cửu được thì em ơi đó là tình yêu chúng ta/ Bờ môi ngoan, hương tóc rũ vai mềm, từng ngày dài hôn anh mãi tương tư... Phải chăng đó chính là câu trả lời! Tôi đã nhiều lần ngân nga ca khúc đó như một điều tin tưởng... Nếu có điều gì vĩnh cửu được thì em ơi đó là tình yêu chúng ta... Tôi ca “Mãi Mãi Bên Em” trong lúc vui lẫn lúc buồn, nhiều khi tự phân vân, có phải tình yêu thật sự là điều vĩnh cửu? như nhạc sĩ Từ Công Phụng nghĩ không? Có nhiều thứ trên cõi đời này tồn tại mãi như mặt trời, quả đất hay tình yêu? Nhưng tình yêu cũng tan biến theo thời gian, dù có thủy chung hay chân tình đến độ nào khi chúng ta chết đi thì tình yêu cũng vĩnh viễn ra đi, chỉ có những giây phút sống trong tình yêu có lẽ mới là vĩnh cửu. Chị Kim Ái phu nhân của anh thật là người hạnh phúc. Nhiều khi nhạc sĩ Từ Công Phụng phải hối hả, phải nói với người yêu rằng: *Mở cửa hôn em vào trong đó rong chơi, em có thấy tình anh ngát hương hoa / Ngây ngất mãi một đời vì em thôi / Đôi khi có những mùa giông bão qua đây, em thấy đời là những hư hao / Nay em đừng dấu muện phiền trong mắt sâu, đừng dấu bàn tay trong tóc mây / Hãy tựa đầu lên vai anh, em sẽ thấy mùa xuân về rất nhẹ, từ trái tim anh nồng nàn yêu em....* Đó là nguồn hạnh phúc, đừng đợi chờ hãy nắm bắt, thời gian sẽ trôi qua mau, chỉ có tình yêu mới xóa hết khổ đau và thăng hoa cuộc sống.*

Có lần ghé thăm anh, thấy anh đội chiếc mũ rộng vành trên đầu, với chiếc đàn *guitar* ngân nga một bản nhạc, tôi có cảm tưởng như anh đang sống trong thế giới chỉ có âm thanh và những xúc cảm lai láng. Có hôm anh vẫn còn bệnh, nhưng vẫn ôm đàn hát cho chúng tôi nghe một ca khúc mà chúng tôi yêu thích của thập niên 60. Anh hát như rót vào lòng tôi trăm ngàn kỷ

niệm của thời chinh chiến. Những người Mẹ tiễn con lên đường không hẹn ngày trở lại. *Me thương cho con tù phạm làm người đưa nhau đi một sớm về trời tìm lời ru mẹ thôi cũng nguôi. Ôi ! thương cho me một sớm mùa Đông nghe tin con từ cuối trời mong lá lấp dấu chân con không còn.* (Mòn Mỏi).

Hôm nay, chương trình 50 năm tình ca Từ Công Phụng, tôi lại có cái duyên được góp một bàn tay trong *show* nhạc của anh tại thành phố Portland, Oregon trong tinh thần văn nghệ. Đồi lần trước đây tôi đã hợp tác với anh trong vài chương trình ca nhạc, tôi nhìn thấy anh quả là một nhạc sĩ được nhiều người hâm mộ và quý mến. Điều thương quý đó không chỉ những giọng nhạc trữ tình độc đáo của một nghệ sĩ tài danh, mà tính tình hiền từ và bản chất hài hòa của anh đã để lại trong lòng mọi người một cảm tình đặc biệt, một sự thương mến sau hơn 50 năm trong vòm trời âm nhạc.

Trong tình bạn lâu năm, tôi rất quý mến Nhạc Sĩ Từ Công Phụng qua sự thẳng thắn của anh. Anh không bẻ cong nốt nhạc vì chút quyền lợi, luôn trung thành với trái tim đầy nghệ sĩ của mình. Trong một cuộc phỏng vấn của nhiều tờ báo trong nước nhân dịp anh về thăm quê hương và trình diễn một *show* nhạc với lời mời của thân hữu. Anh nói. *“Phòng trà Văn Nghệ mời tôi hát, nhưng không có nghĩa là độc quyền. Trước giờ tôi vẫn độc lập không muốn lệ thuộc vào ai cả. Âm nhạc mà bị lệ thuộc thì không còn cái đẹp của nó nữa...”* v.v. Vàng, anh sống với nghệ thuật, với con tim của một người Nhạc Sĩ chân chính, anh sẽ mãi là Từ Công Phụng trong lòng mọi người thương mến. Cảm ơn người nhạc sĩ tài hoa đã hiến tặng cho đời những bản tình ca muọt mà, những bông hoa hạnh phúc cũng như những đắng cay của một đời sáng tác. Chúc anh sức khỏe và nhiều sáng tác mới.

Bố Đau Nặng

• Linh Trang

Nhặt mảnh giấy cuối cùng trên bàn bỏ vào giỏ rác trước khi bước ra khỏi văn phòng sau một ngày làm việc mệt mỏi thì tiếng điện thoại di động vang lên khúc nhạc gọi. Áp điện thoại vào tai, tôi nghe tiếng mẹ tôi bên kia đầu dây: Trang, Bố đau nặng, vào ra nhà thương ba ngày nay. Mẹ lo lắm mà gọi điện thoại cho con không biết bao nhiêu lần mà con không bốc. Mẹ nghĩ là con không có trong Town hay con quá bận rộn công việc không có thì giờ gọi lại cho Mẹ. Tôi giật mình. Sao bố tôi đau nặng mà tôi không biết. Mấy ngày nay tôi bận gì mà không gọi về nhà thăm bố mẹ? Tôi tệ thật. Tôi chống chế với mẹ: “Mấy hôm nay con bận bù đầu trong mùa thuế má, thì giờ còn lại thì đón đưa hai đứa con của con đi học, rồi chuyện này chuyện kia, bù đầu mẹ ơi. Con xin lỗi mẹ. Mà Bố đau gì vậy Mẹ? Bên kia tiếng mẹ tôi nói vừa mới về tới nhà 7 giờ sáng hôm nay. Tối hôm qua đưa bố vào *emergency*, bác sĩ loay hoay tìm hoài suốt đêm qua mà vẫn chưa biết kết quả là bệnh gì. Qua hình chụp *Catscan* họ nghi ngờ là bệnh ung thư có thể tái phát và di căn vào gan. Phải chờ bác sĩ chuyên môn vào sáng nay mới biết kết quả đích xác. Tôi bàng hoàng khi nghe mẹ tôi khóc.

Ba năm trước, bố tôi bị những tế bào ung thư âm thầm tập hợp nhau thành những khối u nhỏ trong mật (*Gallbladder*), đang đợi thời điểm tốt để bung ra và tấn công vào cơ thể của bố tôi. Nhưng chưa kịp hành động thì đã bị bác sĩ khám phá và cắt bỏ đi. Tôi có

nghe bố nói trước kia nếu sau năm năm không thấy có biến động gì xảy ra thì hy vọng bố thoát khỏi bệnh ung thư. Tôi thầm mong là bệnh ung thư không trở lại với bố tôi để ông được bình thản sống những năm tháng còn lại trong đời ông.

Đôi khi trong đời sống, những niềm mơ ước thường bị phản bội và mang đến cho chúng ta những điều ngược lại. Tin bố tôi bị ung thư tràn ngập lá gan của ông đến thời kỳ thứ tư (thời kỳ cuối) làm tôi chết lặng. Tiếng khóc nức nở của mẹ làm chùng lòng tôi khiến tôi không biết phải làm cách nào để an ủi bà khi chính tôi cũng không giữ được những giọt nước mắt bắt đầu lăn xuống đôi má. Tôi yêu bố mẹ tôi lắm, nhất là mẹ tôi. Từ khi khôn lớn cho đến bây giờ tôi thấy dường như bà gặp nhiều bất hạnh hơn là may mắn, nhưng bà vẫn âm thầm chịu đựng, tận tảo nuôi nấng đàn con khôn lớn theo giòng đời nổi trôi. Bố tôi là người rất tế nhị. Lúc nào cũng cố gắng làm cho mẹ tôi vui. Nếu không có ông, chắc mẹ tôi điên vì lũ trẻ chúng tôi.

Bệnh ung thư là căn bệnh thời thượng, có rất nhiều loại ung thư mà y khoa bây giờ chưa thể chế ngự được. Tôi nghĩ đến một mai nếu ung thư không nhường bước và bố tôi không còn nữa thì mẹ tôi sẽ ra sao. Có thể mẹ tôi sẽ âm thầm lặng lẽ chết theo ngày tháng trong tình yêu của bố dành cho mẹ và nhất là trong những chuỗi âm thanh dấy lên trong tiềm thức sẽ gọi lại rất nhiều kỷ niệm khó nguôi ngoai trong lòng mẹ. Từ ngày có bố về, lúc nào mẹ cũng thấy bóng dáng hạnh phúc bên cạnh bố. Khi bố đi rồi, đời mẹ sẽ ra sao. Tôi loay hoay và hoang mang mãi về những ý nghĩ này. Lũ kỷ niệm đang lần lượt kéo nhau về trong ký ức của tôi. Ngày ấy khi gia đình chúng tôi kéo nhau về định cư ở thành phố Portland, Oregon, bố tôi phải ở lại Des Moines Iowa thêm hai tháng để học hết chương trình hai năm về *graphic design*. Đến Portland, mẹ tôi chỉ còn vốn vụn \$500.00 mà phải xoay xở làm sao cho 10 anh em chúng tôi đủ ăn đủ mặc và ung dung đến

trường học như những đứa trẻ khác. Hồi còn sinh tiền bác nhiếp ảnh gia Trần Cao Linh gọi chúng tôi là 10 cái tẩu há mồm mỗi lần bác từ Olympia, WA xuống thăm gia đình chúng tôi.

Bố tôi là người rất điềm đạm, trong bất cứ trường hợp nào xảy ra dù căng thẳng đến đâu, tôi chưa hề thấy ông tỏ ra hốt hoảng mặc dù tôi biết trong thâm tâm ông rất lo lắng, ngược lại mẹ tôi thì hốt hoảng, bồn chồn, đi đứng không yên. Có lẽ vì vậy mà chuyện gì mẹ tôi cũng ôm đồm, lo lắng và buồn đến nẫu người. Bố tôi luôn luôn khuyên bảo chúng tôi cố gắng khép mình trong hoàn cảnh khó khăn, và ông nói trong tương lai gia đình chúng ta không eo hẹp mãi như bây giờ. Bố mẹ tôi có 10 người con, bốn trai, và sáu gái. Mười anh em chúng tôi cùng bố mẹ sống trong một căn nhà ba phòng. Bố mẹ tôi chiếm một phòng với 3 đứa em nhỏ Yến, Huy và Đoan, Nhà chỉ có một buồng tắm duy nhất mà lại nằm trong phòng của bố mẹ, nên mỗi buổi sáng chúng tôi thúc dẩy xếp hàng đợi đến lượt. Những lúc thấy chúng tôi tranh dành nhau cái *toilet* bố tôi dịu dàng nói : các con cố gắng chờ một chút, không trễ học đâu, bố chờ tụi con mà! Bố có nụ cười rất hiền mà tôi thấy dường như lúc nào nụ cười ấy cũng hóa giải được những khó khăn xảy ra trong cuộc sống, và làm dịu đi những cơn thịnh nộ giữa anh chị em chúng tôi. Trong sáu chị em gái, tôi là chị lớn. Tôi có một ông anh cả, lúc nào cũng thấy nét nhăn nhó trên khuôn mặt. Gặp bất cứ chuyện gì hơi khó khăn là anh ấy không sao giải quyết được, lúc nào cũng má ơi, hoặc bố ơi. Anh ấy hiền nhưng cục tính, nói đùa với anh, anh tưởng thật, anh *take serious* nhiều lúc không đúng, nên chúng tôi thường gọi anh ấy là *anh hai tổ!* Tuy nhiên mẹ rất thương anh ấy vì anh là con cả. Trong những bữa cơm gia đình, tôi để ý thấy lúc nào bố mẹ tôi cũng ăn uống dè chừng vì phải để dành cho các con ăn no.

Ở cái tuổi đang lớn theo đà phát triển, chúng tôi ăn rất nhiều, nên mẹ tôi nảy ra ý mở một cái nhà hàng nho nhỏ, nói quán ăn

thì đúng hơn để khi chúng tôi đi học về hay đi sinh hoạt về thì có ngay cái bếp để phục vụ các đồng chí đồng đảng ở tuổi dậy thì. Bố tôi thì mở một cái nhà in nhỏ nhận mọi dịch vụ về ấn loát theo đúng ngành nghề của ông. Thỉnh thoảng ông được mời đi trình diễn âm nhạc đó đây khắp các nơi trên thế giới chỗ nào có đông đảo cộng đồng người Việt. Ông vẫn thường nói với tôi: “Âm nhạc không nuôi sống bố, nhưng âm nhạc là niềm đam mê của bố, nên bố không thể thiếu nó được.

Rồi dòng đời trôi qua, trôi qua. Anh em chúng tôi lớn lên với thời gian. Tôi và anh tôi bước lên đại học, các em tôi cũng lần lượt bước lên Đại học rồi ra trường, rồi, lập gia đình mỗi người một ngả, những đứa con đã rời khỏi tổ ấm căn nhà trở nên hoang vắng vì chỉ còn hai ông bà. Có còn chăng là những tiếng lao xao của đàn con đùa giỡn tranh dành và cãi cọ vọng lại từ dĩ vãng thân thương. Nhớ lại những năm còn ở bậc trung học, bố lúc nào cũng khuyến khích các con ráng học. Có những lúc ở trường về mặt mũi nhăn nhó, bố mỉm cười và nói lại có chuyện gì nữa đây, trong ánh mắt đầy tình thương bố bảo có bài gì khó đưa đây bố giải quyết dùm cho. Bố ngồi kiên nhẫn giải thích cho tôi cách dùng những phương trình và cách giải những bài toán hỏi lắt léo. Nhớ lại những mùa hè trở về nhà sau niên học, tôi thấy bố mẹ tôi mỗi ngày một yếu mà vẫn tiếp tục làm việc. Có những đêm khi thức giấc tôi vẫn nghe tiếng đánh máy vọng ra từ phòng làm việc của bố tôi. Ông làm việc rất khuya. Trong nhà cũng như trong nhà in, một mình loay hoay và yên lặng làm việc. Tôi chỉ có hai đứa con mà sao tôi thấy nuôi chúng nó vất vả quá, không đủ thì giờ sống cho riêng mình. Chả bù, với đàn con mười đứa, trong điều kiện thiếu thốn mà mẹ vẫn cưu mang trong suốt thời gian dài nuôi nấng chúng tôi thành tài. Nếu những đứa con biết suy nghĩ, thì ơn này biết trả làm sao cho đủ.

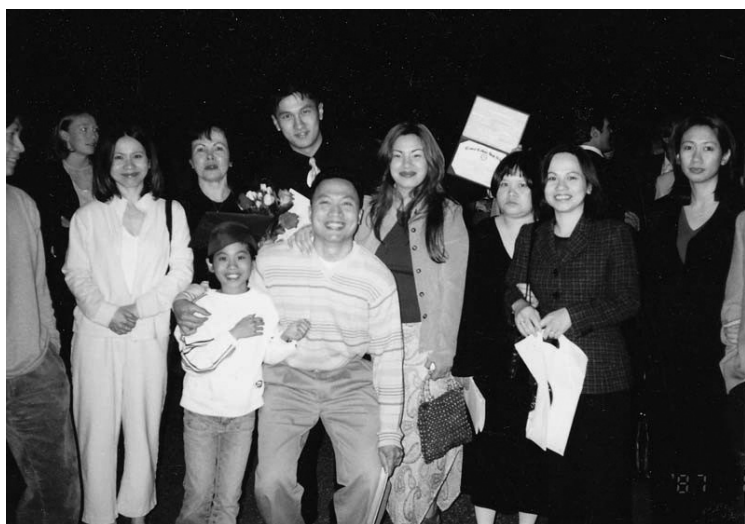
Khi chiếc điện thoại được xếp lại, tiếng khóc của mẹ tôi như

vẫn còn vang vọng bên kia, tôi bàng hoàng như người mất thăng bằng sau cơn khủng hoảng tinh thần. Hàng trăm câu hỏi dồn dập đến trong đầu tôi. Liệu bố tôi có thoát khỏi cơn bệnh ngặt nghèo này không. Liệu mẹ tôi có đối diện được với cơn đau dài nếu bố tôi vĩnh viễn rời khỏi mẹ tôi.. .. Nếu, liệu, làm sao mà...những tiếng ấy cứ lảng vảng trong đầu tôi mơ hồ cho đến khi nhìn thấy dáng con gái tôi đứng vẫy tay ra hiệu cho xe ngừng. Đêm hôm ấy nằm trần trọc không ngủ được, khẽ nhắm mắt là tôi nhìn thấy khuôn mặt hiền từ và nụ cười đôn hậu của bố. Tôi tự nhủ, ngày mai, bằng mọi giá tôi sẽ phải cướp lấy thì giờ để đến thăm bố.

Portland, OR tháng 5 năm 2010

**Từ Công Đoan
Trang và Từ
Công Huy. Ảnh:
T.L.LH.**

Từ Công Phụng chụp cho gia đình trong ngày tốt nghiệp Trung Học của các cháu tại Portland, OR, 2000. Ảnh: T.L.LH

Phần 2

**Những Bài Đã Đăng Trên
Báo Chí, Diễn Đàn v.v...**

Từ Công Phụng Giữa Lòng Người Chăm

• Inrasara

úa con xa ấy ít có dịp trở về quê hương, ngay cả khi anh còn ở Việt Nam; nay càng xa vời vợi, khi anh làm “thiếu số giữa lòng thiếu số” (thơ Inrasara) tận xứ Hoa kỳ. Vời vợi không gian, vời vợi cả thắm mĩ âm nhạc. Từ Công Phụng giữa lòng xã hội Chăm phải chăng như có một khoảng cách?

Lạ! Tôi mày mò bấm nốt Do, La, Si,... lần đầu trong đời bằng ca khúc “Bảy Giờ Tháng Mấy” của anh, thuở học sinh Pô-Klong; rồi qua tuổi hai mươi, định mệnh dun dùi sao lần nữa, bản “Trên Ngọn Tình Sầu” rơi vào tay, để tôi tập nâng cấp nhạc lí của mình. Nhưng các ca khúc anh, với tôi, vẫn cứ xa lạ.

Dù các bạn thân của tôi từ lâu, đã rất mê anh. Trà Vigia đặt các ca khúc của anh Phụng ngang hàng Cung Tiến, hay trước nữa: Đoàn Chuẩn - Từ Linh: đẹp và sang trọng.

Trâm Ngọc Lan suốt ngày ca cảm *“con để buồn tự tử giữa đêm sương/ bấy sẽ cũ cũng qua đời lặng lẽ...”* Anh này còn đầy ý nghĩa trữ tình của nhạc anh sang chiều kích cao hơn nữa. Đặc biệt, thuở A. Karim còn tại quê hương, tôi thường qua nhà anh để nghe ké tiếng hát mới nhất của Từ Công Phụng vừa gọi về. Nhà anh Karim trên hai kệ gỗ đầy những sách. Quán cà phê vợ chồng anh cạnh sân banh, được trang trí rất nghệ sĩ. Tôi nghĩ anh nhắm vào tính thắm mĩ của quán hơn là khía cạnh thực dụng của nó: trang trí, tia tốt rất u là mĩ thuật, chả khớp với sinh hoạt nông thôn tí nào cả. Một tâm hồn duy mĩ nên, anh khoái Từ Công Phụng không là điều lạ!

Vậy mà tôi vẫn chưa đến được với nhạc Từ Công Phụng. Không phải ở tôi kém âm nhạc (kém, nhưng vừa phải thôi), càng không phải ở tôi chưa gặp mặt anh mà, chính ở khuynh hướng duy mỹ, ở cái đẹp thuần túy hiện diện trong âm nhạc anh, tạo khoảng cách còn lại, với tôi. Tôi không tin lắm vào lời giới thiệu của Du Tử Lê về Từ Công Phụng, rằng nó mang tính triết lí, rằng... Vì ca ngợi anh như thế, khác chi nhà thơ Du tự ca ngợi chính mình. Bởi đa phần ca từ của Từ Công Phụng lấy từ thơ Du Tử Lê.

Trong lúc Trịnh Công Sơn không bao giờ sử dụng lời của người khác (?) (Văn Cao cho Trịnh hát thơ của chính mình, là vậy) Từ Công Phụng, ngược lại – chú tâm hơn cả đến nhạc. Và chỉ có nhạc.

Tôi cho rằng: chính âm nhạc Từ công Phụng chinh phục lớp trí thức Chăm, lôi cuốn họ đến với anh. Và ở lại mãi mãi. Thế đó, nghệ sĩ tính của Chăm đã sản sinh không ít hiện tượng: có kẻ biết hát trước khi biết đọc và, không thiếu nữ Chăm nào là không biết múa.

Tình cờ, khi tôi có ý kiến ngắn về Từ Công Phụng trên Cham youth vào năm ngoái, một bạn trẻ (giấu tên) gửi *mail* cho tôi toàn bộ sáng tác của anh. Tôi có hai bất ngờ: vẫn có bạn trẻ Chăm yêu anh và sưu tầm nhạc anh, bất ngờ hơn nữa: anh vẫn còn viết, sức sáng tạo vẫn tràn đầy.

Từ đó, âm nhạc anh mới thực sự thuyết phục tôi. Không nghi ngờ gì nữa: Từ Công Phụng là một nghệ sĩ lớn với cá tính sáng tạo độc đáo mà dân tộc Chăm đã sinh ra. Bất kể anh sử dụng tiếng Việt để thể hiện tâm tình hay chuyển tải suy tưởng. Âm nhạc anh vượt mọi bất đồng ngôn ngữ, vượt không gian và, tôi tin - vượt cả thời gian. Chúng có chiều kích nhân loại và ở bề sâu thẳm, mang chỗ tâm hồn Chăm.

Tôi có quan hệ khá rộng với giới viết văn làm thơ người Việt

ở Sài Gòn. Tôi thử làm cuộc điều tra kín đáo: lứa tuổi U40, rất ít người biết đến Từ Công Phụng, nói chi hát nhạc anh. Họ càng ngạc nhiên hơn nữa khi được tôi cho biết: Từ Công Phụng là Chăm Xịn!

Vậy mà theo tôi được biết, không dưới trăm người Chăm thuộc thế hệ mới còn nhớ anh là Chăm, hát nhạc anh, mê nhạc anh. Như một người thưởng thức sành điệu. Đây là phần thưởng xứng đáng mà công chúng dành cho một nghệ sĩ đúng nghĩa.

Và, tôi nghĩ bất kì Chăm ở bất kì đâu cũng có thể hành diện về đứa con đất nắng này! Cảm ơn người nghệ sĩ tài hoa, đã đến và, đã làm đẹp cuộc đời.

Nguồn: Diễn đàn chamyouth.com

Đôi Dòng Tâm Sự Với Từ Công Phụng

• **Trần Văn Ân**

LTS – Ngày Nay xin giới thiệu trở lại cột mục Chuyên Tản Mạn, do nhà báo Trần Văn Ân đảm trách, theo lời mời của ngày nay, nhà báo đã vui lòng nhận lời trở về phụ trách mục này. Tác giả Trần Văn Ân hiện cư ngụ tại Quận Cam, California sẽ tản mạn về những chuyện nước non, chuyện báo chí và chuyện bạn bè tị nạn Việt Nam trước / sau 1975 cũng như tại Hải ngoại.

*“Nếu có điều gì vĩnh cửu được
Thì em ơi, đó là tình yêu chúng ta*

Từ Công Phụng

Tin tức dồn dập mấy tháng gần đây trên báo chí cho biết người nhạc sĩ nổi danh với bài tình ca “Bây Giờ Tháng Mấy” như đang chuẩn bị đi vào đoạn chót của chu kỳ “sinh lão bệnh tử”. Đó là nhạc sĩ Từ công Phụng, tác giả của hàng chục bài tình ca bất tử như *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên, Mất Lệ Cho Người, Giọt lệ Cho Ngàn Sau, Trên Ngọn Tình Sầu, Mãi Mãi Bên Em*, v.v... Từ Công Phụng, 67 tuổi đời, cho biết theo khám nghiệm của bác sĩ tại Portland, Oregon, ông có thể đã ở vào giai đoạn chót của bệnh ung thư gan.

Cách đây bốn năm, khi cho ra đời bản nhạc “Mãi Mãi Bên Em”, Từ Công Phụng đã viết “*Nếu có điều gì vĩnh cửu được, thì em ơi, đó là tình yêu chúng ta*”.

Tôi không có dịp sinh hoạt nhiều với Từ Công Phụng, ngoại trừ một lần, cách đây chừng mười năm khi tôi đi chơi với Du Tử Lê lên Portland, nhận một buổi sinh hoạt thi ca. Trong một

cuộc tiếp tân thân hữu, tôi được gặp Từ Công Phụng cùng với bà vợ, khá trẻ so với anh, đẹp và hơi lai. Đó là bà vợ anh nói đến khi trả lời phỏng vấn mới đây của ký giả Xuân Hồng, đài BBC. Đó chính là hình ảnh người phụ nữ anh nhắc đến trong bài “Mãi Mãi Bên Em”.

Trong cuộc phỏng vấn của Xuân Hồng, anh có nói phớt qua về tính vô thường ngắn ngủi của cuộc đời này nhưng anh có vẻ bình thản chấp nhận ra đi. Chữ “Nếu” anh dùng trong câu đầu của bản nhạc “Mãi Mãi Bên Em” đã nêu rõ điểm vô thường đó. Nhưng tôi thì lại không nghĩ như vậy. Tại sao anh không tin là “rời ra Anh và Người Vợ vô cùng yêu quý của anh sẽ gặp lại nhau trong vĩnh cửu sau khi cả hai rời bỏ cõi nhân gian này?”

Mà đâu phải một mình tôi tin như vậy. Phạm Duy trong bài “Thương Tình Ca (1956)”, cũng tin là ông sẽ có thể mang mối tình mười năm của ông vào chốn thiên thai. Ta hãy nghe Phạm Duy nói lên lời ước nguyện:

*“Dù nhau sang bên kia thế giới,
Dù nhau về tới xa vời, đời đời
Dù nhau đưa nhau vào ngàn thu”...*

Thể chất con người đúng là vô thường, hữu hạn nhưng rất có thể phần tâm linh, phần tâm thức, phần kỷ niệm, đặc biệt là kỷ niệm sâu đậm trong tình yêu đôi lứa vẫn có thể trường cửu và vô hạn? Cứ tin như vậy đi, tin là Anh và Em sẽ gặp lại nhau ở cõi Niết Bàn, ở Miền Lạc Cảnh hay là nơi Thiên Đàng nào đó.

Ta hãy nghe những câu mang tính vô hạn trường cửu của tình yêu trong bản nhạc “Mãi Mãi bên Em” của nhạc sĩ họ Từ:

*“Nếu có điều gì vĩnh cửu được
Thì em ơi đó là tình yêu chúng ta...
Đôi khi có những mưa giông bão qua đây*

*Em thấy đời ta là những hư hao...
Em sẽ thấy mùa xuân về rất nhẹ
Từ trái tim anh nồng nàn yêu em
Dù mai đây hương mùa cũ phôi pha
Anh vẫn sẽ yêu em như ngày trẻ dại
Nếu có điều gì vĩnh cửu được
Thì em ơi đó là tình yêu chúng ta
Dù mai đây trăng có úa bên thêm
Và ngày buồn thu tàn kéo qua đây
Rồi mùa đông vội vã đến bên ta
Anh giữ mãi lời nguyện cùng bên em”*

Anh Từ Công Phụng ơi! Anh hãy cứ tin đi! Anh hãy tin là dù thân xác con người có trở thành cát bụi thì những điều anh trân trọng, những điều anh yêu quý trong cuộc sống nhân gian, hình ảnh người đàn bà mà anh mang nặng ơn nghĩa, những kỷ niệm tuyệt đẹp mà anh đã nâng niu suốt cuộc đời ca hát, tất cả những điều đó vẫn sống nguyên trong anh, ngay lúc anh đi vào giấc ngủ ngàn thu. Tất cả, tất cả anh sẽ có thể mang theo. Ở bên kia bờ sinh tử, anh sẽ vẫn sống yên vui với những kỷ niệm đó trong khi chờ đợi ngày tái hợp với người phụ nữ mà anh yêu quý trọn đời... Anh hãy tin như vậy đi... Anh đã nói là “anh giữ mãi lời nguyện cùng bên em” mà!

Anh sẽ không còn nhớ những kỷ niệm yêu đương lãng mạn thời niên thiếu. Anh cũng sẽ quên hình bóng những người yêu nhí nhảnh ngày thơ... Nhưng anh sẽ không quên được hình ảnh người phụ nữ đã sống bên anh trọn đời, lo cùng anh tần tảo kiếm sống, lo từng bát canh tấm áo cho anh, lo lúc anh vui cũng như lúc anh buồn, lúc anh mạnh khỏe cũng như lúc anh ốm đau và, ngay cả bây giờ cũng đang lo săn sóc anh khi anh chỉ còn là một ngọn đèn leo lắt...

Chắc anh còn nhớ bản nhạc “On Em” chứ! Chính anh đã phổ những dòng thơ trang trọng của Du Tử Lê thành những cung bậc thánh thót và đầy ân nghĩa:

*“On em thơ đại từ trời,
Theo ta xuống biển, vớt đời ta trôi
On em hôn sớm ngâm ngùi
Kiếp sau xin giữ lại đời cho nhau
Tạ ơn em - Tạ ơn em...”*

Như vậy là anh đã nói là giữ lời nguyên cùng (sống) bên em. Anh cũng đã nói là “kiếp sau xin giữ lại đời cho nhau”. Anh cũng đã “Tạ ơn em” rồi... Tất cả những gì phải làm khi anh còn tỉnh táo thì anh đã hoàn tất.

Đối với cuộc đời và bạn bè, anh cũng đã cống hiến cả trăm bản tình bất hủ. Những bản tình ca của anh đã sống huy hoàng hơn bốn năm chục năm trong lòng những người thuộc thế hệ từ 50 tới 80. Rồi ra những bản tình ca êm đềm và sang trọng của anh sẽ sống mãi trong nhiều thế hệ tới. khi con người Việt yêu nhau là còn hát tình ca Từ Công Phụng.

Nhạc của anh ngay từ khi ra mắt công chúng tự thân là đã khởi đầu một hành trình vĩnh cửu. Tên anh và hình bóng anh sẽ vĩnh cửu như nhạc của anh. Người vợ yêu dấu trọn đời của anh cũng sẽ mãi mãi sống bên anh cùng với những bản tình ca Từ Công Phụng... Đó là ý nghĩa “trường cửu” trong bản nhạc “Mãi Mãi Bên Em”.

Xin cầu chúc anh tiếp tục giữ được niềm lạc quan và phong cách thanh thoi như anh đã chứng tỏ trong các cuộc phỏng vấn của báo chí trong mấy tháng vừa qua.

Nguồn: *Ngày Nay*, Minnesota, Số 670, Ngày 1/7/2010

Viết Về Bố Từ Công Phụng Nụ cười như lời “xin phép”.

• Từ Công Đoan Trang

Tôi đã sẵn sàng lên đường, với hai chiếc vali lớn cùng người anh trai. Chúng tôi bắt vào xa lộ số 5, trực chỉ hướng Bắc. Đích đến sẽ là Oregon. Nơi đây, chúng tôi sẽ được nhìn thấy thân phụ mình, và chúng tôi cũng sẽ phải nhìn thấy căn bệnh ung thư đang ăn dần vào cơ thể ông.

Anh trai tôi có nụ cười giống y hệt nụ cười thân phụ chúng tôi, trong tấm hình chụp hồi ông còn trẻ, bằng tuổi con trai ông bây giờ. Bức hình ấy, chẳng bao giờ được lộng khung, cứ trôi dạt, nay đây, mai đó. Bức hình nhỏ xíu, in trên giấy *Kodak*, khi thì được đặt trên bàn ăn, lúc lại nằm trong túi áo khoác, có khi lại bị bỏ chổng chơ trong học đựng đồ lật vạt của chiếc xe *Oldsmobile*.

Và rồi, cuối cùng, bức hình ấy, nụ cười hơi e thẹn, gọi sự tò mò, nụ cười tạo thiện cảm. Và nụ cười ấy gần như lời mời gọi, để được chạm vào người đối diện. Nụ cười như lời “xin phép”.

Tôi hình dung, có nhiều khi, Mẹ chúng tôi sẽ bết khóc lóc, ỉ ôi, xông xáo sắp xếp lại đồng giấy tờ, đặt ra nhiều kế hoạch bận rộn. Và chắc chắn, chúng tôi thế nào cũng dụ phần vào các công việc ấy.

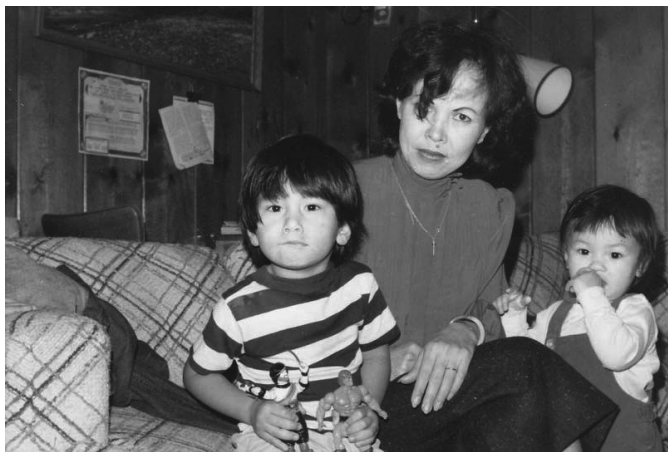
Cha mẹ chúng tôi vẫn thường nói, rằng mọi thứ ông bà làm ra, mọi thứ ông bà hy vọng, mọi thứ ông bà chỉnh sửa, mọi thứ ông bà cầu nguyện, mọi thứ ông bà mua, mang về, lưu giữ, sửa tới sửa lui, nâng niu... tất cả đều cho chúng tôi. Thế mà, mọi thứ bây giờ tựa như một điểm thời gian nào đã quá xa xôi; thời điểm

khi tóc tôi cũng đã bắt đầu điểm bạc, thời điểm mà thế giới này chùng như sắp tận thế; thời điểm mà California cũng đã sửa soạn bỏ nhào vào đại dương.

Chuyến đi thăm bố của anh em chúng tôi sẽ kéo dài chừng 10 tiếng đồng hồ. Tôi cứ mãi miết suy nghĩ, về những điều sẽ phải nói trên suốt lộ trình. Tôi sẽ phải nói, để lấp hết không gian, và cũng để làm yên lòng con voi khổng lồ trong chiếc xe *sedan* nhỏ xíu, màu bạc.

Chắc chắn chúng tôi sẽ phải nói về mấy đứa con của anh tôi, về tính khí thất thường của mẹ chúng tôi. Rồi thế nào anh trai tôi cũng sẽ pha trò, rồi cả hai chúng tôi sẽ im lặng, đầu đó một giờ đồng hồ, trước khi dừng chân nghỉ ngơi tại một *rest area* nào đó.

Rồi chúng tôi cũng sẽ nhớ lại hằng hà sa số những chuyến đi chơi xa, cùng bố. Chúng tôi sẽ nhớ lại từng đồng 25 xu bố cho, để ăn hèm chúng tôi mua *chocolate* nóng, mua bánh *donut*, trên từng trạm dừng chân như trạm dừng chân chúng tôi đang nghỉ hôm nay.

1986: Từ Công Huy và Từ Doan Trang cùng mẹ, Kim Ái.

Ảnh: T.L.LH

Tôi sẽ suy nghĩ thật lâu, thật lung, về thời khắc chúng tôi đặt chân đến Oregon, về các phương pháp trị liệu mà bố tôi đang phải chịu đựng. Phép trị liệu này, chúng sẽ như thế nào nhỉ? Sẽ phát huy mọi công dụng? Và rồi, chẳng làm được gì, để cứu bố !

Tôi sẽ khóc trên suốt lộ trình, tôi khóc trên vai phải của tôi, đầu tôi sẽ dựa vào cái cửa kiếng của ghế bên phải. Tôi sẽ nhìn con trai của bố tôi - anh trai tôi - và sẽ mỉm cười. Nụ cười hơi chút e thẹn, gọi sự tò mò, nụ cười tạo thiện cảm. Và nụ cười ấy gần như lời “xin phép”.

Rồi tôi sẽ nói: “Lời xin phép được chấp nhận”.

Nguồn: *Người Việt* – Chủ Nhật 20/6/2010

Từ Công Phụng: Một Trời Thơ Mộng

• **Nguyễn Viết Kim**

Khoảng năm 1966, lúc “tuổi còn thơ, đi học mà không cầm sách vở”, thời gian bước vào tuổi thanh niên thật là đáng yêu, có vẻ hơi ngổ xên lẫn với cái ngây thơ vụng về. Lúc ấu thơ thì chỉ biết ăn ngủ vui đùa nghịch ngợm, qua thiếu niên thì “mắt sáng môi trong với nụ cười”, đôi khi viễn vông tới những gì có thể tìm thấy trong văn chương, phim ảnh, sách vở.

Chiến tranh bắt đầu lan rộng và mon men vào thành phố, con người cảm thấy bất trắc gian nguy cận kề, nhu trưởng thành mau hơn trong cuộc sống vội vã. Tuổi thanh niên với những ước vọng tuổi trẻ thật lý tưởng, đối đầu với những cam go của thi cử, rất cần sự phấn đấu và kiên tâm trì trí, có thể thành danh hay bị động viên vào quân trường.

Tuy nhiên cũng là lúc bắt đầu biết “*plaisir d’amour*” và lúc đó “Bây Giờ Tháng Mấy” của Từ Công Phụng đưa tôi vào một cảm giác băng khuâng, vẫn còn là “*amour platonique*” trong *Dòng Sông Định Mệnh* của Đoàn Quốc Sỹ song hành như hiện sinh đang thẩm thấu qua “*Bonjour Tristesse*” của Françoise Sagan.

Dòng đời trôi đi thật mau, cách đây vài năm, tôi có CD của người nhạc sĩ tuyệt diệu này, tôi được biết “Tình Tụ Mùa Xuân”, rồi cảm thấy có “Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên”, muốn “Giữ Đời Cho Nhau” để có thể “Mãi Mãi Bên Em”.

Gặp nhau tại Houston, tuy hơi vội vã vì chỉ có 2 ngày song duyên văn nghệ và tình thân hữu nở rộ khi có dịp hạnh ngộ vài năm sau đó tại Portland.

Nhìn TCP trên sân khấu tại San Diego, say mê trình diễn với trên 20 nhạc khúc, lúc đầu tôi nghĩ sau 10 tác phẩm là không còn hơi sức nữa. Khán giả không ra về mà ở lại hàn huyên, để thăm hỏi, để tỏ lòng trân quý, để mua CD và sách nhạc của người nghệ sĩ tài hoa viết tình ca sâu đậm và sang trọng nhất của văn học nghệ thuật Việt Nam.

Mong là anh Từ Công Phụng dồi dào sức khỏe khi bước vào 2010, năm Canh Dần, và sẽ làm tăng phẩm chất hạnh phúc của tất cả chúng ta qua những lời tâm tình, khi người hát chính là người nghe, nơi không có biên giới của trình diễn và thưởng ngoạn, chỉ có sự trao đổi ý nghĩ của những “Người Bạn Chân Tình” như trong truyện của Hermann Hesse.

Nguồn: *Việt Báo Miền Nam*, Thứ Sáu & Thứ Bảy 26 & 27/2/2010

Phòng Văn Nhạc Sĩ Từ Công Phụng

Từ Công Phụng đã hạ gục một thành kiến về nhạc tình

• **Nguyễn Thanh Trúc** thực hiện

Nhạc sĩ Từ Công Phụng, nhạc sĩ mà dòng nhạc trữ tình trong ông tuôn chảy như dòng suối ngọt ngào. Dòng nhạc đó đã đến với khách thường ngoạn từ những năm '60. Khán thính giả yêu mến dòng nhạc Từ Công Phụng trong và ngoài nước không phải là số nhỏ. Tôi hân hạnh có dịp được tiếp xúc với người nhạc sĩ tài ba này. Mời bạn đến với những tâm sự, suy nghĩ, và hoài bão của người nhạc sĩ mà ta yêu mến.

Nguyễn Thanh Trúc (NTT): Nếu có một ai đó hỏi cảm nghĩ của chú về vùng đất Ninh Thuận, chú sẽ trả lời họ thế nào?

Từ Công Phụng (TCP): Khi cô đặt ra câu hỏi này, có nghĩa là cô muốn tôi khẳng định một điều: Có phải tôi đã sinh ra và lớn lên trên mảnh đất cồn cát đầy nắng và gió cát này không. Vâng, đây là mảnh đất đã để lại trong ký ức tôi đầy ắp một khung trời hanh nắng trên những cánh đồng mùa Đông tro những gốc rạ mà tuổi thơ tôi đã rong chơi với những cánh diều lộng gió, đầy ắp những bãi cát trắng ngần bên bờ biển xanh và khung trời trong vắt không gợn một áng mây. Đây là miền đất đã chuyên chở một dòng tuổi thơ tôi cho đến lúc tôi rời khỏi mái trường trung học để phiêu lưu ở miền đất khác trong các trường đại học và từ đó bắt nhận được những rung động nồng nàn của tình yêu trong tuổi thanh xuân.

NTT: Một Cử Nhân Luật, và một nhạc sĩ sáng tác những dòng nhạc trữ tình mượt mà... dường như là hai mẫu người khác nhau. Thế nhưng cả hai người đó đều là chú. Cơ duyên nào đã đưa chú đến với nghệ thuật âm nhạc?

TCP: Tôi nghĩ con người là một sinh vật siêu đẳng mà Đấng Tạo Hóa đã ban cho được một khả năng chứa đựng được nhiều sinh hoạt khác biệt trong một cơ thể cũng như có khả năng học hỏi và suy nghĩ về nhiều vấn đề khác nhau trong đời sống trong cùng một não bộ. Nhưng riêng tâm hồn và sự rung động thì mỗi người có một mức độ chuyên biệt khác nhau. Có gì lạ khi Tổng Thống Clinton lại là một người thổi kèn *saxo* rất hay. Và có ai cấm một người viết nhạc như tôi không có được bằng Cử Nhân Luật. Đối với tôi bằng cấp chỉ là phương tiện giúp chúng ta tạo dựng đời sống vật chất tạm gọi là căn bản để chúng ta có thể thực hiện cứu cánh của tâm hồn là nghệ thuật.

NTT: Thập niên 60, có khoảng 12 ca khúc được chú sáng tác: *Bây Giờ Tháng Mấy*, *Mùa Thu Mây Ngàn*, *Lời Cuối*, *Tuổi Xa Người*, *Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên*, ... Bài nào chú ưng ý nhất?

TCP: Đây là một câu hỏi mà tôi thường bị hặc nhất! Làm thế nào trả lời được khi những bài hát ấy luôn luôn được viết ra từ những rung động của trái tim, từ những xúc động của tâm hồn? Bởi vậy chúng đều là những đứa con yêu. Mỗi đứa một vẻ làm sao có thể yêu đứa này hơn đứa kia, phải không?

NTT: Tác phẩm *Bây Giờ Tháng Mấy* đã được phổ biến rộng rãi và gắn liền với tên tuổi của chú. Chú nghĩ vì lý do nào? Vào hoàn cảnh nào chú đã sáng tác bài hát bất hủ này?

TCP: Như tôi đã đề cập ở câu hỏi trên, *Bây Giờ Tháng Mấy*

được ra đời bởi sự thôi thúc của một tâm hồn lãng mạn thời son trẻ, mê đọc tiểu thuyết lãng mạn, và thấy bàng hoàng ngây ngất khi nghe được một khúc nhạc réo rắt của Chopin ở đâu đó từ một chiếc dương cầm. Hồi đó tôi 18 tuổi.

NTT: *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau* được sáng tác vào khoảng thời gian nào thưa chú?

TCP: *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau* là bài hát viết cho cuộc tình vô vọng ở năm 1969, như một lời tạ lỗi dành cho kẻ tình nhân đã để lại trong đời tôi nhiều giọt nước mắt.

NTT: Các tác phẩm của chú có những tựa đề rất nhẹ nhàng, lãng mạn. Chẳng hạn như: *Giọt Lệ Cho Ngàn Sau*, *Mắt Lệ Cho Người Tình*, *Nằm Nghe Em Hát Trên Vùng Biển*, *Qua Vùng Biển Nhớ*, *Một Mình Trên Đồi Nhớ*, *Như Ngọn Buồn Rơi*, *Trên Ngọn Tình Sầu*, *Thiên Đường Quạnh Hiu*, ... Thường thì chú đặt tựa đề trước hay sau khi tác phẩm thành hình?

TCP: Có khi đặt trước có khi đặt sau. Tùy theo bài.

NTT: So sánh mức độ rung cảm của tâm hồn và sức sáng tác của chú khi còn bên nhà và ở hải ngoại, chú có nhận xét gì?

TCP: Vâng, dĩ nhiên là có sự khác biệt. Ba hay bốn chục năm về trước lúc còn trẻ thì mức độ rung động mãnh liệt hơn. Nếu chúng ta có một thời để sống và một thời để chết, thì thời của thanh xuân là một thời đẹp nhất để sống, để dần thân, là thời mang nhiều dấu ấn của tình yêu, và đó chính là thời sáng tác mạnh nhất. Nhưng khi rời đất nước ra đi, chúng tôi không còn tuổi trẻ để mang theo mà chỉ đem được rất nhiều kỷ niệm, ngổn ngang trong trí nhớ với những niềm luyến tiếc khôn nguôi. Ở quê hương chúng ta, mặc dù miền Nam chỉ có hai mùa mưa nắng nhưng tháng Tám dường như chúng ta

nghe mùa Thu có con nai vàng đạp trên lá vàng khô trong thơ Lưu Trọng Lư. Và tôi tưởng tượng như có mùa Thu trở mình trên gót nhỏ diu em đến người bằng vòng tay nâng niu hạnh phúc như trong bản *Như Ngọn Buồn Rơi*. Nhưng sao ở đây, quê người, mảnh đất tạm dung thân, tháng Chín, nhân dáng mùa Thu trở về đẹp quá trong chiếc áo xanh vàng đỏ đầu đỏ mà sao lòng mình không xúc cảm là mấy. Có phải quê người không có một chỗ đứng trong tâm hồn kẻ lưu vong như chúng ta, không có một kỷ niệm nào trong ký ức để nhớ để thương. Và cũng có thể tuổi tác đã bắt đầu chông chất theo năm tháng với những ưu tư về đời sống nên mức độ rung cảm của tâm hồn và cảm hứng sáng tác không còn dồi dào như trước nữa? Có thể là như vậy.

NTT: Thường thì bao lâu chú viết xong một tác phẩm? Trong những tác phẩm của chú, tác phẩm nào được sáng tác nhanh nhất? Tác phẩm nào lâu nhất?

TCP: Tùy lúc. Có khi chỉ cần một giờ là hoàn tất không cần sửa chữa, có khi cả tuần hay cả tháng. Trong những sáng tác của tôi có hai bài tôi viết nhanh nhất là *Lời Cuối* (1967) và *Giữ Đời Cho Nhau* (On Em) vốn vẹn có một tiếng đồng hồ hơn. Và bài hát tôi viết lâu nhất là *Mưa Trên Ngày Tháng Đó*, mất ba tháng. Thường thì từ ba ngày đến một tuần.

NTT: Trong lúc sáng tác, chú thường dùng nhạc cụ gì để thủ thanh âm?

TCP: Đôi khi là dương cầm. Thường thì *guitar* vì *guitar* dễ mang theo đó đây.

NTT: Sau khi hoàn tất một tác phẩm mới, thường thì chú sẽ đưa ai hát thử trước?

TCP: Tôi sẽ là người hát trước để trình làng. Sau đó ai thích thì tôi *release* sau khi có sự đồng ý của tôi. Ca sĩ mà tôi nghĩ tới trước hết là Tuấn Ngọc.

NTT: Tác phẩm mới nhất của chú là gì?

TCP: Ca khúc mới nhất là *Bên Dòng Đồi Tịch Liêu* mới viết cách đây vài tháng.

NTT: Xin chú đánh giá mức thành công của chương trình Nhạc Thính Phòng để gây quỹ cho trẻ em mồ côi ở vùng Cao Nguyên Việt Nam?

TCP: Có hai loại thành công: thành công về tài chánh và thành công về nghệ thuật. Thành công nào cũng tùy thuộc vào khán giả tham dự. Khán giả tham dự nhiều thì thành công về tài chánh. Khán giả nhiệt liệt khen ngợi thì thành công về nghệ thuật. Khi nói đến một chương trình Nhạc Thính Phòng thì phải nghĩ đến vấn đề nghệ thuật. Vì đây là lần đầu tiên một chương trình âm nhạc loại thính phòng được tổ chức tại thành phố Portland. Và cũng là lần đầu tiên qui tụ những giọng ca vàng trong nền tân nhạc Việt Nam từ nhiều thập niên qua mà gần đây họ không còn xuất hiện nữa. Kim Tước đã gây ngạc nhiên cho người thưởng ngoạn vì không ngờ tiếng hát của chị vẫn còn thánh thót và sang cả đến như vậy. Mai Hương vẫn ngọt ngào và đầm ấm như thuở nào. Quỳnh Giao vẫn lạnh lót và duyên dáng. Và ban Tam Ca Tiếng Tơ Đồng với Kim Tước, Mai Hương, và Quỳnh Giao cùng đôi song ca Nga My, Lăng Minh đã mang đến cho khán giả Portland, Oregon chiều hôm ấy từng giây phút thích thú, và đã để lại trong ký ức họ những hình ảnh và những dòng âm thanh khó quên. Song song với thành

công về nghệ thuật, Ban Tổ Chức cũng gạt hái được thành quả tài chánh khiêm nhường để dành giúp đỡ các em bị bệnh phong cùi đang bị bỏ quên tại các vùng Cao Nguyên Trung Phần Việt Nam. Nói tóm lại buổi Nhạc Thính Phòng vừa qua rất thành công về nghệ thuật (theo dư luận của khán giả tham dự). Âu cũng là niềm khích lệ cho tôi tiếp tục tổ chức những buổi sinh hoạt nghệ thuật trong tương lai.

NTT: Ngoài những chuyến lưu diễn, chú có dự định, kế hoạch gì về lĩnh vực âm nhạc trong những ngày sắp tới?

TCP: Những lúc nào không đi lưu diễn thì tôi làm việc để kiếm sống, sáng tác, đọc sách, và học hỏi thêm. Sắp thực hiện thêm những CD mới.

NTT: Chú đi lưu diễn cũng khá nhiều. Chú có kỷ niệm vui nào chia sẻ với bạn đọc của nguyệt san Hồn Quê?

TCP: Thực sự tôi là một nhạc sĩ sáng tác chứ không phải là ca sĩ trình diễn. Nên sự xuất hiện của tôi trước quần chúng rất giới hạn (ở quê nhà trước kia cũng như ở hải ngoại hiện nay). Tuy nhiên, nếu so sánh với các nhạc sĩ sáng tác cùng thời với tôi ở thập niên 60, tôi là người có nhiều cơ hội xuất hiện trước đám đông nhiều hơn họ. Cho đến nay, mặc dầu gần kề lục tuần, tôi vẫn được mời đi nhiều nơi trong nước Mỹ cũng như các nước ngoài để trình diễn nhạc của mình theo nhu cầu thưởng thức của khán thính giả đã từng yêu mến nhạc Từ Công Phụng. Tôi đến định cư tại Hoa Kỳ năm 1980 sau 5 năm kẹt lại Việt Nam. Tính đến nay, đúng 21 năm. Sau gần mười năm sống ẩn dật tại thành phố Portland, thì tôi bị bạn bè khám phá và lôi tôi xuống núi. Và bắt đầu từ đó, tôi lại có dịp trình bày những sáng tác của tôi trước

quần chúng mà lâu nay họ cứ ngỡ là tôi đã gác bút không còn sáng tác nữa. Tôi thường có dịp trở lại nhiều lần trong một thành phố theo yêu cầu của khán giả. Niềm hạnh phúc lớn lao của một người nghệ sĩ là khi trở lại chốn cũ, người đó đã được đón nhận nồng nhiệt hơn.

Tôi có nhiều kỷ niệm ghi nhớ mãi trong đời ở nhiều nơi khác nhau. Thí dụ như ở Montréal, Canada, nhà văn Song Thao đã kể cho khán giả nghe một giai thoại về bản *Bây Giờ Tháng Mấy*. Trước ngày tôi đến Canada, anh đã đi một vòng để làm một cuộc *survey* nhỏ về tôi. Anh hỏi 10 người tuổi cũng trạc thế hệ tôi là “Có biết Từ Công Phụng là ai không?” Có 9 người lắc đầu là không biết. Nhưng khi anh hỏi “Có biết bài hát *Bây Giờ Tháng Mấy* không?” thì 10 cái đầu cùng gật gù và tán thưởng “Đây là một bài hát hay, để lại nhiều kỷ niệm trong đời tôi.” Nhà văn Song Thao nhìn tôi mỉm cười và nói: “Anh là một người có phúc vì anh sinh ra một đứa con mà quần chúng biết đến con anh nhiều hơn anh. Con hơn cha là nhà có phúc!”

Có một lần ở Melbourne, Úc Châu, vì nể lời yêu cầu của đứa con trai, một ông cụ lần đầu tiên trong đời đã đến dự đêm Nhạc Thánh Phòng của tôi. Sau khi chương trình chấm dứt, cụ xin được lên sân khấu để phát biểu vài cảm tưởng. Cụ đã tặng cho tôi một nhánh hoa hồng và nói: “Đây là lần đầu tiên trong đời tôi tặng cho nhạc sĩ một nhánh hoa hồng. Nhạc sĩ đã làm tôi xúc động và thay đổi thành kiến của tôi về nhạc tình. Trước khi tôi rất ghét nhạc tình vì nó ủy mị, không mang đến cho con người một sức sống. Nhưng đặc biệt đêm nay, sau khi nghe ông hát hơn 20 bài tình ca của ông, ông đã đánh tan thành kiến của tôi. Nhất là khi tôi nghe

bản Ôn Em, tôi thấy tình yêu cũng là một cần thiết trong đời sống. Và sự trân trọng của ông đối với phụ nữ qua bài hát này là một thái độ rất lịch sự thoát ra từ tình yêu thương mà trước kia thế hệ của chúng tôi không hề nghĩ tới. Nếu tôi không đến được đêm nay thì quả là một điều thiếu sót. Tôi nói đây với tất cả lòng chân thành. Và đoá hồng này chính là niềm ưu ái riêng dành cho ông. Tôi xin thay mặt khán giả đêm nay để cảm ơn ông.” Ông cụ đã làm cho tôi xúc động. Hình ảnh ông cụ đã in sâu vào tâm khảm tôi, rất khó quên.

Năm 1995, trong đêm nhạc kỷ niệm 35 năm Tình Ca Từ Công Phụng, sau khi chương trình chấm dứt, có một bà cụ khoảng 80 tuổi đến chào tôi và nói: “Chùng nào ông đến nữa? Ông cố gắng trở lại sớm để tôi còn có dịp đến nghe ông một lần nữa. Nếu lâu lắm ông mới trở lại thì có khi tôi đã “đi” rồi.” Tôi cầm lấy tay cụ mà lòng nghẹn ngào. Có một điều đặc biệt mà tôi muốn nêu lên ở đây là tôi đã gặp được rất nhiều khuôn mặt trẻ trong tất cả các đêm Nhạc Thánh Phòng dành riêng cho tôi. Tôi đã đi từ ngạc nhiên đến thích thú khi nhìn thấy họ ngồi im lặng say sưa thưởng thức từ đầu đến cuối khiến tôi có cảm tưởng như họ đang ghi từng nốt nhạc và uống từng lời ca của tôi. Các bạn có thấy không? Niềm yêu thương của khán thánh giả dành cho một người nhạc sĩ sáng tác nói riêng và nghệ sĩ nói chung chính là sợi dây vô hình đã buộc chặt người nghệ sĩ với nghệ thuật. Có một lần, trong một dịp xuống miền Nam Cali, một số bạn bè cũ từ thời học chung các trường đại học ở Sài Gòn mời tôi đến cùng vui với anh em trong buổi họp mặt. Họ có yêu cầu tôi hát cho họ nghe một sáng tác mới nhất của tôi. Họ vỗ tay và tôi cảm ơn họ. Nhưng rồi họ từ chối tiếng cảm ơn của tôi và nói: “Chúng tôi mới là những người biết ơn

anh vì anh đã mang đến riêng cho chúng tôi chiều hôm nay một niềm hạnh phúc lớn qua âm nhạc của anh!” Đó cũng là niềm hạnh phúc của tôi nữa chứ. Phải không các bạn? Vì tôi đã mang đến cho đời ít ra là niềm hạnh phúc nhỏ nhoi qua âm nhạc. Chính đó là sợi dây vô hình đã buộc chặt tôi ở lại với âm nhạc từ 40 năm qua cùng với khán giả.

NTT: Chú có bao giờ viết thơ, văn, hay hồi ký về đời mình?

TCP: Tôi nghĩ chưa phải lúc tôi ngồi viết lại về đời mình. Và lại đời tôi chẳng có gì đáng nói trong cái bình thường như muôn ngàn cái bình thường khác.

NTT: Người ta nói: “Đằng sau người đàn ông thành công là người phụ nữ tuyệt vời.” Cô đã và đang đóng vai trò gì trong sự thành công của chú?

TCP: Tản tảo để vun xới gia đình của một người đàn bà là đã tuyệt vời rồi. Nhà tôi còn tuyệt vời hơn nữa khi biết dành thì giờ và khuyến khích tôi không ngừng sáng tác (Tạ ơn em! Tạ ơn em!)

NTT: Đối với những nhạc sĩ trẻ (không chuyên nghiệp) hiện nay, chú có lời khuyên gì cho họ?

TCP: Nếu đã chọn âm nhạc như là một cái thú đam mê thì hãy sống trọn vẹn cho âm nhạc. Từ đó bạn sẽ tạo cho mình một thế giới riêng lẻ. Và người đời sẽ có cơ hội được chiêm ngưỡng cái vẻ đẹp mà bạn đã tạo ra.

NTT: Cảm ơn chú đã dành chút thời gian quý báu cho bạn đọc của Nguyệt san *Hồn Quê*. Xin kính chúc chú và gia đình nhiều sức khỏe và mong được thưởng thức nhiều sáng tác mới của chú.

Nguồn: Nguyệt San *Hồn Quê* 2010

Từ Công Phụng, Phát Ngôn Nhân Tình Yêu Của Tuổi Trẻ Miền Nam

• Du Tử Lê

Một trong những nét đặc thù của sinh hoạt tân nhạc miền Nam, 20 năm, theo tôi là sự xuất hiện, như những mảnh đất tân-bồi-nghệ-thuật của lớp nhạc sĩ trẻ, thuộc thế hệ thứ hai - Những người sinh trong khoảng 1940.

Ảnh hưởng từ những thành tựu văn chương mang ý nghĩa dứt khoát bước ra khỏi vạch phần tiền chiến; nỗ lực đoạn tuyệt mọi diễn tả có tính khuôn sáo, đã khô cứng, đã *cliché*; lớp nhạc sĩ trẻ, thuộc thế hệ thứ hai, ở miền Nam, cũng cho thấy sự thành công huy hoắt của họ - Nhất là lãnh vực tình ca, với những ca từ mà, người thường ngoạn khó tìm thấy nơi những tình khúc thời tiền chiến.

Theo nhạc sĩ Cung Tiến, Việt Nam không có âm nhạc thuần túy, hiểu theo nghĩa nhạc không lời mà, chúng ta chỉ có những ca khúc. Cho nên ca từ của một ca khúc trở thành linh hồn, yếu tố quyết định giá trị, sự tồn tại của ca khúc ấy.

Nói về ảnh hưởng của thi ca đối với âm nhạc miền Nam 20 năm trước đây, một lần, đã lâu, nhạc sĩ Nguyễn Đức Quang cũng đồng ý rằng, nhờ những đổi mới tích cực của thi ca mà ca từ của tân nhạc đã có những chuyển biến đáng kể.

Tôi vẫn nghĩ, nếu không có những cuộc “cách mạng” chữ nghĩa một cách táo bạo của một số thi sĩ ở cuối thập niên 1950, đầu thập niên 1960, đưa thi ca miền Nam tới những biển trời chói chang cảm thức mới - Để sau đó, âm nhạc được chấp cánh, bay tới những biên cương tự do phối hợp; thì không ai có thể

đoán biết, bao giờ tình ca miền Nam mới đoạn tuyệt được tàng cây, bóng lớn của tình khúc tiền chiến.

Một trong những thi sĩ làm cuộc cách mạng khá rõ rệt ở lãnh vực chữ nghĩa với thể so sánh và liên tưởng, theo tôi là Nguyên Sa.

Một Nguyên Sa, thơ tình, với những câu thơ như *“Hôm nay Nga buồn như một con chó ốm/như con mèo ngái ngủ trên tay anh/đôi mắt cá uon sắp sửa xe mình/để anh giận sao chả là nước biển!...”* trong bài “Nga”. Hoặc *“... Nụ cười mềm như ánh nắng của cuộc chia ly/của một buổi sáng mai khi những người phu đổ rác bắt đầu đi/những thùng rác bắt đầu cọ vào nhau/với những tiếng kêu của một loài sắt lạnh/như những tiếng kêu của những chiếc đinh khô, những mình búa rần..”* trong bài “Paris”.¹

Ngay cả câu thơ (như lời tiên tri về định mệnh chính mình), của nhà thơ Quách Thoại, trước khi mất: *“Rung rung mùa hoa gạo/lỡ một mai tôi chết trần truồng không com áo”*;² cùng một số nhà thơ khác, tất cả, cộng lại, đã làm thành những nhát rìu phá tung nhiều ngục tù ngôn ngữ sáo mòn từ tiền chiến.

Trước Nguyên Sa, tôi không thấy ai đem người yêu của mình so sánh với “chó/mèo”! Đôi mắt của người yêu khi hờn dỗi, được ông ví von với “đôi mắt cá uon”! Cũng trước ông, tôi chưa thấy ai đem những “người phu đổ rác,” “những thùng rác,” những “đinh”, những “búa” ra làm nhân chứng cho cuộc chia tay giữa hai người yêu nhau. Trước Quách Thoại, tôi cũng chưa thấy ai mang vào trong thơ họ, cụm từ “chết trần truồng không com áo”.

¹ Nhà thơ Nguyên Sa sinh ngày 1 Tháng Ba, năm 1932 tại Hà Nội. Ông mất ngày 18 Tháng Tư, năm 1998, tại miền Nam California. Cả hai bài thơ được trích dẫn, đều nằm trong “Thơ Nguyên Sa” tập 1. Tổ hợp Gió, xuất bản lần thứ 6, Saigon, 1971.

² Nhà thơ Quách Thoại sinh năm 1929 tại Huế. Ông mất ngày 7 Tháng Mười Một, năm 1957 tại Saigon.

Lý do? Rất dễ hiểu: Đó là những hình ảnh không thơ. Không đẹp theo quan niệm thi ca cũ.

Một khi những hình ảnh được coi là không thơ, không đẹp vốn hiếm thấy xuất hiện trong dòng thơ tình thời tiền chiến; thì người ta sẽ càng khó tìm thấy chúng hơn nữa, trong những tình khúc cùng thời điểm.

Nhìn lại ca từ những tình khúc tiền chiến, ngay giai đoạn cực thịnh của phong trào lãng mạn, khi nói tới người nữ, người ta chỉ thấy những mô tả chung chung, mờ nhạt, không cá tính. Vì thế, các nhạc sĩ thường bị “đụng hàng” khi so sánh người yêu của họ, một cách ước lệ như: “Em hay nàng” đẹp như tranh! “Em hay nàng” đẹp như thơ! Cụ thể hơn một chút thì, họ ví nhan sắc người nữ đẹp như trăng, như sao, như hoa tươi, như nắng sớm. Nghĩa là những so sánh, những ví von rất mơ hồ. Rất “huê vốn”!

Lại nữa, khi mô tả dung nhan người yêu, đa số các nhạc sĩ chú tâm vào vài điểm không hiếm hóc, như tóc, môi, mắt. Do đó, chúng ta có hàng loạt tóc mây, tóc thề, tóc (dài như) suối. Về đôi mắt người nữ, thì chúng ta cũng có hàng loạt mắt buồn, mắt hồ thu, hay mắt mơ huyền. Còn môi thì chúng ta có môi tiên nữ, môi thắm, môi son, môi quyến rũ.

Làm như dung nhan hay thân thể phụ nữ, chỉ có mấy điểm đó đáng ca ngợi. Ngoại giả, những phần còn lại đều xấu! Phải quên đi! Không nên nhắc tới! Trong khi thực tế, từ lâu, đa số đã “đồng thuận” với nhau rằng: nét đẹp, sự quyến rũ tự nhiên của bộ ngực, vòng eo, tay, chân, dáng đi của người phụ nữ là những gì ta không dễ “Nhắm mắt. Bỏ qua!”

Tuy nhiên, ở thế hệ nhạc sĩ thứ hai của 20 năm văn học, nghệ thuật miền Nam, lãnh vực tình khúc, những giới hạn hay những úy kỵ kể trên đã được vượt qua.

Lần đầu tiên, giới thưởng ngoạn gặp được trong tình ca của các

nhạc sĩ lớp tân-bồi-âm-nhạc này, nhiều hình ảnh mới, lạ bất ngờ, như “Ngày sau sỏi đá cũng cần có nhau”, trong tình khúc Trịnh Công Sơn - Như “Em rơi vào đời tôi/tình yêu em khôn lớn trong dịu dàng” Hoặc “Dòng sông đang thì thầm trong tóc những khúc nhạc tình” trong các ca khúc nhan đề “Nhu Ngọn Buồn Rơi” và, “Tình Tự Mùa Xuân” của họ Từ.

Trước Trịnh Công Sơn, tôi không thấy nhạc sĩ nào nhân cách hóa “sỏi đá” để nói lên khao khát có nhau của đôi lứa. Trước Từ Công Phụng, tôi cũng chưa thấy một nhạc sĩ nào “vật thể hóa” người yêu khi ông dùng động từ “rơi” hoặc, nhân cách hóa dòng sông, để dòng sông có thể “thì thầm” trong tóc. Và, nếu tình khúc tiền chiến chỉ ghi nhận hình ảnh người nữ từ đầu tới cổ thì, qua một vài bài thơ phổ nhạc, ông cũng đã mang được nhiều phần khác của người nữ vào trong ca khúc của mình.

Một đặc điểm khác cũng nên ghi lại. Đó là: trước khi chúng ta có truyền hình vào cuối thập niên 1960, khởi đầu, đa số các nhạc sĩ thường nhờ tới radio, để phổ biến sáng tác của mình. Nhưng một số nhạc sĩ thuộc thế hệ thứ hai, như Từ Công Phụng, đã không chọn đi qua chiếc cầu gập ghềnh, gian nan này. Nhiều tình khúc Từ Công Phụng được cất lên từ sân trường, các giảng đường đại học; trước khi chúng “xuống đường” bước về đại chúng. Lớp thính giả đầu tiên của Từ Công Phụng là thanh niên, sinh viên. Họ đón nhận ông như một phát ngôn nhân tình yêu gần gũi, đầm ấm nhất của họ. Họ cũng tìm thấy hình bóng, trái tim họ, trong cả những tình khúc chia, lìa, phụ rẫy nhất, của ông.

Tôi không biết Từ Công Phụng tìm đến với âm nhạc hay âm nhạc đưa tay gõ những tiếng gõ rụt rè đầu tiên, nơi cánh cửa tâm hồn, khi ông mới 13 tuổi, lúc còn theo học bậc tiểu học ở quê hương Phanrang, Ninh Thuận.³

³ Từ Công Phụng sinh ngày 27 Tháng Bảy, năm 1943 tại xã Văn Lâm, huyện Ninh Phước, tỉnh Ninh Thuận.

Ông kể, thời điểm đó, một lần, khi tình cờ nghe người anh cả đàn và hát bài “Con Thuyền Không Bến” của Đặng Thế Phong, và “Trương Chi” của Văn Cao, ông bồi hồi, xúc động. Chạm mặt đầu tiên với âm nhạc, nơi Từ Công Phụng khiến ông ngây ngất, như sự chạm mặt với tình yêu thứ nhất. Ông bắt đầu học nhạc với người anh, qua những câu hỏi đơn giản về các nốt nhạc, cách đánh đàn.

Ông nói: “Nhưng mãi tới năm 16 tuổi, tôi mới thực sự hiểu biết về âm nhạc một cách sâu sắc qua cuốn sách nhạc nhan đề ‘*Harmonie et Orchestration*’ của Robert de Kers, bản tiếng Pháp, xuất bản tại Paris, năm 1944; mà tôi vẫn còn giữ, như một kỷ niệm quý báu.”

Cũng thuộc về kỷ niệm thời niên thiếu, Từ Công Phụng kể, lần đầu tiên ông bước lên sân khấu là khi đang học năm lớp nhất, trường Nam Phan Rang (lớp 5 bây giờ). Sau đó, ông được đề cử đi hát ở các buổi lễ lớn, thi đua cùng các trường tiểu học khác. Con đường “nghệ sĩ trình diễn” này, tiếp tục đón đả mời ông bước tới khi lên trung học. Ông luôn được chọn lên sân khấu đơn ca trong các buổi sinh hoạt văn nghệ toàn trường. Hai năm cuối cùng của bậc trung học ở các trường Duy Tân, Phan Rang và Trần Hưng Đạo, Đà Lạt, ông được chọn làm trưởng ban văn nghệ toàn trường.

Năm 1961, ông sáng tác ca khúc “Bây Giờ Tháng Mấy.”

“Nhưng tôi không dám trình bày trước công chúng. Phần vì nhất, phần chưa tin tưởng lắm vào tài sáng tác của mình,” họ Từ tâm sự.

Thời gian ở Đà Lạt, Từ Công Phụng cùng một số bạn học mới, thành lập ban nhạc Ngàn Thông, chơi hàng tuần cho đài phát thanh Đà Lạt. Ca khúc “Bây Giờ Tháng Mấy” của họ Từ được trình bày lần đầu tiên, qua làn sóng điện này.

Ngay sau đó, ông nhận được rất nhiều thư khen ngợi. Những bức thư khen ngợi kia, đã khuyến khích Từ Công Phụng mạnh dạn hơn trong lãnh vực sáng tác. Và lần lượt, những ca khúc như “Mùa Thu Mây Ngàn,” “Bài Cho Em” ra đời.

Tác giả “Bây Giờ Tháng Mấy” kể, một thành viên cùng trong ban Ngàn Thông với ông, sau này cũng trở thành nhạc sĩ nổi tiếng. Đó là nhạc sĩ Lê Uyên Phương.

Tuy nhiên, vẫn theo Từ Công Phụng, kể từ khi di chuyển về Sài Gòn, học trường Quốc Gia Hành Chánh, thì: “Con đường âm nhạc của tôi mở ra thênh thang hơn. Sách vở về âm nhạc nhiều hơn, đã cho tôi một cái nhìn khác về âm nhạc. Tôi bắt đầu mê nhạc hòa tấu giao hưởng và thích nghe nhạc cổ điển Tây phương nhiều hơn. Trường hợp ca khúc ‘Bây Giờ Tháng Mấy’ cũng là một cái duyên kỳ lạ, đưa nó tới quảng đại quần chúng. Ban đầu nó chỉ nằm trong khuôn viên ký túc xá của trường Quốc Gia Hành Chánh. Đêm đêm anh em ngồi quây quần chung quanh, nghe tôi hát. Bản ‘Bây Giờ Tháng Mấy’ đã bị một anh bạn ‘chôm’, đem ra nhà xuất bản gạ bán giùm tôi. Nhà xuất bản Minh Phát lúc bấy giờ đã trả giá bản nhạc ấy có \$4,000; và được hứa hẹn khi nào bán chạy sẽ trả thêm. Sau khi ca sĩ Nhật Trường trình bày ca khúc ấy, lần đầu tiên trên đài Quân Đội, bản nhạc bán chạy như tôm tươi. Nhạc lẻ in ra bán hết chục ngàn này tới chục ngàn khác, mà lời hứa hẹn của Minh Phát ngày nào, cũng tan bay theo gió!”

Về nguồn gốc của ca khúc đầu tay vừa đề cập, Từ Công Phụng nói:

“‘Bây Giờ Tháng Mấy’ là một sáng tác hoàn toàn hư cấu, là những mơ mộng của chàng học sinh mới lớn, là tâm tư của một tên học trò đọc quá nhiều tiểu thuyết lãng mạn,” cho nên, như ghi nhận của nhà văn Song Thao: “Bây Giờ Tháng Mấy’ đã bắt được nhịp đập con tim của giới trẻ lúc bấy giờ. Lúc họ đang sống

thấp thỏm trong hoàn cảnh chiến tranh, khao khát một tình yêu trong sáng lãng mạn. Và Từ Công Phụng đã mang lại cho họ món ăn tinh thần ấy.”

Sau gần 40 năm, kể từ sáng tác đầu tay, cảnh thổ âm nhạc mang tên Từ Công Phụng vẫn là tình ca. Ông tâm sự:

“Với tôi, tình ca vẫn là con đường đẹp nhất dẫn mọi người đến gần nhau hơn, chia sẻ được với nhau nhiều hơn vì cùng chung một hơi thở.”

Họ Từ nói thêm:

“... Cho đến tuổi này, chúng ta không còn thì giờ để chia lìa. Quá muộn màng cho một bắt đầu mới (?). Dĩ nhiên mỗi tuổi cái nhìn về cuộc đời có khác đi (tùy người). Và dĩ nhiên sự chuyển hướng có đậm nét hay không, chắc chắn là phải có trong sáng tác của tôi sau này khi ra hải ngoại và khi tuổi đời đã chông chất.” Nhân đề cập tới tình khúc, nhạc sĩ Từ cũng đưa ra quan niệm của ông chung quanh hai danh từ “ca khúc” và “nhạc phẩm.”

Ông đề nghị những bài hát hiện nay các ca sĩ thường hát, chúng ta nên gọi là “ca khúc” hay “bài hát”, hơn là “nhạc phẩm.”

“Vì danh từ ‘nhạc phẩm’ thường được dành cho những sáng tác âm nhạc lớn. Những sáng tác dùng nốt nhạc để diễn tả tâm tư hay hình ảnh v.v... Nhưng vì dùng nốt nhạc để diễn tả khiến không mấy ai hiểu nổi. Nên chúng ta mới có ca khúc. Ca khúc dùng nốt nhạc để chuyển lời ca đến với khán thính giả thì dễ hiểu hơn. Cho nên, nhạc và lời bao giờ cũng phải quyện với nhau sao cho tương xứng. Nói cách khác là khéo xếp đặt lời ca và nốt nhạc làm sao để đi vào lòng người. Tóm lại, ca khúc là chuyển tâm tư của người viết đến người nghe bằng những lời thơ qua âm nhạc,” ông nói.

Về thói quen sáng tác, Từ Công Phụng cho biết, ông không

biết các nhạc sĩ sáng tác ca khúc như thế nào; nhưng riêng với ông, ông coi trọng cả hai thứ: Nhạc và Lời. Ông nói, Nhạc phải cho hay, Lời phải cho đẹp và ý nghĩa. Đôi khi ông viết nhạc trước theo dòng cảm hứng và tìm lời phù hợp với nốt nhạc gắn vào. Đôi khi ông lại làm lời trước. Đó là trường hợp ông muốn nói tới một điều gì đặc biệt. Sau đó ông mới tìm nốt nhạc gắn vào.

Ông tóm gọn:

“Tôi luôn tìm cách hành âm cho có sự thay đổi khác lạ; gây thích thú cho người nghe. Và cũng có đôi khi, tôi viết luôn hai thứ một lúc.”

Nguồn: *nguoi-viet.com*, 9/23/2009)

Từ Công Phụng, Hạnh Phúc Tựa Những Lời Nói Dối

• Du Tử Lê

Với tiêu chí tự đặt cho mình: “Nhạc phải cho hay, lời phải cho đẹp và ý nghĩa;” Từ Công Phụng đã đem đến cho giới thưởng ngoạn những tình khúc sang cả, mượt mà từ nhạc tới lời. Nhưng ông không chỉ cho thấy khả năng viết ca từ với những câu đầy thi tính mà, trong nhiều ca khúc của họ Từ, người ta còn thấy sự hiện diện cùng lúc, những ca từ như thơ và những ngôn ngữ dung dị, đời thường.

Bạn tôi, một lần, kể rằng giữa lúc đang chăm chú làm việc, khi không, một đoạn nhạc của Từ Công Phụng đã dềnh lên trong đầu bạn tôi. Đó là hai câu: “Đôi mắt em rất buồn / đôi chúng ta rất buồn...” (ca khúc “Mắt Lệ Cho Người”) “Đôi mắt em rất buồn” hay “quá buồn,” là một câu nói đơn giản. Ở đời thường, một lúc nào đó, có thể chúng ta cũng đã từng buột miệng, nói như vậy, với người thương yêu của mình. Nhưng cũng trong ca khúc này, trước đấy, lại là những câu mang tính văn chương bác học, với chủ tâm (tình cờ) nhân cách hoá “mưa” và “rong rêu”; khi tác giả viết: “Mưa soi dấu chân em qua cầu / theo những cánh rong cưu mang niềm đau.” Bạn tôi nói, những ca từ đơn giản này, như có năng lực huyền bí, thấm, nhập, rồi tiềm phục đầu đó, trong vô thức của bạn tôi. Tôi cho đó cũng là một trong những nét đặc thù của tình khúc Từ Công Phụng.

Sự kiện vừa kể, khiến tôi liên tưởng tới khí hậu trong cõi giới tình ca của Phụng. Khí hậu trong nhạc tình Từ Công Phụng, theo cảm nhận của tôi, là cái khí hậu ẩm đục những cơn mưa. Đầm ìa

những lệ mặn, chất đắng những quá khứ. La đà những cây, trái thất lạc tương lai. Đồng thời, người nghe cũng có thể cảm được những tay ôm, vỗ về của biển. Những chân đi chập chùng của gió. Những rét muốt của rừng. Những bơ vơ của núi. Những ngơ ngác phố cũ. Những rữa nát thêm xưa. Những cỏ cây. Chim muông. Hình bóng. Kỷ niệm... Tất cả, dường đã cùng thức dậy, đứng lên, buồn bã, chông chênh bước vào tâm hồn người thưởng ngoạn. Vì trong rất nhiều tình khúc của Phụng, hạnh phúc đã tựa như lời nói dối; nếu hiểu, tình yêu, vốn là điều không thật! Nói tới tình ca, tôi nhớ, tình cờ đọc được ở đâu đó, trước Tháng Tư, 1975, một câu của nhạc sĩ Phạm Duy, in trang trọng nơi trang đầu một tuyển tập nhạc tình của ông. Đại ý ông tỏ dấu tiếc đã không dành hết quãng đời viết nhạc của mình, cho sự ngợi ca tình yêu. Tôi thú vị lắm, phải nói thế, khi đọc lời tâm sự buồn bã nhưng rất thực của người viết nhạc lớp trước. Tình yêu, cách nào khác, tôi nghĩ, chính là khuôn mặt chập lại, sáng lên cùng lúc: Sự sống và lẽ chết.

Nói tới tình ca, cũng là nói tới bước đường mà, chẳng một nhạc sĩ nào không ít, nhiều kinh qua. Nó giống như cánh cửa mê hoặc đầy cam bẫy sinh / tử của thể thơ lục bát, với những người làm thơ vậy. Tình ca, cái thế giới mầu nhiệm, thần thánh của tuổi trẻ? Hay nó là mặt bên kia của cảm nhận địa ngục, thiên đường; hắt lên từ một dương gian hiu quạnh? Lại nữa, những tình khúc của họ Từ, hình như đã không chỉ như những tình khúc hiểu theo nghĩa một sáng tác nói về tình yêu đôi lứa. Ẩn giữa những dòng nhạc, giấu trong những lời ca, mỗi tình khúc của Từ Công Phụng còn là một thánh thoát êm đềm, dù cho nhạc phẩm nói về một tình yêu đổ vỡ. Ở đâu đó, trong những dòng nhạc, giữa những từ ngữ, vẫn thấp thoáng một nhân sinh quan đầy cam chịu và độ lượng.

Từ những cảm nhận trên, tôi thấy, một trong những nét đặc

thù của sinh hoạt âm nhạc miền Nam trước Tháng Tư, 1975, là sự góp mặt đông đảo và sự phồn thịnh sáng tác của nhiều người viết nhạc. Nhưng, nói như thế, không có nghĩa tất cả những người sáng tác nhạc đều trở thành nhạc sĩ. Định đề khắc nghiệt của nghệ thuật là, giá trị thực hữu trong sáng tác, phải được ấn chứng bởi ngọn lửa thời gian bạo liệt. Thời gian tuồng keo kiệt nụ cười trước mỗi lao tác tinh thần, tự nguyện. Mặc dù, cuối cùng, thời gian, cũng vẫn là đôi tay duy nhất, nâng niu, gìn gìn giữ cho chúng ta, những hạt ngọc. Trong biển sống cuộn cuộn của nghệ thuật nói chung, âm nhạc nói riêng thì, mỗi tài hoa tiêu biểu cho một dòng sống. Kể đại diện dòng sống đó, được quần chúng ngắm nhìn, yêu thích, như một phần đời dậy hương của chính họ. Trong nghĩa này, Từ Công Phụng là người đã được giới thưởng ngoạn chọn lựa. Ông là đại diện thân ái nhất cho dòng suối tình ca lành đẽnh ly biệt, của hai mươi năm tân nhạc Nam, Việt Nam.

Là một trong những ngọn thác âm giai chảy từ đầu nguồn riêng lẻ, đời nhạc Từ Công Phụng, nhìn lại, từ điểm đứng tỵ nạn, nửa vòng trái đất, tôi thấy, trước sau, vẫn đầm đầm sang-cả-buồn-bã, mới. Từ điểm đứng kia, tôi chợt hiểu sự kỳ diệu của âm nhạc, không chỉ là những phối ngẫu toàn hảo giữa âm giai và ca từ mà, âm nhạc, ở độ chín nào đó, còn là những hồi chuông lung linh kỷ niệm khôn nguôi, một đời vậy. Bạn có quyền không đồng ý những cảm nhận của tôi. Bạn cũng có quyền cất tiếng thảo luận với nhạc sĩ... Nhưng trước đó, tôi đề nghị, bạn nên có một lần, buông, thả thân, tâm mình trong dòng suối tình khúc của họ Từ. Dù cho, hạnh phúc trong tình khúc Từ Công Phụng có tựa như những lời nói dối!

Nguồn: *nguoi-viet.com*, 10/7/2009

Từ Công Phụng, một thiên sứ của tình yêu

• Nguyên Phan

Tình cờ được xem một băng *video* ca nhạc của Thúy Nga Paris, tôi thấy một người xuất hiện bên cạnh Khánh Ly, cầm đàn *guitar* và bằng một giọng rất trầm và ấm đã hát những bài ca do anh sáng tác cách đây hơn bốn thập niên. Người tôi muốn nói đến không ai khác là bạn văn nghệ cũ của tôi, nhạc sĩ Từ Công Phụng.

Tôi có cái duyên gặp gỡ và sinh hoạt văn nghệ chung với người nhạc sĩ mà tiếng hát gắn liền với những bài ca do anh sáng tác một thời đã làm rung động biết bao trái tim của tuổi trẻ đồng thời cũng đã làm nên tên tuổi anh.

Tôi biết Từ Công Phụng sáng tác rất sớm. Anh sáng tác khi anh còn rất trẻ. Khởi đi từ bài “Bây Giờ Tháng Mấy”; rồi đến “Mùa Thu Mây Ngàn”. Đặc biệt với “Bây Giờ Tháng Mấy” có sức cuốn hút đến độ mà người thưởng ngoạn phải đặt lời “tếu” để hát “Bây giờ mấy tháng rồi hồi em. Anh đi tìm nhà thương em nằm”. Viết đến đây, người viết thành thật xin lỗi nhạc sĩ Từ Công Phụng vì khi viết những dòng chữ này, người viết không ngoài mục đích là nói lên sự phổ biến rộng rãi và sâu rộng của bài ca trữ tình này trong quảng đại quần chúng. Mong nhạc sĩ họ Từ thông cảm.

Thật tình bản “Bây Giờ Tháng Mấy 1” nếu được phổ biến nhiều vì nét giản dị, dễ thương nhưng rất trữ tình của nó:

*“Bây giờ tháng mấy rồi hồi em
Lênh đênh ngàn mây trôi êm đềm
Chiều nay nếu em đừng hờn dỗi*

*Trách hẹn một lần thôi
Để mộng vỡ tan rồi*

Nhưng đối với tôi, tôi thích bài “Bây Giờ Tháng Mấy 2” của Từ Công Phụng hơn. Tôi hay hát bài 2 hơn bài 1 vì tính cách thâm trầm và sâu lắng của nó. Bài ca bắt đầu bằng lối kể lể tâm sự cuộc tình sớm lìa xa:

*“Bây giờ là tháng mấy mình xa nhau đây em
Chiều nay trời mây đầy. Cho lạnh buốt vai gầy
Ngày cũ mình thường đổi. Mà nay em hờn đổi
Trách hẹn một lần thôi. Để mộng vỡ tan rồi”*

Rồi bài ca được chuyển tiết tấu ray rút hơn niềm đau dĩ vãng:

*“Mai đây anh đưa em đi về. Có ai đưa chân mềm
Hòn lòn tóc lưng thêm. Mà từng đêm anh đã trót
Ngày đó có em chờ. Mà nay biết ai đợi
Để đưa em đi về khi cuộc vui đã tan”*

Để rồi bài ca được kết thúc bằng một “coda” nghe rất trong sáng dù là một cuộc tình buồn:

*“Bây giờ là tháng mấy. Ngày anh đi quên đường.
Tìm màu hoa hương cũ em cài áo làm duyên”*

Và giờ đây, từ một phương trời xa lạ, từ một góc đời hiu quạnh, tôi đã nghe Từ Công Phụng hát cho mọi người nghe những bài ca mà chúng tôi đã hát với nhau từ độ nào trong những buổi sinh hoạt văn nghệ sinh viên, Thanh Niên Thiện Chí, Trung Tâm Phát Triển Sinh Hoạt (CPS), Trung Tâm Bách Việt hay giảng đường của các trường đại học.

Nhớ có một lần tôi đến thăm anh tại căn gác trọ ở ngã bảy Chợ Lớn, anh đã hát cho tôi nghe bài ca anh mới sáng tác. Đó là bài “Xứ Thâm Trầm” phổ theo thơ của Đông Duy. Bài ca nghe buồn

man mác và rất xa vắng. Bài ca mở đầu bằng:

*“Em đến thật êm đêm. Như giấc mơ trong mùa hạ.
Mây trời lang thang ngoài khung trời vắng...”*

Để rồi kết thúc bằng:

*“Một lần đã qua đời chúng ta để lại dấu chân người đã quên, còn
thấp lên ngời sáng tình xưa”*

Cũng có lần, trong một buổi sinh hoạt văn nghệ bỏ túi tại tư gia của một tùy viên văn hóa của tòa đại sứ Cộng Hòa Liên Bang Đức ở Sài Gòn qua lời mời của một người em của tôi, chúng tôi đã hát rất nhiều bài hát của Từ Công Phụng trong đó có bài “Tuổi Xa Người” mà lời thơ và nhạc như là nỗi cuốn hút khôn cùng của một tình yêu khởi đầu rất nồng nàn, tha thiết để rồi kết thúc bằng nuối tiếc, rã rời, cảm nín:

*“Một chiều êm. Tay đan tay diu nhau trên lối.
Đưa em đi nhẹ nhẹ vào đời.
Bằng vòng tay tôi nâng niu mùa thu thức giấc.
Đưa em vào ngày tháng vô về “*

...

*“Em, em xa dần ngàn đời hoang vắng.
Tôi đi về buồn chung kẻ tóc.
Bước chân này còn tròn kiếp hoang vu.
Một mình đi lang thang trong mùa đông rét mướt.
Nghe bơ vơ hồn mình lạc loài.
Buồn dấy lên trên dung nhan gầy xanh của tuổi,
trên tháng ngày hằn vết đời mình.
Trời mùa đông hong khô đi niềm tin sỏi đá.
Trên đôi tay này mình còn gì
và dòng sông trôi đi vô tình mang tất cả.
Cuộc đời này của người hay tôi.”*

Phải nói thật tình như thế này. Trong cuộc đời rong chơi ca hát của tôi, tôi đã hát rất nhiều bài hát của rất nhiều nhạc sĩ nổi tiếng một thời nhưng phải nói rằng đến khi biết Từ Công Phụng, được hát nhạc của anh thì hình như nhạc Từ Công Phụng có một sức quyến rũ lạ kỳ, một phần những bài ca anh viết phù hợp với chất giọng của tôi, một phần khác, nhạc của Từ Công Phụng chuyên chở được tình cảm và tâm hồn của tôi. Cho nên tôi rất thích và hát nhạc của Từ Công Phụng với tất cả cảm xúc thật của mình. Tôi học thuộc rất dễ dàng những bài hát của Từ Công Phụng. Trước đám đông, tôi thường hát những bài ca của Từ Công Phụng với rung động dạt dào. Một bài hát của Từ Công Phụng mà tôi đã hát thành công không biết bao nhiêu lần trong cuộc đời của tôi đặc biệt trong những tiệc cưới của bạn bè, thân hữu hay trong những sinh hoạt có tính cách gia đình. Đó là bài “Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên”:

*“Rồi mai, có một lần tôi đưa Em về trên đỉnh yên bình hiền hòa
Một mùa xuân trên cao hôn lên làn tóc xõa theo mây trôi
bên sông”*

Một sự ngẫu nhiên tình cờ vào đầu năm 2001, tôi tìm được số *phone* của Từ Công Phụng qua nhạc sĩ Nhật Ngân (người bạn văn nghệ cũ của tôi). Được biết bây giờ anh sống ở Portland, Oregon. Tôi đã liên lạc ngay với họ Từ này qua điện thoại. Dù chỉ qua đường dây điện thoại, chúng tôi rất mừng khi gặp lại nhau sau những tháng ngày vắng xa nhau. Và sau đó ít lâu anh đã gửi xuống cho tôi bốn tuyển tập tình ca và hai CD của anh. Tôi xem những tuyển tập này như là những báu vật vì tôi muốn giữ mãi những kỷ niệm với anh mỗi khi nhìn lại và hát lại những ca khúc của anh in trong những tuyển tập đó. Những khung trời kỷ niệm thân thương nhất phút chốc đã trở về với tâm hồn tôi khi lần dò những trang của tuyển tập. Nhớ những lần anh đến với chúng tôi nhân lễ đính hôn cũng như lễ thành hôn của chúng tôi. Quà tặng

của anh nhân ngày đám cưới của chúng tôi, tôi vẫn còn cất giữ tại quê nhà, một lọ sứ với hoa văn rất đẹp.

Nói đến nhạc Từ Công Phụng là phải nói đến những sáng tác của anh dần trải trong những tuyển tập mà anh đã xuất bản cũng như đã tái bản. Khởi đi từ tuyển tập “14 Tình Khúc Từ Công Phụng” xuất bản năm 1966 và tái bản năm 1995. Trong đó có những bài mà tôi thích, đáng kể là những bài “Bây Giờ Tháng Mấy (Ca Khúc 2); “Mùa Xuân Trên Đỉnh Bình Yên”; “Tuổi Xa Người”; “Bài Cho Em”. Rồi đến 12 tình khúc trong tuyển tập “Trên Ngọn Tình Sầu” xuất bản năm 1970 và tái bản năm 1994. Trong đó có những nhạc phẩm tiêu biểu như “Trên Ngọn Tình Sầu”; “Kiếp Dã Tràng”; “Mưa Trên Ngày Tháng Đó”; “Giọt Lệ Cho Ngàn Sau”; “Nhu Ngọn Buồn Rơi”; “Xứ Thâm Trầm”; “Lời Cuối”. Rồi đến 12 tình khúc trong tuyển tập “Giữ Đồi Cho Nhau” xuất bản năm 1983 và tái bản năm 1993. Những nhạc phẩm nổi bật là “Giữ Đồi Cho Nhau”; “Qua Vùng Biển Nhớ”; “Mắt Lệ Cho Người”; “Một Mình Trên Đồi Nhớ”; “Nhu Chiếc Que Diêm”. Rồi đến 12 tình khúc trong tuyển tập “Một Góc Đồi Phôi Pha” xuất bản năm 1999. Tiêu biểu nhất là những bài “Vẫn Một Đồi Hiu Quạnh”, “Một Góc Đồi Phôi Pha”. Gần đây nhất tác phẩm “Mãi Mãi Bên Em” được xem là *top hit* của anh, xung tưng tình yêu vĩnh cửu.

Trong “14 Tình Khúc Từ Công Phụng” chúng ta bắt gặp những tình yêu rất hiền hòa, bình yên, có mùa xuân, có nắng ấm, có mây trôi nhẹ nhẹ, có khung trời kỷ niệm tuổi thơ, có ngọt ngào hương tình, có bóng dáng hạnh phúc đầu đời thật êm đềm với những mộng mơ, dỗi hờn rất nhẹ, những nỗi buồn vơi vợi, lãng đãng những nhớ thương chất ngất. Bên cạnh đó, chúng ta cũng bắt gặp những cuộc tình chia xa trong mưa bay, trong chiều buồn rất nhẹ, trong mùa hoa đã phai, hay trong cái giá buốt của mùa đông.

Trong “Trên Ngọn Tình Sầu” chúng ta bắt gặp những nỗi bất hạnh bủa vây, những con lốc của những cuộc tình u mê, của

những nỗi niềm cay đắng trôi trên những tháng ngày muộn phiền, những ân tình phôi pha, những đam mê vật vờ, những hắt hiu, bề bồng nỗi nhớ, những âm thầm sống nhưng lòng đã chết, những giọt nắng buồn mênh mang, những phận đời mong manh, dãi trảng xe cát, những sóng tình vỗ mãi những âm quên trên nỗi đau, tàn tạ của cuộc sống.

Trong “Giữ Đời Cho Nhau” chúng ta bắt gặp những lời tạ ơn những người tình đã cứu rỗi đời mình, đã cho đời những yêu thương chất ngất, đã cất giữ cho nhau niềm hạnh phúc dù mong manh, những nỗi nhớ khôn cùng, những tình tự mùa xuân với nồng nàn những giọt tình hồng trên thiên đường cuộc tình đôi lứa.. Chúng ta cũng thấy thấp thoáng trong tuyển tập “Giữ Đời Cho Nhau” những cuộc tình của những thốn thức vô vọng, của những tái tê cùng sâu, của những hiu hắt trên bóng hạnh phúc nhạt nhòa, những ngăn lệ sâu, những cơn bão qua đời, những hấp hối, mù lòa, nghiệt ngã, những cô đơn buồn với những đêm thâu nặng giọt sầu, mờ phai vết xưa.

Và trong “Một Góc Đời Phôi Pha”, chúng ta cũng bắt gặp những cuộc tình vớ vụn, những thân phận của một người làm kiếp lưu đày, vật vờ sống, lòng vẫn buồn tênh ở nơi xứ lạ quê người, những phù du của kiếp sống như đời cỏ dại, suốt một đời chênh vênh, hiu quạnh trong góc đời phôi pha dù hạnh phúc nhỏ nhoi có quanh mình, dù vùng trắng vẫn hiển hiện, và hoa quỳnh vẫn nở.

Rồi cuối cùng, Từ Công Phụng cũng được hiểu như là một trong những nhạc sĩ viết tình ca cho tuổi trẻ. Từ Công Phụng được hiểu như là một thiên sứ của tình yêu với bóng dáng hạnh phúc dù mong manh; một chứng nhân cho những cuộc tình không may, rã rời, vớ vụn, vì trong bóng dáng của những tình yêu có hạnh phúc chúng ta cũng thấy thấp thoáng những tình yêu mong manh, bất hạnh bủa vây, rã rời, phân ly, chia lìa, cách ngăn

với những hệ lụy của nó trong lời và nhạc của Từ Công Phụng. Hơn nữa, nhạc của Từ Công Phụng không cường điệu, lộng ngữ, không kiểu cách hay làm dáng. Nhạc của Từ Công Phụng là những rung động thật thà được thể hiện bằng âm thanh và ngôn từ mới. Chính những yếu tố đa dạng và phong phú này một phần lớn đã giúp cho nhạc của Từ Công Phụng có cái nét riêng mà giới thưởng ngoạn dễ chấp nhận để trở thành cái chung mà chúng ta có thể tìm thấy trong cuộc đời thường, dù đôi khi những ngôn từ mà Từ Công Phụng sử dụng rất là đến độ khó hiểu và chỉ được hiểu bằng cảm nhận mà thôi. Tất cả đã làm nên tác phẩm của Từ Công Phụng và tạo vóc dáng của người nhạc sĩ tài hoa này.

Vì vậy, tôi hoàn toàn đồng ý với anh Ngu-Yên khi anh phân tích về khía cạnh nhạc thuật trong nhạc Từ Công Phụng:

“Đặc tính của nhạc Từ Công Phụng không phải chuyên nhất nhạc tình mà là hương sắc nhạc tình trong hợp âm trưởng”... *“Từ Công Phụng cũng thường diễn tả nỗi buồn qua những chủ âm trưởng. Nhạc tình của anh dù có đáng lý biệt, dù đã tan rã tương tư, dù vô vọng thương nhớ vẫn nhẹ nhàng tư lự mênh mông. Lời không kém phần chua xót, đau đớn nhưng nhạc làm dịu lại những cường điệu thường bị thổi phồng lạm dụng trong hợp âm thứ. Nghe ra bình thường, gần gũi và quân tử hơn”*

Nhân danh là một người bạn thân của anh, tôi xin được gửi đến anh những tình cảm thân thương cùng với sự trân trọng và sự ngưỡng mộ một tài năng, đã cống hiến cho đời những tác phẩm có giá trị nghệ thuật cao.

Một lần nữa, xin dành những bông hoa tươi thắm nhất cho người nhạc sĩ được hiểu như là một trong những người viết nhạc tình hay nhất, đậm đà nhất, thiết tha nhất không riêng của quá khứ, của hiện tại và cho cả tương lai nền âm nhạc Việt Nam.

Tôi cũng cùng ý kiến với thi sĩ Du Tử Lê khi anh đánh giá nhạc

tình của Từ Công Phụng để xem như sự đúc kết cuối cùng cho bài viết về Từ Công Phụng của tôi:

“Từ Công Phụng, người nhạc sĩ đã được giới thưởng ngoạn chọn lựa như một tiêu biểu sâu sắc, thâm trầm và đậm thắm nhất của tình ca của tuổi trẻ ở thập niên 60-70. Chỉ riêng với tình ca, đã có biết bao nhiêu ngàn sáng tác. Nhưng những sáng tác còn lại trong chúng ta, sau khi đã trải qua sự thử thách của thời gian, ta vẫn có thể đếm được. Từ Công Phụng là người nhạc sĩ đã có nhiều tình khúc ở lại với chúng ta trong những số hạt ngọc đếm được đó. Với lời ca và cung đàn, mỗi lần tiếng hát trầm ấm được cất lên, anh đã trở thành kẻ tình nhân của mỗi thời đại”.

San Diego 2009

Nguồn: Người Việt Tự Do, số 1240, Thứ Bảy 6/6/2009

Kỷ Niệm Với Nhạc Sĩ Từ Công Phụng Tại Úc Châu:

Tiếng Hát Đi Vào Lòng Người

• Người Xứ Vạn

 ời tôi có duyên với văn nghệ nên thường gặp gỡ nhiều nam nữ nghệ sĩ. Vài năm trước, người viết lại được hân hạnh chào đón một người anh văn nghệ khác nữa - Tôi muốn nói tới người nhạc sĩ kiêm ca sĩ tài danh Từ Công Phụng đến từ Hoa Kỳ!

Thời còn sinh viên trước 1975, tôi không có duyên quen biết anh nhiều nhưng nhạc phẩm bất hủ “Bây Giờ Tháng Mấy” do anh sáng tác hồi năm còn học đệ nhị ở trường trung học Phan Rang và sau này khi hát nghêu ngao ở ký túc xá Học Viện QGHG lúc anh còn là sinh viên ở đó (dù chỉ ngắn hạn), bạn bè mới khám phá ra anh là một tài năng âm nhạc hiếm có và bản nhạc đầu tay ấy đã chào đời một cách hết sức thành công ngoài mơ ước. May mắn tôi có dịp gặp anh tại Úc Châu.

Nhạc sĩ Từ Công Phụng sống ở vùng Oregon (Portland) Hoa kỳ. Nơi người nghệ sĩ ở có núi, sông, hoa, cỏ và tuyết giá lạnh buốt quanh năm - nơi có đồi cù Langdon ở Aurora, có ngọn hải đăng Yaquina Head ở Bắc Newport - nơi có hoa huệ trắng nở đầy ven bờ sông Powder - nơi có giòng sông êm đềm Deschutes gần Sunriver - nơi có ánh bình minh rực rỡ hiện lên mỗi buổi sáng trên thung lũng Willamette tới ngọn núi Mount Hood và nơi có cánh rừng phong tuyết giá trắng xóa màu chiều tà trên thung lũng Rogue. Phong cảnh diễm tuyệt xứ người chắc có ảnh hưởng đến các sáng tác của nhạc sĩ sau này.

Ngày nọ, tại phi trường Oregon, có một người đàn ông từ

Úc bay sang thăm người nhạc sĩ, đó là BS BTC. Lúc đó, tại phi trường, có một người đàn ông khác quá tuổi trung niên, tóc muối tiêu, râu ngà bạc, đội nón “Mexico” trông như dân Nam Mỹ, dáng dấp thật nghệ sĩ ra đón một người ông chưa quen, chưa biết mặt, nhưng họ sẽ gặp nhau trong niềm cảm thông của những người xa xứ dù cách nhau cả nửa quả địa cầu. Người ấy chính là Nhạc sĩ Từ Công Phụng!

Anh Từ Công Phụng đặt chân đến Úc Châu vào một buổi sáng đẹp trời. Trạm dừng chân đầu tiên trong chuyến lưu diễn toàn bộ 10 ngày của anh là thành phố nắng ấm Brisbane. Tại đây anh có cuộc gặp gỡ với chúng tôi trong tình anh em, trong bầu không khí thân mật tại nhà hàng Bền với một số bạn bè cũ biết anh thời còn ở ký túc xá Hành Chánh. Tôi ra tận cửa đón anh, gặp tận mặt người nhạc sĩ đáng yêu với dáng dấp phong trần nhưng cũng khá đẹp trai, nét phong sương thấy rõ. Trong lúc nói chuyện vui miệng, tôi gợi ý anh nhạc phẩm mà mọi người yêu thích nhất “Bây Giờ Tháng Mấy” hay mấy... tháng hờ anh? Nhưng dường như tâm hồn anh chùng xuống, thoáng nét không vui. Tôi tâm sự với anh rằng đời nghệ sĩ đôi khi phải chấp nhận dư luận, khi đưa con tinh thần của mình lọt lòng ra đời thì nó sẽ là của thiên hạ, của quần chúng, của thính giả, của chung, nó không còn là của riêng anh nữa. Không chỉ mình anh, nhạc phẩm “Mộng Dưới Hoa” của NS Phạm Đình Chương (thơ Đình Hùng) cũng cùng chung số phận. Khi người ta đã yêu rồi thì người ta cũng thích mân mê vùi dập nó. “Mộng Dưới Hoa” nào có phải là “Họa Dưới Mông?” mà sao thiên hạ vẫn cứ hay trêu ghẹo? Ngôn ngữ Việt quá giàu sức tưởng tượng, phong phú vô chừng!

Trước đó vài tuần, Ban Tổ Chức đã tung ra những đợt quảng cáo liên tục, rầm rộ để cổ động bà con khắp Úc châu tham dự. Quảng cáo ghi “Hãy đến với đêm nhạc tình Từ Công Phụng để nghe tiếng hát trầm ấm và truyền cảm của người nghệ sĩ đa tài

của Sài Gòn hoa mộng thuở nào - Đến để nghe anh kể về những tình khúc đã từng làm rung động biết bao trái tim tuổi trẻ - Đến để sống lại những kỷ niệm của tuổi thanh xuân qua những tình ca tuyệt vời... Hãy đến để thấy thơ của Du Tử Lê, Hà Huyền Chi, Nguyễn Đình Nhạc, Đông Duy, Tuệ Nga đã trở thành tuyệt tác qua nét nhạc của Từ Công Phụng!”.

Tại Brisbane, người viết lo tổ chức phần văn nghệ. Lại phải chạy đôn chạy đáo tìm ca sĩ hát cho được nhạc Từ Công Phụng, nhưng trước hết phải là người yêu nhạc Từ Công Phụng cái đã. Chưa yêu thì chưa thể hát được. Chưa hát bao giờ lại càng không thể. May quá, Brisbane không thiếu nhân tài. Tay đàn dương cầm số một của Brisbane - nhạc sĩ Đoàn Công Bốn nhận lời. Tay MC kiêm ca sĩ địa phương gào cọi cây nhà lá vườn Phạm Cao Tùng nhận lời. Và vài ca sĩ địa phương vui vẻ nhảy vô tiếp sức. Họ là những nghệ sĩ tài tử nhưng lại là những người đã yêu thích và hát nhạc Từ Công Phụng từ lâu. Họ bắt tay ráo riết vào việc tập dượt để chuẩn bị cho chương trình trong một thời gian kỷ lục.

Sáng thứ bảy đẹp trời, tôi đón anh Từ Công Phụng đến nhà DCBồn dượt nhạc. Trước đó anh có ghé nhà tôi chơi và tặng cho tôi hai cái cà vạt thật đẹp. Trên xe, anh có tâm sự với tôi về những người bạn tri kỷ bất ngờ gặp trên đường đời mà anh đã từng phổ nhạc. Như chuyện Vũ Duy Thiều (VDT) chẳng hạn - một người không quen biết, ngày nọ bỗng dung điện thoại tới nhà hẹn chỗ anh đi chơi. Cái khởi đầu của tình bạn nhiều khi chỉ đơn giản có thế. Sau này sang xứ người, cũng chính VDT một hôm bất thần cùng người bạn khác khăn gói phóng lên Oregon tìm bạn cũ không báo trước. Từ ga xe lửa, VDT điện thoại TCP đón về nhà. Lần đầu tiên hai người gặp lại nhau trên đất khách sau những năm dài xa cách sao dấu nổi mừng vui. Cảm động và lãng mạn đấy chứ! TC Phụng hỏi VDT thêm chút nữa... “Bà nhà đâu?”, VD Thiều xúc động trả lời: “Mất rồi, trong một đêm ngủ yên lặng

lẽ"... Sau giây phút sững sờ đó là những nỗi buồn chia xẻ. Từ đó bản nhạc "Bên Kia Đồi Quanh Quê" ra đời, viết riêng tặng VDT và những quãng đời đã khuất, trong đó có câu cuối... "Người đi sao quá vội bỏ mình tôi hắt hiu buồn người ơi!". Bạn có thể tìm thấy nỗi buồn chia xẻ này trong tập khúc "Một Góc Đồi Phôi Pha" xuất bản năm 1999.

Đêm trình diễn nhạc đầu tiên diễn ra tại Thính phòng Abel Smith thuộc Đại học UQ (QLD). Thính phòng gói gọn một số thính giả chọn lọc khoảng 180 người đủ mọi lứa tuổi nhưng lại là những tâm hồn yêu nhạc với một đêm thính nhạc đúng nghĩa. Đồng môn PCTùng - một thời đã biết anh Phụng từ khi còn ở ký túc xá Học viện Hành Chánh là MC chương trình và là giọng ca chính ở đây đã mở màn "Đêm Nhạc Tình TCP" qua nhạc phẩm "Mùa Thu Mây Ngàn" khi trời đông vừa chớm tới. Giọng ca hay hết chịu nổi với phong cách trình diễn tuyệt vời. Sau đó là các nghệ sĩ địa phương tiếp sức. Anh TCP Phụng ngồi bên dưới trầm thấu từng giòng nhạc của mình một cách đặc ý.

Phân quan trọng của chương trình bắt đầu. Anh TCP Phụng xuất hiện. Thính giả bên dưới im phăng phắc chờ đợi. Anh mở đầu nhạc phẩm nổi tiếng đầu tay của mình, bản "Bây Giờ Tháng Mấy" qua ca khúc 1 & 2 với những lời trần tình trước mỗi bản nhạc khiến thính giả hiểu rõ được tình huống khi nhạc phẩm ra đời. Đó là những kỷ niệm đẹp. Giọng anh có phần hay hơn xưa, ấm áp, hấp dẫn, lôi cuốn mọi người vào thế giới âm thanh riêng của tình ca của anh. Phải nói hay hơn xưa bởi thời gian đã tôi luyện thêm âm sắc. Anh đã ru hồn thính giả suốt cả tiếng đồng hồ với cả thầy 9 bài trong phần I.

Nếu anh TCP là trái tim đêm nhạc thì sau lưng anh, Ns DCBồn cũng chính là linh hồn. Đời cho đời Công: Công Phụng và Công Bồn gặp nhau giữa giòng suối nhạc để cho đời rung cảm những hạnh phúc, buồn đau. Cả hai là chất men của nhau. Nếu anh TCP

là con thuyền chuyên chở tiếng hát vượt không gian và thời gian đủ để sưởi ấm lòng người trong đêm ấy thì tiếng nhạc của DCB là giòng sông mệnh mang chở con thuyền đó. DCBồn có bộ râu quai nón thật đẹp (tướng nghệ sĩ có khác), núp sau chiếc đàn Piano hiệu Korg có chút ánh sáng mờ mờ soi trên giá nhạc đủ cho anh nhìn thấy những nốt nhạc cong queo của TCP và cú thế mà đôi tay mãi lướt trên phím đàn, cuốn phăng theo những âm thanh thời gian, đẩy tâm hồn TCP vào những chỗ không cùng. Những ngón tay uyển chuyển lướt trên phím đàn chạy dọc ngang, lên xuống liên tục trên dàn phím, đôi lúc để chéo tay chạy nhảy, réo rắt, lỏ tai nhảy bèn của anh ruột bắt những âm thanh vô hình, những cú lẩy, cú gõ như gõ đá, những ngón hòa âm lúc mạnh lúc nhẹ, lúc khoan lúc nhặt, diu dặt pha quện âm hưởng tình ca vào nhạc *Jazz* một cách điêu luyện, điệu nghệ. Cả hai quện vào nhau như cặp giao long thi đấu. Tôi nhớ mãi buổi sáng hai người tập dượt với nhau tại nhà DCB với cháu bé 6 tháng của anh hé môi cười chào mấy ông khách lạ. DCB bắt nhạc rất nhanh, trung bình 5 phút một bài và phải dồn vào trí nhớ của mình cả thầy gần 30 bài để làm vốn tối nay bắt âm thanh nhảy múa...

Cuối cùng thì phần 1 chấm dứt! Thính giả tỉnh thức bản khoản! Trong giờ nghỉ giải lao, không khí bên ngoài thính phòng thật kỳ lạ. Người ta vẫn còn xôn xao tiếng nhạc, hồn vẫn chưa tỉnh thức hoàn toàn. Các tập nhạc và băng nhạc TCP phút chốc bay đi đâu mất tiêu. Mọi người bất kể nam nữ, già trẻ ai cũng khen anh hát hay, còn hay hơn cả các ca sĩ khác hát nhạc của anh. Sao anh không cho ra đời băng *video* tình ca riêng của TCP nhỉ? Các chị hỏi và đánh cá nhau đi nghe - có người bảo anh Phụng hát không hay, phải đi cho biết! Lúc đó anh Phụng ký mời tay, nhiều người chụp hình với anh làm kỷ niệm. Và sau đó là phần II bắt đầu, tất cả mọi người đều trở lại, không ai muốn ra về lúc này!

Phần II của chương trình là phần riêng của TCP trong khoảng

thời gian còn lại với đồng hương qua những sáng tác mới nhất, với giọng nhạc lạ. Vẫn những lời trần tình, kể lể, chuyện “con đế mèn tự tử” trong thơ Du Tử Lê, chuyện “nằm nghe em hát trên vùng biển” - sao không ngồi nghe hát mà lại nằm nhi? Và kết thúc bằng các nhạc phẩm tuyệt vời như “Giọt Lệ Cho Ngàn Sau” - “Một Góc Đồi Phôi Pha” (1997) - “Mãi Mãi Bên Em” (1998). Anh làm tiếp một hơi 10 bản. Một lần nữa, tiếng hát TCP đã đưa thính giả vào cõi âm thanh mượt mà, ngọt ngào vô tận. Trong khi đó bên ngoài trời sắp chìm quá nửa đêm! Thính giả ra về còn nao nức, hối tiếc thời gian sao qua quá vội?

Sáng hôm sau, con buồn ngủ chưa qua, anh TCP phải đáp chuyến bay dài 2,000 cây số về phía cực Nam trên đường lưu diễn tiếp vào tối chủ nhật. Chặng đường thứ hai là Melbourne - VIC - nơi có đông người Việt cư ngụ. Thời tiết vùng nam bán cầu tự nhiên có mưa, mưa đá và rất lạnh như ở Oregon khiến anh Phụng tự nhiên cảm thấy nhớ nhà. Người đẹp Ngọc Hân (Cựu Nữ sinh Lê NH - Mỹ Tho) bay từ Sydney xuống Victoria làm MC chương trình. Địa điểm trình diễn là nhà hàng Oriana Receptions ở Maidstone, Victoria.

Quả thật, dân Việt mình ở Melbourne có tinh thần văn nghệ cao độ, khoái thưởng thức nhạc TCP có khác. BTC dự trù khoảng 300, bà con kéo tới trên 750. Phá kỷ lục! Không còn chỗ ngồi nữa phải kê thêm bàn, thêm ghế trên sàn nhảy. Cũng không đủ chứa, bà con yêu cầu kê thêm ghế ra phía sau sân khấu. Trời ơi! Lần đầu tiên người ta thưởng thức văn nghệ từ phía sau hội trường. Bất cứ chỗ nào trống là chen ghế vào chỗ đó! Nhiều người không có chỗ ngồi đã phải ra về trong tiếc nuối.

Người dự định đệm đàn dương cầm cho TCP tại Melbourne là Nhạc sĩ Vương Ngọc Sơn - một giáo sư dương cầm nổi danh tại Melbourne. Nhưng! Ở đời có những chữ NHUNG quái ác! Vì cuộc tình trái ngang, VNS đã cùng người yêu già từ trần thế vào

một chiều nọ trên bờ biển Thái Bình Dương khi cả hai cùng dạt tay nhau từ trên bờ cát trắng tiến dần xuống nước cho đến khi chìm lìm, tuyệt mệnh! Cuộc tình đẹp lãng mạn và nào nuốt tựa như cuộc tình trong tiểu thuyết của Như Lan và Trường Kỳ thuở nào. Thật xúc động! Trưởng ban tổ chức tại đây có nhắc lời cảm ơn anh trong hư vô!

Người thay thế VNS là Vân Anh - người nữ nhạc sĩ dương cầm trẻ tuổi đã hy sinh thì giờ gần gũi với Mẹ (Mẹ cô vừa mới rời khỏi bệnh viện về nhà được hai ngày) để đệm nhạc cho anh TCP. Ngược với Brisbane, giọng nữ tại Melbourne nhiều hơn giọng nam, toàn là những ca sĩ chuyên nghiệp. Kể đến, trong phần I chương trình, anh TCP hát 7 bản và phần II anh hát một lượt 16 bản không kịp thở. Thính giả đề mê lắng hồn thưởng thức, chẳng ai muốn ra về. Thêm vào đó, các nữ thính giả Melbourne hết sức ái mộ anh. Cứ sau một bài hát, có ít nhất một người đẹp lên tặng anh một đóa hồng! Nhạc sĩ tình ca có khác. Thôi nhé! Bây giờ anh không cần “đi tìm màu hoa em cài”... Như trong ca khúc “Bây Giờ Tháng Mấy”. Màu hoa em cài không là màu áo vàng, màu áo xanh, màu áo tím trong thơ Lưu Trọng Lư. Màu hoa em cài là đóa hồng nhưng như màu môi em, và họ đã “mi” anh nhiều lần làm kỷ niệm... (Xin lỗi chị TCP). Tình nghệ sĩ đẹp tuyệt vời! Kịp sau có làm người, tôi xin làm nhạc sĩ tình ca để được đời ái mộ như anh TCP. Tại đây, anh hát tất cả 24 bài!

Trong đêm đó, sổ tuyển tập nhạc TCP và CD tung ra chỉ còn rất ít. Thính giả yêu nhạc phải sắp hàng cả chục thước để mua tập nhạc và CD rồi phải vào trong sắp hàng cả chục thước nữa để chờ anh TCP cho chữ ký. Đêm nhạc thật thành công ngoài mong ước của BTC! Ngày hôm sau, anh TCP có dịp thăm viếng quý anh em QGHC đồng môn ở miệt dưới (VIC). Tối hôm đó, anh cũng đã có dịp ghé thăm đài phát thanh SBS để cùng với Quốc Việt và Phương Hoàng nói chuyện về thi nhạc mặc dù buổi tối trời mưa

nhiều. Hôm sau, báo chí Melbourne đã mời anh dùng cơm trưa tại trụ sở Hải quân Hoàng gia Úc. Buổi tối anh sinh hoạt với anh chị em văn nghệ nhóm Hương Xưa do chị Huỳnh Liên tổ chức. Và ngày thứ Tư, anh lên đường tiến về thủ phủ Canberra cách đó 400 cây số để lưu diễn ‘đặc biệt’ theo sự yêu cầu của các anh em trẻ ở đây. Sau đó anh đi thăm tòa nhà QH và Bảo Tàng Viện Úc.

Cuối cùng, trạm dừng chân chót trong chuyến lưu diễn của anh là Sydney. Từ Canberra đi ngược lên mạn bắc khoảng 600 cây số. Nơi đây có những bạn bè cũ như các anh Khải, Định đón tiếp. Anh có ghé thăm và chơi nhạc với Ns tình ca Úc châu Phạm Quang Ngọc. Ngày thứ Sáu, anh viếng thăm Nhà Hát con sò Opera House và cầu Harbour nổi danh. Buổi tối ghé nhà nữ Bs LKLoan để sinh hoạt văn nghệ và tình cờ gặp các nghệ sĩ Tuấn Ngọc và Ý Lan ở đó (cặp này cũng sang Úc châu lưu diễn cùng mùa). Trưa thứ Bảy (10/6) anh sinh hoạt với các anh em quen biết tại Sydney và buổi tối lên chương trình làm tiếp chặng đường chót. Địa điểm trình diễn là Nineveh Club Smithfield ở Edensor Park.

MC chương trình tại Sydney là Vũ Nhuận (đài SBS) với một số đồng thính giả ái mộ lên tới 650 người với ban nhạc cùng nhạc sĩ Đặng Hữu Hiếu (em ruột nghệ sĩ Đăng Lan) bám sát tập dượt với anh suốt hai ngày. Đêm văn nghệ đã bắt đầu với các ca sĩ địa phương chuyên nghiệp và phần trình diễn của anh cũng lớp lang thứ tự nhưng anh chia ra đêm hát làm 4 lần, mỗi lần khoảng 7 bản. Tổng cộng là 27 bản! Vô địch! Chưa bao giờ có người nào hát nhiều như thế kể cả các danh ca thượng thặng của VN mình. Thế mà thính giả vẫn không cảm thấy chán, cũng chẳng ai muốn ra về. Lại thật! Giọng hát của anh phải có chất nhựa, chất keo gắn bó. Phải nói anh hát “sống” ở ngoài đời hay hơn trong băng nhạc nhiều. Tho mộng đến nỗi các quý thính giả ái mộ muốn anh để lại chút gì làm kỷ niệm... Anh bảo anh muốn để lại “con tim”!

(Nhưng để lại con tim thì làm sao mà về nhà được nhỉ?). Thôi thì anh để lại mảnh hồn vậy! Nhưng mảnh hồn trừu tượng quá nên cuối cùng anh để lại chiếc cà vạt và BTC đã đem bán đấu giá \$1,000 với chữ ký để tặng của anh (có lẽ đây là chiếc cà vạt đắt giá nhất - vậy mà tôi được anh Phụng tặng cho 2 cái đấy bạn ạ!). Thêm vào đó, nữ Bs LKLoan đã mua tấm phong màu tuyệt đẹp có hàng chữ “Đêm nhạc tình TCP” với giá \$300. Đêm nhạc cuối cùng cũng đã thành công rực rỡ ngoài dự trù của BTC!

Anh TCP đến đây như một hy sinh. Anh đã tạm gác lại nhiều mảnh đời riêng tư của mình ở Oregon. Tối ngày cuối cùng anh mới sực nhớ là đã không có dịp tham dự ngày sinh nhật của đứa con gái (ngày 1/6) và ngày lễ tốt nghiệp ra trường của đứa con trai (10/6). Các con anh và chị TCP thế nào cũng mong anh về sớm!

Cuối cùng xin ghi lại đây lời khen tặng của BS Yến tại Melbourne trong một lá thư gửi đến Ban Tổ Chức như sau: “Về buổi trình diễn nhạc, tôi cảm ơn quý anh rất nhiều. Ban tổ chức cùng nhạc sĩ TCP đã đáp ứng được khát vọng nghe, thưởng thức văn hóa, văn nghệ ở trình độ nghệ thuật cao. Người viết nhạc đã tài ba, nhạc giỏi mà lại hát tuyệt nữa. Không còn gì bằng. Xin cảm ơn”. Tại Brisbane, Gs NV Khánh cũng đã có một nhận xét tương tự khi ông nói “Tôi không ngờ đã được thưởng thức một đêm văn nghệ tuyệt vời với trình độ nghệ thuật cao của Ns Từ Công Phụng và tay đàn dương cầm trữ danh Đoàn Công Bốn”. Và cuối cùng là chị Minh - một thương gia người Việt hàng đầu ở Brisbane đã hết lời khen tặng cộng đồng đã có công mang đến cho đồng hương của chúng ta tại Úc châu người nghệ sĩ tuyệt vời ấy!”.

Úc châu như một sân ga mà anh Từ Công Phụng là con tàu. Sau đó chừng một năm, anh đã quay trở lại Úc châu trình diễn một vòng tua khắp cả nước Úc một lần nữa, lần này sang cả miền Tây Úc xa xôi với người nhạc sĩ thắp từng chơi solo nhạc cả chuyến đi gần một tháng trời của anh chính là nhạc sĩ Đoàn Công Bốn.

Đòi lại cho đôi Công gặp nhau cho thoả chí tang bồng! Chuyến đi ấy có cả chị TCP nữa. Chặng chót, khi anh về lại Brisbane để bắt đầu chuyến trở về Hoa kỳ, chúng tôi đã cùng với anh chị TCP tổ chức một đêm văn nghệ bỏ túi tại tư gia thật ấm cúng, vui vẻ và vô cùng cảm động. Kỷ niệm ấy chẳng bao giờ phai.

Thời gian trôi qua mà vẫn chưa gặp lại anh, hy vọng sức khỏe anh dạo này được hồi phục tốt đẹp. Tôi xin gửi đến anh hai câu thơ để mèn để tặng anh: “*Sân ga nằm đợi con tàu - Tàu đi vắng bóng để sầu sân ga*”. Hy vọng một ngày đẹp trời nào đó, con tàu TCP sẽ còn trở lại thăm viếng sân ga Úc châu - nơi đang chờ đón anh bằng tất cả những háo hức của những tâm hồn yêu nhạc.

Nguồn: Diễn đàn *ninh-hoa.com*, 5/3/2008

40 Năm Nhạc Tình Từ Công Phụng

Những suy nghĩ sâu hơn về tình yêu, sự sống và cái chết từ tiếng súng chiến tranh

• Nguyễn Quang An

Anh đã viết bản nhạc đầu tay khi còn là một cậu học sinh năm cuối cùng của bậc Trung Học, năm đó anh vừa mới mười tám tuổi và bây giờ anh đã ngoài sáu chục. Thành thử nếu tính chi li thì Từ Công Phụng đã viết nhạc được 44 năm ròng rã. Trong buổi nói chuyện thân mật với các thân hữu cũ tại Phòng Biên Tập Nhật Báo Người Việt, khi nhắc tới cuộc đời nhạc sĩ của mình, Từ Công Phụng cho biết: khi hoàn thành bản nhạc đầu tay, tôi không bao giờ nghĩ tới việc có thể trở thành một nhạc sĩ, hơn thế nữa không bao giờ tôi nghĩ là có thể sống với âm nhạc suốt một đời người.

Nhạc sĩ Từ Công Phụng là người khách tới từ tiểu bang Oregon, ông hiện cư ngụ tại thành phố Portland. Là một người sống với âm nhạc nhưng không có nghĩa sống bằng âm nhạc, bởi lẽ viết nhạc là cái nghiệp của ông, từ khi ông viết xong bản nhạc đầu đời “Bây Giờ Tháng Mấy” vào năm 1960, nhưng mãi tới năm 1964, 65 bản nhạc này mới được phổ biến rộng rãi trong quần chúng. Sinh năm 1943 tính cho tới nay nhạc sĩ Từ Công Phụng đã cho ra đời bốn tập nhạc chính vào những thập niên 60, 70, 80 và 90, mỗi tập có từ 12 đến 16 ca khúc. So với các nhạc sĩ đồng trang lứa nổi lên cùng một thời với ông như Trịnh Công Sơn, Lê Uyên Phương, Trầm Tử Thiêng thì con số những ca khúc của Từ

Công Phụng có vẻ khiêm tốn hơn. Trả lời cho câu hỏi có bao nhiêu ca khúc được ký bởi Từ Công Phụng, anh cho biết tôi không nhớ rõ, khoảng chừng một trăm bài. Thế nhưng chị đã nhắc cho anh một con số chính xác tới hàng đơn vị là trước sau anh đã hoàn thành 98 ca khúc.

Khi đi vào chi tiết của những tập nhạc này, Từ Công Phụng cho biết: Tuyển tập nhạc đầu tiên của anh là sáng tác được viết vào thập niên 60, khi anh mới chập chững bước vào làng âm nhạc. Thời gian đó anh vừa qua khỏi tuổi thiếu niên để trở thành thanh niên do đó những suy nghĩ trong đầu của anh, những ca khúc của anh là những tình khúc lãng mạn trữ tình và đầy thơ mộng. Anh rất tâm đắc với bản nhạc đầu đời của anh, ca khúc “Bây Giờ Tháng Mấy” là một ca khúc mà hầu như các cô cậu mới lớn, mới biết yêu lần đầu phải biết. Tuyển tập nhạc thứ hai của Từ Công Phụng là những ca khúc được hoàn tất trong thập niên 70, trong thời kỳ chiến tranh Việt Nam lên đến cao điểm. Những tiếng súng ì ầm vọng từ các mặt trận khắp bốn vùng chiến thuật, tuy không trực tiếp làm ù tai nhạc sĩ Từ Công Phụng, nhưng âm hưởng của nó đã khiến cho ông có những suy nghĩ sâu hơn về tình yêu, về sự sống và cái chết. Thập niên 80 là một thập niên cay nghiệt của Việt Nam với những biến chuyển xã hội tốc độ nhanh như những cơn lốc đã cuốn trôi đi mọi con người. Tình yêu trong giai đoạn này trong nét nhạc của Từ Công Phụng vì thế không thể không bi thảm. Và rồi cũng giống như hàng triệu người Việt Nam khác, vợ chồng con cái Từ Công Phụng sau cùng phải dắt díu nhau chạy trốn tổ quốc của mình. May mà bầu đoàn thể tử của anh tới được nơi muốn tới. Sau một thời gian đủ cho men đời

lắng xuống, tuyển tập thứ tư của Từ Công Phụng ra đời với cái tên chung cho cả tập là “Khi Tôi Đến Nơi Đây” là những ca khúc ông đã viết khi ra tới hải ngoại. Ở đây tôi xin nhấn mạnh đến cách đặt tên các ca khúc, hay các tuyển tập của Từ Công Phụng, người thưởng ngoạn âm nhạc sẽ nhận thấy ông không hề cầu kỳ, dụng chữ. Thế nhưng lời trong bản nhạc của ông thì đầy chất thơ.

Vào hồi 3 giờ chiều ngày Chủ Nhật 21 tháng Ba, Từ Công Phụng đã đến với người yêu nhạc và các thân hữu của ông tại Vũ Trường Majestic ở quận Cam, Nam California. Cũng như trước đó một tuần ông đã có mặt tại nhà hàng Fukim ở Houston, Texas. Với những người yêu nhạc thì đây là buổi trình diễn rất hiếm hoi của ông, vì trong những năm sau cùng ông sống lặng lẽ trong vùng Tây Bắc Hoa Kỳ, chỉ thỉnh thoảng mới tham gia trình diễn. Với các bằng hữu cũ, người khách từ phương Bắc của Nhật Báo Người Việt nhỏ nhẹ cho biết: “Tôi không đến đây để trình diễn, mà là để trả nợ cho những người bạn đã có thời quý mến, thúc đẩy tôi đi cho trọn con đường mà tôi đã chọn”.

Nguồn: *Ngày Nay*, Houston, số 523 Ngày 1 Tháng 4 năm 2004

Tình ca Từ Công Phụng càng sâu thẳm hơn ở những cõi đốn đau cũng như hạnh phúc

• Nguyễn Đình Toàn

 Từ Công Phụng xuất hiện cùng một lúc với những Trịnh Công Sơn, Nguyễn Đức Quang, Trần Quang Lộc, Lê Uyên Phương, Ngô Thụy Miên, Vũ Thành An... trước hoặc sau nhau một chút, nhưng cùng trong thập niên 60.

Ông đã được giới trẻ hoan nghênh ngay từ tác phẩm đầu tay “Bây Giờ Tháng Mấy”.

Kể từ 1954, sau hiệp định Geneve chia đôi đất nước, cuộc di cư vĩ đại của hơn một triệu người từ miền Bắc vào Nam, dường như cũng là một cuộc pha trộn phù sa của sông Hồng với sông Cửu Long, làm nên một mảnh đất phì nhiêu mới cho văn học nghệ thuật Việt Nam.

Chúng ta có thêm một loạt những nhà văn, nhà thơ, họa sĩ, nhạc sĩ mới, như những hoa trái xanh tươi của vùng đất ấy.

Từ Công Phụng là một trong những nhạc sĩ của lớp người sáng tác mới ấy.

Trên ba mươi năm “ôm đàn tới giữa đời” [Phạm Duy Nhuận], Từ Công Phụng như một người tình chung thủy, không viết gì khác và hát gì khác ngoài tình ca.

Tình ca của Từ Công Phụng đã đóng góp rất nhiều vào việc làm phong phú thêm kho tàng tình ca chung của Việt Nam.

Di nhiên với tuổi đời, với những cuộc tang thương biến đổi của đất nước, và có thể của cả cuộc sống riêng nữa, tình ca của Từ Công

Phụng càng ngày càng mất đi cái vẻ trong sáng ban đầu, nhưng càng sâu thẳm hơn ở những cõi đốn đau cũng như hạnh phúc.

Hoàn cảnh đất nước chúng ta dường như đã làm cho tất cả những người còn sống hôm nay đây, nhất là những người đang lưu lạc ở các xứ người này, trở thành những kẻ sống sót.

Hạnh phúc của những kẻ sống sót nào, chẳng không cùng một lúc pha lẫn đau thương và nước mắt?

*Mưa soi dấu chân em qua cầu
Theo những cánh rong cứu mang niềm đau
Đời em đã khép đi vội vàng
Tình tôi cũng lấp lối thiên đường
Như cánh chim khuất ngàn
Như cánh chim khuất ngàn
Còn mong còn ngóng chi ngày yêu dấu...*

Đó là những lời ca rút ra từ một ca khúc của Từ Công Phụng [Mất Lệ Cho Người].

Nó cho thấy cái khổ đau, cái ngọt ngào trộn lẫn. Những lời nói nửa mơ, nửa thật.

Có thể nói tất cả những điều ấy là thế giới nhạc thu nhỏ của Từ Công Phụng.

Ông đã chọn làm người đi hát tình ca và đang đi tiếp con đường của mình.

Tình ca của Từ Công Phụng có những nét riêng biệt, người ta có thể nghe và nhận biết và cách thức viết lời ca của ông.

Như một thứ gừng, càng già càng cay, nhạc Từ Công Phụng càng về sau càng trở nên thấm thiết. Hay nói như Tô Vũ [càng] “dạn dày đời mới” [càng] “ngọt ngào đường tơ”.

Và, nghe nhạc Từ Công Phụng, phải nghe chính ông hát mới

thấy hết được cái chất thơ mộng, lãng mạn, chứa đầy trong từng mỗi âm thanh.

Vì, ngoài sáng tác, Từ Công Phụng còn là một ca sĩ hát tình ca đích thực, hiếm hoi, chúng ta có được.

Tất cả những người yêu nhạc đều muốn có, muốn được nghe một đĩa nhạc, do Từ Công Phụng hát, chẳng cần chỉ toàn nhạc của ông, mà còn có thể là nhạc của những người khác nữa, với một dàn nhạc “sống” do các nhạc sĩ đàn, chứ không phải là những dàn nhạc máy.

Vì với những dàn nhạc máy, dù người ta có sắp xếp khéo đến đâu chăng nữa, cũng không thể so với những tiếng đàn do tay người tạo nên, và, chắc chắn nó sẽ ảnh hưởng tới tiếng hát.

Nhưng đúng là ước muốn.

Những gì Từ Công Phụng đã đóng góp cho âm nhạc Việt Nam bằng những ca khúc của mình, đủ để chúng ta, những người đã được dịp nghe ông hát hoặc nghe nhạc của ông, mỗi người, gởi đến ông một bông hồng tạ ơn.

Đặc biệt là những người còn đang sống trong tình còn phải mang ơn ông nhiều hơn nữa.

Nguồn: *Ngày Nay*, Houston, số 523 Ngày 1 Tháng 4 năm 2004

Những Tế Bào Di Truyền Trong Đời Nhạc Từ Công Phụng

• Du Tử Lê

Là ngọn thác âm giai chảy từ đầu nguồn riêng lẻ, đời nhạc Từ Công Phụng, nhìn lại, từ điểm đứng lưu vong, nửa vòng trái đất, cách lìa tổ quốc, tôi thấy đời nhạc đó, vẫn thủy chung một hồn lãng mạn, rói tươi.

Là ngọn thác âm giai chảy từ đầu nguồn riêng lẻ, đời nhạc Từ Công Phụng, nhìn lại, từ mốc điểm hơn một phần tư thế kỷ, tôi thấy đời nhạc kia, vẫn thủy chung và, ở với nhân gian, gần gũi với đời kiếp, vượt trên những thăng trầm lịch sử.

Qua, dòng sông âm nhạc mang tên Từ Công Phụng, từ điểm đứng không gian và thời gian bần bật ấy, tôi chợt hiểu sự kỳ diệu của âm nhạc không chỉ là một phối thanh toàn hảo giữa âm giai và rung cảm, mà, âm nhạc, bước tới tầm cỡ nào, chính là tiếng nói lung linh, hồi chuông khôn tan của kỷ niệm, nạm vàng.

Qua, dòng sông âm nhạc mang tên Từ Công Phụng, tôi chợt hiểu, âm nhạc khởi đi từ những trái tim tài hoa lớn, là một gắn bó vượt khỏi biên giới một không gian, xóa bỏ được mọi lần ranh hữu hạn vẫn vôi năm, tháng.

Bạn sẽ hỏi tôi tại sao? Em có quyền cất tiếng đòi nơi tôi, một giải thích. Đồng ý. Rất đúng, một câu hỏi như vậy.

Bằng vào / suy gẫm / cảm nhận của tôi, thì, chính thổ ngòi tư riêng trong đời nhạc Từ Công Phụng, là loại thổ ngòi vốn

sẵn, ẩn tàng trong đáy vực, tâm hồn, trong núi rừng, trái tim, mỗi chúng ta.

Có những đời nhạc chỉ sống được một mùa / chỉ sáng bùng một thuở, như những đài hoa, cánh bướm phù du, thì cũng có những đời nhạc mang tính bất tử, ở được với muôn sau.

Đời nhạc Từ Công Phụng, ở trường hợp thứ hai.

Đời nhạc Từ Công Phụng, khởi nguồn, đã là một cất cánh vào: cao thẳm.

Đời nhạc Từ Công Phụng, khởi nguồn, đã tự mặc khoác lấy cho chúng tính bất biến của định mệnh. Định mệnh của / đời trăng không già / mặt trời mãi thốn thức.

Tôi gọi đó là những tế bào di truyền của đời nhạc Từ Công Phụng.

Những tế bào của / đời trăng không già / mặt trời mãi thốn thức. Dấu ấn mạnh mẽ, một thời đã từng. Nên, sẽ là thịt xương mai này, bất hoại. Ai dám bảo âm nhạc họ Từ không có thịt xương và, máu huyết.

Nguồn: *Ngày Nay*, Houston, Số 523 Ngày 1 Tháng 4 năm 2004

40 Năm Sau Tiếp Tục Ca Ngợi Tình Yêu

• **Trọng Kim**

Hà tuần tháng 3 qua, thân hữu khắp nơi đã tổ chức các buổi trình diễn đặc biệt để đánh dấu 40 năm sáng tác của Từ Công Phụng, người nhạc sĩ cho tới nay vẫn được coi là tác giả những bản tình ca đẹp, vượt thời gian. Dù bốn thập niên đi qua, những bài ca ngợi tình yêu của nhạc sĩ họ Từ vẫn được mọi giới yêu chuộng. Đáng kể nhất là buổi trình diễn 40 năm dòng nhạc Từ Công Phụng ở Houston vào chiều 14-3-2004 và đêm trình diễn tình ca Từ Công Phụng tại quận Cam hôm 21-3-2004 với sự có mặt của những ca, nhạc sĩ lớn nhất của làng tân nhạc Việt Nam như Phạm Duy, Nguyễn Hiền, Thái Thanh...

Nhìn lại 40 năm qua, cái gì khiến anh lưu luyến nhất, nhạc sĩ họ Từ tâm sự đó là tình cảm nồng nhiệt, yêu mến của khán, thính giả dành cho anh. Anh cảm động vì ngày nay ở hải ngoại, nhiều người trẻ ở các thế hệ sau này cũng vẫn yêu thích dòng nhạc của anh như các thế hệ cha, anh.

Còn tương lai? Từ Công Phụng nói *“Tôi không thể rời bỏ sáng tác, tôi tiếp tục thủy chung ca ngợi tình yêu vì tình yêu là mấu chốt của sự tồn tại của con người khi nào còn những đôi tình nhân thì những bản tình ca vẫn cần được sáng tác”*.

Như chị Thái Thanh nói trong buổi trình diễn nhạc Từ Công Phụng vừa qua ở quận Cam *“sau nhạc tình Phạm Duy thì còn có Từ Công Phụng”*.

Nguồn: Ngày Nay, Houston, Số 523 Ngày 1 Tháng 4 năm 2004

Đời Phù Du Nào Bồng Thiên Thu?

• Ngu Yên

*Tôi mang hồn cỏ dại
Ngây ngô tự hỏi lòng
Bồng một ngày thiên thu
Bồng một đời phù du...*

Hữu không như thủy nguyệt, là điều ai cũng hiểu. Nhưng cảm nhận sự phù du này, không ai rõ hơn người nghệ sĩ. Có, không nhu bóng trăng dưới nước. Nói có thì hạt cát, mảy bụi đều có, nói không thì hết thấy đều không (Tù Lộ). Đối diện với sinh tồn mong manh, ly tán thường tình, người nghệ sĩ thỉnh thoảng vẫn ngạc nhiên. Ngạc nhiên, có lẽ là một trong những điểm khác biệt giữa nghệ sĩ và người thường. Hàng ngày, nghệ sĩ vẫn tiếp tục ngạc nhiên về những sự kiện xung quanh. Nhờ ngạc nhiên, họ tiếp tục sáng tạo một cách nhìn mới, một ý nghĩa mới, hay một cảm xúc cá biệt về một điều rất quen thuộc, có khi rất nhàm chán. Ngạc nhiên là tín hiệu cô đơn. Bởi vậy, dưới bất cứ một góc nhìn nào, nghệ sĩ mãi mãi là người cô đơn.

Bởi cô đơn và ngạc nhiên mà nhạc sĩ tìm đến âm thanh để biến thành âm nhạc. Âm thanh là sản phẩm của trời đất. Âm nhạc là sản phẩm riêng của con người. Âm nhạc là âm thanh đã được nghệ thuật và khoa học hóa. Không cần ngôn ngữ, nhạc tự nó đã đủ ký hiệu thông đạt để lưu giữ, chia sẻ tâm tình, ý tưởng và nghệ thuật nhưng nó đòi hỏi người thưởng ngoạn một trình độ căn bản để có thể thưởng thức. Ngôn

ngữ dễ hiểu hơn. Do đó, ngôn ngữ được dùng chung với nhạc. Bài hát ra đời.

Một bài hát hay là bài hát có nhạc hay và lời hay. Ở thời điểm hiện tại, bài hát hay còn đòi hỏi có hòa âm hay. Đòi hỏi người sáng tác không những chỉ sáng tạo nhạc và lời mà phải chú trọng đến hợp âm. Đạt trình độ nào đó, phá quy tắc, nghi ngờ hợp âm, sáng tạo hòa âm. Quên kỹ thuật để tạo nghệ thuật.

Mỗi nhạc sĩ thành danh có công phu và quá trình khác nhau. Trình độ, nghệ thuật, sự hiểu biết, sức học hỏi...nhất là sự tiến triển của khả năng sáng tác được ghi lại trong những bản nhạc qua thời gian. Vì âm nhạc là một khoa học nên kiến thức, suy tư và kinh nghiệm phải được thí nghiệm, kỹ thuật hóa, tiệm phá công kỹ và bất ngờ như nhà khoa học. Khoa học là nghệ thuật đi tìm quy tắc giềng mối. Vì âm nhạc là một nghệ thuật. Nghệ thuật là khoa học khám phá những gì ngoài qui tắc. Sáng tạo là dùng cái riêng mà làm đẹp cái chung. Một cá nhân tô điểm lịch sử. Làm lại những tấm lòng xấu xí.

Tôi đến với Từ Công Phụng một cách lơ đãng qua những lời hát trữ tình với âm điệu bình thường của *Bây Giờ Tháng Mấy, Mùa Thu Mây Ngàn...* Và ngạc nhiên khi bắt gặp *Đêm Không Cùng, Giọt Lệ Cho Ngàn Sau*, rồi đến *Bên Kia Đồi Quạnh Quẽ...*

Từ Công Phụng là một trong một số ít nhạc sĩ có khả năng đặt lời rất hay. Lời nhạc đa số bóng bẩy nhưng thật cảm xúc. Không bác học quá, không dễ dãi bình dân. Nếu tách rời khỏi nhạc, lời hát như những bài thơ tình cảm động... *Tay này tay nắm tay, nhìn nhau đắm say, như chưa bao giờ. Nghe*

chừng trong mắt nâu, hôn anh đã tan, thành mùa xuân ngọt ngào phủ ấm thiên đường đôi ta... Đọc lên những bài thơ giữa vắn điệu và tự do, lại thênh thang chất nhạc. Nhiều bài còn cứu mang những thao thức, suy tư và tâm sự cá biệt, hội đủ những điều kiện để trở thành những bài thơ có giá trị.

*Thôi, cũng đành như chiếc que diêm một lần lóe lên,
thấp đờ em sáng lung linh buồn một côi riêng
những đêm sâu, những canh thâu nghe nước mắt nặng giọt sầu.
Thôi cũng đành như tấm gương tan mờ phai vết xưa.
Xót dùm cho tấm thân ta ngựa bầy đã xa.*

Những đêm mơ thấy tan hoang hương tình vừa chớm muộn màng...

(Nhu Chiếc Que Diêm, thập niên 1970-1980)

Không mằm phản kháng như thơ thời Hiện Đại, cũng không chấp nhận sự nghi ngờ như tinh thần Hậu Hiện Đại, lời thơ mang không khí lãng mạn và tâm tư tròn trịa như thơ Tiền Chiến nhưng tứ thơ và ngôn ngữ hiện đại hơn. Âm thanh và tiết tấu trội hẳn so với một số thi sĩ nổi tiếng cùng thời. So với lời nhạc phong phú và đa dạng của nhạc sĩ Phạm Duy, biểu tượng và thẩm mỹ của nhạc sĩ Văn Cao, sang trọng và trí thức của nhạc sĩ Cung Tiến, trù tượng và thâm trầm của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn, lời nhạc của Từ Công Phụng là..

*Em có thương thì xin chút hiền ngoan thật lòng
Vì côi đời này là những đam mê là những chia ly là những
đón đau lẻ loi*

*Nên vẫn hoài công đi se cát biển nhớ mênh mông tình vẫn hu
không đời đời*

*Tôi nhu dòng sông cạn uốn quanh đời mệt nhoài
Cuốn theo đời nghiệt ngã*

*Buôn rơi theo năm tháng úa trên lưng tháng ngày
Tôi mang hồn cỏ dại
Ngây ngô tự hỏi lòng
Bỗng một ngày thiên thu
Bỗng một đời phù du...*
(Đời Bỗng Phù Du, 1985)

Là rung động thật thà, chải chuốt có trình độ, hương sắc dễ thương, thẩm thấu bình dị mà nhẹ nhàng dấu vết: *Em có thương thì xin chút hiền ngoan thật lòng*. Suốt gần 40 năm, trong nhạc Từ Công Phụng không thiếu gì những câu thơ rung cảm như trên. Đây là một trong những ưu điểm đóng góp vào sự thành công của anh.

Là người thường ngoạn, chúng ta không thể không đồng ý với nhau là đại đa số người Việt khi nghe nhạc chỉ chú ý nghe lời. Đối với họ, một bài nhạc hay là bài nhạc có lời hay. Đa số không đủ trình độ thưởng thức nhạc nếu không có lời. Khiến cho một số lớn nhạc sĩ khi sáng tác chỉ chú trọng đến lời, để lời quyết định cho vận hành nhạc. Thấp hơn nữa là nói sao hát vậy. Hát theo dấu sắc huyền hồi ngã, thêm chút ngắn dài mạnh nhẹ, thế thôi.

Ưu điểm của ngôn ngữ Việt là nhạc định sẵn. Nói lên xuống diễn tả cho hay đã nghe như thơ như nhạc. Ưu điểm đó cũng là khuyết điểm khi sáng tác nhạc. Ngôn ngữ Việt tự nó đã giới hạn âm thanh. Vì dấu cao thấp của sắc huyền hồi ngã mà một câu nói không có được bao nhiêu cách khác nhau để diễn đạt thành câu hát. Nhạc Việt nghe ra thường trùng nhau, nhất là loại nhạc dễ dãi. Phải là một nhạc sĩ không những đã tài hoa mà phải có cá tính mạnh, mới thoát khỏi được vòng đồng dạng tự nhiên đó.

Có lẽ, sức mẫn cảm nhạy tính của Từ Công Phụng gắn gũi với các nghệ sĩ thuộc trường phái Lãng Mạn. Anh lại yêu nghệ thuật hoàn mỹ của thời Cổ Điển. Cách viết nhạc của anh cũng như đa số nhạc sĩ thành danh khác, rể bám Bán Cổ Điển. Anh thành tựu ở những đoạn nhạc: viết vài chi câu ngắn rồi dồn dập những chi câu dài hoặc ngược lại khiến sự diễn đạt biến hóa hơn, thích hợp với biến chuyển của tâm tình hơn. *Như cánh rong rêu giữa vùng biển nhớ mênh mông / Giạt về đây nghe sóng vỗ hồn sâu / Nhìn giòng sông Ngân gây cánh đêm nao, chập chùng đầu bến tiêu tương, hồn xót xa hoài giấc mơ hồi hương...*(Qua Vùng Biển Nhớ) ... Hãy đọc lời nhưng nghe nên giòng nhạc trong bốn câu ngắn và một câu dài trong một đoạn của bài “Một Góc Đồi Phôi Pha”, viết năm 1997:

*Về đâu hơi em chiều nay
Bóng tối quê người thên thang
Về đâu hơi em chiều nay
Có tiếng ai gọi thì thầm*

Âm vang nghe như nảo nùng đầu đây, theo đôi chân trên bước đồi chia xa, âm thầm về một góc đồi phôi pha

Dấu lặng nghỉ, lặng nghỉ, lặng nghỉ, nghỉ rồi đi liên tục một hơi dồn dập bằng đa số dấu móc, gây sự chú ý và tạo hấp lực lôi cuốn người nghe. Riêng về phần lời, nhờ sự mất cân bằng mà câu dài chuyên chở ý và cảm da diết, ngậm ngùi hơn. Khía cạnh này là chứng cứ của một bài hát giá trị, nhạc và lời hầu như phải thành hình cùng một lúc theo cảm xúc diễn đạt. Có thể sửa chữa hay thêm bớt về sau nhưng phần chính đã định, đã là tinh cốt.

Thất âm, cao độ, trường độ, cường độ, hợp âm, hòa âm.... chỉ là vật liệu. Nhạc sĩ nào cũng có cùng số vốn căn bản này. Khác nhau ở chỗ mỗi người vận hành cấu kết những vật liệu ấy theo cá tính và lòng thành với nghệ thuật.

Mỗi nhạc sĩ thành danh là mỗi đặc sắc riêng. Nghe nhạc biết người. Nghe nhạc Từ Công Phụng, không cần phải nhìn tên tác giả, người rành nhạc biết ngay. Điều này dẫn chứng được vị trí riêng biệt của anh trong dòng âm nhạc Việt Nam.

Đặc tính của nhạc Từ Công Phụng không phải là chuyên nhất nhạc tình mà là hương sắc nhạc tình trong hợp âm trưởng. Đa số những nhạc tình của chúng ta đầy chia lìa, tang tóc. Khóc lóc, sầu đau, xé gan, thúi ruột là sở trường của ái tình ca việt Nam. Sự buồn thảm này thường tương ứng với chủ âm thứ. Chủ âm trưởng thường dành cho nhạc vui, tươi hơn, nhảy nhót hơn. Mozart là nhạc cổ điển buồn bằng chủ âm trưởng. Từ Công Phụng cũng thường diễn tả nỗi buồn qua những chủ âm trưởng. Nhạc tình của anh dù có đang ly biệt, dù đã tan rã tương tư, dù vô vọng thương nhớ vẫn nhẹ nhàng tư lự mệnh mông. Lời không kém phần chua xót, đau đớn nhưng nhạc làm dịu lại những cường điệu thường bị thổi phồng lạm dụng trong hợp âm thứ. Nghe ra bình thường, gần gũi và quân tử hơn.

*Trong hồn em vẫn một cõi đời hiu quạnh
Sao người qua đây không một lần ghé thăm
Vườn trăng xưa đóa quỳnh hương vẫn nở
Màu phai pha bóng thời gian khuất mờ
Và hồn em dường như cũng ứa theo mùa thu tàn tạ....*
(*Vẫn Một Đời Hiu Quạnh*, chủ âm Mi trưởng, 1995)

Trong dòng âm nhạc Việt Nam không phải là không có

nhạc sĩ dùng chủ âm trưởng diễn tả cảm giác buồn. Chúng ta đã từng nghe trong nhạc Văn Phụng hoặc Hoàng Trọng v.v... Nhưng xử dụng thường xuyên và thuận tính, có Từ Công Phụng. Gần đây, người thoát ra được sự định chuẩn lao lý của chủ âm thứ hoặc trưởng, sáng tạo nên một không khí khác biệt là nhạc sĩ Cung Tiến trong những nhạc bản mới sau này.

Theo dõi quá trình sáng tác của Từ Công Phụng, không thể không công nhận anh là người có đam mê học hỏi. Đi từ những nhạc phẩm đầu tay còn mang đầy tính ‘biển ngẫu’ của truyền thống, những non nghiệm trong cách vận hành nhạc như “Bây Giờ Tháng Mấy. Già dặn hơn, tìm cách thoát ly biển ngẫu nhưng vẫn rối rắm trong cân phương của thể nhạc như “Tuổi Xa Người”.

Qua đến thời “Trên Ngọn Tình Sầu”, anh thành công hơn với cách hành âm trong “Kiếp Dã Tràng”, vẫn còn dạng cân xứng nhưng phá được cân phương trong “Mưa Trên Ngày Tháng Đó”, kinh nghiệm hơn về nhạc lý và kỹ thuật trong “Giọt Lệ Cho Ngàn Sau”, nhạc lời hòa điệu trong “Nhu Ngọn Buồn Roi”. Anh thất bại khi cố tìm một phương hướng cho loại nhạc quê hương, thân thể như Lời Của Mẹ, Mòn Mỏi.

Đến thập niên 1980-1990, “Giữ Đồi Cho Nhau” là tập nhạc mang nhiều nét chín mùi cung cách sáng tác. Không hẳn là hay hơn hoặc dở hơn mà là vững hơn, tự tin hơn. Nhạc vận hành trơn tru hơn. Vẫn là những cao độ cách khoảng và lối vận hành thông dụng cụ nhạc Bán Cổ Điển nhưng đã tìm thấy cao độ kết cấu sát vào nhau, phương hướng di chuyển hiện đại hơn. Phần hòa âm không thấy một khám phá nào

mới, chỉ giàu có hơn về kinh nghiệm xử dụng và phương pháp biến chuyển.

Gừng càng già thì càng cay, những bài nhạc anh viết về sau này cũng cay như gừng già, điều luyện và giá trị như “Mãi Mãi Bên Em”, “Bên Kia Đồi Quanh Quê” 1997.... Từ Công Phụng có phổ nhạc nhiều bài thơ của các thi sĩ nổi danh như Du Tử Lê, Hà Huyền Chi... được nhiều người ưa chuộng nhưng tôi vẫn cho rằng anh sở trường hơn về viết nhạc và lời cùng một lúc.

Tôi không bắt gặp tính và chất Jazz trong nhạc của anh. Lại thiếu hẳn không khí hiện đại của thời đang sống, hoàn toàn không tìm đến tinh thần nghệ thuật Hậu Hiện Đại, khiến tôi có cảm giác anh muốn dừng chân. Có thể sắp nhạc sĩ Từ Công Phụng vào dòng Tân Bán Cổ Điển.

Ngay ở thời điểm này, ở một nơi đầy tinh hoa âm nhạc cả thế giới, kho tàng mà người sáng tác thêm khát được tìm hiểu nghiên cứu, công phu của tiền nhân và nội lực của thiên tài, chúng tôi mong chờ nơi anh. Một mỗi chẳng anh Phụng? hay tôi lắm, anh đang chuẩn bị cho một thời sáng tác bằng một ngày thiên thu?

Houston

Nguồn: *Ngày Nay*, Houston, Số 523 Ngày 1 Tháng 4 năm 2004

Bao nhiêu truyền thuyết về “Bây giờ tháng mấy”?

● Một Người Ái Mộ Tại Úc

LTS: Tối Thứ Sáu, 19/9/2003, tại hội trường Cabramatta Bowling Club, chương trình nhạc Từ Công Phụng “Bây Giờ Tháng Mấy” đã diễn ra trong khung cảnh ấm cúng, thân mật, vừa đậm đà đường nét nghệ thuật, vừa mang ý nghĩa đặc biệt: Gây quỹ hoạt động cho nhân quyền của CĐNVTD/UC. Ngoài sự hiện diện của nhạc sĩ Từ Công Phụng từ Hoa Kỳ, và Đoàn Công Bốn từ Queensland, còn có đông đủ quý quan khách, các vị đại diện trong ban chấp hành CĐNVTD liên bang, tiểu bang, các hội đoàn, đoàn thể, các văn nghệ sĩ tên tuổi tại Sydney, cùng đông đảo quý đồng hương hâm mộ nghệ thuật tại Sydney. Mở đầu chương trình, Bác Sĩ Nguyễn Mạnh Tiến, Chủ tịch CĐNVTD/NSW đã trình bày một cách ngắn gọn ý nghĩa của buổi trình diễn, và vai trò quan trọng của cộng đồng người Việt tại Úc đối với cuộc đấu tranh chống CS, bảo vệ nhân quyền và tự do tôn giáo tại Việt Nam. Sau đó, là phần các nghệ sĩ tên tuổi tại Sydney lần lượt trình diễn các bản nhạc nổi tiếng của Từ Công Phụng, phần tâm tình của chính nhạc sĩ Từ Công Phụng và phần đấu giá sôi nổi dưới sự lôi lái đẩy nghệ thuật của ông Nguyễn Đình Khánh và sự hưởng ứng đầy nhiệt tình của nhiều quý đồng hương. Trong suốt nhiều tiếng đồng hồ, chương trình nhạc Từ Công Phụng “Bây Giờ Tháng Mấy” đã diễn ra một cách nhịp nhàng, linh động qua tài điều hợp của hai MC quen thuộc là cô Ngọc Hân và ông Lưu Dân. Sau đây, SGT kính mời quý độc giả theo dõi một số hình ảnh chọn lọc trong đêm trình diễn, cùng lá thư ngỏ nhan đề “ Khi nào chú trở lại?” của một nữ độc giả từ lâu ái mộ Từ Công Phụng.

Thư ngỏ gửi chú Từ Công Phụng

Thưa chú Từ Công Phụng,

Cháu chỉ là người phụ nữ bình thường, sống mong manh trong hạnh phúc đơn côi ở một vùng ngoại ô êm đềm của thành phố Sydney. Nhưng đã từ lâu lắm, từ thuở mới biết mộng mơ và biết buồn mỗi khi hoàng hôn buông phủ ở chân trời xa, cháu đã thấy lòng mình như ướp trong âm nhạc của chú... Không biết bao nhiêu bản nhạc, của không biết bao nhiêu nhạc sĩ Việt Nam đã diu cháu vào hạnh phúc của nhung nhớ, thương đau... Nhất là sau này, qua lời kể của má về thảm kịch thương đau cho Huế với những giải khăn xô trùng điệp vào dịp Tết Mậu Thân 1968, cháu mới thấy tội ác của người cộng sản ghê rợn đến thế nào, và cháu mới thấy yêu tha thiết nhạc sĩ Trầm Tử Thiêng khi nghe bài “Chuyện Một Chiếc Cầu Đã Gãy”, ông khóc thương cho Huế, quê ngoại của cháu... *“Tình người về giữa đêm xuân chưa dứt cuộc vui/ Giấc đã qua đây gây cảnh nỗi trôi./ Cầu thân ái đêm nay gãy một nhịp rồi/ Nón lá sầu khóc điệu Nam Ai tiếc thương lời vãn dài”...*

Tuy biết nhiều bản nhạc, yêu quý nhiều nhạc sĩ, nhưng có lẽ cháu, cũng như bất cứ người con trai con gái Việt Nam nào của ngày xưa, của cả hôm nay, và có lẽ mãi mãi trong mai sau, cũng đều bàng khuâng khi nghe bài “Bây Giờ Tháng Mấy” của chú. Nhạc sĩ Từ Công Phụng! Những ai đang sống trong hạnh phúc khi sắp được yêu, mới yêu, đang yêu... mỗi khi nghe bài hát “Bây Giờ Tháng Mấy” cũng đều thấy hạnh phúc nhân lên nhiều lắm để rồi thấy hình ảnh người yêu ngân nga, thắm lắng trong lòng cùng với tiếng ca nốt nhạc của chú. Còn những ai đang cay đắng vì tình yêu tan vỡ, hay phải sang ngang khi nửa đường đứt gánh, khi nghe bài hát “Bây Giờ Tháng Mấy” của chú cũng thấy như mình đang được ném lại hương vị tình cũ, được nhớ lại những kỷ niệm êm đềm của ngày xưa... để rồi một chút hối tiếc, một chút

ân hận... dành cho người tình cũ chột về ngự trị trong lòng... phải không chú Từ Công Phụng?

Ngày xưa, khi má cháu còn sống, má có kể cho cháu nghe, có nhiều người say mê hát bài “Bây Giờ Tháng Mấy” mà không hề biết nhạc sĩ Từ Công Phụng là ai. Và quanh bài hát đó đã có bao nhiêu truyền thuyết, bao nhiêu thiên tình sử khiến nó trở thành một trong những bài hát nổi tiếng nhất, dễ nhớ nhất và được nhiều người biết đến nhất, trong đó có má của cháu. Cháu còn nhỏ, trong cuốn sổ lưu niệm của má, má có chép bài hát “Bây Giờ Tháng Mấy” bằng mực tím mà má cháu bảo đó là màu của tuổi học trò... Thế mới biết sức mạnh thiêng liêng của một người nghệ sĩ sẽ ngự trị bất tử trong tâm hồn của người thiếu nữ từ khi chập chững bước vào đời... cho đến khi nhắm mắt vĩnh biệt trần thế. Sau này, cháu càng ngạc nhiên khi được người bạn gái ở Đà Lạt cho biết, khi sáng tác bản nhạc đó, chú mới có 18 tuổi! Mười Tám Tuổi?! Thật là chuyện khó tin, phải không chú? Từ khi biết được chuyện đó, cháu thường băn khoăn tự hỏi, không biết điều kỳ diệu gì, phép màu nào đã đến với trái tim và tài năng của chú khi chú mới bước vào cái tuổi còn rất trẻ đó? Làm sao ở cái tuổi 18, một người có thể sáng tác được một bài hát đi vào lòng người suốt thời gian hơn 40 năm trời như vậy, chú nhỉ?

Hình như chung quanh nhà văn, nhà thơ hay nhạc sĩ nổi tiếng nào cũng có những huyền thoại... Những huyền thoại nghe xúc động cả lòng người như huyền thoại “Những Đồi Hoa Sim” của nhà thơ Hữu Loan. Cháu nghe có người nói về một huyền thoại quanh bài hát “Bây Giờ Tháng Mấy” là niềm xúc động của một thiếu nữ. Vì xúc động cộng với tài hoa, nên nàng đã làm bài thơ 9 khổ 4 câu, mỗi câu 5 chữ rồi gửi cho chú. Nhờ vậy nên đến nay, kho tàng văn hóa Việt Nam của chúng ta có được ca khúc 2 của bài hát “Bây Giờ Tháng Mấy”, cho dù sau 40 năm trời, tên người con gái là gì, chú vẫn không biết...

Cháu đã nghe không biết bao nhiêu bản nhạc của chú Từ Công Phụng, từng thấy hình của chú không biết bao nhiêu lần, nhưng vẫn thật không may mắn khi cháu chưa được một lần thấy chú tận mắt! Vì vậy, khi nghe có chương trình nhạc Từ Công Phụng để gây quỹ hoạt động cho nhân quyền của cộng đồng người Việt Úc châu vào tối Thứ Sáu 19/9 tại Sydney (Cabramatta Bowling Club), cháu và nhỏ

K.A. đã cố gắng bằng mọi cách tới tham dự để được thấy một nhân dáng mà mình ngưỡng mộ, được nghe trong gang tấc, chính giọng ca của chú, người nghệ sĩ tài hoa với tấm lòng tha thiết muốn góp phần vào cuộc đấu tranh chống lại những vi phạm về nhân quyền của chế độ cộng sản tại quê nhà...

Cháu biết, từ một vùng đất xa lạ nào đó ở tận con đường Hawthorne, thành phố Portland, Oregon, chú đã viếng thăm Úc châu ba lần. Ba lần trong thời gian hai năm trời ngắn ngủi! Phải chăng điều này chứng tỏ, bên cạnh lòng hiếu khách của người Việt tại Úc dành cho những nhạc sĩ phương xa, cũng còn tấm lòng ái mộ đặc biệt của khán giả Úc châu dành cho chú Từ Công Phụng?... Hai lần viếng thăm trước của chú, cháu đều không đến với chú được. Một lần cháu bị kẹt trên Darwin. Lần sau thì cháu bị ốm phải nằm liệt giường liệt chiếu trong bệnh viện. Nhưng lần này, cháu may mắn được đến với chú bằng cả tấm lòng, cho dù cháu chỉ dám chiêm ngưỡng chú từ xa...

Ngay khi bước vào trong hội trường tối Thứ Sáu, cháu đã ngạc nhiên thấy trong khung cảnh ấm cúng, chật cứng người hâm mộ. Cháu và nhỏ bạn may mắn được anh

N. là người đồng hương giúp đỡ nên chúng cháu có được chỗ ngồi đủ gần sân khấu để thấy chú ...

Trong suốt thời gian hơn 4 tiếng đồng hồ lắng nghe các ca sĩ Bảo Khánh, Phi Phi, Ái Trang... hát những bản hát do chú sáng

tác, và được nghe chính chú ca, chú tâm sự, cháu thấy thật hạnh phúc khi được hưởng niềm vinh dự mà má của cháu hằng ao ước cả một đời... Trong lúc nghỉ giữa buổi trình diễn, đã có lúc cháu và nhỏ K.A. muốn đến gặp chú để được trò chuyện với chú, được chụp chung với chú một tấm hình, được hỏi chú đôi câu... nhưng rồi tính nhút nhát cố hữu khiến hai đứa lại ngần ngại mãi mãi đứng xa xa... Trong thâm tâm, cháu vẫn luôn luôn nghĩ, người nghệ sĩ là người của đám đông, và cao hơn nữa, họ là người của sự sống. Thượng đế đã ưu ái cho họ một tài năng, một sự mẫn cảm đặc biệt để khám phá và thổ lộ cái đẹp của tự nhiên như âm thanh, màu sắc, ngôn ngữ... thì họ sẽ phải thuộc về cuộc sống, đâu phải của riêng ai, phải không chú? Vâng, xin hãy để chú đứng đó, một mình, như cây ngọc trong gió lộng, để những người ngưỡng mộ chú có thể chiêm ngưỡng chú từ xa...

Nhỏ Kim Anh có nói cho cháu nghe, trong đêm nhạc Tình Ca Từ Công Phụng cách đây không lâu, sau khi chấm dứt, có bà cụ khoảng 80 tuổi đến chào chú và nói: “Chùng nào ông đến nữa? Ông cố gắng trở lại sớm để tôi còn có dịp đến nghe ông tâm tình một lần nữa. Nếu lâu lắm ông mới trở lại thì có khi tôi đã “đi” rồi”. Tối hôm đó, nghe bà cụ nói vậy, chú đã cầm lấy tay bà cụ mà lòng ghen ngào không thốt nên lời, phải không chú...

Từ Công Phụng nhận hoa hồng sau đêm văn nghệ tại Úc. Ảnh: T.L.LH.

Hôm nay, khi viết những dòng chữ này, cháu biết, cháu không được cái hân hạnh cầm tay chú, nhưng lòng cháu cũng ghen ngào muốn thì thầm hỏi chú một câu: Khi nào chú trở lại?!... Hy vọng, dù chú không đọc được những dòng chữ này, nhưng ở một nơi nào đó rất xa, rất xa...chú, người nghệ sĩ tài hoa có trái tim mẫn cảm với thế giới âm thanh ngay từ khi tuổi mới trắng tròn lẻ, sẽ nghe được câu hỏi thì thầm của cháu...

Nguồn: *Saigon Times Sydney*, Úc Ngày 25 Tháng 9 Năm 2003

Từ Công Phụng Và Những Tình Khúc Lãng Mạn

Bây Giờ Tháng Mấy Là Từ Công Phụng Tiêu Biểu

• Nguyên Nghĩa

Nhạc sĩ Từ Công Phụng đã có dịp hát lại một vài tình khúc do ông sáng tác, trong chương trình Paris by Night 58 (chủ đề Những Sắc Màu Trong Kỷ Niệm) đã được phát hành tháng 3 năm 2001. Màn trình diễn này, ngoài Từ Công Phụng còn có Khánh Ly (và ngay cả MC Nguyễn Ngọc Ngạn cũng cùng hát một đoạn Bây Giờ Tháng Mấy). Hình như, sau chương trình ấy, cùng lúc sinh hoạt văn nghệ thánh phòng nhộn nhịp trở lại, khán thính giả chợt nhận ra bấy lâu nay họ quên một Từ Công Phụng ca sĩ. Thế nên tiếng hát Từ Công Phụng lại có dịp cất lên, trong Đêm Nhạc Thánh Phòng Nhớ Về Kỷ Niệm tại Knott's Berry Farm (21 tháng 4 năm 2001) và tại Đại nhạc hội Paris by Night tổ chức tại Long Beach (29 tháng 9 năm 2001), cũng như tại vài nơi khác nữa.

Trong chương trình Paris by Night “Những Sắc Màu Trong Kỷ Niệm” nói trên, khán thính giả đã nghe Từ Công Phụng tâm sự đôi lời về một số nhạc phẩm của ông.

Dù có muốn tránh nhắc lại điều làm tác giả mất vui, nhưng tôi vẫn thấy cần nói qua về một trong những nhạc phẩm Từ Công Phụng; bởi tôi nghĩ, mỗi sự việc đều có mặt phải mặt trái của nó, và không ít khi, bên trong lớp vỏ đen đui lại là một thứ ruột trắng ngần. Đường như bất cứ một người lớn nào cũng biết là lời

nhạc “Bây Giờ Tháng Mấy” đã từng bị sửa đi một cách “kém lịch sự” và mang ra làm câu ca giễu “thuộc hạng thấp”. Nhưng điều đó ít ra cũng chứng tỏ rằng, âm điệu và lời nhạc “Bây Giờ Tháng Mấy” đã ngấm sâu vào tiềm thức người nghe, đã trở nên “câu hát dân gian”, được truyền bá rộng rãi. Và khi một bài nhạc đã được người nghe thuộc nằm lòng, có nghĩa là tên tuổi người sáng tác bài nhạc ấy không dễ gì phai nhạt nữa.

Mới đây, tôi được dịp hỏi nhạc sĩ Từ Công Phụng vài điều liên quan đến những ca khúc của ông.

Nguyễn Nghĩa: Thưa anh, anh có nghĩ rằng đối với thính giả thì bài “Bây Giờ Tháng Mấy” là bài tiêu biểu nhất của Từ Công Phụng?

Từ Công Phụng: Tôi viết bài “Bây Giờ Tháng Mấy” khi tôi đang học thi Tú-tài đôi, đầu thập niên 60. Lúc đó tôi mới 18 tuổi. Đến năm 1963 lần đầu tiên tôi hát trên làn sóng điện đài phát thanh Đà-lạt thì được rất nhiều thư của thính giả khen tặng. Khi tôi vào Sài-gòn tiếp tục học chương trình Đại học thì bài này được tung ra lần đầu tiên trên đài phát thanh Quân Đội và đài phát thanh Sài-gòn qua tiếng hát Nhật Trường. Và từ đó “Bây Giờ Tháng Mấy” trở thành bài hát thời thượng (theo như nhiều bằng hữu cho tôi biết như vậy khi gặp lại ở quê người). Trải qua ba thập niên sau, khi tôi xuất hiện lại tại hải ngoại thì bài hát này vẫn tiếp tục được yêu cầu hát lại bất cứ nơi nào tôi đặt chân đến. Và tôi nghĩ anh đã nói đúng khi anh cho rằng đây là bài hát tiêu biểu nhất của Từ Công Phụng.

Với riêng tôi, nét nhạc Từ Công Phụng bỗng “lạ” một cách bất ngờ khi ca khúc Trên Ngọn Tình Sầu của ông (phổ từ thơ Du Tử Lê) được phổ biến, mà tôi nghe lần đầu tiên tiếng hát Xuân Sơn, và không lâu sau đó Nguyễn Chánh Tín hát ngay trước mặt tôi tại phòng thu của đài Truyền Hình Việt Nam bằng tần số 9,

chương trình Tình Ca. Tôi cho rằng, tình khúc ấy đã đưa cả ba người (nhạc sĩ, thi sĩ và ca sĩ) đến thêm gần người thưởng thức âm nhạc và văn chương. Về sự ra đời của “Trên Ngọn Tình Sầu”, nhạc sĩ Từ Công Phụng cho biết:

TCP: Bài “Trên Ngọn Tình Sầu” là bài nhạc đầu tiên phổ từ thơ Du Tử Lê ở năm 1968. Năm 1969 tôi tung ra bài này từ những buổi sinh hoạt văn nghệ Sinh viên ở bãi cỏ trường Đại học Văn Khoa cũ (đường Nguyễn Trung Trực) và cũng được đón nhận nồng nhiệt từ thuở ấy. Trước “Trên Ngọn Tình Sầu” tôi đã tung ra nhiều bài khác như “Mùa Thu Mây Ngàn”, “Mùa Xuân Trên Đình Bình Yên”, “Bài Cho Em”, “Lời Cuối”, v.v...

NN: Động cơ hoặc hoàn cảnh nào đưa anh tới chỗ sáng tác, thừa anh?

TCP: Không có động cơ nào thúc đẩy tôi viết nhạc bằng một tấm lòng yêu thích âm nhạc ngay từ thuở tôi còn bé. Tôi có một trái tim rất mẫn cảm. Từ thuở nhỏ tôi đã biết xúc động khi nghe một bản nhạc hay, tôi đã ứa nước mắt khi đọc một truyện ngắn hay xem một chuyện phim buồn. Cho đến bây giờ nhiều khi tôi vẫn nổi da gà khi chợt nghe một bản nhạc hay ở đâu đó trên con đường đi... Như tôi đã nói với anh khi tôi viết những ca khúc đầu tiên ở thập niên 60 thì tôi còn là cậu học sinh ở trường Trung học và sau đó là sinh viên ở các phân khoa Đại học Sài-gòn.

Như tôi vừa viết ở phần trên, khi một bài nhạc đã được người nghe thuộc nằm lòng, có nghĩa là tên tuổi người sáng tác bài nhạc ấy không dễ gì phai nhạt nữa. Hơn thế, tôi tin rằng tên tuổi Từ Công Phụng không bao giờ phai nhạt đối với âm nhạc Việt Nam. Hôm nay dòng nhạc tình Từ Công Phụng có dịp tuôn chảy lại, đến gần hơn, với người nghe nhạc, qua một chương trình Nhạc Thánh Phòng đã được thu hình tại Knott’s Berry Farm (Cali) hồi cuối tháng 1-2002 và được phát hành vào đầu tháng 6 này: video Paris by Night 64.

Dường như dòng nhạc tình lãng mạn Từ Công Phụng miên man chảy không muốn dứt, với “Trên Tháng Ngày Đã Qua”, “Như Chiếc Que Diêm”, “Mất Lệ Cho Người”, “Mùa Thu Mây Ngàn”, “Giọt Lệ Cho Ngàn Sau”, “Kiếp Dã Tràng”, “Mãi Mãi Bên Em”. Trong số đó, tôi nghĩ, đặc biệt nhất, thú vị nhất là ca khúc “Mãi Mãi Bên Em” do chính tác giả hát.

NN: Được biết “Mãi Mãi Bên Em” là một bài hát mới và là chủ đề của một đĩa nhạc mới. Trong chương trình Paris by Night 58, anh đã nói: “Giọt Lệ Cho Ngàn Sau” là một bài hát để xin lỗi những người tình đã đi qua đời tôi, dù một khoảnh khắc sớm phai tàn nhưng đã để lại những kỷ niệm và đã nuôi lớn tôi trong tình yêu”. Cũng như anh đã nói: “Tạ On Em” là một bài thơ của Du Tử Lê (Từ Công Phụng phổ nhạc, đặt tựa là Giữ Đời Cho Nhau). Tôi đã mượn lời thơ của anh Du Tử Lê để tạ ơn người đã cứu vớt đời tôi sau năm 1975. Có phải anh sáng tác nhạc tình cho người tình? Như vậy, lần này với “Mãi Mãi Bên Em”, có phải anh có ý muốn tặng riêng, nói riêng với ai?

TCP: Vâng. “Mãi Mãi Bên Em” là tựa đề của bài hát mới trong một loạt bài mới mà tôi viết cách đây vài năm (ở hải ngoại). Có một lần trong buổi trình diễn nhạc thánh phòng Từ Công Phụng tại Houston Texas do nhóm Viet Arts tổ chức, có một khán giả đã hỏi tôi giống như anh vừa nói. Nghĩa là mỗi bản tình ca là viết tặng cho một người tình. Anh thử tính xem tôi có ngót một trăm bản tình ca để tặng cho cả trăm người tình sao? Tôi không nghĩ tôi là một người hoàn toàn đạo đức, nhưng tôi không có một lối sống buông thả như nhiều khán thính giả vẫn thường gán cho các văn nghệ sĩ. Và đôi khi chính nghệ sĩ cũng nghĩ nghệ sĩ là phải có lối sống buông thả để tìm cảm hứng. Tôi chọn cho tôi một lối sống trầm lặng tĩnh mặc trong khi tôi vẫn biết cuộc đời không phẳng lặng. Những biến động đột ngột trong cuộc đời làm cho tôi đau lòng nhưng tôi vẫn viết những bản tình ca dịu dàng để

đền đáp trái tim đã một thời dâng hiến trọn vẹn cho tôi, đã nuôi tôi khôn lớn trong tình yêu dù không trọn vẹn. Đâu cần phải yêu nhiều người mới viết được nhiều bản tình ca. Chúng ta có nhiều lối diễn tả khác nhau cho một cuộc tình. Vài cuộc tình cũng đủ cho tâm hồn chúng ta rộng mở và khôn lớn. Miễn là chúng ta biết sống và biết dâng hiến trọn vẹn cho tình yêu và cuộc đời. Anh có đồng ý không? Mỗi bản tình ca của tôi là một dâng hiến trọn vẹn. Và bản “Mãi Mãi Bên Em” chính là một dâng hiến dành cho người bạn đời hiện tại của tôi trong chặng đường cuối của cuộc đời ngắn ngủi này.

NN: Theo anh, tới tuổi nào người ta mới hết, không còn có thể sáng tác nhạc tình nữa?

TCP: Tôi không biết rõ. Vì cho đến bây giờ ở cái tuổi 60 tôi nghĩ vẫn còn có khả năng sáng tác. Bởi vì, mỗi ngày khi mở mắt chúng ta còn nhìn thấy cuộc đời sinh động thì chúng ta còn có khả năng sáng tác nếu chúng ta chịu khó suy nghĩ về quá khứ, về hiện tại để lúc nào cũng sẵn sàng bước vào tương lai. Những biến động trong cuộc sống chung quanh luôn luôn là nguồn cảm hứng cho chúng ta.

Như Từ Công Phụng đã tâm sự, những người tình đã đi qua đời ông, dù một khoảnh khắc sớm phai tàn, nhưng đã để lại những kỷ niệm và đã nuôi lớn ông trong tình yêu. Sau “Mãi Mãi Bên Em”, ước mong ông sẽ còn viết nhiều tình khúc khác nữa, những bài tình ca hạnh phúc, để chúng ta được thấy dòng nhạc Từ Công Phụng không bao giờ thôi ca tụng tình yêu.

Nguồn: *Văn Nghệ Magazine*, Westminster, CA tháng 6-2002 và *Tạp Chí Đại Chúng*, Virginia số 106, 16-8-2002

Một Chút Về Từ Công Phụng

Nghe nhạc TCP như ăn buổi cơm có thêm chút gà rô ti, khoai tây và xà lách Đà Lạt

• Lâm Thanh

ần đầu tiên nhạc sĩ Từ Công Phụng từ Mỹ đến Úc lưu diễn qua nhiều nơi từ Brisbane xuống Melbourne và Sydney trong mười ngày (từ 01/6 đến 11/6/2000). Và cũng là lần đầu một số đồng môn có dịp hội ngộ cùng anh sau hơn 3 thập niên xa cách. Riêng tại Sydney anh đã dành hơn 3 tiếng đồng hồ gặp gỡ, hàn huyên, tâm sự với bạn bè cựu sinh viên Quốc Gia Hành Chánh trong một bầu không khí thân mật ấm cúng. Tôi háo hức đến với Từ Công Phụng vì nhiều lý do, tình đồng môn, có nhiều cảm tình với anh, nhưng hơn hết là yêu nhạc của anh, là người ái mộ anh.

Cái đồng môn của hẹp là chút dây tơ tình khá nhạt nhòa, như một góc đời phơi pha, nhưng không lìa hẳn, mặc dù anh đã bước vào khung cửa khác rộng bao la mà có đến hàng triệu kẻ tri âm chui vô đó để đến với anh, khung trời nhạc tình Từ Công Phụng. Riêng tôi, có chút kỷ niệm về anh, xin kể ra đây như cái vuốt ve cõi lòng khi chính sự xuất hiện của anh đã đưa tôi về cõi non bồng đời cũ của thời sinh viên.

Thuở ấy, trong ký túc xá Học Viện, đêm đêm lúc trời đã khuya, trong khi hầu hết bạn bè lo ‘gạo’ bài, một mình anh, ôm cây đàn *guitare* ngồi trên chiếc ghế học trò ngoài bao lon nấn nót nốt nhạc tìm cung bậc cho những bản nhạc mới, thỉnh thoảng tôi đến đứng xa xa trộm nhìn và trộm nghe anh.

Tôi có cảm tình với việc làm và cung cách của anh. Nhưng cái mà tôi đang mê lúc ấy là cây đàn *guitare* thùng *classique* màu vàng gạch của anh. Cây đàn đặt đóng đặc biệt theo ý anh, gồm 3 miếng ván nguyên ghép lại: mặt trước, mặt lưng và một miếng nguyên dài vòng làm hông; cần đàn to, mặt phím làm bằng gỗ trắc đỏ sậm, hoa văn toàn bằng gỗ quý; anh mua với giá 7000\$. Cũng cần nhắc là giá cây đàn hiệu Phụng Đình phổ biến thời bấy giờ thường chỉ có 350\$ và tiền com câu lạc bộ là 1200\$/tháng. Thế mà tôi vẫn mê nó và quyết chí mua cho được cây đàn giống y như vậy. Tôi đã nhờ anh dẫn tôi xuống tiệm Việt Hồng ở đường Hồ Văn Ngà, gần chợ Nguyễn Thái Học, để đặt một cây đàn tương tự cái của anh với giá 4000\$. Ôm cây đàn quý chạy về quê vào lúc ra trường, từ già và không có dịp gặp lại anh lần nữa để có chút cử chỉ đẹp cho trọn tình nghĩa bạn bè. Tôi cảm thấy lòng ray rút khi thỉnh thoảng ôm đàn nhớ anh trong suốt mấy chục năm qua. Cho tới khi gặp lại anh sau 34 năm, tôi thổ lộ; anh đã quên câu chuyện và còn thêm: anh thích nhạc là điều quý, cái tình cảm với nhau mới quan trọng và quý hơn. Lòng tôi bỗng nhẹ nhàng. Cây đàn kỷ niệm ấy, vì nó thuộc tài sản của “ngụy”, ở trong nhà “ngụy”, bị niêm phong cùng với chiếc xe Honda và tất cả tài sản khác vào trưa ngày 30/4/1975 tại Tây Ninh, nay không còn nữa. Lúc có đàn, tôi chơi nhạc cũng chẳng tiến bộ thêm chút nào, vẫn dở ẹc, rốt cuộc nó chỉ là món đồ làm dáng; cũng may tôi chưa mua nổi cây *piano* để tỏ ra đáng trưởng giả với người ta.

Ngoài kỷ niệm ấy, còn có nhiều sợi dây tơ tình to hơn móc vào anh, đó là tôi cảm nhạc của anh: và đôi khi thực tế hơn, trong cảnh khốn cùng của trại cải tạo hay trại cấm tỵ nạn, nhạc của anh là một trong những liều thuốc an thần hiệu

nghiệm đối với tôi. Nhạc Từ Công Phụng ca hoài không chán, càng ca càng thích, càng thấy hay. Anh có lối sáng tác riêng, chủ đề riêng, không thể đem so sánh với nhạc Lam Phương như một ông bạn tôi từng nói. Nghe nhạc LP như ăn cơm với canh chua cá kho. Thường thức nhạc TCP như ăn buổi cơm có thêm chút gà rô ti, khoai tây và xà lách Đà Lạt. Có chút gì sang cả trong hơi nhạc của anh, trong giọng ca của anh, và ngay chính nơi con người anh, con người của xứ sương mờ đổi thông. Tôi có cái may là một trong những người được anh biểu cho xấp bản thảo quay *ronéo* một số tác phẩm đầu tiên của anh. Tôi chấp chững tập đàn mấy bài dễ như “Mùa Thu Mây Ngàn”, “Bài Cho Em”, “Bây Giờ Tháng Mấy”, “Tuổi Xa Người”... Hầu hết những bản nhạc còn lại có lối kết cấu và bố cục đặc biệt, không theo mẫu mực khuôn sáo bình thường; tiết tấu âm thanh cũng rất lạ. Tôi phải chơi thật nhiều lần mới cảm được, khi đã cảm rồi sau đó trở nên mê, mê hoài cho đến hôm nay. Mấy bài “Giọt Lệ Cho Ngàn Sau”, “Kiếp Dã Tràng”, “Mùa Xuân Trên Đình Bình Yên”, “Lời Cuối”... nhất là bài “Trên Ngọn Tình Sầu” mà tôi cho là kiệt tác nhạc tình thời đó, đã đi nhẹ nhẹ vào tôi và thấm tận đáy sâu cõi lòng. Quả vậy, nhạc tình của anh không nào nuốt, bi ai như của một số nhạc sĩ khác. Những khổ đau, cay đắng.. là các thứ gia vị được anh nhào nặn, pha chế, biến thành thiết yếu cho đời, làm cho nó thăng hoa thành cái gì chung chung, phổ quát và đôi khi trừu tượng như muốn vượt qua cấp bậc thời gian và rào chắn cuộc đời. Nhạc anh hơi kén người nghe, tôi muốn nói cụ thể, nó đòi hỏi một góc cạnh tâm hồn và trình độ thưởng thức nào đó.

Điều kiện này đã hội đủ trong đêm anh trình diễn tại Sydney đêm Thứ Bảy 10/6/2000. Số lượng người ái mộ đến với anh

quá chật so với sức chứa non một ngàn của hội trường. Ngoài đã số thầy bà, còn có rất nhiều giới trẻ. Tất cả đều giữ bầu không khí lặng yên và trang trọng. Trong ánh nến lung linh mờ ảo, khán giả lặng im chăm chú nghe tâm tình anh qua giọng ca nhẹ nhàng, trầm ấm, được anh điều hòa về khung trời nào đó. Trong tất cả những gì có thể gọi nhớ, dựng lại ký ức, chỉ có âm nhạc mới có thể tác động mạnh nhứt, sâu nhứt, trọn vẹn nhứt. Với giọng ca của anh, dáng dấp của anh, dòng suối nhạc trong veo của anh, Từ Công Phụng đã thổi bay đi lớp bụi mờ thời gian bám đầy trên ngọc ngà kỷ niệm, vén xa ra bức màn ty nạn lưu đầy tâm tối che khuất vườn xuân dĩ vãng. Nhiều khi lúc anh vừa cất tiếng bắt đầu vài lời của bài nhạc, khán giả ré lên, như bắt gặp điều kỳ thú, hay bị sợ đùng đáy huyết tâm tình. Một sự giao thoa và cộng hưởng tuyệt vời. Như cảm nhận điều đó, anh càng ca càng hay, ca hoài không mệt. Khán giả không ai chịu về, anh không muốn thôi. Mãi cho đến quá khuya, khoảng 1 giờ đêm. Ban tổ chức đành phải cắt ngang, anh lên ca bài “Lời Cuối” thật nhiều lần để tạm chia tay.

Riêng tôi, cõi lòng được vỗ về, nhưng lại thốn thức không ngủ trong đêm vì anh đã mang lại cho tôi trọn vẹn một khung trời. Ngày xưa có nhiều ca sĩ đã tạo cho tôi chút huyền thoại, sau này họ ra nước ngoài hát lại, thấy họ, nghe họ tôi cảm thấy lòng tôi bị bội phản, kỷ niệm tôi bị trát bùn. Phải chi Lưu thần quên lối, cổng trời khép chặt, thì thiên đường thần tượng của tôi đâu bị sụp đổ.

Anh Phụng thì khác hẳn, anh trở về từ cõi mộng, trông anh tôi không biết *bây giờ tháng mấy*... năm nào vì anh không già, không khác xưa. Giọng ca hay hơn và anh vẫn dễ mến. Anh

đâu có làm *kiếp dã tràng*. Nhạc của anh chắc chắn không như chiếc *que diêm*. Liệu anh có sống dài, sống lâu để nghe thấy từng thế hệ sau tiếp tục đắm hồn trong suối nhạc tình Từ Công Phụng không.

Nguồn: *Đặc San – Hội Cựu Sinh Viên Quốc Gia Hành Chánh*
N.S.W, Úc Châu 2000

Đêm Nhạc Tình Từ Công Phụng

Anh đã hát, hát bằng sự đam đuổi tận hiến

• **Lâm Kim Loan**

Vào tối Thứ Bảy 10.6 vừa qua, một buổi trình diễn với chủ đề Đêm Nhạc Tình Từ Công Phụng đã được tổ chức nhằm mục đích gây quỹ cho Cộng đồng NVTĐ Liên bang để dùng vào những công tác nhân quyền trong thời gian tới. Được biết đây là buổi trình diễn cuối cùng tại Úc sau 2 buổi hát tại Brisbane và Melbourne của Nhạc sĩ Từ Công Phụng trước khi anh lên đường trở về Hoa Kỳ.

Trong Đêm Nhạc Tình ở Sydney, trên 500 khán giả đã ngồi chật cả thính phòng rộng lớn của Nineveh Club tại Edensor Park. Với phong thái rất nghệ sĩ, giọng hát trầm ấm truyền cảm vào những câu trao đổi duyên dáng dí dỏm với anh Vũ Nhuận, MC của Đêm Nhạc, nhạc sĩ Từ Công Phụng đã chinh phục hoàn toàn cảm tình của cử tọa. Những bản nhạc trữ tình do chính anh hát đã dắt người nghe đi ngược dòng thời gian, trở lại những tháng ngày xa xưa và những cuộc tình thơ mộng của một tuổi trẻ đã qua. Không khí im lặng và lịch sự trong suốt gần 4 giờ trình diễn, cộng với sự kiên hầu hết khán giả đã ở lại cho đến phút chót (hơn 12 giờ khuya) đã chứng tỏ rõ ràng sự trân trọng và lòng hâm mộ của khán giả đối với người nhạc sĩ tài hoa. Ngoài ra còn có một số ca sĩ của Sydney như Bảo Khánh, Vũ Quang, Minh Tịnh lên sân khấu hát những nhạc phẩm của Từ Công Phụng và được khán giả nhiệt liệt tán thưởng.

Một sự kiện đặc biệt là theo đề nghị của MC, anh Từ Công Phụng đã tháo chiếc cà-vạt đang đeo và ký tên vào để đưa ra đấu giá, với kết quả là “tổ hợp” của các anh Đặng Quang Vinh, Phù Quang Đạo và Mã Sáng đã đấu được chiếc cà-vạt đó với giá 1,000 Úc kim, sau đó tặng nó lại cho Trung Tâm Sinh hoạt Cộng đồng NSW để lưu giữ. BS Lâm Kim Loan cũng đã tặng 300 Úc kim cho quỹ Nhân Quyền để lấy tấm biểu ngữ của Đêm Nhạc. Rất nhiều khán giả đã nồng nhiệt hưởng ứng lời kêu gọi của Ban Tổ chức và đã quyên góp thêm cho Quỹ Nhân Quyền được hơn hai ngàn Úc kim.

Kết quả tài chánh thật khả quan: Đêm Nhạc Tình Từ Công Phụng đã gây được số tiền hơn 14 ngàn 500 Úc kim cho Quỹ Nhân Quyền. CĐNVTD/Úc Châu. Du luận trong cộng đồng cho rằng những buổi trình diễn văn nghệ như thế này rất cần cho sinh hoạt văn hóa của cộng đồng người Việt tại Sydney, và nhiều người ưa tỏ ý mong ước được tham dự thêm nhiều sinh hoạt tương tự trong thời gian tới.

Trước đó, một buổi họp mặt giữa Nhạc sĩ Từ Công Phụng, Ca sĩ Tuấn Ngọc, nữ Ca sĩ Ý Lan cùng nhiều khuôn mặt thuộc giới văn nghệ, báo chí, truyền thông và số đồng hương tại Sydney, đã tổ chức trong không khí thân mật tại tư gia nữ Bác sĩ Lâm Kim Loan, một người luôn có những gắn bó mật thiết với các sinh hoạt văn học nghệ thuật trong cộng đồng Người Việt Tự Do tại New South Wales.

Sau phần tâm tình của Bác sĩ Bùi Trọng Cường, người đứng ra mời Nhạc sĩ Từ Công Phụng đến Úc châu để hát gây quỹ cho tổ chức Nhân Quyền; Nữ Bác sĩ Lâm Kim Loan đã giới thiệu nhạc sĩ Từ Công Phụng lên tâm tình cùng các thân hữu, đồng hương. dịp này Nhạc sĩ Từ Công Phụng với lối

kể chuyện dí dỏm duyên dáng cũng đã “bật mí” về những duyên có thâm kín đã thúc đẩy anh viết ra một số ca khúc được mọi người yêu chuộng. Và rồi anh đã hát, hát bằng sự đắm đuối tận hiến, nên dù trước đó anh đã khiêm tốn tự nhận giọng ca của mình, không được bằng những ca sĩ chuyên nghiệp, nhưng rõ rệt, giọng hát của Từ Công Phụng với đầy chất lãng mạn nghệ thuật, đã chinh phục thêm được nhiều cảm tình ở người nghe anh hát.

Hai ca sĩ Tuấn Ngọc, Ý Lan vừa từ Hoa Kỳ sang Úc và lại phải chuẩn bị cho chuyến bay đi Melbourne trong vài tiếng đồng hồ tối, và mặc dù sức khỏe không cho phép, cũng đã “cố” hát tặng thính giả trong dịp họp mặt thân mật này.

Cũng trong dịp này, nữ Bác sĩ Lâm Kim Loan đã giới thiệu một số khuôn mặt văn nghệ của Úc Châu lên tâm tình, như Nhạc sĩ Phạm Quang Ngọc, Nhà văn Nguyễn Tu, Nữ văn sĩ Lệ Hằng...

Cũng trong phần “hát cho nhau nghe” với tiếng dương cầm của Nhạc sĩ Đặng Hữu Hiếu, tiếng *guitar* thùng của Nhạc sĩ Hoàng Ngọc Tuấn, Phạm Quang Ngọc, đã bằng những âm thanh diệu vợi đưa tiếng hát của Vũ Quang, Phương Mai, Ái Phương, Đan Phượng ... vào cõi nhớ mênh mông, gây ấn tượng sâu sắc đối với những người có mặt về một buổi gặp gỡ, tâm tình và hát cho nhau nghe bằng cả trái tim.

Một Lần Đi

Mến tặng Nhạc sĩ TỪ CÔNG PHỤNG

(Kỷ niệm ngày đến Úc châu hát cho Nhân Quyền)

Anh đến từ bên kia

Một nửa quả địa cầu
Đánh thức những linh hồn buồn... ngái ngủ

*

Bằng tin yêu,
Anh vẽ đời thành mộng
Cung điệu buồn
Anh ru khê tha nhân
Chợt đến rồi đi, có nhớ chút gì?
Có quay quắt những mảnh tình xú lạ?

*

Anh đến từ bên kia
Một nửa quả địa cầu
Cất cao tiếng hát
Từ những tình ca tuyệt vời
Đòi lẽ sống
Hỏi nhân quyền
Cho mẹ
Cho em
Cho anh
Cho chị...
Mẹ thống khổ, nghe chính anh thương khổ
Mắt em sầu, anh giọt lệ se cay.
Này bạn
Này em
Ta hãy nối vòng tay
Giơ cao đòi tự do, dân chủ
Cho triệu triệu người cùng khổ
Sống dật dờ trên đất mẹ thân yêu

*

Anh đến từ bên kia

*Một nửa quả địa cầu
Chợt đến, chợt đi phù du, ngắn ngủi
Mai anh về... lưu luyến chốn này chăng?*

Sydney

Nguồn: Báo Dân Việt, The Vietnamese Tribune, Úc Châu,
Thứ Năm, 22 Tháng 6 Năm 2000

35 Năm Nhạc Từ Công Phụng

Cả một thế hệ trẻ Việt Nam đã mê mết

• Song Thao

Kính thưa quý vị, Thưa các bạn,

Hai năm trước đây, vào ngày 6 tháng 12 năm 1993, Từ Công Phụng đã tới thành phố này hát cho chúng ta nghe. Hôm nay, anh trở lại với chúng ta để hát mừng 35 năm nhạc Từ Công Phụng. Đã 35 năm, Từ Công Phụng ở với âm nhạc. Và cũng đã 35 năm khán thính giả vẫn thủy chung với anh. Xin mừng anh.

Nhạc sĩ họ Từ được biết đến như một người viết và hát tình ca. Anh đã từng ôm đàn đứng hát trong các buổi văn nghệ học sinh, các buổi sinh hoạt của sinh viên và các buổi hát cứu trợ xã hội. Cả một thế hệ trẻ Việt Nam đã mê mết với những bản tình ca tha thiết và giọng hát trầm buồn của anh. Ngay từ tình khúc đầu tiên “Bây Giờ Tháng Mấy” được sáng tác hồi anh mới 18 tuổi, lúc còn mài đũng quần ở ghế trường trung học, anh đã nắm được nhịp tim của giới trẻ. Bài tình ca tươi mát lãng mạn đã trở thành một bài ca thời thượng của những người trong tuổi đang yêu. Lời nhạc tình tứ đã vẽ về cuộc tình của cả một thế hệ thanh niên. *Mai đây anh đưa em đi về, mua giăng chiếu nắng tàn, cho bớt lạnh chúng mình. Em ơi thôi đừng hờn anh nữa, nhìn nhau buồn vơi vợi để mùa đông buốt giá bờ vai mềm.*

Đã ba thập niên trôi qua, lời nhạc làm mềm lòng người nghe

mà tôi vừa nhắc lại chính là những lời nhạc mà tới bây giờ tôi còn nhớ thuộc lòng. Chúng đã ở mãi với tôi, một người chẳng bao giờ thuộc cho ra hẳn lời hát của một bản nhạc ngoại trừ bài “Bây Giờ Tháng Mấy”. Tôi có một kỷ niệm đẹp với bản nhạc này. Mùa đông năm 1967, tôi có dịp qua Hoa Kỳ dự một cuộc hội thảo quốc tế tại thủ đô Hoa Thịnh Đốn. Nhóm trẻ trong cuộc hội thảo đã tổ chức một đêm hát tình ca cho nhau nghe. Bên ngọn lửa ấm áp hồng hào tỏa ra từ chiếc lò sưởi trong một phòng khách rộng lớn, chúng tôi ru nhau bằng những tình ca của nhiều quốc gia. Đêm đó, vốn liếng của tôi là bài “Bây Giờ Tháng Mấy”, bản nhạc duy nhất tôi thuộc lời. Được trình bày bằng một giọng ca không đáng được gọi là giọng ca, tình khúc này cũng đã làm say mê người nghe, kéo được những tiếng vỗ tay nồng nhiệt của những người trẻ thuộc nhiều quốc tịch từ khắp nơi trên thế giới tụ về.

Thành phố của chúng ta vừa trải qua một cuộc trưng cầu dân ý sôi nổi và hồi hộp. Trong thời gian vận động của hai phe *oui* và *non*, cứ vài ngày người ta lại làm một cuộc thăm dò dư luận xem phe nào được dân chúng ủng hộ. Tôi cũng bắt chước táy máy làm một cuộc thăm dò riêng về nhạc Từ Công Phụng. Tôi chọn được mười người quen mà tôi biết chắc ít để ý tới âm nhạc, tuổi vào loại “tam thập niên tiền nhị thập tam”, ba chục năm trước chỉ mới hăm ba tuổi, cái tuổi ngang ngửa với tuổi của Từ Công Phụng. Câu hỏi thứ nhất: Bạn có biết Từ Công Phụng là ai không? Tám chục phần trăm trả lời không. Câu hỏi thứ hai: Bạn có biết bản nhạc “Bây Giờ Tháng Mấy” không? Một trăm phần trăm trả lời có. Đứa con tinh thần đã nổi tiếng hơn người cha đẻ ra nó. Anh Từ Công Phụng quả là người có phúc!

Khởi đi từ “Bây Giờ Tháng Mấy”, những tình khúc của Từ Công Phụng như những đợt sóng biển nối tiếp nhau vỗ về cõi lòng của những người trẻ thuộc nhiều thế hệ. Chẳng có cuộc tình nào giống cuộc tình nào. Mỗi cuộc tình là một thế giới riêng lẻ. Mỗi ánh mắt là một tín hiệu âm thầm. Mỗi nụ cười là một hân hoan nhớ đời. Mỗi giọt nước mắt là một mát mát khó quên. Tình ca Từ Công Phụng đã đi vào từng thế giới thân thiết đó. Đó không phải là những tình ca lướt trên da thịt mà chúng đã luồn lách vào từng dòng máu, từng hơi thở của những người yêu nhau.

Từ Công Phụng đã cho những tình nhân thứ ngôn ngữ đắm thắm, thâm trầm và đầy trí tuệ. Họ đo hơi thở nhau bằng những lời nhạc mật ngọt. *Em lại đây với anh, ngồi đây với anh trong cuộc đời này. Nghe thời gian lướt qua, mùa xuân khẽ sang, chừng như không gian đang sưởi ấm những giọt tình nồng.* Những giọt tình nồng không chiếm nhiều chỗ trong nhạc Từ Công Phụng bằng những giọt tình sâu. Tình yêu như một mát mát, như một hột hăng, như một muộn phiền. Gắn nhau để rồi chẳng nuôi được ngọn lửa trong nhau. *Cuộc tình trên tháng ngày muộn phiền, còn in vết hằn đời mình, người ơi hãy ru hồn ta ngủ quên.*

Những cuộc tình bị gạt ra khỏi dòng đời, chúng chẳng buông xuôi tay, chúng cũng đâu có chịu ngủ yên. Chúng giương mắt nhìn vào cuộc sống, cố len lỏi chiếm một chỗ tốt trong tâm hồn chúng ta, làm chúng ta nặng lòng hoài niệm hình bóng cũ. Và chúng nhảy vào nằm ngổn ngang trong thơ, trong văn, trong nhạc. Tình khúc Từ Công Phụng là một dòng nhạc thương tưởng những cuộc tình không trọn. Nhạc của những anh, những em chỉ còn là những hình bóng

cũ trong nhau, những hình bóng đây xót xa và tiếc nuối. *Xin em hãy cho tôi tạ tình. Khi em đã đi qua khoảng đời tôi. Dù một khoảnh khắc sớm phai tàn và lệ em ngấn trên mi nhạt. Đôi mắt em rất buồn. Đôi chúng ta rất buồn. Vâng câu tình cũ gửi vơi theo đời.*

Những đôi mắt hắt hiu của cuộc tình đã thành quá khứ nhưng vẫn hiển hiện trong sâu thẳm tâm hồn, vẫn vương trong từng lời nhạc. *Gom một chút nắng vàng hắt lên soi hạnh phúc trên tháng ngày đã qua. Em nhìn thấy chút gì, có phải chẳng rạn vỡ trong tâm hồn chúng ta. Thôi còn ngấn lệ này, vơi một chút nhạc buồn hát lên cho đời sống vơi đi niềm đau.*

Đón đau như một định mệnh oan khiên của những cuộc tình đổ vỡ. Một chút giận hờn, một chút xót xa, một chút khổ đau, một chút nuối tiếc. Tưởng như một cơn gió thoảng qua nhưng chính thực là một trận bão táp đeo dính vào mảnh đời còn lại. *Thôi cũng đành như kiếp rong rêu một lần hóa thân, cuốn về phong kín tim ta, một đời chói chang, những đam mê, những ngô nghê với tình người lơ lờ thể.*

Và cuộc tình cũng như cuộc đời, loáng thoáng ẩn hiện một chút hạnh phúc nhưng đắm ướt những nghiệt ngã, đắm đuối những oan khiên và, như một chiếc que diêm chỉ lấp lánh một chút ánh sáng phù du rồi miên viễn ngủ vùi trong tăm tối. *Tôi như dòng sông cạn cuốn quanh đời một nhòai, cuốn theo dòng nghiệt ngã, buồn rơi theo năm tháng ứa trên lưng tháng ngày. Tôi mang hồn cỏ dại ngu ngơ tự hỏi lòng bỗng một ngày thiên thu, bỗng một đời phù du.* Nói như Du Tử Lê, ở đâu đó, trong những dòng nhạc, giữa những từ ngữ, thấp thoáng một triết lý, ẩn hiện một tiên tri. Tình yêu trong nhạc Từ Công Phụng có lẽ chỉ là cái cớ để anh thông tri đến chúng ta

một cảm nhận siêu hình nào đó mà anh mới bắt nhận, để tỏ lộ một nhân sinh quan, và trên hết để thánh hóa cái thú đau thương đời đời kiếp kiếp.

Tôi không có đôi tai thẩm âm của một nhạc sĩ mà chỉ có một tâm hồn rộng mở đón nhận những dòng nhạc. Nhạc Từ Công Phụng như những ngọn suối ngọt ngào, như những dòng thác triền miên, như những triền sông bát ngát đưa tâm hồn tôi tới một cõi nghệ thuật nào đó. Những khi chán nản với cuộc sống tầm thường, những lúc mỏi mệt với những thúc phọc của cuộc đời, những lúc tâm hồn như một dải sa mạc cần cỏ, tôi vẫn tìm về với những tình khúc Từ Công Phụng. Và tâm hồn tôi đã được nhắc bổng lên một đỉnh an bình nào đó.

Tình ca không có tuổi. Khi trên đời còn những tình nhân thì tình ca vẫn vang vọng trong cuộc sống. Tình yêu không bao giờ cũ. Chính những tình nhân từ thế hệ này qua thế hệ khác luôn luôn làm mới tình yêu. Bởi vậy tình ca nói chung, tình khúc Từ Công Phụng nói riêng, không bao giờ phai mờ nét lấp lánh của chúng. Hôm nay chúng ta ghi dấu 35 năm sống với nhạc của người nhạc sĩ nhưng những tình ca của anh sẽ còn được hát không biết bao nhiêu lần 35 năm nữa.

Xin cảm ơn quý vị và các bạn.

Nguồn: *songthao.com* và *Bạt, Một Góc Đời Phôi Pha*, tập nhạc Từ Công Phụng, 1999

Từ Công Phụng Với Cõi Đam Mê Âm Nhạc Với Đời Sống Dung Dị, Thủy Chung

• Hà Huyền Chi

Bàn về âm nhạc Từ Công Phụng, thực tình mà nói, tôi chưa đủ khả năng. Chút năng khiếu thẩm âm riêng tư, hạn hẹp của một thính giả trung bình như tôi, chưa đủ. Dù lắng nghe nghiêm chỉnh, thận trọng, vẫn chỉ là hình thái của dục mã khán hoa, xem hoa trên lưng ngựa.

Cũng bằng những cảm nhận riêng tư ấy, nhạc Từ Công Phụng đã âm thầm chiếm một chỗ trang trọng trong ngăn riêng thường ngoạn tôi. Với không nhiều lắm, những giòng nhạc khác đã thăng hoa ở một cõi riêng. Từ thập niên 1960, “Bây Giờ Tháng Mấy” đã tàng ẩn trong kỷ niệm xanh, đã làm một phần của kỷ niệm tôi, của chúng ta, đã không còn là của riêng Từ Công Phụng: *“Bây giờ tháng mấy rồi hỡi em. Tôi đi tìm mùa xuân êm đềm...”*

Cũng từ “Mưa Trên Ngày Tháng Đó”, những âm giai thánh thót dội đập vào cảm thức mơ hồ mà rõ nét, của ai đó mà riêng ta, muốn quên mà mãi nhớ, một thời mà hằng cữu..
“Trời còn làm nước mắt rơi mau, trên vùng tuổi mưa ngâu, người còn nước mắt rơi mau, trên vùng tuổi thương đau, người xin hơi thở bên nhau, để tình còn ấm khi người xa tôi ngàn đời. Trời còn làm nước mắt rơi mau, khi cuộc tình ta đã (sẽ?) chết mai sau. Người về còn giữ lấy cơn mê, nghe đã lạc loài trên gót chân thể...”

Nhiều người đã viết về Từ Công Phụng, nhưng chưa đủ,

không bao giờ đủ. Nhiều người đã hát nhạc Từ Công Phụng, nhưng chưa tới, dù là những tiếng hát hàng đầu như Kim Tước, Châu Hà, Mai Hương, Khánh Hà...

Từ Công Phụng, kẻ hào phóng và keo kiệt trong tình cảm. Đáng, thì cho hết, xả láng. Trước sau như một. Không đáng, thì một lời, một chữ cũng không. Anh thành khẩn với đời và cũng thờ ơ với người. Anh chọn cho mình một thể sống ẩn dật. Anh không có nhu cầu. Chỉ là cây lục huyền cầm và dăm ba bạn thiết. Rao bán âm nhạc, tiếng hát của anh, chỉ là một điều chẳng đáng dừng. Chưa bao giờ được coi là nhu cầu hay lợi nhuận.

Anh sáng tác cho mình, cho đời. Thằng hoặc là cho những giao tế, chẳng đáng dừng. Tiếng hát Từ Công Phụng chỉ thực sự bay bổng, thăng hoa, khi anh cất lên vì bằng hữu, cho bằng hữu. Từ một căn phòng bừa bộn, chờn vờn khói thuốc, một hàng ba thềm thang đêm, tiếng hát trầm ấm Phụng vươn lên, đâm suốt tim người.

Chỉ một lần Phụng hát không có nhạc đệm. Hát cho một người nghe: Thanh Nam. Lần ấy, Phụng và tôi ghé thăm những ngày cuối đời của Thanh Nam trên giường bệnh. Chiều Seattle hôm ấy đang tâm tã mưa. Thanh Nam đã yếu lắm nhưng còn đủ tỉnh táo để cảm nhận cơn mưa nồng nàn quý hiếm của âm thanh, của kỷ niệm đang rào rạt trong lòng, khi tiếng hát ân tình của Phụng cất lên: *“Em đến thăm anh một chiều mưa. Mưa dầm dề đường trơn ướt tiêu điều...”* Tiếng hát Phụng làm ngỡ ngàng mọi người. Thanh Nam róm rộ, Túy Hồng mắt đỏ hoe. Đám y tá Mỹ lặng lẽ bu kín cửa với xúc động bất ngờ. Những tiếng vỗ tay thật nhẹ mà vang dội giữa tim người.

Phụng đã chọn Tô Vũ, và bản nhạc Thanh Nam thích nhất, và cũng chỉ hát có một bài ấy trước lúc chúng tôi từ biệt người bạn văn. Riêng trong lòng tôi, có nhẽ rằng trước đây, và sau này, không ai có thể hát Tô Vũ hay hơn thế nữa.

Đã có những nhóm bạn, khắp nơi, từng tổ chức những đêm nhạc thính phòng riêng cho Từ Công Phụng. Như một chào đón, vinh danh cho người nhạc sĩ tài hoa với giọng ca thiên phú ấy. Gần đây, là đêm kỷ niệm 35 năm nhạc Từ Công Phụng (60-95) ở Virginia, thành công rất tốt đẹp.

Đám bằng hữu anh gồm Người Việt Tây Bắc và ca sĩ Hoàng Trọng Minh cũng đang rục rịch dựng lại một đêm nhạc Từ Công Phụng, nhằm giới thiệu cuốn CD mới nhất của anh: *Mưa Trên Ngày Tháng Đó* (Gồm 10 bài ca chọn lọc do chính tác giả trình bày. Địa chỉ liên lạc: 3340 SE Hawthorne Blvd. Portland, Oregon 97214).

Dường như Phụng không chọn cho mình niềm vui nào khác, ngoài âm nhạc, thế nhưng anh chọn nghề in làm cách sống. Anh thanh thản hồn nhiên như trăng sao, dung dị như ẩn tu. Anh thành khẩn với đời, chung thủy với người. Thế nên, thăng hoặc Từ Công Phụng xách đàn xuống núi, đều là những tin vui đến với những người mến mộ anh. Như cá nhân tôi.

10/95

Phần 3

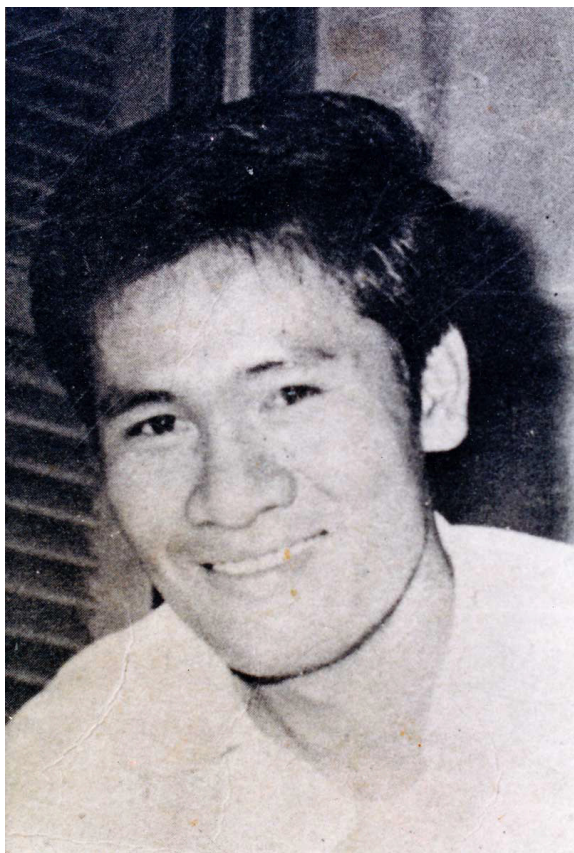
Hình ảnh lưu niệm

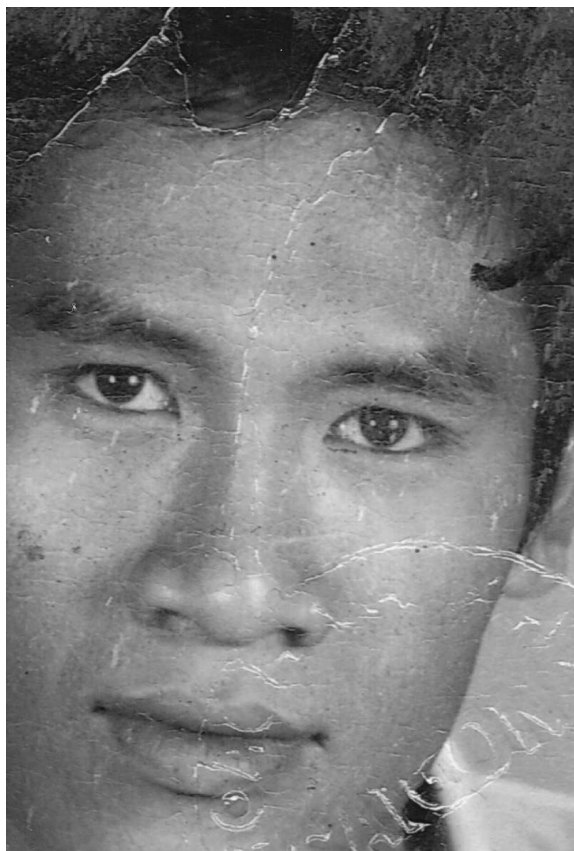
**Từ Công Phụng, 1962,
năm sáng tác tình khúc Bây Giờ Tháng Mấy. Ảnh: TL.LH.**

**Từ Công Phụng tại trường Trung Học Duy Tân,
Phan Rang. Ảnh: T.L.LH.**

Từ Công Phụng, 1967. Ảnh: T.L.LH.

Từ Công Phụng, 1968. Ảnh: T.L.LH.

Tại ký túc xá trường Quốc Gia Hành Chính 1966:

Đứng: Long, Sơn, Toàn, Từ Công Phụng. Ngồi: Minh, Trình, Thi, Sào. Ảnh: T.L.LH.

Cùng các bạn tại Quốc Gia Hành Chính. Ảnh: T.L.LH.

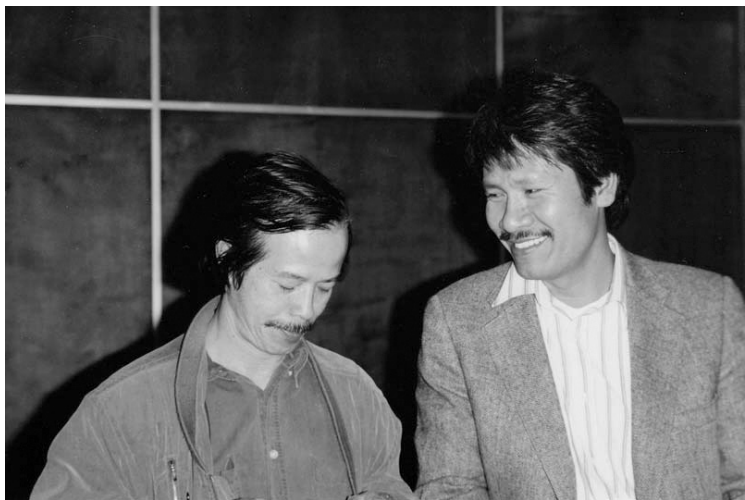
Với nhạc sĩ Phạm Duy tại Việt Nam, 2008. Ảnh: T.L.LH.

**Long Ân, Từ Công Phụng, Thái Thanh, Nguyễn Đắc Điều.
Ảnh: T.L.LH.**

Với Nguyễn Đình Toàn, Du Tử Lê và Ngọc Dũng. Ảnh: T.L.LH.

Với Nguyễn Đông Ngọc tại Montreal, 1996. Ảnh: T.L.LH.

Với cố nhạc sĩ Ngô Mạnh Thu và nhạc sĩ Vũ Thành An. Ảnh: T.L.L.H.

**Với thi sĩ Lưu Nguyễn (mặc áo trắng) tại Montreal, 1995.
Ảnh: T.L.L.H.**

**Với Mai Hương, Kim Tước, Quỳnh Giao, Nga My và Lăng Minh
trong buổi nhạc thính phòng tại Porland, OR. Ảnh: T.L.LH.**

**Với Ngô Thụy Miên, Kim Tước, Quỳnh Giao, Mai Hương ...
trong buổi nhạc thính phòng tại Porland, OR. Ảnh: T.L.LH.**

Sinh hoạt với gia đình Quốc Gia Hành Chánh tại Porland, OR.

Ảnh: T.L.L.H.

Với gia đình Quốc Gia Hành Chánh tại Porland, OR. Ảnh: T.L.L.H.

Với các bạn cùng lớp Quốc Gia Hành Chính tại Cali, 2002.

Ảnh: T.L.LH.

**Với các bạn QGHC: Tuấn Khanh, Đỗ Tiến Đức, Nguyễn Đắc Điều
tại Cali 2002. Ảnh: T.L.LH.**

Đêm nhạc Từ Công Phụng tại Melbourne, Úc. Ảnh: T.L.LH.

**Với MC Ngọc Hân và pianist Vân Anh
tại Melbourne, Úc. Ảnh: T.L.LH.**

Với vợ chồng Khải và vợ chồng Định tại Sydney, Úc. Ảnh: T.L.L.H.

Với gia đình Quốc Gia Hành Chánh tại Sydney, Úc. Ảnh: T.L.L.H.

Với Lê Văn Khoa, Vũ Duy Hiền và Kim Tước tại Houston.

Ảnh: T.L.LH.

Tham dự giải Kim Khánh do nhà văn Nguyễn Gia Bảo tổ chức tại Houston, Texas (hàng đầu có Ngô Thụy Miên, Châu Hà, Nguyễn Túc, Hoàng Trọng). Ảnh: T.L.LH.

Cùng anh chị Đặng Khánh tại Houston, 2007. Ảnh: T.L.LH.

Trình diễn trong buổi Sinh Hoạt Văn Học Nghệ Thuật tại Mississauga, Ontario, Canada, 2006. Ảnh: T.L.LH.

Sinh Hoạt Văn Học Nghệ Thuật tại Toronto, Ontario, Canada, 2006. Ảnh: T.L.LH.

Cùng Lê Hàn trong buổi Sinh Hoạt Văn Học Nghệ Thuật tại Toronto, Ontario, Canada, 2006. Ảnh: T.L.LH.

Cùng Võ Thành Tân, nhạc sĩ Trường Sa và Song Thao, tại Toronto, Ontario, Canada, 2006. Ảnh: T.L.L.H.

Cùng Luân Hoán, Song Thao và Lê Hàn tại nhà Lê Hàn 2006. Ảnh: T.L.L.H.

